

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe
Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

Warszawa, 23 kwietnia 2024 roku

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Skonsolidowany rachunek zysków i strat w przeliczeniu na walutę EUR

	Rok zakończony 31 grudnia 2023		Rok zakończony 31 grudnia 2022	
	w tys. zł	w tys. EUR	w tys. zł	w tys. EUR
Wynik z tytułu odsetek	324 446	71 647	232 690	49 632
Wynik z tytułu prowizji i opłat	90 668	20 022	81 505	17 385
Wynik na działalności podstawowej	456 041	100 708	366 491	78 172
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	168 237	37 152	146 525	31 253
Ogólne koszty administracyjne	-426 767	-94 243	-424 715	-90 591
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe	-84 673	-18 698	-38 039	-8 114
Wynik na działalności operacyjnej	107 915	23 831	-33 932	-7 238
Zysk (strata) brutto	108 439	23 947	-34 521	-7 363
Zysk (strata) netto	78 352	17 302	-37 708	-8 043

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej w przeliczeniu na walutę EUR

	31 grudnia 2023		31 grudnia 2022	
	w tys. zł	w tys. EUR	w tys. zł	w tys. EUR
Aktywa				
Papiery wartościowe	21 865 966	5 028 971	15 601 171	3 326 547
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	5 749 206	1 322 264	6 413 279	1 367 466
Aktywa razem	31 327 421	7 205 019	26 849 322	5 724 924
Zobowiązania				
Zobowiązania wobec innych banków	26 150 656	6 014 410	22 414 552	4 779 324
Zobowiązania wobec klientów	3 275 860	753 418	2 854 971	608 749
Zobowiązania razem	30 416 680	6 995 557	26 033 102	5 550 886
Kapitał własny ogółem	910 741	209 462	816 220	174 038
Suma zobowiązań i kapitału własnego	31 327 421	7 205 019	26 849 322	5 724 924

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych w przeliczeniu na walutę EUR

	Rok zakończony 31 grudnia 2023		Rok zakończony 31 grudnia 2022	
	w tys. zł	w tys. EUR	w tys. zł	w tys. EUR
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	126 322	27 896	-206 200	-43 982
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-1 530 037	-337 878	1 593 148	339 815
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	167 247	36 933	-48 593	-10 365
Przepływy pieniężne netto, razem	-1 236 468	-273 049	1 338 355	285 468

Do przeliczenia wartości pozycji skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2023 roku na walutę EUR zastosowano średni kurs ogłoszony przez Narodowy Bank Polski na ten dzień wynoszący 4,348 zł za 1 EUR. Porównywalne dane finansowe zostały przeliczone na walutę EUR przy zastosowaniu średniego kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski na dzień 31 grudnia 2022 roku, który wynosił 4,6899 zł za 1 EUR.

Główne pozycje skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych oraz skonsolidowanego rachunku zysków i strat za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku oraz za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku przeliczone zostały na walutę EUR, odpowiednio według kursu 4,5284 zł za 1 EUR oraz 4,6883 zł za 1 EUR. Kursy te wyliczono jako średnią arytmetyczną średnich kursów ogłaszanych przez Narodowy Bank Polski obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca objętego danymi finansowymi.

Spis treści

Skonsolidowany rachunek zysków i strat.....	5
Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	6
Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	7
Zestawienie zmian w skonsolidowanym kapitale własnym	8
Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	10
Polityka rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające.....	12
1. Informacje o Banku i Grupie Kapitałowej	12
1.1. Bank	12
1.2. Grupa Kapitałowa.....	12
1.3. Skład Grupy Kapitałowej	12
1.4. Zmiany w Grupie Kapitałowej	15
1.5. Zatwierdzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego	15
2. Opis istotnych zasad rachunkowości, szacunków i ocen	15
2.1. Podstawa sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego	15
2.2. Oświadczenie o zgodności.....	16
2.3. Okres i zakres skonsolidowanego sprawozdania finansowego	16
2.4. Kontynuacja działalności.....	16
2.5. Dokonywanie szacunków oraz profesjonalny osąd	18
2.6. Zasady konsolidacji	20
2.7. Korekta błędów	21
2.8. Podsumowanie istotnych zasad rachunkowości.....	21
2.9. Wprowadzenie nowych standardów i interpretacji oraz zmian standardów i interpretacji	45
2.10. Reforma wskaźników referencyjnych stóp procentowych.....	48
3. Segmenty działalności	49
4. Wynik z tytułu odsetek	52
5. Wynik z tytułu prowizji i opłat	53
6. Przychody z tytułu dywidend.....	53
7. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany.....	54
8. Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych.....	54
9. Pozostałe przychody operacyjne	55
10. Pozostałe koszty operacyjne	55
11. Ogólne koszty administracyjne	56
12. Świadczenia pracownicze	56
13. Wynik zmian oszacowania płatności oraz wpływów z instrumentów finansowych	56
14. Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe.....	58
15. Podatek dochodowy	60
16. Zysk na akcję	62
17. Dywidendy wypłacone oraz zaproponowane do wypłaty	62
18. Kasa, środki w Banku Centralnym.....	63
19. Należności od innych banków	63
20. Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	64
21. Pochodne instrumenty finansowe	64
22. Papiery wartościowe	68
23. Kredyty i pożyczki udzielone klientom	76
24. Umowy leasingowe.....	81
25. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	85
26. Zapasy.....	87
27. Rzeczowe aktywa trwałe.....	88
28. Nieruchomości inwestycyjne	93
29. Wartości niematerialne	93
30. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży.....	96
31. Pozostałe aktywa.....	97
32. Zobowiązania wobec Banku Centralnego.....	98
33. Zobowiązania wobec innych banków	98
34. Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	98
35. Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	98
36. Zobowiązania wobec klientów.....	99
37. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	100
38. Pozostałe zobowiązania	102
39. Rezerwy	103
40. Kapitały własne.....	108
41. Wartość godziwa i kategorie wyceny do wartości godziwej instrumentów finansowych	109
42. Działalność powiernicza	115

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

43.	Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych	115
44.	Zobowiązania warunkowe i pozabilansowe.....	116
45.	Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	118
46.	Transakcje z podmiotami powiązаныmi.....	119
47.	Informacje dotyczące podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	120
48.	Struktura zatrudnienia.....	121
49.	Sekurytyzacja.....	121
50.	Zdarzenia następujące po dniu bilansowym.....	121
51.	Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych („ZFŚS”)	121
52.	Cele i zasady zarządzania ryzykiem.....	122
52.1.	Ryzyko kredytowe.....	122
52.2.	Ryzyko płynności	155
52.3.	Ryzyko rynkowe.....	160
52.4.	Ryzyko operacyjne	171
53.	Zarządzanie kapitałem	173

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Skonsolidowany rachunek zysków i strat

Działalność kontynuowana

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2023	Rok zakończony 31 grudnia 2022
Przychody z tytułu odsetek	4	1 601 154	1 182 079
- obliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej		1 580 780	1 177 496
- o charakterze odsetkowym		20 374	4 583
Koszty z tytułu odsetek	4	-1 276 708	-949 389
Wynik z tytułu odsetek		324 446	232 690
Przychody z tytułu prowizji i opłat	5	172 820	159 800
Koszty z tytułu prowizji i opłat	5	-82 152	-78 295
Wynik z tytułu prowizji i opłat		90 668	81 505
Przychody z tytułu dywidend	6	1 642	1 482
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany	7	20 921	37 554
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie	8	7 205	8 907
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody	8	11 159	4 353
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych		18 364	13 260
Wynik na działalności podstawowej		456 041	366 491
Pozostałe przychody operacyjne	9	219 653	204 901
Pozostałe koszty operacyjne	10	-51 416	-58 376
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto		168 237	146 525
Ogólne koszty administracyjne	11	-426 767	-424 715
Wynik zmian oszacowania płatności oraz wpływów z instrumentów finansowych	13	-4 923	-84 194
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe, w tym:	14	-84 673	-38 039
- wynik odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych		-85 978	-42 422
Wynik na działalności operacyjnej		107 915	-33 932
Udział z zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych		524	-589
Zysk (strata) brutto		108 439	-34 521
Podatek dochodowy	15	-30 087	-3 187
- bieżący podatek dochodowy		-16 214	-946
- odroczonego podatku dochodowego		-13 873	-2 241
Zysk (strata) netto		78 352	-37 708
- przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej		79 993	-38 908
- przypadający akcjonariuszom niekontrolującym		-1 641	1 200
Zysk (strata) na akcję (w zł) z zysku za rok obrotowy przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej			
- podstawowy z zysku (straty) za rok obrotowy		0,19	-0,09
- rozwodniony z zysku (straty) za rok obrotowy		0,19	-0,09

W latach zakończonych odpowiednio dnia 31 grudnia 2023 roku oraz dnia 31 grudnia 2022 roku Grupa Kapitałowa nie prowadziła działalności zaniechanej.

Skonsolidowany rachunek zysków i strat należy analizować łącznie z notami do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2023	Rok zakończony 31 grudnia 2022
Zysk (strata) netto		78 352	-37 708
Inne składniki całkowitych dochodów netto, które mogą zostać przeniesione do wyniku finansowego		31 509	-34 086
Wycena papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		43 825	-44 594
- podatek odroczony		-8 327	8 474
Przeniesienie na wynik finansowy w wyniku zaprzestania ujmowania papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		-4 926	2 511
- podatek odroczony		937	-477
Inne składniki całkowitych dochodów netto, które nie mogą zostać przeniesione do wyniku finansowego		547	-2 215
Wycena inwestycji kapitałowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		2 008	-3 508
- podatek odroczony		-382	666
Zyski lub straty aktuarialne	39	-1 332	775
- podatek odroczony		253	-148
Razem całkowite dochody netto		110 408	-74 009
- przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej		110 408	-74 009
- przypadający akcjonariuszom niekontrolującym		0	0

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów należy analizować łącznie z notami do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

	Nota	31 grudnia 2023	31 grudnia 2022
Aktywa			
Kasa, środki w Banku Centralnym	18	1 693 438	2 865 305
Należności od innych banków	19	589 459	625 655
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie		589 459	625 655
Pochodne instrumenty finansowe	21	4 370	1 444
Należności leasingowe	24	684 162	603 167
Papiery wartościowe	22	21 865 966	15 601 171
- przeznaczone do obrotu		3 886	286
- obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy		272 554	268 368
- wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		9 922 385	5 764 723
- wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		13 709	11 711
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie		11 653 432	9 556 083
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	24	5 749 206	6 413 279
- obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy		75 943	115 281
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie		5 673 263	6 297 998
Inwestycje w jednostki stowarzyszone	25	13 751	14 792
Zapasy	26	11 372	13 132
Rzeczowe aktywa trwałe	27	385 930	370 752
Nieruchomości inwestycyjne	28	73 450	74 145
Wartości niematerialne	29	49 537	40 456
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	15	0	75
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	15	76 282	94 999
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	30	8 461	9 915
Pozostałe aktywa	31	122 037	121 035
Aktywa razem		31 327 421	26 849 322
Zobowiązania			
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	32	524	2 039
Zobowiązania wobec innych banków	33	26 150 656	22 414 552
Pochodne instrumenty finansowe	20	13 464	1 324
Zobowiązania wobec klientów	36	3 275 860	2 854 971
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	37	632 030	391 637
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	15	2 364	124
Pozostałe zobowiązania	38	329 328	352 470
Rezerwy	39	12 454	15 985
Zobowiązania razem		30 416 680	26 033 102
Kapitał własny			
Kapitał zakładowy	40	455 625	455 625
Akcje własne	40	-23 498	-9 899
Kapitał zapasowy	40	298 230	320 062
Inne całkowite dochody	40	4 899	-27 157
Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	40	-89 082	-87 539
Wynik roku bieżącego	40	79 993	-38 908
Pozostałe kapitały	40	163 874	177 473
Razem kapitał własny		890 041	789 657
Przypadający akcjonariuszom niekontrolującym		20 700	26 563
Kapitał własny ogółem		910 741	816 220
Suma zobowiązań i kapitału własnego		31 327 421	26 849 322

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej należy analizować łącznie z notami do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zestawienie zmian w skonsolidowanym kapitale własnym

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023

	Kapitał zakładowy	Akcje własne	Kapitał zapasowy	Inne całkowite dochody	Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	Wynik roku bieżącego	Pozostałe kapitały	Kapitał własny razem	Akcjonariusze niekontrolujący	Kapitał własny ogółem
Kapitał na początek okresu	455 625	-9 899	320 062	-27 157	-87 539	-38 908	177 473	789 657	26 563	816 220
Wynik za okres	0	0	0	0	0	79 993	0	79 993	-627	79 366
Inne całkowite dochody netto	0	0	0	32 056	0	0	0	32 056	0	32 056
Razem całkowite dochody netto za okres	0	0	0	32 056	0	79 993	0	112 049	-627	111 422
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	0	0	0	0	-38 908	38 908	0	0	0	0
Podział zysku z przeznaczeniem na kapitał	0	0	-35 858	0	38 414	0	0	2 556	0	2 556
Podział zysku z przeznaczeniem na dywidendę	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Podwyższenie / obniżenie kapitałów w jednostce zależnej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Utrata kontroli nad jednostkami zależnymi	0	0	0	0	0	0	0	0	-5 236	-5 236
Odkup akcji własnych	0	-13 599	13 599	0	0	0	-13 599	-13 599	0	-13 599
Pozostałe	0	0	427	0	-1 049	0	0	-622	0	-622
Kapitał na koniec okresu	455 625	-23 498	298 230	4 899	-89 082	79 993	163 874	890 041	20 700	910 741

Skonsolidowane zestawienie zmian w kapitale własnym należy analizować łącznie z notami do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022

	Kapitał zakładowy	Akcje własne	Kapitał zapasowy	Inne całkowite dochody	Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	Wynik roku bieżącego	Pozostałe kapitały	Kapitał własny razem	Akcjonariusze niekontrolujący	Kapitał własny ogółem
Kapitał na początek okresu	455 625	0	383 187	9 144	-92 955	41 605	80 281	876 887	26 829	903 716
Wynik za okres	0	0	0	0	0	-38 908	0	-38 908	1 200	-37 708
Inne całkowite dochody netto	0	0	0	-36 301	0	0	0	-36 301	0	-36 301
Razem całkowite dochody netto za okres	0	0	0	-36 301	0	-38 908	0	-75 209	1 200	-74 009
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	0	0	0	0	41 605	-41 605	0	0	0	0
Podział zysku z przeznaczeniem na kapitał	0	0	28 399	0	-28 399	0	0	0	0	0
Podział zysku z przeznaczeniem na dywidendę	0	0	0	0	-173	0	0	-173	0	-173
Podwyższenie / obniżenie kapitałów w jednostce zależnej	0	0	0	0	0	0	0	0	-1 448	-1 448
Utrata kontroli nad jednostkami zależnymi	0	0	929	0	-5 413	0	4 730	246	0	246
Odkup akcji własnych	0	-9 899	-1 964	0	0	0	1 964	-9 899	0	-9 899
Pozostałe	0	0	-90 489	0	-2 204	0	90 498	-2 195	-18	-2 213
Kapitał na koniec okresu	455 625	-9 899	320 062	-27 157	-87 539	-38 908	177 473	789 657	26 563	816 220

Skonsolidowane zestawienie zmian w kapitale własnym należy analizować łącznie z notami do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

		Rok zakończony 31 grudnia 2023	Rok zakończony 31 grudnia 2022
	Nota		
Przeptywy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk (strata) netto		78 352	-37 708
Korekty razem:		47 970	-168 492
Amortyzacja	11	44 276	44 715
Odsetki		-558 649	-487 227
Dywidendy otrzymane	6	-1 642	-1 482
Zysk (strata) z działalności inwestycyjnej		-1 584	7 268
Zmiana stanu:		578 279	262 795
- należności od innych banków wycenianych w zamortyzowanym koszcie	43	-28 405	2 922
- należności leasingowych		-80 995	-48 104
- papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu		-3 600	18 551
- papierów wartościowych obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy		-4 186	-16 562
- papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	43	-4 118 943	-2 863 430
- papierów wartościowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		12	3 508
- kredytów i pożyczek udzielonych klientom obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy		39 338	29 891
- kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie		624 735	987 132
- zapasów		1 760	-2 154
- aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży		1 454	3 573
- pozostałych aktywów		2 398	-11 423
- zobowiązań wobec Banku Centralnego		-1 515	1 998
- zobowiązań wobec innych banków		3 736 104	2 599 697
- pochodnych instrumentów finansowych (w tym stanowiących zabezpieczenie zobowiązań)		9 214	-13
- zobowiązań wobec klientów		420 889	-402 857
- pozostałych zobowiązań		-15 118	-40 462
- rezerw		-4 863	528
Zapłacony podatek dochodowy		18 529	9 439
Bieżący i odroczony podatek dochodowy ujęty w wyniku finansowym	15	-30 087	3 187
Inne korekty	43	-1 152	-7 187
Przeptywy pieniężne netto z działalności operacyjnej		126 322	-206 200

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych należy analizować łącznie z notami do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, które stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

cd. Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Wpływy		667 841
Likwidacja podmiotów zależnych		19 051
Zbycie papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie		60 064
Zbycie rzeczowych aktywów trwałych, nieruchomości inwestycyjnych oraz wartości niematerialnych		1 667
Dywidendy otrzymane	6	1 642
Odsetki otrzymane		585 417
Inne wpływy inwestycyjne		0
Wydatki		-2 197 878
Nabycie papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie		-2 135 633
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych, nieruchomości inwestycyjnych oraz wartości niematerialnych		-62 245
Inne wydatki inwestycyjne		0
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		-1 530 037
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
Wpływy		237 195
Emisja dłużnych papierów wartościowych	37	237 195
Wydatki		-69 948
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingowych		-15 343
Wykup dłużnych papierów wartościowych wraz z odsetkami	37	-41 006
Nabycie akcji własnych		-13 599
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej		167 247
Przepływy pieniężne netto, razem		-1 236 468
Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych, w tym		-1 236 468
- zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		-37 681
Środki pieniężne na początek okresu		3 444 779
Środki pieniężne na koniec okresu		2 208 311
- środki o ograniczonej możliwości dysponowania		0

Polityka rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające

1. Informacje o Banku i Grupie Kapitałowej

1.1. Bank

Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. został utworzony na podstawie decyzji Prezesa Narodowego Banku Polskiego nr 65 z dnia 22 października 1991 roku. Pierwotnie działał pod firmą Gospodarczy Bank Południowo-Zachodni S.A. („GBPZ S.A.”) z siedzibą we Wrocławiu. Na podstawie uchwały nr 12/2001 Walnego Zgromadzenia GBPZ S.A. podjętej w dniu 16 maja 2001 roku, firmę zmieniono na Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. Zmiana firmy na Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. została zarejestrowana w KRS w dniu 27 marca 2002 roku. Siedziba Banku mieści się w Warszawie przy ul. Grzybowskiej 81.

Bank jest wpisany do rejestru handlowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla miasta Warszawy, XII Wydział Gospodarczy pod numerem KRS 0000069229 nadanym w dniu 10 grudnia 2001 roku.

Bankowi nadano w dniu 6 sierpnia 2002 roku numer statystyczny REGON: 930603359.

Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. jest uniwersalnym bankiem komercyjnym oferującym szeroki zakres usług w obrocie krajowym i zagranicznym, świadczonych na rzecz klientów indywidualnych oraz instytucjonalnych, w szczególności dla banków spółdzielczych, zgodnie z zakresem usług określonych w statucie Banku.

Bank sprawując funkcję banku zrzeszającego, na podstawie ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających z dnia 7 grudnia 2000 roku z późniejszymi zmianami, działa na rzecz rozwoju banków spółdzielczych zrzeszenia i prowadzi niekonkurencyjną wobec zrzeszonych banków spółdzielczych działalność.

1.2. Grupa Kapitałowa

Jednostką dominującą w Grupie Kapitałowej Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. („Grupa Kapitałowa”) jest Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. („BPS S.A.”, „Bank”, „jednostka dominująca”).

Grupa Kapitałowa prowadzi operacje zarówno w polskich złotych jak i w walutach obcych oraz aktywnie uczestniczy w obrocie krajowym.

1.3. Skład Grupy Kapitałowej

Na dzień 31 grudnia 2023 roku w skład Grupy Kapitałowej wchodził Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. (Bank) jako jednostka dominująca oraz następujące jednostki zależne:

BPS Leasing S.A. (marka: BPS Leasing i Faktoring) – utworzona w dniu 8 września 2010 roku. Spółka świadczy kompleksowe usługi leasingu środków trwałych i faktoringu dla klientów Grupy Kapitałowej i Banków Spółdzielczych zrzeszonych w Banku BPS.

Spółka objęta kontrolą w 2010 roku. Na dzień 31 grudnia 2023 roku kapitał zakładowy BPS Leasing S.A. wynosił 2.000 tys. zł i jedynym akcjonariuszem był Bank. Udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosił 100 %.

BPS Nieruchomości S.A. (dawniej: UP Nieruchomości S.A.) – utworzona w dniu 25 listopada 2016 roku. Spółka świadczy usługi w zakresie obsługi administracyjnej, a także prowadzi działalność w zakresie wynajmu i zarządzania nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi.

Spółka objęta kontrolą w 2016 roku. Na dzień 31 grudnia 2023 roku kapitał zakładowy wynosił 174 tys. zł i jedynym akcjonariuszem był Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych Uzdrowiska Polskie. Udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosił 100%.

BPS Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. (BPS TFI S.A.) – utworzona w dniu 15 maja 2008 roku. Spółka zajmuje się tworzeniem otwartych i zamkniętych funduszy inwestycyjnych oraz zarządzaniem nimi. Spółka działa na podstawie zezwolenia z dnia 26 maja 2010 roku Komisji Nadzoru Finansowego na

wykonywanie działalności określonej w art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 27 maja 2004 roku o funduszach inwestycyjnych.

Spółka objęta kontrolą w 2010 roku. Na dzień 31 grudnia 2023 roku kapitał zakładowy BPS TFI S.A. wynosił 12.500 tys. zł i jedynym akcjonariuszem był Bank. Udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosił 100 %.

Dom Maklerski Banku BPS S.A. w likwidacji (DM BPS S.A.) – utworzona w dniu 11 kwietnia 2008 roku. Spółka jest w procesie likwidacji

Spółka objęta kontrolą w 2008 roku. Na dzień 31 grudnia 2023 roku kapitał zakładowy DM BPS S.A. wynosił 7.469 tys. zł i jedynym akcjonariuszem był Bank.

Udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosił 100 %.

FW Południe Sp. z o.o. – utworzona w dniu 6 listopada 2009 roku. Spółka powołana do przygotowania, realizacji i bieżącej eksploatacji farm wiatrowych.

Spółka objęta kontrolą w 2015 roku. Na dzień 31 grudnia 2023 roku kapitał zakładowy FW Południe Sp. z o.o. wynosił 2.355 tys. zł i jedynym udziałowcem był Fundusz Uzdrawiska Polskie FIZ AN. Udział Grupy Kapitałowej Banku BPS w głosach na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosił 100 %.

Uzdrawisko Iwonicz S.A. – w dniu 9 grudnia 2011 roku Grupa Kapitałowa odkupiła od Ministerstwa Skarbu Państwa akcje spółki Uzdrawisko Iwonicz S.A. Spółka prowadzi działalność uzdrawiskową i sanatoryjną.

Spółka objęta kontrolą w 2011 roku. Na dzień 31 grudnia 2023 roku kapitał zakładowy spółki Uzdrawisko Iwonicz S.A. wynosił 20.551 tys. zł i jedynym akcjonariuszem był Fundusz Uzdrawiska Polskie FIZ AN. Udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosił 100 %.

Uzdrawisko Kamień Pomorski S.A. – w dniu 9 grudnia 2011 roku Grupa Kapitałowa odkupiła od Ministerstwa Skarbu Państwa udziały spółki Uzdrawisko Kamień Pomorski Sp. z o.o. Dnia 30 marca 2012 roku Spółka Uzdrawisko Kamień Pomorski Sp. z o.o. została przekształcona w Spółkę Akcyjną. Spółka prowadzi działalność uzdrawiskową i sanatoryjną.

Spółka objęta kontrolą w 2011 roku. Na dzień 31 grudnia 2023 roku kapitał zakładowy spółki Uzdrawisko Kamień Pomorski S.A. wynosił 44.975 tys. zł i jedynym akcjonariuszem był Fundusz Uzdrawiska Polskie FIZ AN. Udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosił 100 %.

Uzdrawisko Konstancin - Zdrój S.A. – w dniu 9 grudnia 2011 roku Grupa Kapitałowa odkupiła od Ministerstwa Skarbu Państwa udziały spółki Uzdrawisko Konstancin - Zdrój Sp. z o.o. Dnia 30 marca 2012 roku spółka Uzdrawisko Konstancin-Zdrój Sp. z o.o. została przekształcona w Spółkę Akcyjną. Spółka prowadzi działalność uzdrawiskową i sanatoryjną.

Spółka objęta kontrolą w 2011 roku. Na dzień 31 grudnia 2023 roku kapitał zakładowy spółki Uzdrawisko Konstancin – Zdrój S.A. wynosił 31.354 tys. zł i jedynym akcjonariuszem był Fundusz Uzdrawiska Polskie FIZ AN. Udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosił 100 %.

Zakład Lecznicy „Uzdrawisko Nałęczów” S.A. – w dniu 9 grudnia 2011 roku Grupa Kapitałowa odkupiła od Nałęczowskiego Towarzystwa Inwestycyjnego S.A. akcje Zakładu Lecznicy „Uzdrawisko Nałęczów” S.A. Spółka prowadzi działalność uzdrawiskową i sanatoryjną.

Spółka objęta kontrolą w 2011 roku. Na dzień 31 grudnia 2023 roku kapitał zakładowy spółki Zakład Lecznicy „Uzdrawisko Nałęczów” S.A. wynosił 26.722 tys. zł i jedynym akcjonariuszem był Fundusz Uzdrawiska Polskie FIZ AN. Udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosił 100 %.

Na dzień 31 grudnia 2023 roku Grupa Kapitałowa Banku BPS posiadała certyfikaty inwestycyjne Funduszy Inwestycyjnych Zamkniętych sklasyfikowanych jako jednostki zależne:

BPS 3 FIZ NFW w likwidacji – podmiot został zarejestrowany w 2012 roku.

Udział Grupy Kapitałowej w Funduszu (posiadane certyfikaty inwestycyjne) na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosił 45,74 %.

Fundusz znajduje się w procesie likwidacji i nie prowadzi działalności inwestycyjnej.

BPS Rynku Nieruchomości FIZ AN – podmiot został zarejestrowany w 2014 roku.

Udział Grupy Kapitałowej w Funduszu (posiadane certyfikaty inwestycyjne) na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosił 71,73 %.

Fundusz aktywów niepublicznych inwestuje m.in. w projekty rynku nieruchomości i instrumenty rynku pieniężnego.

Uzdrowiska Polskie FIZ AN – podmiot został zarejestrowany w 2011 roku.

Udział Grupy Kapitałowej w Funduszu (posiadane certyfikaty inwestycyjne) na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosił 100 %.

Fundusz aktywów niepublicznych inwestuje m.in. w projekty w branży uzdrowskiej.

Na dzień 31 grudnia 2023 roku w skład Grupy Kapitałowej wchodziły następujące jednostki stowarzyszone oraz Grupa Kapitałowa posiadała certyfikaty inwestycyjne Funduszy Inwestycyjnych Zamkniętych sklasyfikowanych jako jednostki stowarzyszone:

Quantum 4 FIZ AN w likwidacji – podmiot został zarejestrowany w 2011 roku.

Udział Grupy Kapitałowej w Funduszu (posiadane certyfikaty inwestycyjne) na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosił 21,20 %.

Fundusz aktywów niepublicznych będący w procesie likwidacji, nie prowadzi działalności inwestycyjnej.

Quantum 9 FIZ AN – podmiot został zarejestrowany w 2019 roku.

Fundusz aktywów niepublicznych inwestuje m.in. w projekty rynku nieruchomości, instrumenty udziałowe oraz dłużne papiery wartościowe.

Fundusz jest jedynym akcjonariuszem w pięciu spółkach specjalnego przeznaczenia będącymi jednostkami stowarzyszonymi. Spółki specjalnego przeznaczenia: G81 Inwestycje 1 S.A., G81 Inwestycje 2 S.A., G81 Inwestycje 3 S.A., G81 Inwestycje 4 S.A., G81 Inwestycje 5 S.A. zostały utworzone w dniu 29 marca 2019 roku i powołane w celu inwestycji bezpośrednich i pośrednich na rynku nieruchomości komercyjnych. Na dzień 31 grudnia 2023 roku kapitał zakładowy każdej ze spółek specjalnego przeznaczenia wynosił 100 tys. zł, a każda z nich posiadała 19,8% udziałów w jednostce stowarzyszonej BPS Grzybowska 81 Sp. z o.o.

BPS Grzybowska 81 Sp. z o.o. zajmuje się świadczeniem usług najmu pomieszczeń oraz wyposażenia. Na dzień 31 grudnia 2023 roku posiadała kapitał zakładowy w wysokości 500 tys. zł.

Quantum 9 FIZ AN łącznie ze spółkami specjalnego przeznaczenia posiada 100% udziałów w podmiocie BPS Grzybowska 81 Sp. z o.o.

Udział Grupy Kapitałowej w Funduszu Quantum 9 FIZ AN (posiadane certyfikaty inwestycyjne) na dzień 31 grudnia 2023 oraz na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosił 34,13 %.

VerdIt Sp. z o.o. (dawniej: **Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp. z o.o.**) – utworzona w dniu 5 stycznia 2011 roku. Spółka jest producentem i integratorem rozwiązań informatycznych obsługujących instytucje z sektora bankowego, administruje systemami informatycznymi Banku i Banków Spółdzielczych oraz nadzoruje prace i rozwój infrastruktury technicznej w całym Zrzeszeniu. Podmiot wdraża oprogramowania i aplikacje, świadczy usługi szkoleniowe i konsultingowe, buduje i integruje zarówno sieci lokalne, jak i rozległe sieci komputerowe, dostarcza i instaluje sprzęt komputerowy. Spółka opracowuje rozwiązania IT dla podmiotów z Grupy Kapitałowej i Banków Spółdzielczych oraz zapewnia niezbędne systemy informatyczne.

Na dzień 31 grudnia 2023 roku kapitał zakładowy VerdIt Sp. z o.o. wynosił 11.700 tys. zł i Bank posiadał 44,44 % udziału w kapitale zakładowym Spółki. Udział Grupy Kapitałowej w głosach na dzień 31 grudnia 2023 oraz na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosił 31,71 %.

1.4. Zmiany w Grupie Kapitałowej

W okresie od dnia 1 stycznia 2023 roku do dnia 31 grudnia 2023 roku w Grupie Kapitałowej miały miejsce następujące zmiany:

BPS 1 FIZ NFW w likwidacji - na dzień 31 grudnia 2023 roku Grupa Kapitałowa utraciła kontrolę nad Funduszem w wyniku umorzenia wszystkich wyemitowanych przez Fundusz certyfikatów inwestycyjnych i prowadzonego procesu likwidacji.

BPS 4 FIZ NFW w likwidacji - na dzień 31 grudnia 2023 roku Grupa Kapitałowa utraciła kontrolę nad Funduszem w wyniku umorzenia wszystkich wyemitowanych przez Fundusz certyfikatów inwestycyjnych i prowadzonego procesu likwidacji.

Con-Finance Sp. z o.o. w likwidacji – w grudniu 2023 roku został złożony wniosek o wykreślenie Spółki z KRS, a w styczniu 2024 roku nastąpiło jej wykreślenie.

Dom Maklerski Banku BPS S.A. w likwidacji (DM BPS S.A.) - w grudniu 2023 roku nastąpiło rozpoczęcie procesu likwidacji Spółki.

FW Południe Sp. z o.o. – w styczniu 2023 roku nastąpiła rejestracja w KRS obniżenia kapitału zakładowego Spółki z 8.355 tys. zł do 2.355 tys. zł poprzez umorzenie udziałów.

QRS Finanse S.A. w likwidacji – w grudniu 2023 roku został złożony wniosek o wykreślenie Spółki z KRS, a w styczniu 2024 roku nastąpiło jej wykreślenie.

Quantum 2 FIZ AN w likwidacji - na dzień 31 grudnia 2023 roku Grupa Kapitałowa utraciła kontrolę nad Funduszem w wyniku umorzenia wszystkich wyemitowanych przez Fundusz certyfikatów inwestycyjnych i prowadzonego procesu likwidacji.

Uzdrowisko Kamień Pomorski S.A. – w sierpniu 2023 roku nastąpiła rejestracja w KRS podwyższenia kapitału zakładowego Spółki z 36.135 tys. zł do 44.975 tys. zł poprzez objęcie nowych akcji przez Uzdrowiska Polskie FIZ AN.

VerdIt Sp. z o.o. (dawniej: **Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp. z o.o.**) – w październiku 2023 roku została zarejestrowana w KRS zmiana nazwy Spółki z Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp. z o.o. na VerdIt Sp. z o.o.

1.5. Zatwierdzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd Banku w dniu 23 kwietnia 2024 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku zostało zatwierdzone przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. w dniu 22 czerwca 2023 roku.

2. Opis istotnych zasad rachunkowości, szacunków i ocen

2.1. Podstawa sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w oparciu o następujące zasady wyceny:

- 1) według wartości godziwej dla instrumentów pochodnych, aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu, aktywów finansowych wyznaczonych w momencie początkowego ujęcia

jako aktywa finansowe wyceniane przez rachunek zysków i strat, instrumentów kapitałowych i aktywów finansowych zaklasyfikowanych do modelu biznesowego, którego celem jest osiągnięcie korzyści z uzyskiwania kontraktowych przepływów pieniężnych oraz ze sprzedaży aktywów finansowych, a także aktywów finansowych niespełniających kryterium testu SPPI;

- 2) według zamortyzowanego kosztu dla aktywów finansowych będących częścią modelu biznesowego, którego celem jest osiągnięcie korzyści z pozyskiwania kontraktowych przepływów pieniężnych i jednocześnie spełniających kryterium SPPI oraz pozostałych zobowiązań finansowych;
- 3) według kosztu historycznego dla aktywów i zobowiązań niefinansowych;
- 4) niższej z następujących dwóch kwot: ich wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia, w przypadku aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży lub grupy aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe przedstawione jest w złotych (waluta funkcjonalna), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach złotych (tys. zł).

2.2. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z wszystkimi Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej przyjętymi przez UE. MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

2.3. Okres i zakres skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku obejmuje okres od dnia 1 stycznia 2023 roku do dnia 31 grudnia 2023 roku i zawiera dane porównawcze:

- 1) dla pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2022 roku;
- 2) dla pozycji rachunku zysków i strat, sprawozdania z całkowitych dochodów, zestawienia zmian w kapitale własnym oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych za okres od dnia 1 stycznia 2022 roku do dnia 31 grudnia 2022 roku.

2.4. Kontynuacja działalności

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności w okresie 12 miesięcy po dniu bilansowym, czyli po dniu 31 grudnia 2023 roku.

W oparciu o art. 22b ust. 2 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 roku o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających, utworzony został System Ochrony Zrzeszenia BPS.

System Ochrony Zrzeszenia BPS to porozumienie, w którym uczestniczą Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. i zrzeszone z nim Banki Spółdzielcze, na mocy którego banki te zapewniają sobie wzajemnie wsparcie w zakresie płynności i wypłacalności w sytuacji wystąpienia trudności finansowych w którymkolwiek z tych banków.

Na dzień 31 grudnia 2023 roku uczestnikami Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS był Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. oraz 307 zrzeszonych banków spółdzielczych.

Spółdzielnia Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, której powierzono zadania jednostki zarządzającej Systemem dysponuje środkami finansowymi, zgromadzonymi w ramach funduszu zabezpieczającego i depozytu obowiązkowego, przeznaczonymi wyłącznie na interwencję zapobiegającą utracie płynności i wypłacalności. Komisja Nadzoru Finansowego, na wniosek Banku dotyczący wspólnego wypełniania normy LCR zezwoliła na odstąpienie od stosowania na zasadzie indywidualnej przez Bank oraz banki spółdzielcze, które podpisały umowę Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, przepisów określonych w art. 412 oraz art. 414 Rozporządzenia CRR, jak również wskazała Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. jako zobowiązany do spełniania wymogów określonych w powyższych artykułach na podstawie skonsolidowanej sytuacji uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. Zezwolenie KNF umożliwi efektywniejsze zarządzanie płynnością, przy zachowaniu niezbędnego poziomu bezpieczeństwa.

Zgodnie z postanowieniami Umowy Systemu Ochrony, w przypadku pojawienia się problemów z płynnością Bank może liczyć na wsparcie płynnościowe Systemu Ochrony, świadczone w ramach stosownych mechanizmów i instrumentów dla uczestników Systemu.

Mechanizmy pomocowe utworzone w ramach Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS zostały zdefiniowane w ustawie o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających. Składają się na nie mechanizmy wsparcia płynności, oparte na depozycie obowiązkowym oraz mechanizmy wsparcia wypłacalności pozwalające na udzielenie pomocy ze środków zgromadzonych na Funduszu Zabezpieczającym, zasilanym obowiązkowymi wpłatami uczestników. System Ochrony poprzez stały monitoring bieżącej sytuacji Banku BPS S.A. i zrzeszonych z nim banków spółdzielczych objętych Systemem Ochrony oraz zaplanowane w jego ramach działania prewencyjne i wspomagające, zapewnia wsparcie jego uczestników w zakresie płynności i wypłacalności. Udziela także niezbędnej pomocy w przypadku ewentualnego wystąpienia sytuacji niestandardowych w którymkolwiek z banków, uczestników Systemu.

Zgodnie z misją i wizją rozwoju, Bank prowadzi działania mające przede wszystkim na celu umacnianie sektora polskiej bankowości spółdzielczej oraz wspiera zrzeszone banki spółdzielcze w rozwoju działalności biznesowej oraz rozwoju technologicznym. Bank dąży również do zwiększenia własnej stabilności poprzez ograniczanie ekspozycji na ryzyko, zmniejszenie kosztów ryzyka oraz poprawę kluczowych wskaźników stabilności finansowej (współczynniki adekwatności kapitałowej).

Bank w latach 2020 – 2023 realizował Wewnętrzny Plan Naprawy, którego głównym celem było zwiększenie bezpieczeństwa i stabilności funkcjonowania Banku, wyrażone poprzez poprawę podstawowych wskaźników sprawności działania, przede wszystkim w zakresie adekwatności kapitałowej, jakości portfela kredytowego oraz rentowności działania. Pomimo, iż w okresie realizacji WPN znacząco zmieniły się uwarunkowania zewnętrzne oraz miało miejsce wiele niekorzystnych i nieplanowanych zdarzeń (wybuch pandemii, agresja Federacji Rosyjskiej w Ukrainie, kryzys energetyczny, pogorszenie koniunktury gospodarczej kraju, wysoka inflacja, wzrost stóp procentowych przekładający się na pogorszenie sytuacji finansowej klientów, rosnące obciążenia regulacyjne, w tym wprowadzenie „wakacji kredytowych”), Bank zrealizował większość założeń przyjętych w planie.

Podstawowe wskaźniki adekwatności kapitałowej, tj. Tier I oraz TCR, kształtują się na bezpiecznym poziomie znacznie powyżej norm nadzorczych. Bank na dzień 31 grudnia 2023 roku osiągnął współczynnik CET 1 i Tier I na poziomie 17,20 %, a TCR wyniósł 26,98%. Bank BPS S.A. nie spełnił natomiast wskaźnika dźwigni finansowej na wymaganym przez nadzorcę poziomie (3%), niemniej planuje, że zostanie on spełniony w 2024 roku. Będzie to efektem zaliczenia do kapitału Tier I Banku zysku netto za 2023 rok oraz zakładanej emisji pożyczki podporządkowanej zaliczanej do kapitału dodatkowego Tier I. Ponadto od 1 stycznia 2025 roku wejdą w życie zmiany w Rozporządzeniu CRR w zakresie stosowanych odliczeń od miary ekspozycji całkowitej (TEM) wartości aktywów płynnych zabezpieczających depozyt obowiązkowy. Powyższe zmiany przepisów uwzględnią specyfikę działania Banku Zrzeszającego, do którego zadań należy przede wszystkim absorpcja wolnych środków zrzeszonych banków spółdzielczych. Obowiązek ten w znaczący sposób ogranicza możliwość swobodnego zarządzania istotną częścią sumy bilansowej Banku BPS S.A., a tym samym ogranicza jego wpływ na poziom wskaźników odnoszących się do miary ekspozycji całkowitej.

Spółdzielnia Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS (SSOZ) pomimo występujących odchyień w realizacji poszczególnych opcji naprawy oraz prognoz finansowych oceniła, że ryzyko w Banku na przestrzeni ostatnich kilku lat uległo istotnemu zmniejszeniu. Zauważalnej poprawie uległ poziom ryzyka w kluczowych obszarach z punktu widzenia naprawy Banku, tj. głównie adekwatności kapitałowej, a także jakości aktywów.

Zdaniem Zarządu Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. podjęte działania mitygujące w poszczególnych obszarach działalności Banku, projekty związane z optymalizacją wymogów kapitałowych, restrukturyzacją kosztów działania, jak również związane z transformacją cyfrową i technologiczną powodują, że powyższe fakty i okoliczności nie stanowią zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności Banku w okresie 12 miesięcy po dniu bilansowym. W związku z powyższym niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w oparciu o zasadę kontynuacji działalności.

2.5. Dokonywanie szacunków oraz profesjonalny osąd

Przygotowanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej wymaga od kierownictwa dokonania profesjonalnego osądu, szacunków i określenia pewnych założeń, które mają wpływ na przedstawiane wartości przychodów, kosztów, aktywów i zobowiązań oraz ujawnień dotyczących zobowiązań warunkowych na dzień bilansowy. Mimo, że szacunki te opierają się na najlepszej wiedzy dotyczącej warunków bieżących i działań, które Grupa Kapitałowa podejmie, rzeczywiste rezultaty mogą się od tych szacunków różnić.

Poniżej wymieniono obszary, w których profesjonalny osąd oraz szacunki księgowe przy stosowaniu zasad (polityki) rachunkowości miały największy wpływ na kwoty przedstawione w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

(i) Wartość godziwa instrumentów finansowych

W przypadkach, w których nie jest możliwe ustalenie wartości godziwej ujmowanych w bilansie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych na podstawie aktywnych rynków, określa się ją za pomocą technik wyceny. Dane wejściowe uzyskuje się z możliwych do zaobserwowania rynków, jednak tam gdzie nie można tego dokonać, przy ustalaniu wartości godziwej konieczne jest stosowanie profesjonalnego osądu w zakresie dotyczącym ryzyka płynności, ryzyka kredytowego i zmienności. Zmiany założeń dotyczących tych czynników mogą mieć wpływ na wykazywaną wartość godziwą instrumentów finansowych.

Szczegółowy opis wartości godziwej aktywów finansowych przedstawiono w notach nr 2.8.4. i 41.

(ii) Klasyfikacja aktywów finansowych

Grupa Kapitałowa klasyfikuje aktywa finansowe na podstawie oceny modelu biznesowego, w ramach którego aktywa są utrzymywane oraz oceny czy z warunków umownych wynikają wyłącznie płatności kapitału i odsetek od kwoty tego kapitału. Szczegółowe informacje o przyjętych założeniach w tym zakresie zaprezentowane zostały w nocie nr 2.8.1.

(iii) Utrata wartości aktywów finansowych

Grupa Kapitałowa stosuje wymogi standardu MSSF 9 w zakresie utraty wartości w celu ujęcia i wyceny odpisu na oczekiwane straty kredytowe. Grupa Kapitałowa wyznacza odpisy z tytułu utraty wartości w oparciu o oczekiwane straty kredytowe z uwzględnieniem prognoz przyszłych warunków ekonomicznych podczas dokonywania oceny ryzyka kredytowego danej ekspozycji.

Do określenia utraty wartości (lub jej odwrócenia) niezbędne jest wyliczenie bieżącej wartości oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych. Wartość przyszłych przepływów pieniężnych jest określana między innymi z uwzględnieniem informacji o obecnej i prognozowanej sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy, przewidywanej wartości odzysku z zabezpieczeń prawnych oraz czynników makroekonomicznych.

Model utraty wartości ma zastosowanie do aktywów finansowych zaklasyfikowanych do instrumentów wycenianych według zamortyzowanego kosztu, instrumentów wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, należności leasingowych, składnika aktywów z tytułu umów lub zobowiązania do udzielenia pożyczki oraz umowy gwarancji finansowych. Dla inwestycji kapitałowych Grupa Kapitałowa nie rozpoznaje oczekiwanych strat kredytowych.

Odpis na oczekiwane straty kredytowe z tytułu aktywów finansowych, które są wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody Grupa Kapitałowa ujmuje w innych całkowitych dochodach i nie obniża wartości bilansowej składnika aktywów finansowych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

Metodologia i założenia przyjęte do wyznaczania utraty wartości ekspozycji kredytowych są regularnie monitorowane w celu zmniejszenia rozbieżności pomiędzy stratami szacowanymi a rzeczywistymi. W celu oceny adekwatności odpisów z tytułu utraty wartości, wyznaczonych zarówno w ramach analizy indywidualnej, jak i kolektywnej, przeprowadzana jest okresowo weryfikacja historyczna (backtesting), której wyniki są brane pod uwagę przy definiowaniu działań, mających na celu poprawę jakości procesu.

Szczegółowy opis modelu utraty wartości opartego na koncepcji oczekiwanych strat kredytowych przedstawiono w nocie nr 2.8.5, natomiast opis praktyk w zakresie „forbearance” przedstawiono w nocie nr 52.1.

Korekta wartości aktywów finansowych z tytułu wakacji kredytowych

Szczegółowe informacje dotyczące oszacowania kwoty korekty oraz przyjętych założeń do tych szacunków zaprezentowane są w nocie 13.

(iv) Utrata wartości aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Grupa Kapitałowa ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy wystąpiła utrata wartości składnika aktywów trwałych. W przypadku zidentyfikowania takiej przesłanki, Grupa Kapitałowa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej, tj. wartości użytkowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży składnika aktywów trwałych, w zależności od tego, która z nich jest wyższa.

Oszacowanie wartości użytkowej składnika aktywów trwałych wiąże się, między innymi, z przyjęciem założeń w zakresie szacunków co do kwot, terminów przyszłych przepływów pieniężnych, które Grupa Kapitałowa może uzyskać z tytułu danego składnika aktywów trwałych oraz innych czynników. Przyjęcie odmiennych założeń wyceny mogłoby mieć wpływ na wartość bilansową niektórych składników aktywów trwałych. Szacując wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży, Grupa Kapitałowa opiera się na dostępnych danych rynkowych na ten temat lub wycenach sporządzonych przez niezależnych rzeczoznawców.

(v) Wartość firmy

Po początkowym ujęciu wartość firmy wyceniana jest na dzień bilansowy według wartości na dzień ujęcia w księgach (cena nabycia), z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości. Grupa Kapitałowa ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy wystąpiła utrata wartości wcześniej rozpoznanej wartości firmy. W przypadku istnienia takiej przesłanki, dokonuje się oszacowania wartości odzyskiwalnej, tj. wartości użytkowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży składnika aktywów, w zależności od tego, która z nich jest wyższa. W przypadku gdy wartość bilansowa składnika aktywów przewyższa jego wartość odzyskiwalną, ujmuje się odpis z tytułu utraty wartości w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

Więcej informacji na temat przyjętych założeń przedstawiono w nocie nr 2.8.10.

(vi) Rezerwy na świadczenia pracownicze

Rezerwy na świadczenia pracownicze obejmują rezerwę na odprawy emerytalne, rentowe i pośmiertne, które wyliczane są metodą aktuarialną, jako wartość bieżąca przyszłych zobowiązań Grupy Kapitałowej wobec pracowników według stanu zatrudnienia i wynagrodzeń na dzień aktualizacji. Wyliczenie rezerw jest oparte na szeregu założeń, między innymi co do stóp dyskontowych, prognozowanych podwyżek wynagrodzenia, rotacji pracowników, wskaźnika umieralności i innych. Wszystkie założenia są weryfikowane na każdy dzień bilansowy.

Więcej informacji na temat przyjętych założeń przedstawiono w nocie nr 39.

(vii) Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Grupa Kapitałowa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

Więcej informacji na temat podatku odroczonego przedstawiono w nocie nr 15.

(viii) Okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

Szacując długość okresu użytkowania poszczególnych rodzajów rzeczowych aktywów trwałych, w tym aktywa z tytułu prawa do użytkowania i wartości niematerialnych uwzględnia się między innymi:

- 1) dotychczasowe przeciętne okresy użytkowania, odzwierciedlające tempo zużycia fizycznego lub intensywność wykorzystania;
- 2) utratę przydatności z przyczyn technologicznych;
- 3) okres sprawowania kontroli nad składnikiem aktywów oraz prawne i inne ograniczenia okresu użytkowania;

- 4) zależność okresu użytkowania składników aktywów od okresu użytkowania innych aktywów;
- 5) inne okoliczności mające wpływ na okres użytkowania tego rodzaju aktywów.

W przypadku, gdy okres korzystania ze składnika aktywów wynika z tytułów umownych, okres użytkowania odpowiada okresowi wynikającemu z tych umów. W powyższej sytuacji, jeżeli szacowany okres użytkowania jest krótszy, Grupa Kapitałowa przyjmuje szacowany okres użytkowania.

Grupa Kapitałowa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów użytkowania na podstawie bieżących szacunków.

(ix) Identyfikacja umów leasingowych

Grupa Kapitałowa dokonuje identyfikacji leasingu na podstawie zawartej umowy. Jeżeli zawarta umowa daje Grupie Kapitałowej prawo kontroli wykorzystania zidentyfikowanego składnika aktywów w wyznaczonym okresie, w zamian za wynagrodzenie, Grupa Kapitałowa uznaje, że umowa jest leasingiem lub zawiera leasing.

(x) Nabyte pakiety wierzytelności

Na każdy dzień bilansowy Grupa Kapitałowa dokonuje oszacowania wartości zakupionych pakietów wierzytelności przy zastosowaniu modeli wyceny szacując wartość bieżącą przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących nabytych wierzytelności. Podstawowe parametry modeli wyceny, tj. wpływy z tytułu odzyskanych wierzytelności i wydatki z tytułu ponoszonych kosztów windykacji ustalane są na podstawie szacunków Grupy Kapitałowej odnośnie najbardziej prawdopodobnej wartości odzyskanych wierzytelności oraz poziomu wydatków na przeprowadzenie procesów windykacyjnych. Prognozowana wysokość, jak i momenty przyszłych przepływów pieniężnych podlegają okresowej weryfikacji i w razie potrzeby są uaktualniane. Rzeczywiste efekty windykacji mogą istotnie odbiegać od powyższych szacunków.

(xi) Zapasy

Grupa Kapitałowa po początkowym ujęciu ujmuje składniki zapasów w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia, lub też według wartości netto możliwej do uzyskania, w zależności od tego, która z kwot jest niższa. Oszacowanie wartości netto możliwej do uzyskania wiąże się, między innymi, z przyjęciem założeń i szacunków co do ceny sprzedaży oraz kwot kosztów związanych z przygotowaniem tych aktywów do sprzedaży i kosztów niezbędnych do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

(xii) Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

Grupa Kapitałowa ujmuje aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży w kwocie niższej z dwóch: wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Oszacowanie wartości tych aktywów może wymagać przyjęcia przez Grupę Kapitałową szeregu założeń i wykonania szacunków, które mogą się różnić od rzeczywistych rezultatów.

2.6. Zasady konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe Banku oraz sprawozdania finansowe jednostek zależnych sporządzone na dzień 31 grudnia 2023 roku wraz z danymi porównywalnymi na dzień 31 grudnia 2022 roku.

Jednostki zależne

Jednostki zależne to wszystkie jednostki, nad którymi Grupa Kapitałowa sprawuje kontrolę. Grupa Kapitałowa sprawuje kontrolę nad jednostką wówczas, gdy posiada władzę nad tą jednostką, jest narażona lub ma prawo do zmiennych zwrotów ze swojego zaangażowania w tę jednostkę oraz ma możliwość wywierania wpływu na te zwroty poprzez sprawowanie władzy nad tą jednostką. Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę Kapitałową do dnia ustania kontroli.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych, po uwzględnieniu korekt doprowadzających do zgodności z MSR/MSSF, sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie jednostki dominującej, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości zastosowane dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym

charakterze. W celu eliminacji jakichkolwiek rozbieżności w stosowanych zasadach rachunkowości wprowadzone zostały stosowne korekty.

Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy jednostkami z Grupy Kapitałowej, w tym przychody i koszty, niezrealizowane zyski oraz zyski lub straty wynikające z transakcji w ramach Grupy Kapitałowej, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane, chyba że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Jednostki stowarzyszone

Jednostki stowarzyszone są to jednostki, na które Grupa Kapitałowa wywiera znaczący wpływ, lecz nie sprawuje kontroli nad polityką finansową i operacyjną, co zwykle towarzyszy posiadaniu od 20 % do 50 % ogólnej liczby głosów w organach stanowiących.

Sprawozdania finansowe jednostek stowarzyszonych są podstawą wyceny posiadanych przez Grupę Kapitałową udziałów według metody praw własności.

Każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego Grupa Kapitałowa ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy wystąpiła utrata wartości inwestycji dokonanych w jednostkach stowarzyszonych. W przypadku istnienia takiej przesłanki, Grupa Kapitałowa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej, tj. wartości użytkowej inwestycji lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży składnika aktywów, w zależności od tego, która z nich jest wyższa. W przypadku gdy wartość bilansowa składnika aktywów przewyższa jego wartość odzyskiwalną, Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat odpis z tytułu utraty wartości.

2.7. Korekta błędów

Grupa Kapitałowa w 2023 roku nie dokonała korekty błędów lat ubiegłych.

2.8. Podsumowanie istotnych zasad rachunkowości

2.8.1. Aktywa i zobowiązania finansowe

(i) Początkowe ujęcie

Grupa Kapitałowa ujmuje składnik aktywów lub zobowiązanie finansowe w swoim skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej wtedy i tylko wtedy, gdy staje się stroną umowy tego instrumentu. Na moment początkowego ujęcia aktywa finansowe klasyfikuje do jednej z następujących kategorii:

- 1) wyceniane według zamortyzowanego kosztu;
- 2) wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody;
- 3) wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy.

Powyższa klasyfikacja zależy od modelu biznesowego w zakresie zarządzania aktywami finansowymi oraz charakterystyki umownych przepływów pieniężnych, tj. od tego, czy umowne przepływy pieniężne stanowią wyłącznie spłatę kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostającej do spłaty (ang. solely payments of principal and interest, „SPPI”). Grupa Kapitałowa wyodrębnia następujące modele biznesowe:

- 1) model biznesowy zakładający utrzymywanie aktywów w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy (model H2C);
- 2) model biznesowy, którego cel jest realizowany zarówno poprzez uzyskiwanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i poprzez sprzedaż aktywów finansowych (model H2CS);
- 3) model rezydualny, który nie spełnia charakterystyki dwóch powyższych modeli.

(ii) Późniejsza wycena

Późniejsza wycena instrumentów finansowych zależy od ich klasyfikacji, zgodnie z opisem w punktach (iii)-(xii) poniżej

(iii) Modele biznesowe

Aktywa finansowe podlegają klasyfikacji w kontekście obszaru działalności operacyjnej, w związku z którą zarządza się łącznie grupami aktywów finansowych, a nie na poziomie indywidualnego instrumentu, w oderwaniu od pozostałych instrumentów finansowych.

Klasyfikując poszczególne aktywa finansowe Grupa Kapitałowa opiera się na dwóch kryteriach, tj.:

- 1) kryterium modelu biznesowego zarządzania danym portfelem aktywów;
- 2) oceną charakterystyki przepływów pieniężnych, tj. oceną warunków kontraktowych danego aktywa finansowego pod kątem weryfikacji czy umowne przepływy pieniężne stanowią wyłącznie płatności kapitału i odsetek od należnego kapitału odzwierciedlających ryzyko kredytowe oraz wartość pieniądza w czasie.

Kryterium modelu biznesowego odnosi się do aktywów finansowych, które są zarządzane, oceniane i raportowane łącznie w ramach grupy aktywów finansowych zaklasyfikowanych przez Zarząd do określonego modelu biznesowego.

Grupa Kapitałowa ocenia swoje modele biznesowe w zakresie zarządzania aktywami finansowymi na poziomie portfelowym, biorąc pod uwagę wszystkie informacje, które są dostępne na dzień wyceny. Takie informacje obejmują między innymi:

- 1) przyjęte polityki i cele zarządzania portfelem oraz ich realizacja w praktyce;
- 2) sposób, w jaki wyniki na aktywach finansowych w ramach danego modelu biznesowego są oceniane wewnętrznie i raportowane do kluczowego personelu kierowniczego Grupy Kapitałowej;
- 3) rodzaje ryzyka mające wpływ na wyniki realizowane na aktywach finansowych w ramach danego modelu biznesowego oraz w szczególności sposób, w jaki to ryzyko jest zarządzane;
- 4) operacyjne zarządzanie aktywami w sposób odrębny dla każdego modelu biznesowego bez możliwości transferu aktywów pomiędzy portfelami;
- 5) sposób, w jaki kadra zarządzająca jest rozliczana z efektów ekonomicznych zarządzania aktywami w ramach danego modelu;
- 6) częstotliwość, wartość i rozkład w czasie sprzedaży we wcześniejszych okresach, powody tej sprzedaży oraz oczekiwania odnośnie przyszłych operacji sprzedaży. Sprzedaż sama w sobie nie decyduje jednak o modelu biznesowym i w związku z tym nie może być rozpatrywana oddzielnie.

Model biznesowy zakładający utrzymywanie aktywów w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy (H2C) obejmuje instrumenty finansowe wykorzystywane głównie do generowania przepływów pieniężnych w całym okresie życia instrumentu, zabezpieczenia kredytu technicznego i lombardowego, Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych, Funduszu Gwarancyjnego oraz Funduszu Przymusowej Restrukturyzacji, a także depozytu obowiązkowego utrzymywanego przez Grupę Kapitałową w ramach Systemu Ochrony Zrzeszenia. W modelu tym, sprzedaże aktywów charakteryzują się niskim wolumenem i są dokonywane sporadycznie lub mają one miejsce blisko terminu zapadalności, a przychody ze sprzedaży są w przybliżeniu równe pozostałym do uzyskania przepływom pieniężnym wynikającym z umowy.

Model biznesowy utrzymywany w celu uzyskiwania umownych przepływów pieniężnych i w celu sprzedaży (H2CS) obejmuje instrumenty finansowe, których celem jest w szczególności zarządzanie bieżącymi potrzebami płynnościowymi, utrzymanie założonego profilu rentowości i/lub dopasowanie czasu trwania (duration) aktywów i zobowiązań finansowych. Zakłada się, że sprzedaż aktywów finansowych zaklasyfikowanych do tego modelu jest niezbędna do realizacji celu biznesowego tego modelu. Grupa Kapitałowa nie zakłada określonego progu częstotliwości lub wartości sprzedaży, który musiałby zostać osiągnięty w tym modelu biznesowym.

Model rezydualny obejmuje aktywa finansowe przeznaczone do sprzedaży oraz inne aktywa niespełniające kryteriów pozwalających zaklasyfikować do modelu biznesowego, którego celem jest uzyskiwanie umownych przepływów pieniężnych lub modelu biznesowego, którego celem jest uzyskiwanie umownych przepływów pieniężnych lub sprzedaż, a uzyskiwanie przepływów pieniężnych z odsetek i kapitału nie jest głównym celem biznesowym.

(iv) Ocena charakterystyk kontraktowych przepływów pieniężnych

Ocena charakterystyki wynikających z umowy przepływów pieniężnych polega na ustaleniu, poprzez przeprowadzenie jakościowego testu umownych przepływów pieniężnych (test SPPI), czy wynikające z umowy przepływy pieniężne z tego składnika aktywów są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty. Kwota główna (kapitał) jest wartością godziwą składnika aktywów finansowych w dacie początkowego ujęcia. Odsetki obejmują zapłatę za wartość pieniądza w czasie, za ryzyko kredytowe związane z kwotą główną pozostałą do spłaty w określonym czasie i za inne podstawowe ryzyka i koszty związane z udzieleniem kredytów, a także marżę zysku.

Test SPPI jest przeprowadzany dla każdego aktywa finansowego w modelu utrzymywanym dla przepływów pieniężnych lub utrzymywanym dla przepływów pieniężnych i sprzedaży na dzień początkowego ujęcia, w tym dla modyfikacji istotnej po ponownym ujęciu aktywa finansowego, oraz na dzień zmiany charakterystyki umownych przepływów pieniężnych.

W przypadku gdy w wyniku przeprowadzonego testu SPPI zidentyfikowana zostanie cecha zmodyfikowanej wartości pieniądza w czasie, Grupa Kapitałowa dokonuje dodatkowej oceny poprzez wykonanie testu porównawczego (tzw. benchmark test) mającego na celu ustalenie, czy przepływy pieniężne wynikające z umowy stanowią jedynie spłatę kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty, poprzez ustalenie, jak różniłyby się niezdykontowane przepływy pieniężne wynikające z umowy od niezdykontowanych przepływów pieniężnych, które powstałyby, gdyby wartość pieniądza w czasie nie została zmodyfikowana (poziom referencyjny przepływów pieniężnych).

(v) Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Składniki aktywów finansowych wycenia się według zamortyzowanego kosztu jeżeli spełnione są oba poniższe warunki oraz Grupa Kapitałowa nie wyznaczyła ich jako wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy:

- 1) składnik aktywów jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest utrzymywanie aktywów finansowych w celu uzyskania przepływów pieniężnych wynikających z umowy (model biznesowy H2C);
- 2) warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty (spełniony test SPPI).

Do aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu Grupa Kapitałowa klasyfikuje należności od Banku Centralnego, należności od innych banków, kredyty i pożyczki udzielone klientom, dłużne papiery wartościowe, należności z tytułu zakupu papierów wartościowych z przyrzeczeniem odsprzedaży (reverse-repo oraz buy-sell-back), spełniające kryteria opisane w pkt 1-2.

W momencie początkowego ujęcia aktywa te są wyceniane w wartości godziwej powiększonej o koszty transakcji, które można bezpośrednio przypisać do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych.

Po początkowym ujęciu aktywa te, Grupa Kapitałowa wycenia według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Wyliczenie efektywnej stopy procentowej obejmuje wszelkie płacone i otrzymywane przez strony umowy prowizje, koszty transakcji oraz inne premie i dyskonta stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej.

Dla aktywów finansowych z rozpoznaną utratą wartości, wartość odsetek, które ujemne są w przychodach wyliczana jest od zamortyzowanego kosztu (wartości bilansowej netto) aktywa finansowego.

Wynik z tytułu sprzedaży dłużnych papierów wartościowych oraz wierzytelności kredytowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat i prezentuje w pozycji „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat”.

(vi) Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody

Grupa Kapitałowa klasyfikuje aktywa finansowe w momencie ich początkowego ujęcia do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, jeżeli spełnione są oba poniższe warunki:

- 1) składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych wynikających z umów, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych (model H2CS);
- 2) warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty (spełniony test SPPI).

Do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody klasyfikowany jest portfel dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych dla przepływów pieniężnych i do sprzedaży.

Grupa Kapitałowa może przy początkowym ujęciu dokonać nieodwołalnego wyboru odnośnie określonych inwestycji w instrumenty kapitałowe, które nie są instrumentami przeznaczonymi do obrotu, jako inwestycje wyceniane przez inne całkowite dochody. Wybór ten dotyczy:

- 1) subportfela funduszy inwestycyjnych zamkniętych, o ile zgodnie ze statutem Funduszu, instrumenty te spełniają definicję instrumentów kapitałowych zgodnie z MSR;
- 2) portfela instrumentów kapitałowych (akcje i udziały).

Grupa Kapitałowa podejmuje decyzję w tym zakresie na podstawie indywidualnej analizy każdej z inwestycji.

Odsetki naliczane z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej, rozpoznawane są w wyniku odsetkowym.

Wszelkie zyski lub straty wynikające ze zmiany wartości godziwej instrumentów dłużnych, Grupa Kapitałowa ujmuje w innych całkowitych dochodach do momentu wyłączenia instrumentu finansowego z bilansu, np. poprzez sprzedaż.

Skumulowany zysk lub skumulowaną stratę ze sprzedaży dłużnych papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody, Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat”.

Wszelkie zyski lub straty wynikające ze zmiany wartości godziwej instrumentów kapitałowych, Grupa Kapitałowa ujmuje w innych całkowitych dochodach i nie podlegają one reklasyfikacji do rachunku zysków i strat.

(vii) Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy

Aktywa finansowe, których przepływy pieniężne są zmodyfikowane w ten sposób, że mają cechy inne niż jedynie spłata kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej klasyfikowane są do kategorii wyceny według wartości godziwej przez wynik finansowy, niezależnie od przypisanego im modelu biznesowego.

Składnikiem aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający którykolwiek z poniższych warunków:

- 1) jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu, tj. został nabyty w celu sprzedaży w krótkim terminie;
- 2) jest instrumentem dłużnym niezaklasyfikowanym do wyceny według zamortyzowanego kosztu lub wartości godziwej przez inne całkowite dochody z powodu negatywnego wyniku testu SPPI dla tych instrumentów;
- 3) jest instrumentem kapitałowym, którego Grupa Kapitałowa przy początkowym ujęciu nie wyznaczył do klasyfikowania według wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Do kategorii tej Grupa Kapitałowa kwalifikuje instrumenty pochodne, dłużne i kapitałowe papiery wartościowe, pożyczki i należności, które nabyto lub zaliczono do tej kategorii z zamiarem sprzedaży w krótkim terminie. Ponadto kategoria ta obejmuje kredyty i inne należności niezaklasyfikowane do wyceny według zamortyzowanego kosztu z uwagi na negatywny wynik testu SPPI i testu porównawczego oraz portfele lokat funduszy inwestycyjnych.

Odsetki od aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy Grupa Kapitałowa ujmuje w pozycji „Wynik z tytułu odsetek” jako pozostałe przychody o charakterze odsetkowym.

Zyski lub straty wynikające ze zmian wartości godziwej na dzień bilansowy wykazywane są w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do

wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany”.

Dodatką wycenę pochodnych instrumentów finansowych Grupa Kapitałowa prezentuje w aktywach w pozycji „Pochodne instrumenty finansowe”, a ujemną – w zobowiązaniach, w pozycji „Pochodne instrumenty finansowe”.

(viii) Nabyte lub udzielone aktywa finansowe z rozpoznaną utratą wartości

Grupa Kapitałowa wyodrębnia grupę aktywów nabytych lub udzielonych z utratą wartości z tytułu ryzyka kredytowego (POCI, ang. purchased or originated credit impaired). Do kategorii aktywów POCI mogą być zaklasyfikowane instrumenty wyceniane w zamortyzowanym koszcie lub instrumenty dłużne wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Nie jest możliwa reklasyfikacja składnika aktywów z POCI do innych kategorii aktywów finansowych, np. w przypadku obniżenia się ryzyka niewykonania zobowiązania kredytu zakupionego z utratą wartości nie jest możliwe przeniesienie go z kategorii POCI do kategorii aktywów wycenianych w zamortyzowanym koszcie zaklasyfikowanych ze względu na ryzyko kredytowe do koszyka 1, 2 lub 3. Aktywa finansowe, które zostały zaklasyfikowane jako POCI w momencie początkowego ujęcia, są traktowane jako POCI we wszystkich następujących okresach, do momentu ich wyksięgowania.

Aktywa finansowe uznaje się za dotknięte utratą wartości jeżeli w momencie udzielenia lub nabycia występują przesłanki świadczące o utracie wartości. Przesłankami świadczącymi o utracie wartości w momencie początkowego ujęcia mogą być:

- 1) istotne problemy finansowe emitenta lub dłużnika;
- 2) złamanie warunków kontraktu lub istotne przeterminowanie kontraktu;
- 3) udogodnienia ze strony kredytodawcy na skutek problemów finansowych dłużnika, które nie byłyby udzielone w normalnych okolicznościach;
- 4) finansowa reorganizacja dłużnika;
- 5) zanik aktywnego rynku na aktywo finansowe z powodu trudności finansowych emitenta;
- 6) zakup instrumentu finansowego z głębokim dyskontem odzwierciedlającym trudności finansowe emitenta.

Na moment początkowego ujęcia składnik aktywów ujmowany jest w wartości godziwej. Po początkowym ujęciu składniki aktywów finansowych zaklasyfikowane do POCI Grupa Kapitałowa wycenia w zamortyzowanym koszcie z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej skorygowanej o ryzyko kredytowe lub w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

(ix) Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Zobowiązania finansowe inne niż wycenianie w wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do skonsolidowanego rachunku zysków i strat Grupa Kapitałowa wycenia według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej. Zobowiązania płatne na żądanie wycenia się według kwoty wymaganej zapłaty.

(x) Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

Instrumenty dłużne wyemitowane przez Grupę Kapitałową są wykazywane jako zobowiązania i wyceniane według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej. Koszty z tytułu odsetek oraz prowizji i opłat rozliczanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej, Grupa Kapitałowa zalicza do kosztów odsetkowych w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

(xi) Gwarancje finansowe

Gwarancje finansowe to takie umowy, które zobowiązują Grupę Kapitałową, jako ich wystawcę, do dokonania określonych płatności rekompensujących posiadaczowi stratę, jaką poniesie z powodu niedokonania przez określonego dłużnika płatności w przypadającym terminie zgodnie z warunkami instrumentu dłużnego. Umowy gwarancji finansowych w momencie ich początkowego ujęcia Grupa Kapitałowa wycenia w wartości godziwej skorygowanej o koszty transakcji, które można bezpośrednio przyporządkować czynności wystawienia gwarancji. W terminie późniejszym zobowiązania te Grupa Kapitałowa wycenia według wyższej z dwóch wartości: kwoty odpisu na oczekiwane straty kredytowe lub początkowo ujętej kwoty.

(xii) Przeklasyfikowanie aktywów finansowych

Aktywa finansowe podlegają przeklasyfikowaniu tylko wtedy, gdy Grupa Kapitałowa zmienia model biznesowy w zakresie zarządzania aktywami finansowymi. Przeklasyfikowaniu podlegają wszystkie aktywa, na które zmiana modelu biznesowego miała wpływ.

Grupa Kapitałowa ma możliwość przeklasyfikowania aktywów finansowych z kategorii instrumentów wycenianych według zamortyzowanego kosztu do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Po reklasyfikacji Grupa Kapitałowa ustala wartość godziwą na dzień reklasyfikacji, a wszelkie różnice pomiędzy tą wartością, a wcześniej ustaloną wartością według zamortyzowanego kosztu, ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat”.

Grupa Kapitałowa ma możliwość przeklasyfikowania aktywów finansowych z kategorii instrumentów wycenianych według zamortyzowanego kosztu do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Po reklasyfikacji Grupa Kapitałowa ustala wartość godziwą na dzień reklasyfikacji, a wszelkie różnice pomiędzy wartością godziwą, a wcześniej ustaloną wartością według zamortyzowanego kosztu, ujmuje w innych całkowitych dochodach. W wyniku przeklasyfikowania Grupa Kapitałowa nie koryguje efektywnej stopy procentowej oraz wyceny oczekiwanych strat kredytowych. Odpis ujmowany jest jako skumulowana kwota utraty wartości w innych całkowitych dochodach i wykazywany jest od dnia przeklasyfikowania.

W przypadku przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody do kategorii instrumentów wycenianych według zamortyzowanego kosztu, zamortyzowanym kosztem składnika aktywów jest jego wartość godziwa na dzień przeklasyfikowania skorygowana o skumulowane zyski lub straty ujęte uprzednio w innych całkowitych dochodach. Na dzień przeklasyfikowania skumulowane zyski lub straty ujęte uprzednio w innych całkowitych dochodach zostają usunięte z pozycji kapitału własnego i zostają przeniesione do pozycji aktywa wyceniane zamortyzowanym kosztem nie wpływając na wynik finansowy. Na dzień przeklasyfikowania Bank ustala wartość bilansową tego składnika aktywów, w taki sposób, jak gdyby był on wyceniany według zamortyzowanego kosztu od daty początkowego ujęcia. Ujęcie przychodów z tytułu odsetek nie zmienia się, co oznacza, że efektywna stopa procentowa nie podlega korekcie. Odpis na oczekiwane straty kredytowe Grupa Kapitałowa ujmuje jako korektę wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych od dnia przeklasyfikowania.

W przypadku przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody do kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, składnik ten nadal wycenia się w wartości godziwej. Skumulowane zyski lub straty ujęte poprzednio w innych całkowitych dochodach przenosi się z pozycji innych całkowitych dochodów do skonsolidowanego rachunku zysków i strat i prezentuje w pozycji „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat”.

Grupa Kapitałowa ma możliwość przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy do kategorii składników wycenianych w zamortyzowanym koszcie. Wartość godziwa tego składnika staje się na dzień przeklasyfikowania jego nową wartością bilansową brutto. Efektywną stopę procentową Grupa Kapitałowa ustala na podstawie wartości godziwej składnika aktywów na dzień przeklasyfikowania. Na potrzeby ujmowania oczekiwanych strat kredytowych, w odniesieniu do składnika aktywów finansowych od dnia przeklasyfikowania, dzień przeklasyfikowania Grupa Kapitałowa traktuje jako dzień początkowego ujęcia.

Grupa Kapitałowa ma możliwość przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy do kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Po przeklasyfikowaniu aktywów, składnik ten nadal wyceniany jest w wartości godziwej. Efektywną stopę procentową Grupa Kapitałowa ustala na podstawie wartości godziwej składnika aktywów na dzień przeklasyfikowania. Na potrzeby ujmowania oczekiwanych strat kredytowych, w odniesieniu do składnika aktywów finansowych od dnia przeklasyfikowania, dzień przeklasyfikowania Grupa

Kapitałowa traktuje jako dzień początkowego ujęcia.

2.8.2. Zaprzestanie ujmowania aktywów finansowych i zobowiązań finansowych

(i) Aktywa finansowe

Grupa Kapitałowa wyłącza składnik aktywów finansowych (lub część składnika aktywów finansowych, lub część grupy podobnych aktywów finansowych) ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy:

- 1) wygasły prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych;
- 2) Grupa Kapitałowa przeniosła prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów lub zobowiązała się do przekazania otrzymanych środków pieniężnych bez zbędnej zwłoki stronie trzeciej na zasadzie pośredniczenia w transakcji i albo (a) przeniosła zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane ze składnikiem aktywów, lub (b) nie przeniosła ani nie zachowała zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów, ale przeniosła kontrolę nad składnikiem aktywów finansowych.

W przypadku, gdy Grupa Kapitałowa przeniosła swoje prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów lub zobowiązała się do pośredniczenia w transakcji ale nie przeniosła ani nie zachowała zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów, ani też powyższe przeniesienie nie spowodowało przeniesienia kontroli nad składnikiem aktywów, wówczas nowy składnik aktywów jest ujmowany w stopniu, w jakim Grupa Kapitałowa utrzymuje zaangażowanie w składnik aktywów.

Zaangażowanie w składnik aktywów, które przyjmuje formę gwarancji, jest wyceniane według niższej z dwóch wartości: pierwotnej wartości bilansowej składnika aktywów oraz maksymalnej kwoty, którą Grupa Kapitałowa może być zobowiązana zapłacić za ten składnik aktywów.

W przypadku, gdy nie ma uzasadnionych perspektyw odzyskania w całości lub części przepływów pieniężnych wynikających z umowy ze składnika aktywów finansowych, Grupa Kapitałowa dokonuje spisania z ksiąg rachunkowych danego składnika aktywów finansowych lub jego części.

Grupa Kapitałowa dokonuje spisania aktywów finansowych z ksiąg rachunkowych w ciężar utworzonych odpisów z tytułu utraty wartości, wówczas, gdy te należności są nieściągalne, to znaczy:

- 1) koszty dalszej windykacji należności przekraczać będą spodziewane wpływy z windykacji;
- 2) nieskuteczność egzekucji należności stwierdzona została odpowiednim dokumentem właściwego organu postępowania egzekucyjnego;
- 3) nie jest możliwe ustalenie majątku dłużnika nadającego się do egzekucji i nie jest znane miejsce jego pobytu;
- 4) roszczenia uległy przedawnieniu.

Po decyzji o wyłączeniu składnika aktywów, jakiegokolwiek ewentualne wpływy z danego składnika aktywów finansowych do Grupy Kapitałowej mają wyłącznie charakter incydentalny.

(ii) Zobowiązania finansowe

Grupa Kapitałowa wyłącza ze swojego skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązanie finansowe, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł.

Znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Grupa Kapitałowa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstającą z tytułu zamiany różnicę odnoszącą się do wartości bilansowych Grupa Kapitałowa wykazuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

(iii) Modyfikacje aktywów finansowych

W przypadku, gdy przepływy pieniężne wynikające z umowy podlegają renegotjacji lub jakiegokolwiek innej modyfikacji Grupa Kapitałowa ocenia, czy dana zmiana (modyfikacja) przepływów pieniężnych prowadzi do nieistotnej modyfikacji, czy też jest to istotna zmiana przepływów pieniężnych. Nie stanowi modyfikacji zmiana przepływów kontraktowych wynikająca z realizacji warunków umownych. Jeżeli zidentyfikowana zostaje

istotna różnica, pierwotne aktywo finansowe zostaje usunięte z bilansu, a zmodyfikowane aktywo finansowe zostaje ujęte w księgach w jego wartości godziwej.

Jeżeli przepływy pieniężne generowane przez zmodyfikowane aktywo, wyceniane wg zamortyzowanego kosztu, nie są istotnie różne od pierwotnych przepływów pieniężnych, modyfikacja nie powoduje usunięcia aktywa finansowego z bilansu. W tym przypadku, Grupa Kapitałowa oblicza na nowo wartość bilansową brutto aktywa finansowego. Ocena czy dana modyfikacja aktywów finansowych jest modyfikacją istotną czy nieistotną zależy od spełnienia kryteriów jakościowych i ilościowych.

Grupa Kapitałowa przyjęła następujące kryteria jakościowe do określenia modyfikacji istotnej:

- 1) dodanie cechy umownej (klauzuli) powodującej naruszenie testu kontraktowych przepływów pieniężnych (niezdany test SPPI), np. mnożnika;
- 2) zmiana waluty kredytu niewynikająca z zapisów umownych;
- 3) zmiana dłużnika, za wyjątkiem zmiany wynikającej ze śmierci dłużnika, przyłączenia lub odłączenia dłużnika solidarnego, przystąpienia osoby trzeciej do długu;
- 4) zmiana formy prawnej instrumentu finansowego, np. zmiana finansowania kredytem na finansowanie w formie obligacji i odwrotnie;
- 5) zmiana instrumentu finansowego z odnawialnego na nieodnawialny lub odwrotnie;
- 6) zmiana stopy oprocentowania kredytu ze stałej na zmienną lub odwrotnie z wyłączeniem produktów, dla których zastosowano formułę oprocentowania okresowo stałego;
- 7) konsolidacja kilku umów kredytowych w jedną w ramach podpisanych aneksów, umowy restrukturyzacyjnej, umowy ugody lub innych porozumień.

Wystąpienie przynajmniej jednej z przesłanek jakościowych skutkuje wystąpieniem modyfikacji istotnej, niezależnie od kryterium ilościowego.

Kryteriami ilościowymi modyfikacji przepływów pieniężnych wynikających z pierwotnie ustalonych umów, są:

- 1) zmiana harmonogramu spłat, za wyjątkiem zmiany przepływów kontraktowych wynikających z realizacji warunków umownych, tj. wydłużenie okresu kredytowania o co najmniej 12 miesięcy;
- 2) zmiana kwoty kredytowania w ramach tej samej umowy kredytowej, tj. zwiększenie kwoty kredytowania o kwotę równą lub wyższą niż 10% wartości kwoty udzielonego kredytu, ustalonej na datę sprzed podpisania aneksu podwyższającego kwotę.

Wystąpienie przynajmniej jednej z powyższych przesłanek skutkuje wystąpieniem modyfikacji istotnej.

2.8.3. Transakcje repo, reverse repo i pożyczek papierów wartościowych

Transakcje repo i reverse-repo oraz transakcje sell-buy-back, buy-sell-back są operacjami sprzedaży lub kupna papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie po określonej cenie.

Papiery wartościowe sprzedane z przyrzeczeniem odkupu w określonym momencie w przyszłości (repo i sell-buy-back) nie są wyłączone ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, gdyż Grupa Kapitałowa zachowuje zasadniczo całe ryzyko i korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych. Otrzymane środki pieniężne Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej łącznie z odpowiadającym zobowiązaniem ich zwrotu, włączając w to narosłe odsetki w pozycji „Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu”, co odzwierciedla ekonomiczną treść transakcji jako pożyczki dla Grupy Kapitałowej. Różnicę pomiędzy ceną sprzedaży a odkupu, Grupa Kapitałowa traktuje jako koszty odsetkowe i nalicza je w okresie obowiązywania umowy przy wykorzystaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Papiery wartościowe zakupione z przyrzeczeniem odsprzedaży w określonym momencie w przyszłości (reverse-repo i buy-sell-back) nie są ujmowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej do momentu sprzedaży stronie trzeciej. Zobowiązanie zwrotu papierów wartościowych Grupa Kapitałowa ujmuje jako należność wynikającą z klauzuli odkupu zabezpieczoną papierami wartościowymi i wycenia w wartości

godziwej, a zyski i straty ujmuje w „Wyniku na instrumentach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany”. Zapłacone środki pieniężne Grupa Kapitałowa wyłącza i należność, łącznie z narosłymi odsetkami, ujmuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej, odzwierciedlając ekonomiczną treść transakcji jako pożyczki dla Grupy Kapitałowej w pozycji „Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu”. Różnica pomiędzy ceną zakupu i odsprzedaży jest traktowana jako przychód odsetkowy i narasta w okresie obowiązywania umowy przy wykorzystaniu metody efektywnej stopy procentowej.

2.8.4. Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwa to cena, która jest możliwa do uzyskania przy sprzedaży składnika aktywów lub za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny.

Wartość godziwa instrumentów finansowych notowanych na aktywnym rynku finansowym jest ustalana poprzez odniesienie do bieżącej ceny kupna, dla składnika aktywów, lub bieżącej ceny sprzedaży, dla zaciągniętego zobowiązania.

Wartość godziwa instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek jest ustalana przy zastosowaniu różnych technik wyceny. Techniki te mogą odnosić się do ostatnich transakcji zawieranych na warunkach rynkowych, bieżących cen rynkowych innych podobnych instrumentów, analizy zdyskontowanych przepływów pieniężnych lub innych modeli wyceny.

W oparciu o stosowane metody ustalania wartości godziwej, poszczególne składniki aktywów i zobowiązań finansowych klasyfikuje się do następujących kategorii:

- 1) Poziom I: aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane bezpośrednio w oparciu o ceny kwotowane na aktywnym rynku;
- 2) Poziom II: aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o techniki wyceny bazujące na założeniach wykorzystujących informacje pochodzące z aktywnego rynku lub obserwacje rynkowe;
- 3) Poziom III: aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o powszechnie stosowane przez uczestników rynku techniki wyceny, których założenia nie bazują na informacji pochodzącej z aktywnego rynku.

2.8.5. Utrata wartości aktywów finansowych

W obszarze utraty wartości Grupa Kapitałowa stosuje MSSF 9, który opiera się na koncepcji oczekiwanych strat kredytowych. Zgodnie z zapisami MSSF 9 odpisy z tytułu utraty wartości Grupa Kapitałowa kalkuluje w oparciu o oczekiwane straty kredytowe uwzględniając prognozy i spodziewane przyszłe warunki ekonomiczne w kontekście oceny ryzyka kredytowego ekspozycji. Model utraty wartości ma zastosowanie do aktywów finansowych zaklasyfikowanych do instrumentów wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz instrumentów wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, z wyłączeniem instrumentów kapitałowych.

Odpisy na oczekiwane straty kredytowe Grupa Kapitałowa rozpoznaje dla następujących instrumentów finansowych, które nie są wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat:

- 1) transakcji międzybankowych;
- 2) udzielonych kredytów i pożyczek, w tym: należności faktoringowych;
- 3) dłużnych papierów wartościowych;
- 4) należności z tytułu leasingu;
- 5) zobowiązań do udzielenia pożyczki i umów gwarancji finansowych.

Od momentu początkowego ujęcia składnika aktywów finansowych Grupa Kapitałowa szacuje oczekiwane straty kredytowe za pomocą trzystopniowego modelu utraty wartości opartego na zmianach poziomu ryzyka kredytowego (alokacja do koszyków):

- 1) koszyk 1 - przewidziany dla aktywów finansowych, w przypadku których na dzień bilansowy nie stwierdzono znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego od dnia początkowego ujęcia oraz aktywów

finansowych, z którymi wiąże się niskie ryzyko. W przypadku koszyka 1 rozpoznaje się odpis z tytułu oczekiwanej straty kredytowej powiązany z prawdopodobieństwem niewykonania zobowiązania w horyzoncie 12 miesięcy lub do terminu zapadalności jeśli jest krótszy niż 12 miesięcy;

- 2) koszyk 2 - przewidziany dla aktywów finansowych, dla których zidentyfikowano znaczący wzrost ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia ale jeszcze nie zostało rozpoznane zdarzenie niewykonania zobowiązania dla tego aktywa na dzień bilansowy. W przypadku koszyka 2 oczekiwana strata kredytowa szacowana jest w okresie do terminu zapadalności aktywów finansowych;
- 3) koszyk 3 – przewidziany dla instrumentów finansowych, w stosunku do których rozpoznano zdarzenie niewykonania zobowiązania, a przesłanki utraty wartości są obiektywne na dzień bilansowy. W przypadku, koszyka 3 oczekiwana strata kredytowa szacowana jest w okresie do terminu zapadalności aktywów finansowych.

W przypadku ekspozycji klasyfikowanych jako POCI, które w momencie początkowego ujęcia w bilansie mają rozpoznaną utratę wartości, oczekiwane straty kredytowe szacuje się w pozostałym okresie życia aktywa finansowego.

Odpis na oczekiwane straty kredytowe z tytułu utraty wartości zostaje naliczony przez Grupę Kapitałową wtedy i tylko wtedy, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń (przesłanki do rozpoznania utraty wartości) mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów, a zdarzenie powodujące stratę ma wpływ na możliwe do wiarygodnego oszacowania oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

Głównymi przesłankami utraty wartości składnika aktywów są:

- 1) opóźnienie w spłacie rat kapitałowych lub odsetek przekraczające 90 dni;
- 2) wypowiedzenie umowy kredytu;
- 3) zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości dłużnika lub ogłoszenie upadłości;
- 4) złożenie przez Grupę Kapitałową wniosku o wszczęcie egzekucji;
- 5) podjęcie decyzji o restrukturyzacji lub windykacji;
- 6) pogorszenie sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika.

Grupa Kapitałowa ujmuje odpis na oczekiwane straty kredytowe w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w przypadku składnika aktywów finansowych, który jest wyceniany według zamortyzowanego kosztu lub w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

W odniesieniu do zobowiązań do udzielenia pożyczki oraz umów gwarancji finansowych, dzień w którym Grupa Kapitałowa staje się stroną nieodwołalnego zobowiązania, uznaje się za datę początkowego ujęcia do celów stosowania wymogów w zakresie utraty wartości.

2.8.6. Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych

Aktywa finansowe Grupa Kapitałowa kompensuje ze zobowiązaniami finansowymi, ujmując kwotę netto w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w przypadku, gdy istnieje obowiązująca aktualnie prawna możliwość kompensowania ze sobą ujętych kwot i istnieje zamiar dokonania rozliczenia netto lub jednoczesnego zrealizowania aktywów i uregulowania zobowiązań.

2.8.7. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Na środki pieniężne oraz ekwiwalenty środków pieniężnych w Grupy Kapitałowej składają się: gotówka w kasie oraz środki na rachunku nostro w Narodowym Grupy Kapitałowej Polskim, a także należności w rachunku bieżącym i terminowym oraz lokaty w innych bankach z pierwotnym terminem wymagalności do 3 miesięcy.

2.8.8. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe, w tym aktywa z tytułu prawa do użytkowania, Grupa Kapitałowa wykazuje według ceny nabycia/kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Grunty oraz środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji. Amortyzację innych środków trwałych Grupa Kapitałowa nalicza metodą liniową w celu rozłożenia ich wartości początkowej pomniejszonej o wartość końcową, przez okresy ich użytkowania, które dla poszczególnych grup środków trwałych wynoszą:

1) Budynki i budowle	40 lat;
2) Urządzenia techniczne i maszyny	5 - 10 lat;
3) Środki transportu	5 - 7 lat;
4) Zestawy komputerowe	3 - 5 lat;
5) Inne środki trwałe	5 - 10 lat.

Wartość końcową, okres użytkowania oraz metodę amortyzacji składników aktywów Grupa Kapitałowa weryfikuje i w razie konieczności koryguje, na koniec każdego roku obrotowego.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania lub sprzedaży takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej (obliczone jako różnica pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto, a wartością bilansową danej pozycji) Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w okresie, w którym dokonano usunięcia.

Grupa Kapitałowa ujmuje w wartości bilansowej aktywów trwałych wydatki związane z podwyższeniem ich wartości lub wymianą ich części pod warunkiem, że istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zwiększonych przyszłych korzyści ekonomicznych związanych z tymi składnikami aktywów oraz że koszt ulepszenia lub wymiany może być zmierzony w wiarygodny sposób. Wszystkie inne wydatki ujmowane są w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w momencie ich poniesienia.

2.8.9. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne Grupa Kapitałowa początkowo wycenia w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Po początkowym ujęciu wartości niematerialne Grupa Kapitałowa wykazuje w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i Grupa Kapitałowa ujmuje je w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Grupa Kapitałowa ustala, czy okres użytkowania wartości niematerialnych jest określony czy nieokreślony.

Wartości niematerialne o określonym okresie użytkowania Grupa Kapitałowa amortyzuje przez okres użytkowania oraz poddaje testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. W razie stwierdzenia, że przesłanki zachodzą, Grupa Kapitałowa szacuje wartość odzyskiwalną takiego składnika wartości niematerialnych i dokonuje odpisu aktualizującego. Okres i metodę amortyzacji wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania Grupa Kapitałowa weryfikuje corocznie. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania przyszłych korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Odpis amortyzacyjny składników wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Ogólne koszty administracyjne”.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania Grupa Kapitałowa corocznie testuje pod kątem utraty wartości. Grupa Kapitałowa nie dokonuje odpisów amortyzacyjnych składnika wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania. Grupa Kapitałowa corocznie weryfikuje, czy dla wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania nie da się określić takiego okresu. Jeżeli weryfikacja nie potwierdzi prawidłowości okresu użytkowania, jest on prospektywnie zmieniany.

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej Grupa Kapitałowa wycenia według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto, a wartością

bilansową danego składnika aktywów i ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w momencie usunięcia ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej.

Amortyzację wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania Grupa Kapitałowa nalicza metodą liniową w celu rozłożenia ich wartości początkowej pomniejszonej o wartość końcową, przez okresy ich użytkowania, które dla poszczególnych grup wartości niematerialnych wynoszą:

- 1) Licencje na programy komputerowe 5 - 10 lat.

W wartościach niematerialnych ujawniana jest dodatkowo wartość firmy opisana w pkt. 2.8.10.

2.8.10. Wartość firmy

Wartość firmy z tytułu przejęcia lub nabycia jednostki, Grupa Kapitałowa początkowo ujmuje według ceny nabycia, stanowiącej kwotę nadwyżki sumy przekazanej zapłaty, kwoty wszelkich niekontrolujących udziałów w jednostce przejmowanej oraz w przypadku połączenia jednostek realizowanego etapami wartości godziwej na dzień przejęcia udziału w kapitale jednostki przejmowanej, należącego poprzednio do jednostki przejmującej nad kwotę netto ustaloną na dzień przejęcia wartości możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów, i przejętych zobowiązań. Po początkowym ujęciu, wartość firmy Grupa Kapitałowa wykazuje według ceny nabycia, pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Test na utratę wartości Grupa Kapitałowa przeprowadza, co najmniej na koniec każdego roku. Utrata wartości ustalana jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, którego dotyczy dana część wartości firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa Grupa Kapitałowa tworzy odpis z tytułu utraty wartości.

2.8.11. Umowy leasingowe

Identyfikacja umowy leasingowej

Umowa leasingowa jest leasingiem lub zawiera element leasingu, jeżeli daje Grupie Kapitałowej prawo kontroli wykorzystania zidentyfikowanego składnika aktywów w wyznaczonym okresie, w zamian za wynagrodzenie.

Uznaje się, że kontrola występuje w przypadku jeśli Grupa Kapitałowa ma prawo do:

- 1) zasadniczo wszystkich korzyści ekonomicznych płynących z wykorzystania zidentyfikowanego składnika aktywów przez cały okres użytkowania;
- 2) decydowania o wykorzystaniu tego składnika przez cały okres użytkowania.

Składnik aktywów będący przedmiotem leasingu można uznać za zidentyfikowany jeśli zostanie wyraźnie określony w umowie lub zidentyfikowany w sposób dorozumiany w momencie udostępnienia do użytkowania przez leasingodawcę.

Umowa na użytkowanie składników aktywów nie jest klasyfikowana jako umowa leasingu, jeżeli zdolność użytkowa składnika aktywów lub inna część składnika aktywów, która nie jest fizycznie odrębna, nie stanowi zidentyfikowanego składnika aktywów lub dodatkowo prawo do korzyści ekonomicznych z użytkowania takiego składnika aktywów jest współdzielone. W powyższym przypadku, umowa na użytkowanie takiego składnika aktywów rozpoznawana jest jako umowa na świadczenie usług, a wydatki z nią związane, ujmowane są w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Ogólne koszty administracyjne”. Grupa Kapitałowa ocenia, czy dana umowa stanowi umowę leasingu lub zawiera element leasingu w chwili jego rozpoczęcia. Ponownej weryfikacji dokonuje się wyłącznie w przypadku, gdy warunki kontraktu zostaną zmodyfikowane. Grupa Kapitałowa jest stroną umów leasingu dotyczących użytkowania:

- 1) gruntów;
- 2) budynków;
- 3) środków transportu;
- 4) urządzeń technicznych.

Zastosowane wyłączenia

Grupa Kapitałowa stosuje wyłączenia i nie ujmuje aktywów i zobowiązań z tytułu leasingu w odniesieniu do:

- 1) krótkoterminowych umów leasingu;

- 2) umów leasingu, w przypadku których składnik aktywów będący przedmiotem leasingu ma niską wartość.

Za krótkoterminowe umowy leasingu, uznaje się umowy zawarte na okres krótszy niż 12 miesięcy od momentu rozpoczęcia umowy, które nie zawierają opcji zakupu aktywa.

Za składniki aktywów o niskiej wartości, przyjmuje się aktywa będące przedmiotem umów leasingu, których wartość nie przekracza kwoty 20 000 zł. Wartość składnika o niskiej wartości, ustalana jest jako wartość nowego składnika aktywów, bez względu na wiek składnika aktywów objętego leasingiem. Jest to wartość identycznego, nowego składnika aktywów, który Grupa Kapitałowa nabyłaby w ramach innej niż leasing transakcji zakupu.

Koszty umów na użytkowanie składników aktywów o charakterze krótkoterminowym oraz aktywów o niskiej wartości ujmowane są metodą liniową w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Ogólne koszty administracyjne”.

Początkowe ujęcie aktywów z tytułu prawa do użytkowania

Grupa Kapitałowa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania w momencie rozpoczęcia umów, w ramach których następuje przeniesienie kontroli nad użytkowaniem określonych aktywów przez czas określony w umowie.

Data rozpoczęcia umowy jest data udostępnienia przedmiotu leasingu Grupie Kapitałowej jako leasingobiorcy przez leasingodawcę.

Składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania początkowo wycenia się według kosztu, który obejmuje:

- 1) kwotę początkowej wyceny zobowiązania z tytułu leasingu;
- 2) wszelkie opłaty leasingowe zapłacone w dacie rozpoczęcia lub przed tą datą, pomniejszone o wszelkie otrzymane zachęty leasingowe;
- 3) wszelkie poniesione przez Grupę Kapitałową początkowe koszty bezpośrednie;
- 4) koszty renowacji tego składnika aktywów lub szacowane koszty demontażu i usunięcia składnika aktywów, którego dotyczy umowa, które musi ponieść Grupa Kapitałowa jako leasingobiorca aby przywrócić miejsce, w jakim jest zlokalizowany ten składnik aktywów, do warunków wymaganych umową leasingu.

Prawo wieczystego użytkowania gruntów zarówno nabyte odpłatnie, jak i otrzymane nieodpłatnie, spełnia definicję leasingu, w związku z czym ujmowane jest analogicznie jak w przypadku pozostałych umów leasingu. W celu kalkulacji aktywów i zobowiązań dotyczących prawa wieczystego użytkowania ustala się okres pozostały do zakończenia użytkowania prawa wieczystego gruntu i kalkuluje zobowiązanie z tytułu leasingu. Aktywa z tytułu prawa do użytkowania prezentowane są w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Rzeczowe aktywa trwałe”.

Początkowe ujęcie zobowiązania z tytułu leasingu

Zobowiązanie z tytułu leasingu wyceniane jest przy początkowym ujęciu w wysokości wartości bieżącej opłat leasingowych pozostających do zapłaty w dacie rozpoczęcia leasingu zdyskontowanych z zastosowaniem stopy procentowej na dzień początkowego ujęcia.

Wartość bieżących opłat leasingowych, o których mowa w ust. 1, obejmuje:

- 1) stałe opłaty pomniejszone o wszelkie należne zachęty leasingowe;
- 2) zmienne opłaty leasingowe, które zależą od indeksów rynkowych;
- 3) kwoty, których zapłaty przez Grupę Kapitałową, oczekuje się w ramach gwarantowanej wartości końcowej;
- 4) cenę wykonania opcji kupna, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że Grupa Kapitałowa skorzysta z tej opcji;
- 5) kary pieniężne za wypowiedzenie leasingu, jeżeli w warunkach leasingu przewidziano, że Grupa Kapitałowa może skorzystać z opcji wypowiedzenia leasingu.

Z opłat leasingowych wyłącza się zmienne opłaty, które uzależnione są od czynników zewnętrznych. Zmienne opłaty leasingowe niezawarte w początkowej wycenie zobowiązania z tytułu leasingu ujmowane są bezpośrednio w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w okresie zaistnienia zdarzenia, które powoduje ich wymagalność. Zobowiązanie z tytułu leasingu obejmuje wszystkie okresy, w tym okresy beczynszowe. Opłaty leasingowe dyskontuje się z zastosowaniem stopy procentowej leasingu, jeżeli stopę tę można z łatwością ustalić. W przeciwnym razie stosuje się krańcową stopę procentową leasingobiorcy. Zobowiązania z tytułu leasingu prezentowane są w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

Określenie okresu leasingu

Okres leasingu ustalony przez Grupę Kapitałową obejmuje:

- 1) nieodwołalny okres umowy leasingu;
- 2) okresy, na które można przedłużyć umowę leasingu, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że Grupa Kapitałowa jako leasingobiorca skorzysta z tego prawa;
- 3) okresy, w których można wypowiedzieć umowę leasingu, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że Grupa Kapitałowa jako leasingobiorca nie skorzysta z tego prawa.

Okres leasingu rozpoczyna się w dacie, w której leasingodawca udostępnia składnik aktywów do użytkowania przez Grupę Kapitałową jako leasingobiorcę. Data początkowa leasingu to wcześniejsza z dwóch dat: zawarcia umowy leasingowej lub zobowiązania się do przestrzegania zasadniczych postanowień leasingu.

Co najmniej raz w roku przeprowadza się analizę i aktualizuje szacowany okres leasingu dla każdej umowy leasingowej, biorąc pod uwagę następujące czynniki:

- 1) istotne inwestycje w przedmiocie leasingu, które zgodnie z przewidywaniami mają przynieść znaczne korzyści ekonomiczne w momencie, w którym można zrealizować opcję przedłużenia leasingu lub wypowiedzenia leasingu bądź opcję kupna tego składnika aktywów;
- 2) znaczącą modyfikację lub dostosowanie bazowego składnika aktywów;
- 3) decyzję biznesową, która ma bezpośrednie znaczenie w kontekście skorzystania lub nieskorzystania z opcji, np. decyzję o przedłużeniu umowy leasingu składnika aktywów lub zbyciu jednostki gospodarczej, w której wykorzystuje się ten składnik.

Dla umów zawartych na czas nieokreślony, które dotyczą najmu powierzchni, okres leasingu ustalany jest dla każdej umowy indywidualnie.

Określenie krańcowej stopy procentowej leasingobiorcy

W przypadku umów, dla których Grupa Kapitałowa nie może wykorzystać stopy procentowej leasingu, szacuje się wysokość krańcowej stopy procentowej leasingobiorcy, która wpływa na ostateczną wartość wyceny tych umów. Krańcowa stopa procentowa leasingobiorcy to stopa, jaką Grupa Kapitałowa musiałaby zapłacić, aby na podobny okres, przy podobnych zabezpieczeniach oraz w podobnych warunkach rynkowych pożyczyc środki niezbędne do zakupu składnika aktywów o zbliżonej wartości co składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania. W celu określenia krańcowej stopy procentowej bierze się pod uwagę rodzaj umowy, długość trwania umowy, walutę umowy oraz potencjalną marżę, jaką musiałaby Grupa Kapitałowa ponieść na rzecz potencjalnego, niepowiązanego podmiotu udzielającego finansowania. Ustalenie aktualnych krańcowych stóp procentowych leasingobiorcy wykonywane jest cyklicznie.

Wycena aktywów z tytułu prawa do użytkowania po początkowym ujęciu

Po początkowym ujęciu, składniki aktywów z tytułu prawa do użytkowania wycenia się według kosztu po pomniejszeniu o łączne odpisy amortyzacyjne oraz łączne straty z tytułu utraty wartości. Amortyzacja kalkulowana jest przy użyciu metody liniowej przez szacowany okres ekonomicznego użytkowania aktywów z tytułu prawa do użytkowania. W odniesieniu do prawa wieczystego użytkowania gruntów amortyzację nalicza się zgodnie z okresem trwania umowy. W przypadku, gdy umowa leasingowa przenosi na Grupę Kapitałową tytuł własności danego składnika przed końcem okresu leasingu lub gdy koszt aktywa z tytułu prawa do użytkowania odzwierciedla fakt, że Grupa Kapitałowa zrealizuje opcję wykupu wartości końcowej przedmiotu leasingu, Grupa Kapitałowa amortyzuje aktywo z tytułu prawa do użytkowania od momentu rozpoczęcia umowy

leasingu do końca okresu szacowanego ekonomicznego użytkowania danego bazowego aktywa. W pozostałych przypadkach aktywa te amortyzuje się od daty rozpoczęcia umowy do wcześniejszej z dwóch dat – daty zakończenia okresu ekonomicznego użytkowania aktywa lub daty końca umowy leasingu. Koszty z tytułu obowiązku wycofania z eksploatacji aktywów trwałych są aktywowane w ramach składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania oraz amortyzowane przez szacowany okres ekonomicznego użytkowania odnośnego składnika aktywów.

Wycena zobowiązań z tytułu leasingu po początkowym ujęciu

Zobowiązania z tytułu leasingu wyceniane są w zamortyzowanym koszcie. Po początkowym ujęciu zobowiązania z tytułu leasingu wycenia się poprzez:

- 1) zwiększenie wartości bilansowej o naliczone odsetki od zobowiązania z tytułu leasingu;
- 2) zmniejszenie wartości bilansowej o dokonane płatności z tytułu opłat leasingowych;
- 3) zaktualizowanie wyceny wartości bilansowej w celu uwzględnienia wszelkiej ponownej oceny lub modyfikacji umowy leasingu, lub w celu uwzględnienia zaktualizowanych zasadniczo stałych opłat leasingowych, w tym podwyżek lub obniżek wynikających ze zmian indeksów w przypadku umów indeksowanych współczynnikami rynkowymi oraz zmian szacunku okresu leasingu.

Aktualizacja zobowiązania wymaga zdyskontowania zaktualizowanych opłat leasingowych krańcową stopą procentową.

(ii) Grupa Kapitałowa jak leasingodawca

Grupa Kapitałowa jako leasingodawca klasyfikuje leasing do leasingu operacyjnego i leasingu finansowego.

Umowa leasingu jest zaliczana do leasingu operacyjnego, jeżeli nie następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i korzyści wynikających z posiadania bazowego składnika aktywów. W tym przypadku, opłaty leasingowe Grupa Kapitałowa ujmuje jako przychód metodą liniową, a w kosztach ujawnia poniesione koszty, w tym koszty amortyzacji przedmiotu oddanego w leasing. Sposób amortyzowania oddanych w leasing składników aktywów jest zgodny z zastosowanymi metodami i okresami użyteczności dla użytkowanych przez Grupę Kapitałową składnikami aktywów, a odpisy amortyzacyjne oblicza zgodnie z MSR 16. W celu określenia czy nastąpiła utrata wartości przedmiotu leasingu Grupa Kapitałowa stosuje MSR 36.

Umowa leasingu jest zaliczana do leasingu finansowego, jeżeli następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i korzyści wynikających z posiadania bazowego składnika aktywów. W dacie rozpoczęcia leasingu finansowego Grupa Kapitałowa jako leasingodawca ujmuje należności w kwocie równej inwestycji leasingowej netto. Początkowe koszty bezpośrednie są ujęte w początkowej wycenie inwestycji leasingowej netto oraz zmniejszają kwotę przychodu ujmowanego w okresie leasingu. Opłaty leasingowe dotyczące danego okresu zmniejszają inwestycję leasingową brutto, obniżając zarówno należność główną, jak i kwotę niezrealizowanych przychodów finansowych. Do inwestycji leasingowej netto Grupa Kapitałowa stosuje wymogi w zakresie zaprzestania ujmowania oraz wymogi w zakresie odpisów na oczekiwane straty kredytowe przewidziane w MSSF 9.

2.8.12. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Grupa Kapitałowa ocenia, czy istnieją jakiekolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości aktywów. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa Kapitałowa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów odpowiada wartości godziwej tego składnika aktywów pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej, zależnie od tego, która z tych wartości jest wyższa.

Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów dotyczących działalności kontynuowanej Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w tych kategoriach kosztów zgodnych z funkcją tych aktywów, z wyłączeniem aktywów wcześniej przeszacowanych, w przypadku których przeszacowanie zostało odniesione na kapitał. Wówczas odpis z tytułu utraty wartości jest także ujmowany w kapitałach do wartości wcześniejszych przeszacowań.

Dla aktywów, z wyłączeniem wartości firmy, na koniec każdego okresu obrachunkowego Grupa Kapitałowa dokonuje oceny, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że wcześniej ujęte odpisy z tytułu utraty wartości są nadal zasadne i czy nie powinny zostać pomniejszone. Jeżeli takie przesłanki występują, Grupa Kapitałowa szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej ale nie wyższej niż wartość pierwotna pomniejszona o odpisy amortyzacyjne.

Powyższe kryteria mają także zastosowanie w ocenie, czy nastąpiła utrata wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania.

Grupa Kapitałowa testuje niefinansowe aktywa trwałe o nieokreślonym okresie użyteczności pod kątem utraty wartości przynajmniej raz w roku. Test ten Grupa Kapitałowa przeprowadza dla poszczególnych aktywów.

2.8.13. Rezerwy

Rezerwy, w tym na zobowiązania pozabilansowe, tworzone są wówczas, gdy na Grupie Kapitałowej ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne, oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania.

Jeżeli Grupa Kapitałowa spodziewa się, że wydatki objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazywane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest dyskontowana, przy zastosowaniu bieżącej stopy dyskontowej nieuwzględniającej podatku, odzwierciedlającej ewentualne ryzyko związane z danym zobowiązaniem. Jeżeli kwota rezerwy została zdyskontowana, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowania zewnętrznego.

(i) Rezerwy na świadczenia pracownicze

Zgodnie z Kodeksem Pracy pracownicy Grupy Kapitałowej mają prawo do odpraw emerytalnych, rentowych oraz pośmiertnych w momencie odchodzenia na emeryturę, rentę lub śmierci. Grupa Kapitałowa okresowo dokonuje wyliczenia aktuarialnego rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników.

Rezerwa na wynikające z Kodeksu Pracy odprawy emerytalne, rentowe i pośmiertne tworzona jest indywidualnie dla każdego pracownika na podstawie wyceny aktuarialnej sporządzanej okresowo przez niezależną firmę doradztwa aktuarialnego. Wycena rezerw na świadczenia pracownicze dokonywana jest z zastosowaniem technik i założeń aktuarialnych. W kalkulacji rezerwy uwzględnia się wszystkie odprawy emerytalne, rentowe i pośmiertne, które mogą być w przyszłości wypłacone. Naliczone rezerwy są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do końca okresu sprawozdawczego. Zyski lub straty z obliczeń aktuarialnych są rozpoznawane w innych całkowitych dochodach.

Grupa Kapitałowa tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odszkodowań i odpraw pieniężnych wypłacanych pracownikom, z którymi przed dniem bilansowym zostaje rozwiązany stosunek pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników.

(ii) Rezerwy na zobowiązania z tytułu spraw spornych

Rezerwy na zobowiązania z tytułu toczących się postępowań spraw spornych tworzone są na ryzyko poniesienia przez Grupę Kapitałową niekorzystnych skutków finansowych, w tym w szczególności wypływu środków finansowych.

Wpływ środków lub inne zdarzenia uznawane są za prawdopodobne, gdy prawdopodobieństwo zaistnienia zdarzenia jest większe od prawdopodobieństwa, że zdarzenie nie nastąpi. Jeżeli w toku przeprowadzenia

szacunku okaże się, że prawdopodobieństwo wypływu środków jest istotne, wówczas Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat oszacowaną wartość rezerwy.

2.8.14. Rozliczenia międzyokresowe

(i) Rozliczenia międzyokresowe kosztów czynne

Koszty rozliczane w czasie dotyczą poszczególnych rodzajów wydatków, których rozliczenie w ciężar skonsolidowanego rachunku zysków i strat nastąpi stosownie do upływu czasu w przyszłych okresach sprawozdawczych. Odpisy czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów Grupa Kapitałowa dokonuje na koniec każdego miesiąca. Składnikami kosztów rozliczanych w czasie są przede wszystkim wydatki poniesione przez Bank na rzecz kontrahentów oraz opłacone z góry koszty ubezpieczeń, które zostaną rozliczone w następnych okresach. Opłacone z góry koszty klasyfikowane do czynnych rozliczeń międzyokresowych, w tym koszty ubezpieczeń, które zostaną rozliczone w następnych okresach sprawozdawczych Grupa Kapitałowa prezentuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe aktywa”.

(ii) Rozliczenia międzyokresowe kosztów bierne i przychody przyszłych okresów

Składnikami kosztów rozliczanych w czasie są rezerwy na koszty rzeczowe wynikające ze świadczeń wykonanych na rzecz Grupy Kapitałowej przez kontrahentów, które zostaną rozliczone w następnych okresach. W szczególności jako bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów Grupa Kapitałowa ujmuje zobowiązania wobec pracowników z tytułu niewykorzystanych urlopów, premii uznaniowych oraz utworzone rezerwy na zobowiązania. Koszty rozliczane w czasie Grupa Kapitałowa prezentuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe zobowiązania”. Przychody przyszłych okresów to głównie prowizje rozliczane liniowo oraz inne dochody pobrane z góry, których rozliczenie do skonsolidowanego rachunku zysków i strat nastąpi w przyszłych okresach sprawozdawczych. Przychody rozliczane w czasie Grupa Kapitałowa prezentuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

2.8.15. Pozostałe składniki skonsolidowanego sprawozdania finansowego

(i) Należności handlowe oraz inne należności

Należności handlowe i inne należności prezentowane jako składnik „Pozostałych aktywów” Grupa Kapitałowa ujmuje w kwocie wymaganej zapłaty pomniejszonej o odpisy na oczekiwane straty kredytowe. Grupa Kapitałowa zastosowała uproszczone podejście w zakresie szacowania odpisu na oczekiwane straty kredytowe i ujmuje odpis w kwocie równej oczekiwanym stratom kredytowym w całym okresie życia należności.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności ustala się poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu Grupa Kapitałowa ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Pozostałe przychody operacyjne”.

(ii) Zobowiązania handlowe

Zobowiązania handlowe prezentowane jako składnik „Pozostałych zobowiązań”, inne niż zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu, Grupa Kapitałowa ujmuje w kwocie wymaganej zapłaty. Długoterminowe zobowiązania handlowe podlegają dyskontowaniu na dzień początkowego ujęcia i na dzień bilansowy.

(iii) Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

Do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży klasyfikowane są aktywa trwale, w przypadku, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie.

Sytuacja taka ma miejsce, gdy pojedynczy składnik aktywów (lub grupa) jest przeznaczony do natychmiastowej sprzedaży w jego bieżącym stanie z uwzględnieniem jedynie normalnych i zwyczajowo przyjętych warunków dla sprzedaży tego typu aktywów oraz jego sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, gdy zostaną łącznie spełnione następujące warunki:

- 1) sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, gdy przedstawiciele odpowiedniego poziomu kierownictwa są zdecydowani do wypełnienia planu sprzedaży składnika aktywów (lub grupy do zbycia);
- 2) aktywny program znalezienia nabywcy został rozpoczęty;
- 3) składnik aktywów (lub grupa do zbycia) musi być aktywnie oferowany na sprzedaż po cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej, należy oczekiwać, że sprzedaż zostanie ujęta jako sprzedaż zakończona w czasie jednego roku od dnia klasyfikacji, z wyjątkiem sytuacji dopuszczonych przez MSSF 5 ust. 9, a działania potrzebne do zakończenia planu sprzedaży wskazują, że jest mało prawdopodobne, iż zostaną poczynione znaczące zmiany w planie albo, że plan zostanie zarzucony.

Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży Grupa Kapitałowa ujmuje w kwocie niższej z dwóch: wartości bilansowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Dla aktywów zaklasyfikowanych do tej kategorii nie nalicza się amortyzacji.

(iv) Udzielone zobowiązania pozabilansowe

W ramach działalności operacyjnej Grupa Kapitałowa zawiera transakcje, które w momencie ich zawarcia nie są ujmowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa lub zobowiązania, lecz powodują powstanie zobowiązań warunkowych. Zobowiązanie warunkowe jest:

- 1) możliwym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, których istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub niewystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Grupy Kapitałowej;
- 2) obecnym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, ale nie jest ujmowany w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ponieważ nie jest prawdopodobne, aby konieczne było wydatkowanie środków pieniężnych lub innych aktywów w celu wypełnienia obowiązku lub kwoty zobowiązania nie można oszacować w sposób wiarygodny.

Na udzielone zobowiązania pozabilansowe obarczone ryzykiem braku wywiązania się zleceniodawcy z warunków umowy tworzone są rezerwy zgodnie z MSR 37. Najistotniejsze pozycje udzielonych zobowiązań pozabilansowych stanowią przyznane linie kredytowe oraz kredyty w rachunkach bieżących.

W momencie początkowego ujęcia umowę gwarancji finansowej wycenia się do wartości godziwej. Po początkowym ujęciu wycenia się ją według wartości wyższej z:

- 1) kwoty odpisu na oczekiwane straty kredytowe określonej zgodnie z MSSF 9 „Instrumenty finansowe”;
- 2) wartości początkowej pomniejszonej, w odpowiednich przypadkach, o skumulowane odpisy amortyzacyjne ujęte zgodnie z MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”.

2.8.16. Ujmowanie przychodów

(i) Wynik z tytułu odsetek

W przypadku aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu, przychody i koszty odsetkowe Grupa Kapitałowa ujmuje z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej, która dyskontuje oszacowane przyszłe pieniężne wpływy lub płatności dokonywane w oczekiwanym okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego, a w uzasadnionych przypadkach w okresie krótszym, do bilansowej wartości brutto składnika aktywów lub zobowiązania finansowego. Przy wyliczaniu efektywnej stopy procentowej Grupa Kapitałowa dokonuje oszacowania przepływów pieniężnych, uwzględniając wszelkie postanowienia umowy instrumentu finansowego, jednakże nie uwzględnia potencjalnych oczekiwanych strat związanych z nieściągalnością kredytów. W przypadku, gdy Grupa Kapitałowa zmienia oszacowania płatności udzielonych lub otrzymanych, koryguje wartość bilansową składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego. Korekta jest wyliczana z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej instrumentu finansowego i ujmowana jest jako przychód lub koszt odsetkowy w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

Przychody z tytułu odsetek obejmują odsetki, rozliczone dyskonto i premie oraz rozliczone prowizje otrzymane lub należne z tytułu kredytów, w tym należności faktoringowych, lokat międzybankowych, należności z tytułu leasingu, transakcji z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu, oraz innych aktywów finansowych wycenianych

w zamortyzowanym koszcie lub według wartości godziwej przez wynik finansowy lub przez inne całkowite dochody.

Przychody z tytułu odsetek Grupa Kapitałowa oblicza od wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych, za wyjątkiem zakupionych lub utworzonych składników aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości na moment początkowego ujęcia (POCI) oraz składników aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (koszyk 3).

W przypadku aktywów finansowych z rozpoznaną utratą wartości na dzień początkowego ujęcia (POCI), wartość odsetek, które są ujmowane w przychodach z tytułu odsetek wyliczana jest od zamortyzowanego kosztu (wartości bilansowej netto) aktywa finansowego przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej dla danego aktywa finansowego, skorygowanej o ryzyko kredytowe.

W przypadku aktywów finansowych, dla których utrata wartości została rozpoznana po dniu początkowego ujęcia (koszyk 3), wartość odsetek, które rozpoznawane są w przychodach wyliczana jest od zamortyzowanego kosztu (wartości bilansowej netto) aktywa finansowego przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej dla danego aktywa finansowego, „zamrożonej” na moment zidentyfikowania utraty wartości. Koszty okresu sprawozdawczego dotyczące zobowiązań z tytułu odsetek od rachunków klientów oraz zobowiązań z tytułu emisji własnych papierów wartościowych ujmowane są w skonsolidowanym rachunku zysków i strat z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

(ii) Wynik z tytułu prowizji i opłat

Oplaty i prowizje obejmują głównie kwoty zapłacone przez klientów od wykonywanych operacji bankowych na rachunkach, rozliczone prowizje z tytułu udzielenia kredytów, które charakteryzują się brakiem możliwości określenia harmonogramów przepływów pieniężnych, tj. w szczególności od kredytów w rachunku bieżącym oraz rewolwingowych, rozliczone prowizje z tytułu obsługi kart płatniczych oraz kart kredytowych.

Oplaty i prowizje powiązane bezpośrednio z powstaniem aktywów finansowych, dla których określono harmonogram spłat ujmowane są w skonsolidowanym rachunku zysków i strat jako element efektywnej stopy procentowej i prezentowane są w pozycji „Przychody z tytułu odsetek”.

Oplaty i prowizje związane z produktami bankowymi bez określonych harmonogramów spłat, w tym w szczególności prowizje od kredytów w rachunku bieżącym, kart kredytowych, kredytów rewolwingowych, limitów faktoringowych oraz zobowiązań warunkowych, rozliczane są liniowo w okresie trwania kontraktu i ujmowane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z tytułu prowizji i opłat”.

Oplaty za zobowiązanie się Grupy Kapitałowej do udzielenia kredytu lub pożyczki są odraczane do momentu powstania aktywów finansowych, a następnie podlegają rozliczeniu jako element efektywnej stopy procentowej lub liniowo, w zależności od rodzaju instrumentu finansowego.

Pozostałe opłaty i prowizje są rozpoznawane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w momencie wykonania usługi.

Przychody i koszty z tytułu prowizji w związku z oferowaniem produktów ubezpieczeniowych

Grupa Kapitałowa oferuje produkty typu bancassurance, tj. produkty ubezpieczeniowe sprzedawane w placówkach Grupy Kapitałowej. Przed wdrożeniem produktu ubezpieczeniowego analizie podlega treść ekonomiczna produktu, w tym w szczególności pod kątem bezpośredniego powiązania produktu ubezpieczeniowego z instrumentem finansowym lub spełnienia kryteriów niezależności tych produktów w celu właściwego ujęcia w skonsolidowanym rachunku zysków i strat przychodów i kosztów z tytułu oferowania produktów ubezpieczeniowych.

W przypadku stwierdzenia powiązania produktu ubezpieczeniowego z instrumentem finansowym oferowanym przez Grupę Kapitałową, uzyskiwane z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych opłaty stanowią integralną część wynagrodzenia z tytułu sprzedaży instrumentu finansowego.

Otrzymywane bądź należne Grupie Kapitałowej wynagrodzenie z tytułu oferowania produktów ubezpieczeniowych bezpośrednio powiązanych z instrumentami finansowymi wycenianymi według zamortyzowanego kosztu, Grupa Kapitałowa rozlicza metodą efektywnej stopy procentowej. Wynik rozliczenia rozpoznawany jest w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody z tytułu odsetek”.

Przychody od produktów ubezpieczeniowych powiązanych z instrumentem finansowym (produktem bankowym), których rozliczenie przebiega w cyklu miesięcznym, rozpoznawane są jednorazowo w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody z tytułu prowizji i opłat”.

Koszty bezpośrednio związane ze sprzedażą produktu ubezpieczeniowego rozliczane są zgodnie z zasadą współmierności przychodów i kosztów, jako:

- 1) element zamortyzowanego kosztu instrumentu finansowego, z którym są związane, w przypadku gdy przychody związane ze sprzedażą produktu ubezpieczeniowego są rozliczane metodą efektywnej stopy procentowej;
- 2) jednorazowo, w przypadku gdy przychody związane ze sprzedażą produktu ubezpieczeniowego są rozpoznawane jednorazowo w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

Otrzymane bądź należne Grupie Kapitałowej wynagrodzenie z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych niepowiązanych z instrumentami finansowymi rozpoznawane jest w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody z tytułu prowizji i opłat”.

W przypadku jeżeli Grupa Kapitałowa wykonuje na rzecz ubezpieczyciela jakiegokolwiek czynności lub usługi wynikające z oferowanych produktów ubezpieczeniowych, wynagrodzenie rozliczane jest w czasie obowiązywania umowy ubezpieczenia, przy uwzględnieniu zasady współmierności przychodów i kosztów oraz z zachowaniem zasady określenia stopnia zaawansowania usługi lub czynności.

W przypadku jeżeli wyniki analizy treści ekonomicznej produktów ubezpieczeniowych wskażą, że Grupa Kapitałowa nie wykonuje na rzecz zakładu ubezpieczeń żadnych czynności lub usług wynikających z oferowanych produktów ubezpieczeniowych, za wyjątkiem usług zawarcia umowy ubezpieczeniowej i przekazania składki, należne lub otrzymane wynagrodzenie, zaliczane jest jednorazowo do skonsolidowanego rachunku zysków i strat jako przychody z tytułu prowizji w dniu rozpoczęcia lub odnowienia polisy ubezpieczeniowej.

(iii) Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat Grupy Kapitałowej w dniu ustalenia praw do ich otrzymania.

(iv) Wynik na działalności podstawowej

Na wynik z działalności podstawowej Grupy Kapitałowej składają się:

- 1) przychody i koszty z tytułu odsetek;
- 2) przychody i koszty z tytułu prowizji;
- 3) przychody z tytułu dywidend;
- 4) wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany, który zawiera:
 - a) zyski lub straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zakwalifikowanych do aktywów lub zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz efekt ich wyceny do wartości godziwej,
 - b) zyski i straty wynikające ze stosowania rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej,
 - c) zyski i straty z tytułu kwoty nieefektywności zabezpieczenia dla rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych,
 - d) wynik z pozycji wymiany wynikający ze zrealizowanych różnic kursowych oraz różnic kursowych powstałych w wyniku przeliczenia aktywów i zobowiązań wyrażonych w walutach obcych (niezrealizowane różnice kursowe);
- 5) wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, który zawiera:
 - a) zyski lub straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zakwalifikowanych do aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu,

- b) zyski lub straty powstałe w wyniku zbycia kapitałowych instrumentów finansowych zakwalifikowanych do aktywów finansowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody,
 - c) zyski lub straty wynikające z przeklasyfikowania aktywów finansowych z kategorii wycenianych w zamortyzowanym koszcie do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy w kwocie stanowiącej różnicę pomiędzy zamortyzowanym kosztem tego składnika aktywów finansowych a jego wartością godziwą na dzień przeklasyfikowania,
 - d) zyski lub straty powstałe w wyniku zbycia dłużnych papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody,
 - e) zyski lub straty wynikające z przeklasyfikowania dłużnych instrumentów finansowych z kategorii wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody do kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy w kwocie uprzednich skumulowanych zysków lub strat ujętych w innych całkowitych dochodach;
- 6) w przypadku, gdy Grupa Kapitałowa w momencie początkowego ujęcia dokona nieodwołalnego wyboru dotyczącego przedstawiania w innych całkowitych dochodach późniejszych zmian wartości godziwej inwestycji w instrument kapitałowy emitowany w walucie obcej, zyski lub straty z tytułu różnic kursowych powstałych na takim instrumencie ujmowane są w innych całkowitych dochodach.

(v) Pozostałe przychody i koszty operacyjne

W pozycji pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych Grupa Kapitałowa wykazuje pozycje niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością operacyjną.

Pozostałe przychody operacyjne obejmują głównie przychody z tytułu sprzedaży towarów i usług niefinansowych, przychody z tytułu sprzedaży towarów i usług związanych z działalnością uzdrowiskową oraz działalnością produkcyjną, zyski z tytułu sprzedaży składników majątku trwałego i aktywów przejętych za długi, zyski z tytułu sprzedaży jednostek zależnych i stowarzyszonych, kwoty odzyskanych należności nieściągalnych, w tym spłaty wierzytelności wyłączonych ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, kwoty otrzymanych odszkodowań i dotacji, uzyskane przychody z tytułu dzierżawy lub najmu nieruchomości, kwoty rozwiązanych rezerw na sprawy sporne.

Pozostałe koszty operacyjne obejmują głównie wydatki na zakup towarów i usług niefinansowych, wydatki na zakup towarów i usług związanych z działalnością uzdrowiskową oraz działalnością produkcyjną, straty z tytułu sprzedaży lub likwidacji majątku trwałego, w tym aktywów przejętych za długi, straty z tytułu sprzedaży jednostek zależnych i stowarzyszonych, koszty windykacji należności, koszty płaconych odszkodowań, koszty tworzenia rezerw na sprawy sporne oraz rezerw na pozostałe zobowiązania, a także koszty przekazanych darowizn.

(vi) Wynik z działalności operacyjnej

Na wynik na działalności operacyjnej składa się wynik na działalności podstawowej, pozostałe przychody i koszty operacyjne, ogólne koszty administracyjne, które składają się z kosztów świadczeń pracowniczych, kosztów zakupu towarów i usług, kosztów działalności i kosztów odpisów amortyzacyjnych. Na wynik z działalności operacyjnej składa się także wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe.

2.8.17. Podatki

(i) Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego za okres bieżący i okresy poprzednie Grupa Kapitałowa wycenia w wysokości kwoty przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych lub w przypadku należności - podlegających zwrotowi od organów podatkowych, z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które na dzień bilansowy prawnie już obowiązywały lub proces legislacyjny ich zatwierdzenia był w zasadzie zakończony.

Bieżący podatek dochodowy dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym, Grupa Kapitałowa ujmuje bezpośrednio w kapitale własnym.

(ii) Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, odroczony podatek dochodowy Grupa Kapitałowa oblicza metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań, a ich wartością bilansową wykazaną w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego Grupa Kapitałowa ujmuje w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych ulg podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać te różnice, ulgi i straty.

Wartość bilansową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego Grupa Kapitałowa weryfikuje na każdy dzień bilansowy i dokonuje stosownego obniżenia, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega ponownej ocenie na każdy dzień bilansowy i jest ujmowany do wysokości odzwierciedlającej prawdopodobieństwo osiągnięcia w przyszłości dochodów do opodatkowania, które pozwolą na zrealizowanie tego składnika aktywów.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe i przepisy podatkowe, które na dzień bilansowy prawnie już obowiązywały lub proces legislacyjny ich zatwierdzenia był w zasadzie zakończony.

Odroczony podatek dochodowy dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w innych całkowitych dochodach ujmowany jest w innych całkowitych dochodach.

Grupa Kapitałowa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego na mocy posiadanego tytułu prawnego do przeprowadzenia kompensat aktywów z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

2.8.18. Kapitały własne Grupy Kapitałowej

Kapitał zakładowy wykazywany jest w wysokości zgodnej ze statutem Banku oraz wpisem do rejestru sądowego według wartości nominalnej. Pozostałe kapitały własne Grupa Kapitałowa wykazuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej z uwzględnieniem ich podziału na rodzaje zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i z postanowieniami statutu Grupy Kapitałowej. Do kapitałów własnych Grupa Kapitałowa zalicza wynik netto za okres bieżący, niepodzielony zysk lub niepokrytą stratę z okresów poprzednich oraz wynik wyceny aktywów finansowych, które są wyceniane przez inne całkowite dochody.

Kapitały własne Grupy Kapitałowej stanowią:

- 1) kapitał zakładowy – dotyczy jedynie kapitału Banku jako podmiotu dominującego i wykazywany jest w wysokości zgodnej ze statutem oraz wpisem do rejestru przedsiębiorców według wartości nominalnej;
- 2) akcje własne – skupione akcje Banku wchodzące w skład kapitału zakładowego, lecz niebędące w posiadaniu akcjonariuszy - akcje własne prezentowane są w wartości ujemnej;
- 3) kapitał zapasowy – tworzony jest z corocznych odpisów z zysku netto z przeznaczeniem na pokrycie strat, jakie mogą wyniknąć w związku z działalnością Grupy Kapitałowej. Coroczne odpisy na kapitał zapasowy powinny wynosić co najmniej 8% zysku netto i dokonywane są do czasu osiągnięcia przez ten kapitał wysokości co najmniej jednej trzeciej kapitału zakładowego. Do kapitału zapasowego zalicza się nadwyżki osiągnięte przy emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej. Kapitał zapasowy pomniejszany jest o koszty bezpośrednio związane z emisją akcji własnych;

- 4) inne całkowite dochody – obejmują skutki wyceny aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody, zyski lub straty aktuarialne stanowiące korektę założeń przyjętych do kalkulacji rezerw na świadczenia pracownicze, różnice kursowe powstałe w wyniku wyceny instrumentów kapitałowych wyrażonych w walutach obcych, dla których dokonano wyboru wyceny do wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz skutki wyceny i wartość podatku odroczonego dla pozycji stanowiących różnice przejściowe ujęte w pozycji innych całkowitych dochodów;
- 5) niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych – obejmujący niepodzielone zyski i niepokryte straty z lat ubiegłych;
- 6) wynik roku bieżącego – zysk lub strata wynikająca z skonsolidowanego rachunku zysków i strat za okres, za który sporządzane jest skonsolidowane sprawozdanie finansowe. Zysk lub strata netto uwzględnia podatek dochodowy;
- 7) pozostałe kapitały:
 - a) fundusz ogólnego ryzyka tworzony jest zgodnie z ustawą Prawo bankowe z zysku po opodatkowaniu i przeznaczony jest na niezidentyfikowane ryzyka działalności;
 - b) kapitały rezerwowe służące celom określonym w statucie tworzone są z odpisów z zysku oraz z wyceny kapitałowych papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody po ich usunięciu z bilansu.

Wykupione akcje własne są ujmowane według ceny nabycia i pomniejszają kapitał własny do momentu ich anulowania. Zyski lub straty ponoszone przy wykupie, sprzedaży lub umorzeniu akcji własnych nie wpływają na rachunek zysków i strat. Różnica pomiędzy wartością bilansową a ceną zakupu, w przypadku ponownego wydania akcji, jest ujmowana w ramach nadwyżki ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej. Prawa przypisane do akcji własnych są anulowane i nie jest do nich alokowane prawo do dywidendy.

(i) Dywidendy

Dywidendy, które zostały zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie Banku, ale nie zostały wypłacone na dzień bilansowy, ujmowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

2.8.19. Kapitał własny przypadający akcjonariuszom niekontrolującym

Kapitał własny przypadający akcjonariuszom niekontrolującym jest to udział w kapitale własnym jednostki zależnej konsolidowanej metodą pełną, a należący do podmiotów niewchodzących w skład Grupy Kapitałowej.

Zmiany w udziale własnościowym jednostki dominującej, które nie skutkują utratą kontroli nad jednostką zależną są ujmowane jako transakcje kapitałowe. W takich przypadkach w celu odzwierciedlenia zmian we względnych udziałach w jednostce zależnej Grupa Kapitałowa dokonuje korekty wartości bilansowej udziałów kontrolujących oraz udziałów niekontrolujących. Wszelkie różnice pomiędzy kwotą korekty udziałów niekontrolujących, a wartością godziwą kwoty zapłaconej lub otrzymanej odnoszone są na kapitał własny i przypisywane do właścicieli jednostki dominującej.

2.8.20. Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych (ZFŚS)

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 marca 1994 roku o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych Grupa Kapitałowa tworzy ZFŚS. Celem Funduszu jest finansowanie działalności socjalnej na rzecz pracowników. Zobowiązania Funduszu stanowią zakumulowane odpisy dokonane przez Bank i spółki Grupy Kapitałowej na rzecz ZFŚS pomniejszone o bezzwrotne wydatki z ZFŚS. W Grupie Kapitałowej nie występuje majątek socjalny, całość zobowiązań z tytułu ZFŚS wyrażona jest w środkach pieniężnych zgromadzonych na wyodrębnionym rachunku bankowym.

Ze względu na fakt, że aktywa ZFŚS nie stanowią aktywów Grupy Kapitałowej, Grupa Kapitałowa w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej dokonała kompensaty aktywów i zobowiązań Funduszu. W związku z powyższym saldo z tytułu ZFŚS w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz na dzień 31 grudnia 2022 roku wyniosło zero.

2.8.21. Transakcje i salda w walutach obcych

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało przygotowane w polskich złotych. Polski złoty jest walutą funkcjonalną Grupy Kapitałowej oraz walutą podstawowego środowiska gospodarczego, w którym działa Grupa Kapitałowa.

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę polską według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego Grupa Kapitałowa przelicza:

- 1) pozycje pieniężne w walucie obcej przy zastosowaniu kursu zamknięcia, tj. kursu średniego ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego;
- 2) pozycje niepieniężne wyceniane według historycznej ceny nabycia wyrażonej w walucie obcej przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia transakcji;
- 3) pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej przeliczane są przy zastosowaniu kursów wymiany, które obowiązywały w dniu, na który wartość godziwa została ustalona.

Różnice kursowe z tytułu rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych ujmuje się w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

Dla potrzeb wyceny bilansowej zostały przyjęte następujące kursy:

	31.12.2023	31.12.2022
EUR	4,348	4,6899
USD	3,935	4,4018

2.9. Wprowadzenie nowych standardów i interpretacji oraz zmian standardów i interpretacji

2.9.1. Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów, które zostały zastosowane po raz pierwszy w bieżącym roku obrotowym

Standard/interpretacja	Data wejścia w życie	Opis zmian i wpływ na sprawozdanie
MSR 1 (zmiana) „Prezentacja sprawozdań finansowych”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2023 roku lub po tej dacie	Zmiany standardu zawierają wytyczne dotyczące stosowania pojęcia istotności w zakresie ujawnień dotyczących zasad rachunkowości. Według oceny Grupy Kapitałowej zmiana nie ma istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.
MSR 8 (zmiana) „Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2023 roku lub po tej dacie	Zatwierdzone zmiany doprecyzowują różnicę pomiędzy zmianami w polityce rachunkowości, a zmianami w szacunkach. Zaprezentowana definicja identyfikuje szacunki księgowe jako wartości w sprawozdaniu finansowym, które nie są obarczone niepewnością wyceny. W standardzie dodano również przykłady oraz wytyczne, mające na celu ułatwienia podmiotom interpretację przyjętych wytycznych. Według oceny Grupy Kapitałowej zmiana nie ma istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.
MSR 12 (zmiana) „Podatek dochodowy”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2023 roku lub po tej dacie	Zmiany do MSR 12 wprowadzają obowiązek ujmowania podatku odroczonego od transakcji, w których w momencie początkowego ujęcia powstają równe kwoty ujemnych i dodatnich różnic przejściowych. Zmiany te mają zastosowanie do transakcji takich jak leasing i zobowiązania z tytułu wycofania z eksploatacji. Według oceny Grupy Kapitałowej zmiana nie ma istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

MSR 12 (zmiana) „Podatek dochodowy”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2023 roku lub po tej dacie	<p>Zmiany dotyczą jednostek, dla których zastosowanie mają regulacje podatkowe drugiego filaru OECD, tj. wprowadzenia globalnego minimalnego opodatkowania dla największych grup kapitałowych osiągających zyski w różnych jurysdykcjach podatkowych (dalej „Filar”). Zmiany wprowadzają m.in. wyjątek od wymogów MSR 12, zgodnie z którym jednostki nie ujmuje i nie ujawniają informacji na temat aktywów i rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego, związanych Filarem. Zastosowanie wyjątku musi zostać ujawnione przez jednostki. Ponadto, zmiany wprowadzają również m.in. wymóg odrębnego ujawniania bieżących obciążeń podatkowych związanych z Filarem.</p> <p>Według oceny Grupy Kapitałowej zmiana nie miała zastosowania.</p>
MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe” zmiany	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2023 roku lub po tej dacie	<p>Proponowana zmiana umożliwi jednostce, która po raz pierwszy jednocześnie zastosuje MSSF 17 oraz MSSF 9, prezentację danych porównawczych dotyczących składnika aktywów finansowych jakby wymogi klasyfikacji i wyceny zawarte w MSSF 9 były już wcześniej stosowane do tego składnika aktywów finansowych.</p> <p>Według oceny Grupy Kapitałowej zmiana nie miała zastosowania.</p>
MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2023 roku lub po tej dacie	<p>Nowy standard wymaga wyceny zobowiązań ubezpieczeniowych w wysokości aktualnej wartości wypłaty i zapewnia bardziej jednolite podejście do wyceny i prezentacji wszystkich umów ubezpieczeniowych. Wymogi te mają na celu osiągnięcie spójnego ujmowania umów ubezpieczeniowych opartego na określonych zasadach rachunkowości. MSSF 17 zastępuje MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe” i związane z nimi interpretacje w dniu zastosowania nowego standardu.</p> <p>Według oceny Grupy Kapitałowej zmiana nie miała zastosowania.</p>

2.9.2. Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów, które zostały wydane przez RMSR i zostały zatwierdzone przez Unię Europejską ale jeszcze nie weszły w życie

Standard/interpretacja	Data wejścia w życie	Opis zmian i wpływ na sprawozdanie
MSR 1 (zmiana) „Prezentacja sprawozdań finansowych”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2024 roku lub po tej dacie	Zmiana standardu dotyczy prezentacji zobowiązań. W szczególności wyjaśnia ona, że klasyfikacja zobowiązań jako krótkoterminowe lub długoterminowe powinna opierać się na prawach istniejących na koniec okresu sprawozdawczego. Według oceny Grupy Kapitałowej zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.
MSSF 16 (zmiana) „Leasing”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2024 roku lub po tej dacie	Wprowadzona zmiana wymaga od sprzedawcy - leasingobiorcy późniejszej wyceny zobowiązań leasingowych wynikających z leasingu zwrotnego w taki sposób, aby nie ujmować zysku lub straty związanej z zachowanym prawem do użytkowania. Grupa Kapitałowa nie oszacowała wpływu zmian na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

2.9.3. Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów, które zostały wydane przez RMSR i nie zostały zatwierdzone przez Unię Europejską

Standard/interpretacja	Data wejścia w życie	Opis zmian i wpływ na sprawozdanie
MSR 7 (zmiana) „Rachunek przepływów pieniężnych” i MSSF 7 (zmiana) „Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2024 roku lub po tej dacie	Zmiany wprowadzają dodatkowe wymogi dotyczące ujawnień w zakresie umów finansowania dostawców i ich wpływu na zobowiązania jednostki, przepływy pieniężne oraz narażenie na ryzyko płynności. Według oceny Grupy Kapitałowej zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.
MSR 21 (zmiana) „Skutki zmian kursów wymiany walut obcych”	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2025 roku lub po tej dacie	Zmiany wprowadzają wymóg ujawniania informacji umożliwiających zrozumienie przez użytkowników sprawozdań finansowych skutków braku wymiennalności walut. Grupa Kapitałowa nie oszacowała wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

2.10. Reforma wskaźników referencyjnych stóp procentowych

W związku z rozpoczętą w 2022 roku reformą wskaźników referencyjnych WIBOR, została powołana Narodowa Grupa Robocza ds. reformy wskaźników referencyjnych (NGR). Jednym z głównych celów reformy jest upowszechnienie stosowania wskaźników referencyjnych stóp procentowych, które są kalkulowane na podstawie rzeczywistych transakcji depozytowych ON (overnight). Powołanie NGR ma na celu zapewnienie wiarygodności, przejrzystości i rzetelności opracowywania i stosowania nowego wskaźnika referencyjnego stopy procentowej.

W pracach NGR biorą udział przedstawiciele wielu interesariuszy, m. in. banków (w tym banki zrzeszające banki spółdzielcze), Narodowego Banku Polskiego, Giełdy Papierów Wartościowych, Ministerstwa Finansów, GPW Benchmark, Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego czy organizacji branżowych zrzeszających podmioty rynku finansowego.

Nadzór nad pracami NGR sprawuje Komitet Sterujący, w skład którego wchodzi przedstawiciele m.in. Związku Banków Polskich, GPW Benchmark, UKNF, Ministerstwa Finansów oraz banków komercyjnych.

NGR wskazała indeks WIRON, jako preferowany wskaźnik, który zastąpi wskaźnik WIBOR.

Bank BPS uczestniczy w pracach NGR, ma swoich przedstawicieli w strumieniach projektowych wyodrębnionych w NGR. Z racji pełnienia funkcji banku zrzeszającego dla banków spółdzielczych, podczas prac Bank BPS reprezentuje także zrzeszone banki spółdzielcze.

W Banku BPS w 2022 roku został powołany Zespół ds. wdrożenia nowego wskaźnika referencyjnego stopy procentowej. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciel wielu obszarów Banku takich jak: ryzyko, informatyka, zgodność, prawo oraz biznes. Przewodniczącym zespołu jest dyrektor Departamentu Skarbu.

Celem prac Zespołu jest wprowadzenie odpowiednich zmian w zakresie regulacyjnym, procesowym jak i dostosowaniem narzędzi informatycznych do obsługi wskaźników referencyjnych stopy procentowej WIRON. Zespół bazuje na rozwiązaniach wypracowywanych w NGR, m.in. w zakresie wydawanych rekomendacji dotyczących tworzenia nowych produktów opartych na wskaźnikach WIRON. W 2023 roku Bank prowadził prace związane z przygotowaniem nowych produktów opartych o wskaźnik WIRON oraz odpowiednią modyfikacją systemów informatycznych do ich obsługi. Po zakończeniu tych prac Bank będzie stopniowo udostępniał klientom nową ofertę produktów bazujących na wskaźniku WIRON.

Planowanym terminem zakończenia reformy jest koniec 2027 roku, co oznacza, że do tego terminu wskaźnik WIBOR występujący w produktach, które Bank oferował klientom (np. kredyty hipoteczne) zostanie zastąpiony wskaźnikiem WIRON. Zmiana wskaźnika może zostać dokonana na podstawie zapisów umownych, które przewidują sytuację zaprzestania publikacji wskaźnika WIBOR, uzgodnień stron umowy np. w formie aneksu lub na podstawie planowanego rozporządzenia Ministra Finansów.

3. Segmenty działalności

Zgodnie z wymogiem MSSF 8 informacje o segmentach oparte są na danych finansowych zastosowanych do celów sprawozdawczości wewnętrznej dostarczanej Zarządowi Banku, którego zadaniem jest alokacja zasobów do segmentów działalności i przeprowadzanie oceny ich wyników.

Segmenty działalności

Działalność Grupy Kapitałowej została podzielona na segmenty, które wyodrębniono z punktu widzenia określonych grup produktów według jednorodnych cech transakcji:

- 1) segment klienta detalicznego;
- 2) segment klienta biznesowego;
- 3) segment inwestycyjny;
- 4) niezaalokowane.

Segment klienta detalicznego

Segment klienta detalicznego obejmuje obsługę klientów indywidualnych będących osobami prywatnymi. Działalność tego segmentu analizowana jest w ujęciu:

- 1) produktów kredytowych, w tym kredyty hipoteczne, konsumenckie oraz karty kredytowe;
- 2) produktów depozytowych, w tym rachunki bieżące, lokaty terminowe, rachunki oszczędnościowe;
- 3) usług dedykowanych dla klientów detalicznych, w tym obsługa gotówkowa, przelewy krajowe i zagraniczne.

Segment klienta biznesowego

Segment klienta biznesowego obejmuje obsługę klientów instytucjonalnych, tj. przedsiębiorstwa, jednostki budżetowe, wspólnoty mieszkaniowe oraz rolników i przedsiębiorców indywidualnych.

Działalność tego segmentu analizowana jest w ujęciu:

- 1) produktów kredytowych, w tym: kredyty inwestycyjne i obrotowe, kredyty preferencyjne z dofinansowaniem funduszy strukturalnych UE lub krajowych programów wsparcia przedsiębiorców;
- 2) produktów depozytowych, w tym: rachunki bieżące i lokacyjne, lokaty terminowe;
- 3) usług dedykowanych dla klientów biznesowych.

Do segmentu klienta biznesowego zaliczono także działalność usługową na rzecz Zrzeszonych Banków Spółdzielczych oraz działalność spółki BPS Leasing S.A.

Segment inwestycyjny

Segment inwestycyjny obejmuje przede wszystkim działalność w zakresie operacji skarbowych, rynków finansowych, zarządzania płynnością, ryzykiem stóp procentowych i walutowym Banku oraz działalność maklerską. W ramach tego segmentu są wykazywane wyniki Domu Maklerskiego Banku BPS S.A., BPS Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych S.A. oraz wszystkich zamkniętych funduszy inwestycyjnych i pozostałych spółek.

Niezaalokowane

Segment ten obejmuje przychody, koszty oraz pozycje bilansowe nieprzyporządkowane do żadnego z wyżej wymienionych segmentów.

Wycena

Wycena aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów segmentów jest zgodna z polityką rachunkowości stosowaną w Grupie Kapitałowej. Zarządczy wynik z tytułu odsetek uwzględnia księgowe przychody i koszty odsetkowe, które są korygowane o przychody i koszty wyliczone przy wykorzystaniu wewnętrznych cen transferowych.

Skonsolidowany rachunek zysków i strat oraz skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej zawierają pozycje, które bezpośrednio można zakwalifikować do danego segmentu, jak również takie, które przypisywane są do danego segmentu w oparciu o racjonalne przesłanki przy zastosowaniu odpowiednich metod alokacji.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Skonsolidowany rachunek zysków i strat za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku

	Segment klienta detaicznego	Segment klienta biznesowego	Segment inwestycyjny	Niezaalokowane	Razem
Wynik z tytułu odsetek	43 821	117 763	162 862	0	324 446
- Przychody odsetkowe, z tego:	200 601	502 842	3 893 752	0	4 597 195
- przychody odsetkowe od klientów	155 326	392 794	1 053 034	0	1 601 154
- przychody odsetkowe wewnętrzne	45 275	110 048	2 840 718	0	2 996 041
- Koszty odsetkowe, z tego:	-156 780	-385 079	-3 730 890	0	-4 272 749
- koszty odsetkowe od klientów	-16 709	-31 257	-1 228 742	0	-1 276 708
- koszty odsetkowe wewnętrzne	-140 071	-353 822	-2 502 148	0	-2 996 041
Wynik z tytułu prowizji	15 753	60 545	14 370	0	90 668
Przychody z tytułu dywidend, wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, wynik z pozycji wymiany i wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	2 219	5 758	32 950	0	40 927
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	1 666	16 115	150 456	0	168 237
Ogólne koszty administracyjne	-39 707	-107 632	-279 428	0	-426 767
Wynik zmian oszacowania płatności oraz wpływów z instrumentów finansowych	-4 923	0	0	0	-4 923
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe	-14 523	-72 815	2 665	0	-84 673
Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych	0	0	524	0	524
Wynik segmentu brutto	4 306	19 734	84 399	0	108 439
Podatek dochodowy	0	0	0	-30 087	-30 087
Wynik finansowy netto	4 306	19 734	84 399	-30 087	78 352

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2023 roku

	Segment klienta detaicznego	Segment klienta biznesowego	Segment inwestycyjny	Niezaalokowane	Razem
Należności od innych banków, klientów oraz z tytułu leasingu	1 741 661	4 673 159	608 007	0	7 022 827
Pozostałe aktywa, w tym:	670	32 829	23 971 344	299 751	24 304 594
- Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0	0	0	76 282	76 282
Aktywa razem	1 742 331	4 705 988	24 579 351	299 751	31 327 421
Zobowiązania wobec innych banków oraz klientów	740 710	1 977 951	26 707 855	0	29 426 516
Pozostałe zobowiązania	0	27 634	743 400	219 130	990 164
Kapitał własny	0	0	0	910 741	910 741
Zobowiązania i kapitał własny razem	740 710	2 005 585	27 451 255	1 129 871	31 327 421

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Skonsolidowany rachunek zysków i strat za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku

	Segment klienta detałicznego	Segment klienta biznesowego	Segment inwestycyjny	Niezaalokowane	Razem
Wynik z tytułu odsetek	53 171	121 955	57 564	0	232 690
- Przychody odsetkowe, z tego:	185 620	455 091	3 047 067	0	3 687 778
- przychody odsetkowe od klientów	143 403	356 026	682 650	0	1 182 079
- przychody odsetkowe wewnętrzne	42 217	99 065	2 364 417	0	2 505 699
- Koszty odsetkowe, z tego:	-132 449	-333 136	-2 989 503	0	-3 455 088
- koszty odsetkowe od klientów	-5 194	-15 281	-928 914	0	-949 389
- koszty odsetkowe wewnętrzne	-127 255	-317 855	-2 060 589	0	-2 505 699
Wynik z tytułu prowizji	5 671	61 398	14 436	0	81 505
Przychody z tytułu dywidend, wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, wynik z pozycji wymiany i wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	493	1 562	50 241	0	52 296
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	2 289	15 906	128 330	0	146 525
Ogólne koszty administracyjne	-43 523	-110 872	-270 320	0	-424 715
Wynik zmian oszacowania płatności oraz wpływów z instrumentów finansowych	-83 500	0	-694	0	-84 194
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe	-4 524	-35 773	2 258	0	-38 039
Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych	0	0	-589	0	-589
Wynik segmentu brutto	-69 923	54 176	-18 774	0	-34 521
Podatek dochodowy	0	1 282	-2 779	-1 690	-3 187
Wynik finansowy netto	-69 923	55 458	-21 553	-1 690	-37 708

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Segment klienta detałicznego	Segment klienta biznesowego	Segment inwestycyjny	Niezaalokowane	Razem
Należności od innych banków, klientów oraz z tytułu leasingu	1 868 290	5 125 562	648 249	0	7 642 101
Pozostałe aktywa, w tym:	794	49 558	18 891 221	265 648	19 207 221
- Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0	10 407	20 642	63 950	94 999
Aktywa razem	1 869 084	5 175 120	19 539 470	265 648	26 849 322
Zobowiązania wobec innych banków oraz klientów	694 699	1 758 071	22 816 753	0	25 269 523
Pozostałe zobowiązania	0	7 430	539 806	216 343	763 579
Kapitał własny	0	-35 837	19 175	832 882	816 220
Zobowiązania i kapitał własny razem	694 699	1 729 664	23 375 734	1 049 225	26 849 322

4. Wynik z tytułu odsetek

Przychody z tytułu odsetek	2023	2022
Przychody odsetkowe od aktywów finansowych obliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej z tytułu:	1 580 780	1 177 496
- środków w Banku Centralnym	6 870	5 667
- lokat oraz kredytów udzielonych innym bankom	44 733	11 704
- należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	3 010	51
- należności leasingowych	56 543	42 081
- papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	384 844	205 123
- papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie	606 601	457 047
- kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie	478 179	455 823
Pozostałe przychody o charakterze odsetkowym z tytułu:	20 374	4 583
- papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu	366	178
- pochodnych instrumentów zabezpieczających	1 170	0
- papierów wartościowych obowiązkowo wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy	5 060	220
- kredytów i pożyczek udzielonych klientom obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	13 349	3 798
- pozostałe	429	387
Razem przychody z tytułu odsetek	1 601 154	1 182 079
Przychody z tytułu odsetek od aktywów finansowych z utratą wartości	2023	2022
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	25 659	28 991
Pozostałe inwestycje finansowe	205	1 664
Razem odsetki od aktywów finansowych z utratą wartości	25 864	30 655
Koszty z tytułu odsetek	2023	2022
Koszty odsetek z tytułu:	-1 276 573	-949 161
- zobowiązań wobec innych banków	-1 150 059	-876 705
- sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	-656	-2
- zobowiązań wobec klientów	-79 399	-39 390
- emisji dłużnych papierów wartościowych	-44 204	-30 792
- zobowiązań leasingowych	-2 255	-2 272
Pozostałe koszty o charakterze odsetkowym z tytułu:	-135	-228
- aktywów/zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	0	-200
- pozostałe	-135	-28
Razem koszty z tytułu odsetek	-1 276 708	-949 389

5. Wynik z tytułu prowizji i opłat

Przychody z tytułu prowizji i opłat	2023	2022
Przychody z prowizji i opłat od banków z tytułu:	53 139	48 713
- obsługi rachunków bankowych	238	368
- kart płatniczych i kredytowych	29 503	29 308
- rozliczeń pieniężnych	18 534	17 984
- pozostałe	4 864	1 053
Przychody z prowizji i opłat od klientów z tytułu:	119 681	111 087
- udzielonych kredytów i pożyczek	12 649	16 151
- obsługi rachunków bankowych	19 797	21 039
- kart płatniczych i kredytowych	14 345	2 244
- działalności maklerskiej, powierniczej i zarządzania funduszami	65 348	63 552
- pośrednictwa sprzedaży ubezpieczeń	1 229	928
- rozliczeń pieniężnych	3 756	4 103
- zobowiązań gwarancyjnych	539	889
- prowizji dystrybucyjnej	366	0
- pozostałe	1 652	2 181
Razem przychody z tytułu prowizji i opłat	172 820	159 800

Koszty z tytułu prowizji i opłat	2023	2022
Koszty prowizji i opłat od banków z tytułu:	-3 414	-3 581
- otrzymanych kredytów i pożyczek	-17	-37
- obsługi rachunków bankowych	-2 110	-2 446
- kart płatniczych i kredytowych	-260	-296
- pozostałe	-1 027	-802
Koszty prowizji i opłat od klientów z tytułu:	-78 738	-74 714
- kart płatniczych i kredytowych	-24 022	-21 376
- działalności maklerskiej, powierniczej i zarządzania funduszami	-51 072	-49 765
- administracji wierzytelnościami	-14	-19
- pozostałe	-3 630	-3 554
Razem koszty z tytułu prowizji i opłat	-82 152	-78 295

6. Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend od:	2023	2022
- emitentów aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	1	1
- emitentów aktywów finansowych obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	198	282
- emitentów aktywów finansowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	1 443	1 199
Razem przychody z tytułu dywidend	1 642	1 482

7. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany

	2023	2022
Wynik na sprzedaży i wycenie instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu		
- dłużne papiery wartościowe	1 149	1 740
- kapitałowe papiery wartościowe	-23	7
Razem wynik na sprzedaży i wycenie instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu	1 126	1 747
Wynik na sprzedaży i wycenie instrumentów finansowych obowiązkowo wycenianych przez wynik finansowy		
- dłużne papiery wartościowe	8 264	21 166
- kapitałowe papiery wartościowe	-1 042	-65
Razem wynik na sprzedaży i wycenie instrumentów finansowych obowiązkowo wycenianych przez wynik finansowy	7 222	21 101
Wynik na pochodnych instrumentach finansowych	-1 283	6 679
Wynik z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	-234	0
Wynik z pozycji wymiany	14 090	8 027
Razem wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany	20 921	37 554

8. Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych

	2023	2022
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych zakwalifikowanych do aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie	7 205	8 907
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody	11 159	4 353
- dłużnych papierów wartościowych	11 159	4 353
- kapitałowych papierów wartościowych	0	0
Razem wynik z tytułu zaprzestania ujmowania oraz przeklasyfikowania instrumentów finansowych	18 364	13 260

9. Pozostałe przychody operacyjne

	2023	2022
Przychody ze sprzedaży towarów i usług, w tym:	199 161	162 169
- z działalności uzdrowiskowej	159 997	114 185
- z działalności produkcyjnej	8 217	11 353
Zyski z tytułu sprzedaży składników majątku	1 667	16 079
- środków trwałych	1 667	10 100
- nieruchomości inwestycyjnych	0	5 979
Zyski z tytułu jednostek zależnych i stowarzyszonych	69	0
Przychody z odzyskanych należności nieściągalnych, w tym zwrócone koszty windykacji	2 552	4 240
Przychody ze sprzedaży kredytów i należności nieściągalnych przeniesionych do ewidencji pozabilansowej	995	1 150
Przychody z otrzymanych dotacji	6 829	5 078
Przychody z otrzymanych kar, odszkodowań i grzywien	4 044	3 278
Przychody z nieruchomości inwestycyjnych	447	4 063
- najmu	447	442
- wyceny do wartości godziwej	0	3 621
Przychody z tytułu rozwiązania rezerw	283	633
- na zobowiązania pracownicze	0	9
- na zobowiązania sporne	12	624
- na pozostałe zobowiązania	271	0
Pozostałe	3 606	8 211
Razem pozostałe przychody operacyjne	219 653	204 901

10. Pozostałe koszty operacyjne

	2023	2022
Koszty z tytułu zakupu towarów i usług, w tym:	-43 617	-33 276
- z działalności uzdrowiskowej	-18 612	-14 691
- z działalności produkcyjnej	-2 851	-2 329
Straty z tytułu sprzedaży lub koszty likwidacji składników majątku	-83	-12 277
- zapasów	0	-13
- środków trwałych	-83	-94
- nieruchomości inwestycyjnych	0	-1 402
- aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	0	-10 639
- pozostałych	0	-129
Straty z tytułu jednostek zależnych i stowarzyszonych	0	-222
Koszty windykacji	-3 132	-2 013
Koszty z tytułu zapłaconych odszkodowań, kar i grzywien	-619	-352
Koszty przekazanych darowizn	-294	-140
Koszty z tytułu wyceny do wartości godziwej posiadanych nieruchomości inwestycyjnych	-740	-789
Koszty z tytułu tworzenia rezerw	-1 090	-6 857
- na zobowiązania sporne	-861	-2 608
- na pozostałe zobowiązania	-229	-4 249
Pozostałe	-1 841	-2 450
Razem pozostałe koszty operacyjne	-51 416	-58 376

11. Ogólne koszty administracyjne

	2023	2022
Koszty świadczeń pracowniczych	-211 446	-185 180
Koszty działania z tytułu:	-167 748	-187 962
- utrzymania, remontów i wynajmu budynków	-35 316	-32 369
- eksploatacji środków transportu	-3 372	-2 904
- eksploatacji systemów informatycznych	-53 718	-50 456
- usług pocztowych i telekomunikacyjnych	-2 810	-2 896
- usług badania bilansu, doradztwa i konsultingu	-10 064	-10 909
- reklamy i reprezentacji	-7 140	-4 429
- podatków i opłat	-8 105	-6 508
- wpłat na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego i Komisji Nadzoru Finansowego	-20 402	-35 102
- wpłat na rzecz Spółdzielni Ochrony Zrzeszenia BPS	-5 411	-15 519
- wpłaty na fundusz wsparcia kredytobiorców	0	-9 067
- usług ochrony	-6 874	-5 654
- ubezpieczeń	-1 934	-1 840
- usług KIR	-126	-131
- pozostałe	-12 476	-10 178
Amortyzacja	-44 276	-44 715
- rzeczowych aktywów trwałych	-21 346	-20 387
- aktywów z tytułu prawa do użytkowania	-12 896	-12 214
- wartości niematerialnych	-10 034	-12 114
Pozostałe	-3 297	-6 858
Razem ogólne koszty administracyjne	-426 767	-424 715

12. Świadczenia pracownicze

	2023	2022
Wynagrodzenia, w tym:	-168 296	-149 693
- rezerwy na świadczenia pracownicze	-1 029	-1 041
- składki pracowniczego programu emerytalnego	-2 539	-2 307
Ubezpieczenia	-24 385	-21 108
Pozostałe świadczenia na rzecz pracowników, w tym:	-18 765	-14 379
- odpisy na ZFŚS	-2 707	-2 586
Razem koszty świadczeń pracowniczych	-211 446	-185 180

13. Wynik zmian oszacowania płatności oraz wpływów z instrumentów finansowych

Wynik zmian oszacowania płatności oraz wpływów z instrumentów finansowych

	2023	2022
Wynik zmian oszacowania płatności oraz wpływów z instrumentów finansowych	-4 923	-84 194
Razem wynik zmian oszacowania płatności oraz wpływów z instrumentów finansowych	-4 923	-84 194

Ustawa o finansowaniu społecznościowym dla przedsiębiorstw gospodarczych i pomocy kredytobiorcom wprowadziła między innymi, możliwość zawieszenia przez kredytobiorców spłaty kredytu hipotecznego zaciągniętego na zaspokojenie własnych potrzeb mieszkaniowych udzielonego w walucie polskiej, tj. tak zwane „wakacje kredytowe”. Przyjęcie ustawy miało na celu wsparcie kredytobiorców w związku z nagłym wzrostem

rynkowych stóp procentowych, a tym samym wzrostem kosztów obsługi kredytów hipotecznych. Zgodnie z przepisami MSSF9 B5.4.6 Bank dokonał przeszacowania wartości bilansowej brutto aktywów finansowych z uwzględnieniem, w ramach harmonogramów wynikających z umowy, możliwości zawieszenia przez klienta spłaty rat, tj. wyliczenia wartości bieżącej ww. przepływów z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej sprzed zmiany harmonogramów. W wyniku przeszacowania powstała różnica pomiędzy bieżącą wartością bilansową brutto portfela kredytowego uwzględniającego zawieszenie płatności rat kredytowych, a wartością bilansową brutto portfela kredytowego sprzed zawieszenia płatności rat.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku wartość straty rozpoznana w rachunku zysków i strat z tytułu wakacji kredytowych wyniosła 83.500 tys. zł.

Według stanu na 31 grudnia 2023 wskaźnik partycypacji (wykorzystanie uprawnień wynikających z Ustawy) ukształtował się na poziomie około 71% względem szacowanego poziomu 85%, a kwota rzeczywistej straty dla wyżej wymienionych ekspozycji wyniosła 69.313 tys. zł.

Ponadto, w związku z planowaną kontynuacją programu wsparcia kredytobiorców w ramach „wakacji kredytowych”, w 2023 roku Bank dokonał aktualizacji wysokości szacunkowej, niewykorzystanej straty zgodnie z następującymi założeniami:

- 1) przyjęto możliwość zawieszenia spłaty przez klientów 4 rat kredytowych;
- 2) w szacunkach uwzględniono kredyty hipoteczne dla których wskaźnik RdD na dzień udzielenia kredytu przekraczał wartość 30% (wskaźnik RdD oznacza stosunek wydatków kredytobiorcy związanych z obsługą miesięcznej raty kapitałowej i odsetkowej kredytu mieszkaniowego do miesięcznego dochodu gospodarstwa domowego kredytobiorcy);
- 3) współczynnik partycypacji uprawnionych kredytobiorców w programie został przyjęty na poziomie 65%.

Uwzględniając powyższe założenia w 2023 roku w rachunku zysków i strat została ujęta kwota w wysokości 4.923 tys. zł., a łączna kwota straty z tytułu wakacji kredytowych, tj. rzeczywista strata za 2022 oraz 2023 rok, a także szacowana na rok 2024, wyniosła 88.423 tys. zł.

14. Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe

Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe za rok zakończony 31 grudnia 2023 roku

	Utworzenie odpisów	Rozwiązanie odpisów	Wpływ na wynik okresu
Aktywa wyceniane zgodnie z MSSF 9	-124 209	38 231	-85 978
Należności od innych banków wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-38	43	5
Papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-440	145	-295
Papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-26	133	107
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-117 606	36 621	-80 985
Należności leasingowe	-4 924	0	-4 924
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	-1 175	1 289	114
Aktywa niewyceniane zgodnie z MSSF 9	-2 530	3 835	1 305
Inwestycje w jednostki stowarzyszone	-1 565	0	-1 565
Zapasy	-905	0	-905
Rzeczowe aktywa trwałe	0	2 558	2 558
Wartości niematerialne	0	0	0
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	0	0	0
Pozostałe aktywa	-60	1 277	1 217
Razem	-126 739	42 066	-84 673

Wynik odpisów z tytułu utraty wartości aktywów oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku

	Utworzenie odpisów	Rozwiązanie odpisów	Wpływ na wynik okresu
Aktywa wyceniane zgodnie z MSSF 9	-108 405	65 983	-42 422
Należności od innych banków wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-21	136	115
Papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-4 622	689	-3 933
Papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-119	336	217
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-98 853	60 578	-38 275
Należności leasingowe	-4 008	1 434	-2 574
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	-782	2 810	2 028
Aktywa niewyceniane zgodnie z MSSF 9	-3 350	7 733	4 383
Inwestycje w jednostki stowarzyszone	0	0	0
Zapasy	0	0	0
Rzeczowe aktywa trwałe	-186	7 270	7 084
Wartości niematerialne	-1 415	0	-1 415
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	-1	0	-1
Pozostałe aktywa	-1 748	463	-1 285
Razem	-111 755	73 716	-38 039

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zmiany odpisów z tytułu utraty wartości aktywów niewycenianych według MSSF 9 za rok zakończony 31 grudnia 2023 roku

	Wartość na początek okresu	Zwiększenia		Zmniejszenia			Wartość na koniec okresu	Wpływ na wynik okresu
		Utworzenie odpisów	Pozostałe	Rozwiązanie odpisów	Spisania aktywów	Pozostałe		
Inwestycje w jednostki stowarzyszone	0	-1 565	0	0	0	0	-1 565	-1 565
Zapasy	0	-905	0	0	0	0	-905	-905
Rzeczowe aktywa trwałe	-13 330	0	-43	2 558	51	0	-10 764	2 558
Wartości niematerialne	-15 082	0	-791	0	0	0	-15 873	0
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	-1	0	0	0	0	1	0	0
Pozostałe aktywa	-10 154	-60	-381	1 277	115	73	-9 130	1 217
Razem	-38 567	-2 530	-1 215	3 835	166	74	-38 237	1 305

Zmiany odpisów z tytułu utraty wartości aktywów niewycenianych według MSSF 9 za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku

	Wartość na początek okresu	Zwiększenia		Zmniejszenia			Wartość na koniec okresu	Wpływ na wynik okresu
		Utworzenie odpisów	Pozostałe	Rozwiązanie odpisów	Spisania aktywów	Pozostałe		
Inwestycje w jednostki stowarzyszone	0	0	0	0	0	0	0	0
Zapasy	-65	0	0	0	0	65	0	0
Rzeczowe aktywa trwałe	-20 414	-186	0	7 270	0	0	-13 330	7 084
Wartości niematerialne	-14 670	-1 415	0	0	0	1 003	-15 082	-1 415
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	-32	-1	0	0	0	32	-1	-1
Pozostałe aktywa	-7 054	-1 748	-2 048	463	227	6	-10 154	-1 285
Razem	-42 235	-3 350	-2 048	7 733	227	1 106	-38 567	4 383

15. Podatek dochodowy

	2023	2022
Bieżący podatek dochodowy	-16 214	-946
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	-16 214	-943
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	0	-3
Odroczony podatek dochodowy	-13 873	-2 241
Związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych odnoszonych na wynik finansowy	-13 873	-2 241
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	-30 087	-3 187
Odroczony podatek dochodowy dotyczący pozycji odniesionych bezpośrednio na inne całkowite dochody	-1 149	6 370
Niezrealizowany zysk/strata z tytułu papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz zyski lub straty aktuarialne	-1 149	6 370
Obciążenie podatkowe wykazane w kapitale własnym	-1 149	6 370

Organy podatkowe mogą przeprowadzać kontrole i weryfikować zapisy operacji gospodarczych ujętych w księgach rachunkowych w ciągu 5 lat od zakończenia roku podatkowego, w którym złożono deklaracje podatkowe, dokonać ustalenia dodatkowego zobowiązania podatkowego i nałożyć związane z tym kary. W opinii Zarządu nie istnieją okoliczności wskazujące na możliwość powstania istotnych zobowiązań podatkowych w tym zakresie.

Liczbowe uzgodnienie pomiędzy podatkiem obliczonym jako iloczyn wyniku finansowego brutto i obowiązującej stawki podatkowej a rzeczywistym obciążeniem podatkowym wykazanym w rachunku zysków i strat

	2023	2022
Zysk (strata) brutto	108 439	-34 521
Stawka podatku obowiązująca w Polsce	19%	19%
Obciążenie podatkowe wg zastosowanej stawki podatkowej	-20 603	6 559
Dochody niepodlegające opodatkowaniu, z tego:	15 977	12 224
- rozwiązane rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	11 205	7 872
- rozwiązane odpisy aktualizujące należności	143	66
- otrzymane dywidendy	1 642	1 482
- przychody do otrzymania	146	507
- pozostałe	2 841	2 297
Koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodów, z tego:	-57 556	-64 078
- utworzone rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	-12 384	-5 785
- utworzone odpisy aktualizujące należności	-3 908	-1 256
- opłaty na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	-17 974	-32 355
- pozostałe	-23 290	-24 682
Pozostałe różnice pomiędzy wynikiem finansowym brutto a dochodem do opodatkowania podatkiem dochodowym	-8 338	557
Efektywne obciążenie zysku/straty brutto podatkiem dochodowym	-30 087	-3 187
Efektywna stawka podatkowa	28%	-9%

Należności i zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego

	31.12.2023	31.12.2022
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	0	75
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	2 364	124

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Podatek odroczony

Odroczony podatek dochodowy na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz 31 grudnia 2022 roku wynika z następujących pozycji:

	Sprawozdanie z sytuacji finansowej		Wpływ na rachunek zysków i strat	
	31.12.2023	31.12.2022	2023	2022
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego, struktura:				
- odsetki do otrzymania	84 188	99 150	14 962	-16 281
- wartość netto środków trwałych objętych ulgą inwestycyjną	0	0	0	106
- dyskonto i odsetki od papierów wartościowych	247 646	214 744	-32 902	-88 989
- przychody do otrzymania z tytułu umów leasingu	61 225	61 909	684	-21 828
- nadwyżka amortyzacji podatkowej nad bilansową	7 077	10 643	3 566	3 265
- pozostałe	69 752	51 983	-17 769	16 426
Dodatnie różnice przejściowe razem	469 888	438 429	-31 459	-107 301
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego odnoszona na wynik finansowy	89 279	83 302	-5 977	-20 387
Operacje rozliczane z innymi całkowitymi dochodami	12 202	8 004	X	X
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego odnoszona na inne całkowite dochody	2 318	1 521	X	X
Razem rezerwa z tytułu podatku odroczonego	91 597	84 823	X	X
Kwota kompensaty	-91 597	-84 823	X	X
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego prezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	0	0	X	X
Aktywo z tytułu podatku odroczonego, struktura:				
- odsetki do zapłacenia	107 357	51 603	55 754	46 261
- rezerwy na przyszłe zobowiązania	38 611	45 393	-6 782	11 816
- rezerwy na utratę wartości należności kredytowych	242 286	191 842	50 444	11 874
- wycena aktywów finansowych	35 017	47 243	-12 226	-7 527
- przychody z tytułu odsetek i prowizji pobrane z góry	28 153	31 431	-3 278	-7 214
- naliczone odsetki oraz premia od papierów wartościowych	18 538	13 367	5 171	7 047
- pozostałe	407 460	524 022	-116 562	31 181
Ujemne różnice przejściowe razem	877 422	904 901	-27 479	93 438
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego odnoszone na wynik finansowy	166 710	171 931	-5 221	17 753
Operacje rozliczane z innymi całkowitymi dochodami	6 154	41 531	X	X
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego odnoszone na inne całkowite dochody	1 169	7 891	X	X
Razem aktywa z tytułu podatku odroczonego	167 879	179 822	X	X
Kwota kompensaty	-91 597	-84 823	X	X
Aktywo z tytułu podatku odroczonego prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	76 282	94 999	X	X
Objęcie/utrata kontroli nad jednostkami zależnymi	X	X	-2 675	393
Obciążenie/uznanie z tytułu podatku odroczonego ujęte w rachunku zysków i strat	X	X	-13 873	-2 241
Obciążenie/uznanie z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujęte w kapitale własnym	-1 149	6 370	X	X

Na dzień 31 grudnia 2023 roku w pozycji "Aktywo z tytułu podatku odroczonego - pozostałe" Grupa Kapitałowa zaprezentowała przede wszystkim ujemne różnice przejściowe z tytułu:

- 1) straty podatkowej do rozliczenia w wysokości 103.023 tys. zł;
- 2) wyceny lokat funduszy w kwocie 52.099 tys. zł;
- 3) należności z tytułu umów leasingu traktowanych dla celów bilansowych jako leasing finansowy w wysokości 95.519 tys. zł;
- 4) wydatki na nabycie kuponów odsetkowych związanych z zakupem obligacji w wysokości 35.856 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku w pozycji "Aktywo z tytułu podatku odroczonego - pozostałe" Grupa Kapitałowa zaprezentowała przede wszystkim ujemne różnice przejściowe z tytułu:

- 1) straty podatkowej do rozliczenia w wysokości 169.497 tys. zł;
- 2) wyceny lokat funduszy w kwocie 87.584 tys. zł;
- 3) należności z tytułu umów leasingu traktowanych dla celów bilansowych jako leasing finansowy w wysokości 91.552 tys. zł;
- 4) wydatki na nabycie kuponów odsetkowych związanych z zakupem obligacji w wysokości 29.441 tys. zł.

16. Zysk na akcję

Podstawowy zysk (strata) przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk na akcję obliczany jest poprzez podzielenie zysku netto przez średnio ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu.

	2023	2022
Zysk netto	79 993	-38 908
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie	432 127	445 726
Zysk / strata przypadający na akcję (w zł)	0,19	-0,09

Rozwodniony zysk (strata) przypadający na jedną akcję

Zysk rozwodniony przypadający na akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu, skorygowaną o wpływ instrumentów rozładniających. W roku 2023 oraz 2022 nie występowały instrumenty rozładniające.

	2023	2022
Zysk netto	79 993	-38 908
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie	432 127	445 726
Zysk / strata rozwodniony przypadający na akcję (w zł)	0,19	-0,09

17. Dywidendy wypłacone oraz zaproponowane do wypłaty

Zarząd Banku Polskiej Spółdzielczości nie będzie rekomendował Walnemu Zgromadzeniu Akcjonariuszy Banku podjęcia uchwały o wypłacie dywidendy za rok 2023 z uwagi na brak spełnienia kryteriów określonych w komunikacie Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącym stanowiska organu nadzoru w sprawie założeń polityki dywidendowej banków.

Na dzień 31 grudnia 2023 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała zobowiązania do wypłaty dywidendy za poprzednie lata, natomiast na dzień 31 grudnia 2022 roku zobowiązania do wypłaty dywidendy za poprzednie lata wynosiły 1 tys. zł

18. Kasa, środki w Banku Centralnym

	31.12.2023	31.12.2022
Środki pieniężne w kasie	39 424	33 193
Środki pieniężne na rachunkach bieżących i terminowych w Banku Centralnym	1 654 014	2 832 112
Razem kasa, środki w Banku Centralnym	1 693 438	2 865 305

Bank może wykorzystywać w ciągu dnia środki na rachunku rezerwy obowiązkowej do bieżących rozliczeń pieniężnych na podstawie dyspozycji złożonej do Narodowego Banku Polskiego, musi jednak zapewnić utrzymanie średniego miesięcznego salda na tym rachunku w odpowiedniej wysokości wynikającej z deklaracji rezerwy obowiązkowej. Kwota rezerwy obowiązkowej deklarowana do utrzymania w grudniu 2023 roku wynosiła 2.899.114 tys. zł, natomiast w grudniu 2022 roku kwota ta wynosiła 2.631.701 tys. zł. Na dzień 31 grudnia 2023 roku środki rezerwy obowiązkowej w Banku Centralnym oprocentowane były stawką 5,75% natomiast na dzień 31 grudnia 2022 roku, stawką 6,75%.

19. Należności od innych banków

	31.12.2023		31.12.2022	
	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy
Należności od innych banków według rodzaju				
Rachunki bieżące	114 929	0	162 015	0
Lokaty	431 242	0	431 261	0
Kredyty i pożyczki	5 759	0	3 941	0
Pozostałe należności	37 648	0	28 567	0
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	22 676	0	16 496	0
- pozostałe	14 972	0	12 071	0
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-119	0	-129	0
Razem należności od innych banków	589 459	0	625 655	0

	31.12.2023		31.12.2022	
	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy
Należności od innych banków według terminów wymagalności				
do 1 miesiąca	519 183	0	579 556	0
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	6 404	0	22 940	0
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	40 391	0	160	0
powyżej 1 roku do 5 lat	23 538	0	23 066	0
powyżej 5 lat	0	0	0	0
dla których termin wymagalności upłynął	62	0	62	0
o nieokreślonym terminie wymagalności	0	0	0	0
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-119	0	-129	0
Razem należności od innych banków	589 459	0	625 655	0

20. Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu

Na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz 31 grudnia 2022 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu.

21. Pochodne instrumenty finansowe

	Aktywa 31.12.2023	Zobowiązania 31.12.2023	Aktywa 31.12.2022	Zobowiązania 31.12.2022
Transakcje walutowe	4 348	2 598	771	227
- FX swap	4 087	15	723	0
- FX forward	261	2 583	48	227
Transakcje stopy procentowej	22	10 866	673	1 097
- swap na stopę procentową IRS	22	10 866	673	1 097
<i>w tym rachunkowość zabezpieczeń</i>	<i>0</i>	<i>10 852</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Transakcje pozostałe	0	0	0	0
- futures na indeks akcji	0	0	0	0
Razem pochodne instrumenty finansowe	4 370	13 464	1 444	1 324

Walutowe transakcje terminowe FX forward to zobowiązania do kupna walut obcych i lokalnych, obejmujące niezrealizowane transakcje spot. Terminowe operacje wymiany walutowej oparte są na określonym w momencie zawarcia kursie waluty na określoną datę w przyszłości. Transakcje FX forward zawierane są przez Grupę Kapitałową w celu zarządzania pozycją walutową oraz celem zaspokajania potrzeb klientów w zakresie zabezpieczenia przyszłych płatności w walutach obcych.

Kontrakty FX swap na stopę procentową i kontrakty walutowe to zobowiązania do zamiany jednego strumienia przepływów pieniężnych na inny. Rezultatem takiej transakcji jest zamiana walut lub stóp procentowych lub połączenia wszystkich tych czynników.

Swap stopy procentowej (IRS) jest umową zawartą pomiędzy dwiema stronami, na podstawie której zobowiązują się one do wzajemnych płatności odsetek od umownego nominału kontraktu (w określonych odstępach czasu w trakcie trwania kontraktu), które naliczane są według różnej stopy procentowej.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Wartości nominalne instrumentów bazowych według terminów wymagalności/zapadalności i wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych

Wartości nominalne instrumentów bazowych według terminów wymagalności/zapadalności i wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2023 roku

	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Transakcje walutowe	53 286	113 761	90 955	0	0	258 002
- FX swap	52 747	55 695	43 562	0	0	152 004
- FX forward	539	58 066	47 393	0	0	105 998
Transakcje stopy procentowej	0	0	0	458 223	0	458 223
- swap na stopę procentową IRS	0	0	0	458 223	0	458 223
<i>w tym rachunkowość zabezpieczeń</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>456 540</i>	<i>0</i>	<i>456 540</i>
Transakcje pozostałe	0	0	22 425	0	0	22 425
- futures na indeks akcji	0	0	22 425	0	0	22 425
Razem pochodne instrumenty finansowe	53 286	113 761	113 380	458 223	0	738 650

Wartości nominalne instrumentów bazowych według terminów wymagalności/zapadalności i wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2022 roku

	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Transakcje walutowe	43 670	2 632	17 255	0	0	63 557
- FX swap	38 350	0	0	0	0	38 350
- FX forward	5 320	2 632	17 255	0	0	25 207
Transakcje stopy procentowej	0	0	0	32 889	0	32 889
- swap na stopę procentową IRS	0	0	0	32 889	0	32 889
<i>w tym rachunkowość zabezpieczeń</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Transakcje pozostałe	0	0	22 106	0	0	22 106
- futures na indeks akcji	0	0	22 106	0	0	22 106
Razem pochodne instrumenty finansowe	43 670	2 632	39 361	32 889	0	118 552

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające

Wpływ zabezpieczenia wartości godziwej na sprawozdanie z sytuacji finansowej i wynik finansowy w zakresie instrumentów zabezpieczających

	Wartość nominalna	Wartość bilansowa	Nazwa pozycji w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, która zawiera instrument zabezpieczający	Zmiana wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego stosowanego jako podstawa ujęcia nieefektywności zabezpieczenia w danym okresie	Kwota nieefektywności zabezpieczenia ujęta w rachunku zysków i strat	Pozycja w rachunku zysków i strat, która zawiera ujętą nieefektywność zabezpieczenia
		Zobowiązania				
Ryzyko stopy procentowej - swap na stopę procentową IRS	456 540	10 852	Pochodne instrumenty finansowe	-8 266	-234	Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany
Razem	456 540	10 852	X	-8 266	-234	X

Wpływ zabezpieczenia wartości godziwej na sprawozdanie z sytuacji finansowej i wynik finansowy w zakresie pozycji zabezpieczanych

	Wartość bilansowa	Skumulowana kwota korekt zabezpieczenia wartości godziwej pozycji zabezpieczanej zawarta w wartości bilansowej pozycji zabezpieczanej ujętej w bilansie	Pozycja bilansu, w której ujęto pozycję zabezpieczaną	Zmiana wartości pozycji zabezpieczanej stosowanej jako podstawa ujęcia nieefektywności zabezpieczenia w danym okresie
	Aktywa	Aktywa		
Nabyte obligacje w EUR	471 873	16 324	Dłużne papiery wartościowe, wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	8 032
Razem	471 873	16 324	X	8 032

Rachunkowość zabezpieczeń

Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń dla wybranych i spełniających określone kryteria ekonomicznych powiązań zabezpieczających, w ramach których Bank zabezpiecza zmienność wartości godziwej na podstawie treści MSSF 9 „Instrumenty finansowe”.

Do rachunkowości zabezpieczeń Bank wyznacza, jako instrument zabezpieczający, instrument pochodny wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy zawarty ze stroną zewnętrzną w stosunku do Banku. Bank może wyznaczyć do jednego powiązania zabezpieczającego więcej niż jeden instrument pochodny i taką grupę instrumentów łącznie traktować jako jeden całościowy instrument zabezpieczający w danym powiązaniu.

Bank prezentuje wycenę instrumentów zabezpieczających w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pochodne instrumenty finansowe”.

W ramach rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej Bank ujmuje wynik z tytułu zabezpieczenia pozycji zabezpieczanej wycenianej w wartości godziwej przez inne całkowite dochody w wysokości zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej z tytułu zabezpieczanego ryzyka od momentu ustanowienia powiązania zabezpieczającego do daty sprawozdawczej w rachunku zysków i strat w pozycji, w której rozpoznaje wynik na instrumencie zabezpieczającym. Wynik z tytułu wyceny instrumentu zabezpieczającego prezentowany jest w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany”. Różnica pomiędzy wyceną instrumentu zabezpieczającego a wyceną z tytułu zabezpieczenia pozycji zabezpieczanej stanowi kwotę nieefektywności danego powiązania zabezpieczającego.

W przypadku, gdy w ramach oceny efektywności zidentyfikowano niespełnienie kryterium wskaźnika zabezpieczenia Bank przeprowadza mechanizm przywracania równowagi powiązania zabezpieczającego w celu skorygowania wskaźnika zabezpieczenia danego powiązania w taki sposób, aby powiązanie spełniało ponownie kryteria kwalifikacyjne. Zastosowanie mechanizmu przywracania równowagi traktowane jest jako kontynuację stosowania rachunkowości zabezpieczeń wobec danego powiązania zabezpieczającego. Mechanizm przywracania równowagi skutkuje zmianą wielkości pozycji zabezpieczanej wyznaczonej do danego powiązania zabezpieczającego lub zmianą wielkości instrumentu zabezpieczającego wyznaczonego do danego powiązania zabezpieczającego. Przed zastosowaniem mechanizmu przywracania równowagi Bank wyznacza wynik na instrumencie zabezpieczającym i wynik z tytułu zabezpieczenia pozycji zabezpieczanej oraz ujmuje je w rachunku zysków i strat.

Bank zaprzestaje stosowania rachunkowości zabezpieczeń wobec danego powiązania zabezpieczającego w przypadku, gdy powiązanie zabezpieczające:

- 1) nie odpowiada już celowi zarządzania ryzykiem, na podstawie którego kwalifikowało się do rachunkowości zabezpieczeń; lub
- 2) nie spełnia kryteriów stosowania rachunkowości zabezpieczeń, w tym w sytuacji wystąpienia braku pozycji zabezpieczanej lub instrumentu zabezpieczającego.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

22. Papiery wartościowe

Papiery wartościowe według rodzaju na dzień 31 grudnia 2023 roku

	Przeznaczone do obrotu	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
Dłużne papiery wartościowe						
- emitowane przez NBP	0	0	8 252 391	X	0	8 252 391
- emitowane przez inne banki	0	745	819 868	X	2 901 281	3 721 894
- emitowane przez pozostałe podmioty sektora finansowego	0	222 529	0	X	0	222 529
- emitowane przez podmioty sektora niefinansowego	155	49 235	18 153	X	6 466	74 009
- emitowane przez Skarb Państwa	3 731	0	732 282	X	7 882 076	8 618 089
- emitowane przez instytucje rządowe i samorządowe	0	0	117 648	X	866 126	983 774
Razem dłużne papiery wartościowe	3 886	272 509	9 940 342	X	11 655 949	21 872 686
Kapitałowe papiery wartościowe						
- emitowane przez inne banki	0	17	X	4 735	X	4 752
- emitowane przez pozostałe podmioty sektora finansowego	0	0	X	8 974	X	8 974
- emitowane przez podmioty sektora niefinansowego	0	28	X	0	X	28
Razem kapitałowe papiery wartościowe	0	45	X	13 709	X	13 754
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	X	X	-17 957	X	-2 517	-20 474
Razem papiery wartościowe	3 886	272 554	9 922 385	13 709	11 653 432	21 865 966

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Papiery wartościowe według rodzaju na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Przeznaczone do obrotu	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
Dłużne papiery wartościowe						
- emitowane przez NBP	0	0	4 793 904	X	0	4 793 904
- emitowane przez inne banki	45	1 037	320 229	X	2 898 112	3 219 423
- emitowane przez pozostałe podmioty sektora finansowego	0	214 943	0	X	0	214 943
- emitowane przez podmioty sektora niefinansowego	155	51 338	17 512	X	211	69 216
- emitowane przez Skarb Państwa	0	0	525 643	X	5 711 209	6 236 852
- emitowane przez instytucje rządowe i samorządowe	0	0	124 423	X	949 175	1 073 598
Razem dłużne papiery wartościowe	200	267 318	5 781 711	X	9 558 707	15 607 936
Kapitałowe papiery wartościowe						
- emitowane przez inne banki	0	17	X	3 727	X	3 744
- emitowane przez pozostałe podmioty sektora finansowego	0	0	X	7 984	X	7 984
- emitowane przez podmioty sektora niefinansowego	86	1 033	X	0	X	1 119
Razem kapitałowe papiery wartościowe	86	1 050	X	11 711	X	12 847
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	X	X	-16 988	X	-2 624	-19 612
Razem papiery wartościowe	286	268 368	5 764 723	11 711	9 556 083	15 601 171

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Papiery wartościowe według terminów wymagalności na dzień 31 grudnia 2023 roku

	Przeznaczone do obrotu	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
do 1 miesiąca	0	0	8 252 557	0	97 855	8 350 412
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	0	865	0	1 480	2 345
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	0	779	20 533	0	122 459	143 771
powyżej 1 roku do 5 lat	3 731	745	1 214 142	0	9 849 967	11 068 585
powyżej 5 lat	0	48 456	434 092	0	1 581 753	2 064 301
dla których termin wymagalności upłynął	155	0	18 153	0	2 435	20 743
o nieokreślonym terminie wymagalności	0	45	0	13 709	0	13 754
o nieokreślonym terminie wymagalności - instrumenty dłużne o charakterze kapitałowym	0	222 529	0	0	0	222 529
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	X	X	-17 957	X	-2 517	-20 474
Razem papiery wartościowe	3 886	272 554	9 922 385	13 709	11 653 432	21 865 966

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Papiery wartościowe według terminów wymagalności na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Przeznaczone do obrotu	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
do 1 miesiąca	0	174	4 800 660	0	40 206	4 841 040
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	0	880	0	1 997	2 877
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	0	0	10 687	0	120 101	130 788
powyżej 1 roku do 5 lat	0	19 953	460 016	0	3 623 607	4 103 576
powyżej 5 lat	45	29 997	491 956	0	5 772 585	6 294 583
dla których termin wymagalności upłynął	155	2 251	17 512	0	211	20 129
o nieokreślonym terminie wymagalności	86	1 050	0	11 711	0	12 847
o nieokreślonym terminie wymagalności - instrumenty dłużne o charakterze kapitałowym	0	214 943	0	0	0	214 943
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	X	X	-16 988	X	-2 624	-19 612
Razem papiery wartościowe	286	268 368	5 764 723	11 711	9 556 083	15 601 171

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zmiana wartości bilansowej brutto papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody za rok zakończony 31 grudnia 2023 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	5 764 198	0	17 513	0	5 781 711
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	1 454 403 223	0	0	0	1 454 403 223
Naliczenie odsetek	374 660	0	732	0	375 392
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	-251 339 626	0	-92	0	-251 339 718
Sprzedaż	-1 199 312 950	0	0	0	-1 199 312 950
Zmiany wynikające z różnic kursowych	-28 252	0	0	0	-28 252
Zmiany wynikające ze zmiany wartości godziwej	60 936	0	0	0	60 936
Pozostałe	0	0	0	0	0
Stan na koniec okresu	9 922 189	0	18 153	0	9 940 342

Zmiana wartości bilansowej brutto papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	2 883 929	53 388	18 760	0	2 956 077
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	1 131 978 769	0	0	0	1 131 978 769
Naliczenie odsetek	199 774	4 135	819	0	204 728
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	-146 475 933	-5 718	-2 066	0	-146 483 717
Sprzedaż	-982 777 611	0	0	0	-982 777 611
Zmiany wynikające z różnic kursowych	0	0	0	0	0
Zmiany wynikające ze zmiany wartości godziwej	-44 730	52	0	0	-44 678
Pozostałe	0	-51 857	0	0	-51 857
Stan na koniec okresu	5 764 198	0	17 513	0	5 781 711

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zmiana wartości bilansowej brutto papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie za rok zakończony 31 grudnia 2023 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	9 558 197	510	0	0	9 558 707
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	2 135 634	6 223	0	0	2 141 857
Naliczenie odsetek	605 080	31	0	0	605 111
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	-649 726	0	0	0	-649 726
Sprzedaż	0	0	0	0	0
Stan na koniec okresu	11 649 185	6 764	0	0	11 655 949

Zmiana wartości bilansowej brutto papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	10 658 221	0	0	0	10 658 221
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	21 283	510	0	0	21 793
Naliczenie odsetek	457 193	0	0	0	457 193
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	-454 449	0	0	0	-454 449
Sprzedaż	-1 124 051	0	0	0	-1 124 051
Stan na koniec okresu	9 558 197	510	0	0	9 558 707

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody za rok zakończony 31 grudnia 2023 roku

	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu	-335	0	-16 653	0	-16 988
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	1	0	0	0	1
Zmiany wynikające z różnic kursowych	8	0	0	0	8
Utworzenie	-147	0	-977	0	-1 124
Rozwiązanie	11	0	135	0	146
Stan na koniec okresu	-462	0	-17 495	0	-17 957

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku

	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu	-411	-94	-12 196	0	-12 701
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	6	0	0	0	6
Zmiany wynikające z różnic kursowych	0	0	0	0	0
Utworzenie	0	0	-4 457	0	-4 457
Rozwiązanie	70	94	0	0	164
Stan na koniec okresu	-335	0	-16 653	0	-16 988

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie za rok zakończony 31 grudnia 2023 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	-2 624	0	0	0	-2 624
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	19	0	0	0	19
Utworzenie	-26	0	0	0	-26
Rozwiązanie	114	0	0	0	114
Stan na koniec okresu	-2 517	0	0	0	-2 517

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe papierów wartościowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	-2 842	0	0	0	-2 842
Wyłączenia z bilansu, w tym wykup	18	0	0	0	18
Utworzenie	-119	0	0	0	-119
Rozwiązanie	319	0	0	0	319
Stan na koniec okresu	-2 624	0	0	0	-2 624

23. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według rodzaju

	31.12.2023		31.12.2022	
	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy
W rachunku bieżącym od klientów	273 495	0	265 472	0
W rachunku kredytowym	5 599 808	65 506	6 148 228	96 530
- klienci korporacyjni	1 441 840	6 771	1 596 366	9 198
- rolnicy	105 192	51 812	115 006	77 646
- przedsiębiorcy indywidualni	131 071	9	143 752	0
- osoby fizyczne	1 773 492	6 914	1 879 491	9 686
- instytucje rządowe i samorządowe	2 148 213	0	2 413 613	0
Skupione wierzytelności	95 373	10 437	138 567	18 751
Pozostałe należności	127 165	0	129 804	0
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-422 578	X	-384 073	X
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	5 673 263	75 943	6 297 998	115 281

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według terminów wymagalności

	31.12.2023		31.12.2022	
	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy
do 1 miesiąca	325 891	1 080	295 576	1 476
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	169 716	3 409	162 069	4 582
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	634 972	14 828	626 844	17 977
powyżej 1 roku do 5 lat	1 838 933	34 569	1 967 428	56 307
powyżej 5 lat	2 733 622	1 989	3 137 997	4 911
dla których termin wymagalności upłynął	392 707	20 068	492 157	30 028
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-422 578	X	-384 073	X
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	5 673 263	75 943	6 297 998	115 281

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie w podziale na poziom ryzyka kredytowego

Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie w podziale na poziom ryzyka kredytowego na dzień 31 grudnia 2023 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
W rachunku bieżącym od klientów	139 643	42 948	90 896	8	273 495
W rachunku kredytowym	4 204 495	678 488	623 373	93 452	5 599 808
- klienci korporacyjni	555 599	370 455	422 740	93 046	1 441 840
- rolnicy	58 533	14 081	32 578	0	105 192
- przedsiębiorcy indywidualni	49 659	20 513	60 792	107	131 071
- osoby fizyczne	1 392 568	273 362	107 263	299	1 773 492
- instytucje rządowe i samorządowe	2 148 136	77	0	0	2 148 213
Skupione wierzytelności	76 675	15 651	3 047	0	95 373
Pozostałe należności	125 341	1 235	562	27	127 165
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-6 814	-7 190	-370 767	-37 807	-422 578
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	<u>4 539 340</u>	<u>731 132</u>	<u>347 111</u>	<u>55 680</u>	<u>5 673 263</u>

Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie w podziale na poziom ryzyka kredytowego na dzień 31 grudnia 2022 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
W rachunku bieżącym od klientów	154 708	25 287	85 469	8	265 472
W rachunku kredytowym	4 704 362	669 053	771 826	2 987	6 148 228
- klienci korporacyjni	585 306	421 996	586 496	2 568	1 596 366
- rolnicy	70 014	9 918	35 074	0	115 006
- przedsiębiorcy indywidualni	39 402	38 186	66 064	100	143 752
- osoby fizyczne	1 596 027	198 953	84 192	319	1 879 491
- instytucje rządowe i samorządowe	2 413 613	0	0	0	2 413 613
Skupione wierzytelności	0	111 364	27 203	0	138 567
Pozostałe należności	128 243	941	593	27	129 804
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-6 644	-6 433	-369 988	-1 008	-384 073
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	<u>4 980 669</u>	<u>800 212</u>	<u>515 103</u>	<u>2 014</u>	<u>6 297 998</u>

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie w podziale na rodzaj oraz metodę szacunku utraty wartości

Wartość brutto kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie według stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku

	Oceniane indywidualnie				Oceniane grupowo				Razem
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	
W rachunku bieżącym od klientów	0	0	86 809	3	139 643	42 948	4 087	5	273 495
W rachunku kredytowym	10 669	309	596 017	93 008	4 193 826	678 179	27 356	444	5 599 808
- klienci korporacyjni	0	0	419 238	93 006	555 599	370 455	3 502	40	1 441 840
- rolnicy	0	0	31 541	0	58 533	14 081	1 037	0	105 192
- przedsiębiorcy indywidualni	0	0	57 563	0	49 659	20 513	3 229	107	131 071
- osoby fizyczne	10 046	309	87 675	2	1 382 522	273 053	19 588	297	1 773 492
- instytucje rządowe i samorządowe	623	0	0	0	2 147 513	77	0	0	2 148 213
Skupione wierzytelności	76 675	15 651	3 047	0	0	0	0	0	95 373
Pozostałe należności	0	1	225	27	125 341	1 234	337	0	127 165
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	87 344	15 961	686 098	93 038	4 458 810	722 361	31 780	449	6 095 841

Wartość brutto kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie według stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Oceniane indywidualnie				Oceniane grupowo				Razem
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	
W rachunku bieżącym od klientów	0	0	82 609	3	154 708	25 287	2 860	5	265 472
W rachunku kredytowym	13 117	657	750 631	2 546	4 691 245	668 396	21 195	441	6 148 228
- klienci korporacyjni	0	0	583 473	2 537	585 306	421 996	3 023	31	1 596 366
- rolnicy	0	0	34 241	0	70 014	9 918	833	0	115 006
- przedsiębiorcy indywidualni	0	0	63 674	0	39 402	38 186	2 390	100	143 752
- osoby fizyczne	12 106	657	69 243	9	1 583 921	198 296	14 949	310	1 879 491
- instytucje rządowe i samorządowe	1 011	0	0	0	2 412 602	0	0	0	2 413 613
Skupione wierzytelności	0	0	27 203	0	0	111 364	0	0	138 567
Pozostałe należności	0	1	471	27	128 243	940	122	0	129 804
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	13 117	658	860 914	2 576	4 974 196	805 987	24 177	446	6 682 071

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Odpisy na oczekiwane straty kredytowe kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie według stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku

	Oceniane indywidualnie				Oceniane grupowo				Razem
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	
W rachunku bieżącym od klientów	0	0	-64 779	-3	-167	-170	-3 631	-4	-68 754
W rachunku kredytowym	-111	-152	-289 787	-37 487	-6 218	-5 634	-12 015	-285	-351 689
- klienci korporacyjni	0	0	-200 367	-37 485	-1 295	-967	-2 504	-38	-242 656
- rolnicy	0	0	-17 818	0	-47	-47	-683	0	-18 595
- przedsiębiorcy indywidualni	-13	-149	-41 522	0	-24	-25	-2 246	-107	-44 086
- osoby fizyczne	-98	-3	-30 080	-2	-899	-4 595	-6 582	-140	-42 399
- instytucje rządowe i samorządowe	0	0	0	0	-3 953	0	0	0	-3 953
Skupione wierzytelności	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pozostałe należności	0	0	-217	-28	-318	-1 234	-338	0	-2 135
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	-111	-152	-354 783	-37 518	-6 703	-7 038	-15 984	-289	-422 578

Odpisy na oczekiwane straty kredytowe kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie według stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Oceniane indywidualnie				Oceniane grupowo				Razem
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	
W rachunku bieżącym od klientów	0	0	-47 570	-3	-126	-131	-2 615	-4	-50 449
W rachunku kredytowym	-73	-20	-285 418	-694	-6 110	-5 186	-10 399	-279	-308 179
- klienci korporacyjni	0	0	-221 119	-685	-826	-1 090	-2 296	-30	-226 046
- rolnicy	0	0	-19 018	0	-18	-98	-596	0	-19 730
- przedsiębiorcy indywidualni	0	0	-30 862	0	-16	-118	-1 605	-100	-32 701
- osoby fizyczne	-73	-20	-14 419	-9	-792	-3 880	-5 902	-149	-25 244
- instytucje rządowe i samorządowe	0	0	0	0	-4 458	0	0	0	-4 458
Skupione wierzytelności	0	0	-3 433	0	0	-156	-19 998	0	-23 587
Pozostałe należności	0	0	-433	-28	-335	-940	-122	0	-1 858
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	-73	-20	-336 854	-725	-6 571	-6 413	-33 134	-283	-384 073

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zmiany wartości bilansowej brutto oraz stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe kredytów i pożyczek udzielonych klientom

Zmiany wartości bilansowej brutto kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie na dzień 31 grudnia 2023 roku

	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu	4 987 313	806 645	885 091	3 022	6 682 071
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	806 664	141 577	39 205	113 285	1 100 731
Naliczenie odsetek	358 240	59 603	43 867	4 706	466 416
Wyłączenia z bilansu, w tym spłaty	-1 503 587	-352 285	-238 524	-21 042	-2 115 438
Spisania z bilansu	0	-141	-6 415	0	-6 556
Sprzedaż wierzytelności	0	0	-71 333	0	-71 333
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	-138 243	69 760	68 526	-43	0
Zmiany wynikające z różnic kursowych	-16 867	-6 150	-4 583	-6 495	-34 095
Pozostałe	52 634	19 313	2 044	54	74 045
Stan na koniec okresu	4 546 154	738 322	717 878	93 487	6 095 841

Zmiany wartości bilansowej brutto kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych w zamortyzowanym koszcie na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu	5 307 562	1 356 403	959 087	3 308	7 626 360
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	430 854	224 444	64 056	0	719 354
Naliczenie odsetek	333 802	84 920	45 645	223	464 590
Wyłączenia z bilansu, w tym spłaty	-1 307 876	-530 644	-221 018	-410	-2 059 948
Spisania z bilansu	-2	-117	-18 312	0	-18 431
Sprzedaż wierzytelności	0	0	-2 007	0	-2 007
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	267 844	-317 292	49 448	0	0
Zmiany wynikające z różnic kursowych	3 748	2 344	2 643	0	8 735
Pozostałe	-48 619	-13 413	5 549	-99	-56 582
Stan na koniec okresu	4 987 313	806 645	885 091	3 022	6 682 071

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe kredytów i pożyczek udzielonych klientom na dzień 31 grudnia 2023 roku

	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu	-6 644	-6 433	-369 988	-1 008	-384 073
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	-1 223	-457	-39	-24 549	-26 268
Wyłączenia z bilansu, w tym spłaty	176	647	48 762	6	49 591
Spisania z bilansu	0	143	6 224	0	6 367
Sprzedaż wierzytelności	0	0	42 306	44	42 350
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	-113	1 572	-1 459	0	0
Zmiany wynikające z różnic kursowych	43	9	968	2 307	3 327
Utworzenie	-927	-5 113	-113 609	-14 611	-134 260
Rozwiązanie	1 874	2 442	16 068	4	20 388
Pozostałe	0	0	0	0	0
Stan na koniec okresu	-6 814	-7 190	-370 767	-37 807	-422 578

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe kredytów i pożyczek udzielonych klientom na dzień 31 grudnia 2022 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	-7 538	-5 834	-326 829	-1 029	-341 230
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	-1 675	-288	-30	0	-1 993
Wyłączenia z bilansu, w tym spłaty	205	364	1 517	9	2 095
Spisania z bilansu	0	119	17 994	3	18 116
Sprzedaż wierzytelności	0	0	182	0	182
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	-1 537	2 328	-792	1	0
Zmiany wynikające z różnic kursowych	1	7	-216	0	-208
Utworzenie	-735	-4 851	-104 199	-70	-109 855
Rozwiązanie	4 565	1 798	42 248	75	48 686
Pozostałe	70	-76	137	3	134
Stan na koniec okresu	-6 644	-6 433	-369 988	-1 008	-384 073

24. Umowy leasingowe

Grupa Kapitałowa jako leasingodawca

Grupa Kapitałowa prowadzi działalność leasingową poprzez spółkę zależną BPS Leasing S.A.

Wartość kwot inwestycji leasingowej brutto oraz minimalnych opłat leasingowych

	Inwestycje leasingowe brutto		Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	
	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
do 1 roku	205 290	195 164	165 470	158 594
powyżej 1 roku do 2 lat	259 970	155 559	211 220	128 539
powyżej 2 lat do 3 lat	107 289	118 176	85 501	99 598
powyżej 3 lat do 4 lat	65 786	103 064	50 832	85 328
powyżej 4 lat do 5 lat	63 870	58 155	48 545	47 002
powyżej 5 lat	185 139	125 619	136 779	95 893
Razem	887 344	755 737	698 347	614 954
Niezrealizowane przychody finansowe	-188 997	-140 783		
Inwestycja leasingowa netto	698 347	614 954		
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	698 347	614 954		
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	-14 185	-11 787		
Wartość bilansowa	684 162	603 167		

Grupa Kapitałowa zawiera jako leasingodawca transakcje leasingu, których głównym przedmiotem są środki transportu, maszyny i urządzenia techniczne.

Ponadto, w przypadku gdy Grupa Kapitałowa jest leasingobiorcą, jeśli leasing odbywa się między spółkami z Grupy Kapitałowej, wzajemne transakcje z tytułu leasingu podlegają eliminacji. Zawierane przez Grupę Kapitałową transakcje leasingowe powodują jej narażenie przede wszystkim na ryzyko kredytowe oraz ryzyko przepływów pieniężnych związane ze stopą procentową. Zasady zarządzania tymi rodzajami ryzyka są jednolite dla całej Grupy Kapitałowej i zostały opisane w notcie nr 52.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zmiana wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych

Zmiana wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych za rok zakończony 31 grudnia 2023 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	81 556	480 887	52 511	0	614 954
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	20 372	78 981	23 429	0	122 782
Naliczenie odsetek	5 889	5 813	1 761	0	13 463
Wyłączenia z bilansu, w tym spłaty	-15 873	-5 720	-40 390	0	-61 983
Sprzedaż wierzytelności	0	0	-638	0	-638
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	-45 628	45 605	23	0	0
Pozostałe	1 005	-3 538	12 302	0	9 769
Stan na koniec okresu	47 321	602 028	48 998	0	698 347

Zmiana wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	210 873	308 675	47 968	0	567 516
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	44 135	191 759	16 090	0	251 984
Naliczenie odsetek	649	9 041	616	0	10 306
Wyłączenia z bilansu, w tym spłaty	-42 687	-107 394	-13 883	0	-163 964
Sprzedaż wierzytelności	0	0	0	0	0
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	-91 981	82 235	9 746	0	0
Pozostałe	-39 433	-3 429	-8 026	0	-50 888
Stan na koniec okresu	81 556	480 887	52 511	0	614 954

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe należności z tytułu leasingu

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe należności z tytułu leasingu za rok zakończony 31 grudnia 2023 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	-328	-4 539	-6 920	0	-11 787
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	-224	-279	0	0	-503
Wyłączenia z bilansu, w tym spłaty	1	0	1 133	0	1 134
Spisania z bilansu	0	0	0	0	0
Sprzedaż wierzytelności	0	0	568	0	568
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	70	-81	11	0	0
Utworzenie	0	-607	-4 050	0	-4 657
Rozwiązanie	183	49	828	0	1 060
Stan na koniec okresu	-298	-5 457	-8 430	0	-14 185

Zmiana stanu odpisów na oczekiwane straty kredytowe należności z tytułu leasingu za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Stan na początek okresu	-567	-5 073	-6 813	0	-12 453
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	-421	0	0	0	-421
Wyłączenia z bilansu, w tym spłaty	13	11	40	0	64
Spisania z bilansu	0	0	0	0	0
Sprzedaż wierzytelności	0	0	0	0	0
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	-561	1 566	-1 005	0	0
Utworzenie	-1 045	-2 646	-1 384	0	-5 075
Rozwiązanie	2 253	1 603	2 242	0	6 098
Stan na koniec okresu	-328	-4 539	-6 920	0	-11 787

Grupa Kapitałowa jako leasingobiorca

Umowy leasingu, w których Grupa Kapitałowa występuje jako leasingobiorca, dotyczą przede wszystkim najmu i dzierżawy nieruchomości, maszyn i urządzeń oraz floty samochodowej użytkowanej przez Grupę Kapitałową.

Grupa Kapitałowa w 2023 roku ujęła w skonsolidowanym rachunku zysków i strat następujące koszty dotyczące leasingu:

- 1) koszty amortyzacji aktywów z tytułu prawa do użytkowania w wysokości 12.896 tys. zł;
- 2) koszty odsetek w wysokości 2.255 tys. zł;
- 3) koszty związane z leasingiem krótkoterminowym w wysokości 19 tys. zł;
- 4) koszty związane z leasingiem aktywów o niskiej wartości w wysokości 81 tys. zł.

Koszty ujęte w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w 2022 wynosiły:

- 1) koszty amortyzacji aktywów z tytułu prawa do użytkowania w wysokości 12.214 tys. zł;
- 2) koszty odsetek w wysokości 2.272 tys. zł;
- 3) koszty związane z leasingiem krótkoterminowym w wysokości 18 tys. zł;
- 4) koszty związane z leasingiem aktywów o niskiej wartości w wysokości 34 tys. zł.

Umowy krótkoterminowe dotyczyły przede wszystkim wynajmu miejsc parkingowych, a umowy o niskiej wartości dotyczyły głównie dzierżawy sprzętu teleinformatycznego i komputerowego, wyposażenia biurowego oraz maszyn i urządzeń.

Szczegółowy opis ujęcia leasingu zawarty jest w nocie nr 2.8.11.

25. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych

Inwestycje w jednostki stowarzyszone na dzień 31 grudnia 2023 roku

	Quantum 4 FIZ AN w likwidacji	Quantum 9 FIZ AN	VerdIT Sp. z o.o. (dawniej Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp. z o.o.)	Razem
Aktywa netto, w tym:	7 380	21 978	14 064	43 422
- wynik roku bieżącego	-55	1 436	101	1 482
- inne całkowite dochody	0	0	0	0
Udział Grupy Kapitałowej	21,20%	34,13%	44,44%	-
Udział Grupy Kapitałowej w aktywach netto	1 565	7 501	6 250	15 316
Wartość inwestycji w jednostki stowarzyszone	0	7 501	6 250	13 751

Inwestycje w jednostki stowarzyszone na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Quantum 4 FIZ AN w likwidacji	Quantum 9 FIZ AN	Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp. z o.o.	Razem
Aktywa netto, w tym:	7 435	20 541	13 963	41 939
- wynik roku bieżącego	-98	-1 873	182	-1 789
- inne całkowite dochody	0	0	0	0
Udział Grupy Kapitałowej	21,20%	34,13%	44,44%	-
Udział Grupy Kapitałowej w aktywach netto	1 576	7 011	6 205	14 792
Wartość inwestycji w jednostki stowarzyszone	1 576	7 011	6 205	14 792

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Informacje o jednostkach stowarzyszonych na dzień 31 grudnia 2023 roku

	Siedziba	Przedmiot działalności	Aktywa	Zobowiązania	Kapitał własny	Przychody ze sprzedaży / Przychody z lokat	Zysk / Strata	Otrzymane lub należne dywidendy	Posiadane udziały %
VerdIT Sp. z o.o. (dawniej Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp. z o.o.)	Warszawa	usługi teleinformatyczne	17 199	3 135	14 064	30 931	101	-	44,44%
Quantum 4 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w likwidacji	Warszawa	fundusz inwestycyjny	7 435	55	7 380	5	-55	-	21,20%
Quantum 9 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	Warszawa	fundusz inwestycyjny	22 082	104	21 978	341	1 436	-	34,13%

Informacje o jednostkach stowarzyszonych na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Siedziba	Przedmiot działalności	Aktywa	Zobowiązania	Kapitał własny	Przychody ze sprzedaży / Przychody z lokat	Zysk / Strata	Otrzymane lub należne dywidendy	Posiadane udziały %
Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych Sp. z o.o.	Warszawa	usługi teleinformatyczne	17 481	3 518	13 963	25 848	182	-	44,44%
Quantum 4 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w likwidacji	Warszawa	fundusz inwestycyjny	7 490	55	7 435	6	-98	-	21,20%
Quantum 9 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	Warszawa	fundusz inwestycyjny	20 632	91	20 541	289	-1 873	-	34,13%

26. Zapasy

Zapasy wyceniane są według niższej z wartości: kosztu lub wartości możliwej do uzyskania. Koszty zapasów ustalane są metodą FIFO. Wartość możliwą do uzyskania stanowi szacunkowa cena sprzedaży zapasów pomniejszona o wszelkie szacowane koszty wykonania usługi i koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

Zapasy według rodzaju

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Produkcja w toku	327	119
Towary oraz wyroby gotowe, w tym:	963	1 065
- z działalności uzdrowiskowej	546	601
- z działalności produkcyjnej	473	463
Materiały	809	690
Pozostałe	10 178	11 258
Razem zapasy brutto	12 277	13 132
Odpisy z tytułu utraty wartości	-905	0
Razem zapasy netto	<u>11 372</u>	<u>13 132</u>

Na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz na dzień 31 grudnia 2022 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała zapasów stanowiących zabezpieczenie zobowiązań wobec osób trzecich.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

27. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe według rodzaju

	31.12.2023			31.12.2022		
	Rzeczowe aktywa trwale	Aktywa z tytułu prawa do użytkowania	Razem	Rzeczowe aktywa trwale	Aktywa z tytułu prawa do użytkowania	Razem
Grunty i budynki	294 391	13 766	308 157	279 795	24 522	304 317
Ulepszenia w obcych obiektach	1 568	0	1 568	1 847	0	1 847
Środki trwałe w budowie	20 799	0	20 799	11 078	0	11 078
Maszyny i urządzenia	24 664	4 228	28 892	23 876	1 597	25 473
Środki transportu	3 165	73	3 238	3 446	70	3 516
Pozostałe środki trwałe	22 342	934	23 276	23 750	771	24 521
Razem rzeczowe aktywa trwałe	366 929	19 001	385 930	343 792	26 960	370 752

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu wartości rzeczowych aktywów trwałych za rok zakończony 31 grudnia 2023 roku

	Grunty własne	Budynki i budowle	Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu użytkowego	Ulepszenia w obcych obiektach	Środki trwale w budowie	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwale	Środki trwale razem
Wartość brutto środków trwałych na początek okresu	22 955	396 218	1 526	5 180	11 880	126 165	8 707	57 423	630 054
Zwiększenia	0	24 370	0	114	34 670	6 731	2 514	1 792	70 191
- przeniesienie z inwestycji	0	21 786	0	114	55	1 620	146	1 076	24 797
- zakupy bezpośrednie	0	0	0	0	34 256	5 108	2 235	694	42 293
- pozostałe	0	2 584	0	0	359	3	133	22	3 101
Zmniejszenia	0	-1 832	0	-138	-24 949	-7 377	-1 719	-2 807	-38 822
- sprzedaż i likwidacja	0	-398	0	-138	0	-7 366	-1 708	-2 635	-12 245
- rozliczenie inwestycji	0	-1 434	0	0	-23 193	0	0	-170	-24 797
- rozliczenie w ciężar kosztów	0	0	0	0	-287	0	0	0	-287
- pozostałe	0	0	0	0	-1 469	-11	-11	-2	-1 493
Wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	22 955	418 756	1 526	5 156	21 601	125 519	9 502	56 408	661 423
Umorzenie na początek okresu	0	-135 675	-689	-3 333	0	-94 319	-5 261	-33 655	-272 932
Zwiększenia	0	-8 699	-32	-393	0	-7 971	-1 960	-2 319	-21 374
- amortyzacja	0	-8 699	-32	-392	0	-7 967	-1 960	-2 296	-21 346
- pozostałe	0	0	0	-1	0	-4	0	-23	-28
Zmniejszenia	0	270	0	138	0	7 360	884	1 924	10 576
- sprzedaż i likwidacja	0	270	0	138	0	7 355	853	1 920	10 536
- pozostałe	0	0	0	0	0	5	31	4	40
Umorzenie na koniec okresu	0	-144 104	-721	-3 588	0	-94 930	-6 337	-34 050	-283 730
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	-4 540	0	0	-802	-7 970	0	-18	-13 330
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	-43	-3 978	0	0	-802	-5 925	0	-16	-10 764
Wartość netto środków trwałych na początek okresu	22 955	256 003	837	1 847	11 078	23 876	3 446	23 750	343 792
Wartość netto środków trwałych na koniec okresu	22 912	270 674	805	1 568	20 799	24 664	3 165	22 342	366 929

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu wartości rzeczowych aktywów trwałych za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku

	Grunty własne	Budynki i budowle	Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu użytkowego	Ulepszenia w obcych obiektach	Środki trwale w budowie	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwale	Środki trwale razem
Wartość brutto środków trwałych na początek okresu	22 969	403 949	1 526	3 954	6 597	135 332	8 408	58 701	641 436
Zwiększenia	1	2 658	0	1 226	15 004	5 624	720	1 341	26 574
- przeniesienie z inwestycji	0	2 622	0	1 192	0	3 910	0	322	8 046
- zakupy bezpośrednie	0	0	0	34	15 004	1 569	479	925	18 011
- pozostałe	1	36	0	0	0	145	241	94	517
Zmniejszenia	-15	-10 389	0	0	-9 721	-14 791	-421	-2 619	-37 956
- sprzedaż i likwidacja	-15	-10 389	0	0	0	-14 607	-184	-1 472	-26 667
- rozliczenie inwestycji	0	0	0	0	-7 916	0	0	-130	-8 046
- rozliczenie w ciężar kosztów	0	0	0	0	-1 365	-3	0	0	-1 368
- pozostałe	0	0	0	0	-440	-181	-237	-1 017	-1 875
Wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	22 955	396 218	1 526	5 180	11 880	126 165	8 707	57 423	630 054
Umorzenie na początek okresu	0	-131 825	-657	-3 029	0	-101 318	-3 170	-34 027	-274 026
Zwiększenia	0	-8 488	-32	-304	0	-7 302	-2 255	-2 372	-20 753
- amortyzacja	0	-8 411	-32	-304	0	-7 107	-2 252	-2 281	-20 387
- pozostałe	0	-77	0	0	0	-195	-3	-91	-366
Zmniejszenia	0	4 638	0	0	0	14 301	164	2 744	21 847
- sprzedaż i likwidacja	0	4 547	0	0	0	14 121	147	1 728	20 543
- pozostałe	0	91	0	0	0	180	17	1 016	1 304
Umorzenie na koniec okresu	0	-135 675	-689	-3 333	0	-94 319	-5 261	-33 655	-272 932
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	-11 444	0	0	-801	-8 169	0	0	-20 414
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	-4 540	0	0	-802	-7 970	0	-18	-13 330
Wartość netto środków trwałych na początek okresu	22 969	260 680	869	925	5 796	25 845	5 238	24 674	346 996
Wartość netto środków trwałych na koniec okresu	22 955	256 003	837	1 847	11 078	23 876	3 446	23 750	343 792

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Ograniczenia prawne dotyczące rzeczowych aktywów trwałych na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz 31 grudnia 2022 roku zostały zaprezentowane w nocie 45.

Na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz 31 grudnia 2022 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała zobowiązań umownych do nabycia rzeczowego majątku trwałego.

Zmiana stanu wartości aktywów z tytułu prawa do użytkowania za rok zakończony 31 grudnia 2023 roku

	Grunty własne	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwale	Prawa z tytułu użytkowania razem
Wartość brutto prawa z tytułu użytkowania na początek okresu	0	61 261	3 919	527	869	66 576
Zwiększenia	0	2 147	3 420	102	210	5 879
- dodanie nowej umowy	0	0	0	0	0	0
- modyfikacja umowy	0	2 147	3 420	102	210	5 879
- pozostałe	0	0	0	0	0	0
Zmniejszenia	0	-1 863	-1 587	-26	0	-3 476
- modyfikacja umowy	0	-1 731	-85	-2	0	-1 818
- sprzedaż i likwidacja	0	-132	-1 502	-24	0	-1 658
- pozostałe	0	0	0	0	0	0
Wartość brutto prawa z tytułu użytkowania na koniec okresu	0	61 545	5 752	603	1 079	68 979
Umorzenie na początek okresu	0	-36 739	-2 322	-457	-98	-39 616
Zwiększenia	0	-12 050	-706	-93	-47	-12 896
- modyfikacja umowy	0	0	0	0	0	0
- amortyzacja	0	-12 050	-706	-93	-47	-12 896
- pozostałe	0	0	0	0	0	0
Zmniejszenia	0	1 010	1 504	20	0	2 534
- modyfikacja umowy	0	0	0	0	0	0
- sprzedaż i likwidacja	0	1 010	1 504	20	0	2 534
- pozostałe	0	0	0	0	0	0
Umorzenie na koniec okresu	0	-47 779	-1 524	-530	-145	-49 978
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	0	0	0	0	0
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	0	0	0	0	0
Wartość netto prawa z tytułu użytkowania na początek okresu	0	24 522	1 597	70	771	26 960
Wartość netto prawa z tytułu użytkowania na koniec okresu	0	13 766	4 228	73	934	19 001

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu wartości aktywów z tytułu prawa do użytkowania za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku

	Grunty własne	Budynki i budowle	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwale	Prawa z tytułu użytkowania razem
Wartość brutto prawa z tytułu użytkowania na początek okresu	0	58 994	3 919	645	1 185	64 743
Zwiększenia	0	7 328	0	76	46	7 450
- dodanie nowej umowy	0	1 042	0	24	0	1 066
- modyfikacja umowy	0	6 286	0	52	46	6 384
- pozostałe	0	0	0	0	0	0
Zmniejszenia	0	-5 061	0	-194	-362	-5 617
- modyfikacja umowy	0	-1 286	0	-5	0	-1 291
- sprzedaż i likwidacja	0	-3 775	0	-189	-362	-4 326
- pozostałe	0	0	0	0	0	0
Wartość brutto prawa z tytułu użytkowania na koniec okresu	0	61 261	3 919	527	869	66 576
Umorzenie na początek okresu	0	-26 901	-1 760	-501	-137	-29 299
Zwiększenia	0	-11 447	-562	-139	-66	-12 214
- modyfikacja umowy	0	0	0	0	0	0
- amortyzacja	0	-11 447	-562	-139	-66	-12 214
- pozostałe	0	0	0	0	0	0
Zmniejszenia	0	1 609	0	183	105	1 897
- modyfikacja umowy	0	0	0	0	0	0
- sprzedaż i likwidacja	0	1 609	0	183	105	1 897
- pozostałe	0	0	0	0	0	0
Umorzenie na koniec okresu	0	-36 739	-2 322	-457	-98	-39 616
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	0	0	0	0	0
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	0	0	0	0	0
Wartość netto prawa z tytułu użytkowania na początek okresu	0	32 093	2 159	144	1 048	35 444
Wartość netto prawa z tytułu użytkowania na koniec okresu	0	24 522	1 597	70	771	26 960

28. Nieruchomości inwestycyjne

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Wartość brutto nieruchomości inwestycyjnych na początek okresu	74 145	75 249
Zwiększenia	45	3 922
- zakupy bezpośrednie	45	301
- wzrost wyceny do wartości godziwej	0	3 621
Zmniejszenia	-740	-5 026
- przeniesienie do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży lub likwidacja	0	-4 237
- spadek wyceny do wartości godziwej	-740	-789
Wartość brutto nieruchomości inwestycyjnych na koniec okresu	73 450	74 145
Wartość netto nieruchomości inwestycyjnych na początek okresu	74 145	75 249
Wartość netto nieruchomości inwestycyjnych na koniec okresu	73 450	74 145

29. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne według rodzaju

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Autorskie prawa majątkowe i licencje	22 112	25 291
Nakłady na wartości niematerialne	23 890	11 630
Wartość firmy	3 535	3 535
Razem wartości niematerialne	49 537	40 456

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu wartości niematerialnych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku

	Autorskie prawa majątkowe, licencje	Nakłady na wartości niematerialne	Wartość firmy	Razem wartości niematerialne
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	200 701	12 428	17 202	230 331
Zwiększenia	6 947	15 859	0	22 806
- przeniesienie z inwestycji	2 899	0	0	2 899
- zakupy bezpośrednie	4 048	15 859	0	19 907
- pozostałe	0	0	0	0
Zmniejszenia	-18	-2 899	0	-2 917
- likwidacja	-2	0	0	-2
- rozliczenie inwestycji	0	-2 899	0	-2 899
- pozostałe	-16	0	0	-16
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	207 630	25 388	17 202	250 220
Umorzenie na początek okresu	-174 793	0	0	-174 793
Zwiększenia	-10 034	0	0	-10 034
- amortyzacja	-10 034	0	0	-10 034
- pozostałe	0	0	0	0
Zmniejszenia	17	0	0	17
- likwidacja	1	0	0	1
- pozostałe	16	0	0	16
Umorzenie na koniec okresu	-184 810	0	0	-184 810
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	-617	-798	-13 667	-15 082
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	-708	-1 498	-13 667	-15 873
Wartość netto wartości niematerialnych na początek okresu	25 291	11 630	3 535	40 456
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	22 112	23 890	3 535	49 537

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu wartości niematerialnych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2022 roku

	Autorskie prawa majątkowe, licencje	Nakłady na wartości niematerialne	Wartość firmy	Razem wartości niematerialne
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	192 121	6 276	17 202	215 599
Zwiększenia	9 773	11 048	0	20 821
- przeniesienie z inwestycji	3 888	0	0	3 888
- zakupy bezpośrednie	2 073	11 048	0	13 121
- pozostałe	3 812	0	0	3 812
Zmniejszenia	-1 193	-4 896	0	-6 089
- likwidacja	-8	-1 003	0	-1 011
- rozliczenie inwestycji	0	-3 888	0	-3 888
- pozostałe	-1 185	-5	0	-1 190
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	200 701	12 428	17 202	230 331
Umorzenie na początek okresu	-162 694	0	0	-162 694
Zwiększenia	-13 288	0	0	-13 288
- amortyzacja	-12 114	0	0	-12 114
- pozostałe	-1 174	0	0	-1 174
Zmniejszenia	1 189	0	0	1 189
- likwidacja	8	0	0	8
- pozostałe	1 181	0	0	1 181
Umorzenie na koniec okresu	-174 793	0	0	-174 793
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	-1 003	-13 667	-14 670
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	-617	-798	-13 667	-15 082
Wartość netto wartości niematerialnych na początek okresu	29 427	5 273	3 535	38 235
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	25 291	11 630	3 535	40 456

W 2023 oraz 2022 roku Grupa Kapitałowa nie ponosiła nakładów na badania i rozwój ujętych jako koszt okresów, nie użytkowała wartości niematerialnych na podstawie umów leasingu. Posiadane przez Grupę Kapitałową wartości niematerialne nie zostały obciążone tytułem zabezpieczenia zobowiązań.

30. Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży brutto	8 461	9 916
Odpisy z tytułu utraty wartości	0	-1
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży netto	<u>8 461</u>	<u>9 915</u>

Zmiana stanu aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Wartość brutto aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży na początek okresu	9 916	13 520
Zwiększenia	155	9 696
- przejęte aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży	155	1 881
- przekwalifikowanie do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	0	7 815
Zmniejszenia	-1 610	-13 300
- sprzedaż i likwidacja	-1 544	-13 300
- pozostałe	-66	0
Wartość brutto aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży na koniec okresu	8 461	9 916
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	-1	-32
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	-1
Wartość netto aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży na początek okresu	<u>9 915</u>	<u>13 488</u>
Wartość netto aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży na koniec okresu	<u>8 461</u>	<u>9 915</u>

31. Pozostałe aktywa

Pozostałe aktywa według rodzaju

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Rozrachunki z dłużnikami	98 948	104 406
- rozliczenia transakcji z tytułu aktywów finansowych	18 065	24 642
- rozliczenia z tytułu kart płatniczych	46 483	50 629
- należności z tytułu towarów i usług	30 993	28 392
- należności z tytułu leasingu	325	166
- pozostałe	3 082	577
Rozrachunki publiczno - prawne	10 484	15 109
Przychody do otrzymania	4 824	4 380
- z tytułu prowizji	4 776	3 443
- pozostałe	48	937
Koszty do rozliczenia z tytułu	16 522	7 050
- prenumeraty czasopism	15	6
- składek za ubezpieczenie majątku i NNW	4 105	1 542
- czynszu	8	0
- serwisu i użytkowania oprogramowania	12 075	4 975
- składek członkowskich	0	7
- pozostałe	319	520
Pozostałe	389	244
- pozostałe aktywa	389	244
Razem pozostałe aktywa brutto	131 167	131 189
Odpisy z tytułu utraty wartości	-9 130	-10 154
Razem pozostałe aktywa netto	122 037	121 035

Pozostałe aktywa według umownych terminów wymagalności

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
do 1 miesiąca	97 383	84 677
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	4 712	14 103
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	9 857	3 036
powyżej 1 roku do 5 lat	3 409	954
powyżej 5 lat	2	1 799
dla których termin wymagalności upłynął	11 393	12 366
o nieokreślonym terminie wymagalności	4 411	14 254
Razem pozostałe aktywa brutto	131 167	131 189
Odpisy z tytułu utraty wartości	-9 130	-10 154
Razem pozostałe aktywa netto	122 037	121 035

32. Zobowiązania wobec Banku Centralnego

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Kredyt lombardowy	0	0
Pozostałe zobowiązania	524	2 039
Razem zobowiązania wobec Banku Centralnego	<u>524</u>	<u>2 039</u>

Kwoty zobowiązań wobec Banku Centralnego zarówno na dzień 31 grudnia 2023 roku jak też na dzień 31 grudnia 2022 roku dotyczyły wstrzymanych przekazów walutowych celem ich wyjaśnienia.

33. Zobowiązania wobec innych banków

Zobowiązania wobec innych banków według rodzaju

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Rachunki bieżące	3 494 469	3 481 217
Depozyty terminowe	22 528 374	18 832 222
Otrzymane kredyty i pożyczki	1 198	1 531
Pozostałe zobowiązania wobec innych banków	126 615	99 582
Razem zobowiązania wobec innych banków	<u>26 150 656</u>	<u>22 414 552</u>

Zobowiązania wobec innych banków według terminów zapadalności

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
do 1 miesiąca	23 110 388	20 224 146
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	1 183 719	1 344 881
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	1 853 258	782 390
powyżej 1 roku do 5 lat	2 416	61 845
powyżej 5 lat	875	1 290
Razem zobowiązania wobec innych banków	<u>26 150 656</u>	<u>22 414 552</u>

34. Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu

Grupa Kapitałowa pozyskuje środki płynne poprzez sprzedaż instrumentów finansowych z przyrzeczeniem ich odkupu w przyszłości (transakcje repo oraz sell-buy back) po tej samej cenie powiększonej o z góry ustaloną kwotę odsetek.

Na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz na dzień 31 grudnia 2022 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu.

35. Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz 31 grudnia 2022 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

36. Zobowiązania wobec klientów

Zobowiązania wobec klientów według rodzaju

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Klienci korporacyjni		
Rachunki bieżące	1 503 254	1 243 892
Depozyty terminowe	433 653	305 763
Pozostałe zobowiązania	26 046	36 011
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	17 559	24 113
- pozostałe	8 487	11 898
Razem klienci korporacyjni	1 962 953	1 585 666
Rolnicy		
Rachunki bieżące	45 504	42 886
Depozyty terminowe	20 270	23 298
Pozostałe zobowiązania	0	0
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	0	0
- pozostałe	0	0
Razem rolnicy	65 774	66 184
Przedsiębiorcy indywidualni		
Rachunki bieżące	146 486	137 793
Depozyty terminowe	21 412	16 796
Pozostałe zobowiązania	2 709	4 155
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	245	242
- pozostałe	2 464	3 913
Razem przedsiębiorcy indywidualni	170 607	158 744
Osoby fizyczne		
Rachunki bieżące	426 769	479 431
Depozyty terminowe	313 885	214 903
Pozostałe zobowiązania	56	365
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	56	365
- pozostałe	0	0
Razem osoby fizyczne	740 710	694 699
Instytucje rządowe i samorządowe		
Rachunki bieżące	6 808	2 584
Depozyty terminowe	115 380	120 254
Pozostałe zobowiązania	49 564	49 892
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	0	0
- pozostałe	49 564	49 892
Razem instytucje rządowe i samorządowe	171 752	172 730
Pozostałe podmioty		
Rachunki bieżące	132 577	146 795
Depozyty terminowe	29 513	27 769
Pozostałe zobowiązania	1 974	2 384
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	0	0
- pozostałe	1 974	2 384
Razem pozostałe podmioty	164 064	176 948
Razem		
Rachunki bieżące	2 261 398	2 053 381
Depozyty terminowe	934 113	708 783
Pozostałe zobowiązania	80 349	92 807
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	17 860	24 720
- pozostałe	62 489	68 087
Razem zobowiązania wobec klientów	3 275 860	2 854 971

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zobowiązania wobec klientów według terminów zapadalności

	31.12.2023	31.12.2022
do 1 miesiąca	2 887 282	2 519 239
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	309 386	193 919
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	62 676	121 895
powyżej 1 roku do 5 lat	10 711	8 557
powyżej 5 lat	5 805	11 361
Razem zobowiązania wobec klientów	3 275 860	2 854 971

37. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

Na dzień 31 grudnia 2023 roku Grupa Kapitałowa posiadała zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych w postaci obligacji o wartości bilansowej 632.030 tys. zł o średnim oprocentowaniu 9,10 %.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku Grupa Kapitałowa posiadała zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych w postaci obligacji o wartości bilansowej 391.637 tys. zł o średnim oprocentowaniu 10,97 %.

Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych według terminów zapadalności

	31.12.2023	31.12.2022
do 1 miesiąca	3 865	0
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	4 029	6 900
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	6 082	3 119
powyżej 1 roku do 5 lat	395 261	202 514
powyżej 5 lat	222 793	179 104
Razem zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	632 030	391 637

Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

	2023	2022
Stan na początek okresu	391 637	385 425
Zwiększenia	281 399	30 792
- z tytułu emisji (wartość netto)	237 195	0
- z tytułu naliczonych odsetek	44 204	30 792
Zmniejszenia	-41 006	-24 580
- z tytułu spłaty odsetek	-40 992	-24 580
- pozostałe	-14	0
Stan na koniec okresu	632 030	391 637

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Szczegółowe informacje dotyczące wyemitowanych przez podmioty z Grupy Kapitałowej dłużnych papierów wartościowych

31.12.2023

Nazwa emisji	Wartość nominalna emisji	Data emisji	Data wykupu	Podstawa oprocentowania	Notowane na rynku Catalyst
BPS0925	41 875	22.09.2015	21.09.2025	WIBOR 6M	Nie
BPS0326	83 900	31.03.2016	30.03.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS1026	28 632	07.10.2016	06.10.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS1126	24 992	10.11.2016	09.11.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS1226	21 875	02.12.2016	01.12.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS0228	40 000	27.02.2018	26.02.2028	WIBOR 6M	Nie
BPS0328	55 600	19.03.2018	19.03.2028	WIBOR 6M	Nie
BPS1029	36 000	14.10.2019	15.10.2029	WIBOR 6M	Nie
BPS1029A	47 600	29.10.2019	30.10.2029	WIBOR 6M	Nie
BPS0525	1 317	08.05.2020	08.05.2025	WIBOR 6M	Nie
BPS0728	97 200	12.07.2023	13.07.2028	WIBOR 6M	Nie
BPS1130	140 000	08.11.2023	09.11.2030	WIBOR 6M	Nie

31.12.2022

Nazwa emisji	Wartość nominalna emisji	Data emisji	Data wykupu	Podstawa oprocentowania	Notowane na rynku Catalyst
BPS0925	41 875	22.09.2015	21.09.2025	WIBOR 6M	Nie
BPS0326	83 900	31.03.2016	30.03.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS1026	28 632	07.10.2016	06.10.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS1126	24 992	10.11.2016	09.11.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS1226	21 875	02.12.2016	01.12.2026	WIBOR 6M	Nie
BPS0228	40 000	27.02.2018	26.02.2028	WIBOR 6M	Nie
BPS0328	55 600	19.03.2018	19.03.2028	WIBOR 6M	Nie
BPS1029	36 000	14.10.2019	15.10.2029	WIBOR 6M	Nie
BPS1029A	47 600	29.10.2019	30.10.2029	WIBOR 6M	Nie
BPS0525	1 317	08.05.2020	08.05.2025	WIBOR 6M	Nie

Dążąc do spełnienia wymogów w zakresie utrzymania wyznaczonego przez BFG minimalnego poziomu funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych w 2023 roku Bank wyemitował dwie serie obligacji podporządkowanej w łącznej wartości 237,2 mln zł. W 2023 roku oraz 2022 roku Bank nie dokonywał przedterminowego wykupu wyemitowanych obligacji

38. Pozostałe zobowiązania

Pozostałe zobowiązania według rodzaju

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Rozrachunki międzybankowe	15 358	13 051
Rozrachunki publiczno - prawne	13 294	8 026
Wierzyciele różni	211 837	243 700
- rozliczenie transakcji z tytułu instrumentów finansowych	57 954	92 733
- rozliczenia z tytułu kart płatniczych	83 927	96 211
- zobowiązania z tytułu towarów i usług	37 639	21 484
- zobowiązania z tytułu leasingu	21 078	29 102
- pozostałe	11 239	4 170
Koszty rozliczane w czasie z tytułu	47 193	41 825
- usług informatycznych	16 901	11 051
- usług KIR, kosztów eksploatacyjnych	3 479	3 304
- badania sprawozdania finansowego i doradztwa finansowego	455	462
- administracji wierzytelnościami	88	125
- przyszłych świadczeń na rzecz pracowników	17 191	12 676
- pozostałe	9 079	14 207
Przychody przyszłych okresów, w tym	32 764	37 578
- prowizje	22 318	25 146
- pozostałe	10 446	12 432
Pozostałe	8 882	8 290
Razem pozostałe zobowiązania	<u>329 328</u>	<u>352 470</u>

Pozostałe zobowiązania według terminów zapadalności

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
do 1 miesiąca	248 122	290 271
- w tym z tytułu leasingu	1 368	1 323
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	16 934	7 268
- w tym z tytułu leasingu	2 498	2 458
powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	20 142	21 420
- w tym z tytułu leasingu	10 343	10 020
powyżej 1 roku do 5 lat	21 496	15 887
- w tym z tytułu leasingu	5 812	14 184
powyżej 5 lat	22 634	17 624
- w tym z tytułu leasingu	1 057	1 117
Razem pozostałe zobowiązania	<u>329 328</u>	<u>352 470</u>

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

39. Rezerwy

Rezerwy według rodzaju

	31.12.2023	31.12.2022
Rezerwy na świadczenia pracownicze	7 055	6 782
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	1 067	1 417
Rezerwy na sprawy sporne	3 248	2 624
Pozostałe rezerwy	1 084	5 162
Razem rezerwy	12 454	15 985

W 2022 roku w pozycji "Pozostałe rezerwy" ujęto przede wszystkim rezerwy na planowaną reorganizację składu Grupy Kapitałowej, w szczególności poprzez stopniowe wygaszanie działalności maklerskiej prowadzonej przez Dom Maklerski. Rezerwy te obejmują przede wszystkim koszty osobowe oraz pozostałe koszty związane z reorganizacją.

Zmiana stanu rezerw w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2023 roku

	Rezerwy na świadczenia pracownicze	Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	Rezerwy na sprawy sporne	Pozostałe rezerwy	Razem
Stan na początek okresu	6 782	1 417	2 624	5 162	15 985
Utworzenie/aktualizacja rezerw	1 029	1 175	861	229	3 294
Wykorzystanie rezerw	-1 537	0	-225	-4 191	-5 953
Rozwiązanie rezerw	0	-1 289	-12	-271	-1 572
Różnice kursowe	0	-241	0	0	-241
Zyski lub straty aktuarialne	1 332	0	0	0	1 332
Pozostałe zmiany i reklasyfikacje	-551	5	0	155	-391
Stan na koniec okresu	7 055	1 067	3 248	1 084	12 454
Krótkoterminowe	1 175	1 067	353	919	3 514
Długoterminowe	5 880	0	2 895	165	8 940

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu rezerw w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2022 roku

	Rezerwy na świadczenia pracownicze	Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	Rezerwy na sprawy sporne	Pozostałe rezerwy	Razem
Stan na początek okresu	7 813	3 413	2 923	1 308	15 457
Utworzenie/aktualizacja rezerw	1 041	782	2 608	4 249	8 680
Wykorzystanie rezerw	-1 288	0	-2 456	-415	-4 159
Rozwiązanie rezerw	-9	-2 810	-624	0	-3 443
Różnice kursowe	0	32	0	0	32
Zyski lub straty aktuarialne	-775	0	0	0	-775
Pozostałe zmiany i reklasyfikacje	0	0	173	20	193
Stan na koniec okresu	6 782	1 417	2 624	5 162	15 985
Krótkoterminowe	683	1 417	168	4 552	6 820
Długoterminowe	6 099	0	2 456	610	9 165

Zmiana stanu rezerw na zobowiązania pozabilansowe w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2023 roku

	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu	486	216	715	0	1 417
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	507	10	0	0	517
Wyłączenia z bilansu, w tym spłaty	-39	-2	-76	0	-117
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	-20	17	3	0	0
Zmiany wynikające z różnic kursowych	1	0	0	-243	-242
Zmiana wysokości rezerw z tytułu ryzyka kredytowego	-423	61	-389	243	-508
Stan na koniec okresu	512	302	253	0	1 067

Zmiana stanu rezerw na zobowiązania pozabilansowe w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2022 roku

	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu	208	1 063	2 142	0	3 413
Zakupione lub utworzone aktywa finansowe	700	45	0	0	745
Wyłączenia z bilansu, w tym spłaty	-52	-12	-510	0	-574
Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (transfer pomiędzy koszykami)	835	-1 033	198	0	0
Zmiany wynikające z różnic kursowych	0	0	29	0	29
Zmiana wysokości rezerw z tytułu ryzyka kredytowego	-1 205	153	-1 144	0	-2 196
Stan na koniec okresu	486	216	715	0	1 417

Rezerwy na świadczenia pracownicze

Grupa Kapitałowa tworzy rezerwy na programy określonych świadczeń zgodnie z MSR 19. Szacunek rezerw na programy określonych świadczeń dokonywany jest z zastosowaniem technik i założeń aktuarialnych uwzględniających w szczególności: bieżące wynagrodzenia, okres pomiędzy datą nabycia prawa do otrzymania

świadczenia a datą sprawozdawczą, wskaźnik rotacji pracowników, prognozowany wzrost podstawy świadczeń oraz inne postanowienia regulaminu wynagradzania pracowników.

Grupa Kapitałowa oblicza rezerwę metodą indywidualną, dla każdego pracownika osobno w oparciu o wartość bieżącą przyszłych, długoterminowych zobowiązań Grupy Kapitałowej z tytułu odpraw emerytalnych. Podstawą do obliczenia rezerwy dla pracownika jest przewidywana kwota odprawy emerytalnej, jaką Grupa Kapitałowa zobowiązuje się wypłacić. Przewidywana kwota odprawy obliczana jest, jako iloczyn następujących czynników:

- 1) przewidywanej kwoty podstawy wymiaru odprawy emerytalnej;
- 2) przewidywanego wzrostu podstawy wymiaru do czasu osiągnięcia wieku emerytalnego;
- 3) współczynnika procentowego uzależnionego od stażu pracy.

Naliczane rezerwy są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane. Dyskonto finansowe jest ustalane na podstawie aktualnych na dzień bilansowy, rynkowych stóp zwrotu z obligacji skarbowych.

Zyski lub straty z obliczeń aktuarialnych Grupa Kapitałowa rozpoznaje w innych całkowitych dochodach.

Na mocy postanowień wewnętrznych regulacji dotyczących wynagradzania, pracownikom Grupy Kapitałowej przysługują odprawy emerytalne, rentowe i pośmiertne.

Programy określonych świadczeń narażają Grupę Kapitałową na ryzyko aktuarialne, obejmujące:

- 1) ryzyko stopy procentowej – spadek rynkowych stóp zwrotu z obligacji skarbowych spowoduje zwiększenie zobowiązań wynikających z programu określonych świadczeń;
- 2) ryzyko wynagrodzeń – wzrost wynagrodzeń pracowników Grupy Kapitałowej spowoduje wzrost zobowiązań wynikających z programu określonych świadczeń;
- 3) ryzyko rotacji – spadek wskaźnika rotacji pracowników spowoduje zwiększenie zobowiązań wynikających z programu określonych świadczeń.

Do głównych założeń aktuarialnych, przyjętych do wyceny zobowiązań z tytułu odpraw emerytalno – rentowych należą:

- 1) stopa do dyskontowania przyszłych świadczeń, ustalona na dzień 31 grudnia 2023 roku wynosiła 5,35 %, natomiast ustalona na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosiła 7,07 %;
- 2) roczna stopa wzrostu wynagrodzeń, ustalona na dzień 31 grudnia 2023 roku wynosiła 4,63 %, dla pierwszego rocznego okresu po dacie sprawozdawczej 3,81 % oraz 3,94 % w kolejnych latach. Roczna stopa wzrostu wynagrodzeń ustalona na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosiła 5,19 %, dla pierwszego rocznego okresu po dacie sprawozdawczej 4,11 % oraz 4,03 % w kolejnych latach;
- 3) współczynnik rotacji pracowników obliczony na podstawie historycznych danych dotyczących rotacji pracowników wyniósł:
 - a) na dzień 31 grudnia 2023 roku:
 - dla pracowników zatrudnionych na umowach na czas nieokreślony wyniósł 8,20 %,
 - dla pracowników zatrudnionych na umowach czasowych wyniósł 11,06 %,
 - b) na dzień 31 grudnia 2022 roku:
 - dla pracowników zatrudnionych na umowach na czas nieokreślony wyniósł 7,97 %,
 - dla pracowników zatrudnionych na umowach czasowych wyniósł 11,06 %.

Uzgodnienie wartości bieżącej zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych

	2023	2022
Rezerwy na świadczenia pracownicze na początek okresu	6 782	7 813
Wartości ujęte w rachunku zysków i strat:	1 029	1 032
- koszty bieżącego zatrudnienia	695	829
- koszty z tytułu odsetek	334	203
Wartości ujęte w innych całkowitych dochodach:	1 332	-775
- zyski lub straty aktuarialne	1 332	-775
Wyplacone świadczenia	-1 537	-1 288
Pozostałe	-551	0
Rezerwy na świadczenia pracownicze na koniec okresu	7 055	6 782

W roku 2023 wpływ zmiany założeń finansowych na pozycję „Zyski lub straty aktuarialne” wynosił 953 tys. zł, wpływ zmiany założeń demograficznych wynosił 28 tys. zł, natomiast wpływ zmiany założeń ex post wynosił 351 tys. zł.

W roku 2022 wpływ zmiany założeń finansowych na pozycję „Zyski lub straty aktuarialne” wynosił minus 1.030 tys. zł, wpływ zmiany założeń demograficznych wynosił minus 38 tys. zł, natomiast wpływ zmiany założeń ex post wynosił 293 tys. zł.

Analiza wrażliwości

Poniższa tabela pokazuje, jaki wpływ na zobowiązania z tytułu programów określonych świadczeń na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz 31 grudnia 2022 roku miały zmiany w odpowiednich założeniach aktuarialnych o 1 punkt procentowy.

Zobowiązania z tytułu programów określonych świadczeń

Zobowiązania z tytułu programów określonych świadczeń na dzień 31 grudnia 2023 roku

	Wzrost o 1 punkt procentowy	Spadek o 1 punkt procentowy
Stopa dyskontowa	-186	200
Stopa wzrostu wynagrodzeń	412	-546

Zobowiązania z tytułu programów określonych świadczeń na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Wzrost o 1 punkt procentowy	Spadek o 1 punkt procentowy
Stopa dyskontowa	-318	336
Stopa wzrostu wynagrodzeń	704	-642

Zapadalność zobowiązań z tytułu programów określonych świadczeń

	31.12.2023	31.12.2022
Średni ważony okres obowiązywania zobowiązań z tytułu rezerw na świadczenia pracownicze (w latach)	9,73	9,03

Rezerwy na sprawy sporne

W sprawach, w których na Banku BPS S.A. i podmiotach zależnych wchodzących w skład Grupy Kapitałowej Banku BPS (dalej „Grupa Kapitałowa”) ciąży obowiązek prawny lub wynikający z ogólnie przyjętych zwyczajów, mający swe źródło w zdarzeniach przeszłych, jak również jeżeli prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków, Grupa Kapitałowa tworzy rezerwy. Ewentualne przyszłe rozliczenia dokonywane są w ciężar utworzonych rezerw.

Na dzień 31 grudnia 2023 roku łączna wartość rezerw na sprawy sporne wyniosła 3.248 tys. zł, z czego rezerwa na kwotę 2.284 tys. zł utworzona została w sprawie z powództwa Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku łączna wartość rezerw na sprawy sporne wyniosła 2.624 tys. zł. Znaczące sprawy, na które Grupa Kapitałowa posiada rezerwy prowadzone były w związku z roszczeniami o zapłatę z tytułu nienależytego wykonania w sprawie z powództwa Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Ponadto toczy się wobec Grupy Kapitałowej postępowanie sądowe w trybie ustawy z dnia 17 grudnia 2009 roku o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym, w związku z roszczeniem o naprawienie szkody.

Według informacji posiadanych przez Grupę Kapitałową na dzień 31 grudnia 2023 roku nie toczyły się ani nie wszczęto wobec Grupy Kapitałowej, innych niż opisano powyżej, postępowań spornych, administracyjnych (w tym przed organami rządowymi), arbitrażowych, które mogłyby wyrzeć lub wywarły w niedawnej przeszłości istotny wpływ na sytuację finansową i operacyjną Grupy Kapitałowej, a które nie zostały odpowiednio ujęte w sprawozdaniu finansowym.

40. Kapitały własne

Kapitał zakładowy Banku w podziale na serie akcji

	31.12.2023 Liczba akcji	31.12.2023 Wartość akcji	31.12.2022 Liczba akcji	31.12.2022 Wartość akcji
Akcje serii A	2 000 000	2 000	2 000 000	2 000
Akcje serii B	12 000 000	12 000	12 000 000	12 000
Akcje serii C	4 000 000	4 000	4 000 000	4 000
Akcje serii D	2 000 000	2 000	2 000 000	2 000
Akcje serii E	1 865 000	1 865	1 865 000	1 865
Akcje serii F	1 517 700	1 518	1 517 700	1 518
Akcje serii H	74 864 077	74 864	74 864 077	74 864
Akcje serii I	35 000 000	35 000	35 000 000	35 000
Akcje serii J	66 623 388	66 623	66 623 388	66 623
Akcje serii K	115 461 039	115 461	115 461 039	115 461
Akcje serii L	14 708 211	14 708	14 708 211	14 708
Akcje serii M	24 000 000	24 000	24 000 000	24 000
Akcje serii N	57 127	58	57 127	58
Akcje serii O	12 022 169	12 022	12 022 169	12 022
Akcje serii P	15 000	15	15 000	15
Akcje serii R	2 277 523	2 278	2 277 523	2 278
Akcje serii S	12 000 000	12 000	12 000 000	12 000
Akcje serii T	18 936 457	18 936	18 936 457	18 936
Akcje serii W	13 899 041	13 899	13 899 041	13 899
Akcje serii Z	4 000 000	4 000	4 000 000	4 000
Akcje serii AA	13 338 701	13 338	13 338 701	13 338
Akcje serii AB	830 803	831	830 803	831
Akcje serii AC	2 533 574	2 534	2 533 574	2 534
Akcje serii AD	2 517 664	2 518	2 517 664	2 518
Akcje serii AE	559 044	559	559 044	559
Akcje serii AF	998 723	998	998 723	998
Akcje serii AG	17 600 000	17 600	17 600 000	17 600
Razem	455 625 241	455 625	455 625 241	455 625

Na dzień 31 grudnia 2023 roku kapitał zakładowy Banku BPS S.A. wyniósł 455.625 tys. zł, pozostał na niezmienionym poziomie w stosunku do stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku.

Zgodnie z Kodeksem spółek handlowych, od 1 marca 2021 roku akcje Banku BPS nie posiadają formy dokumentu (obowiązek dematerializacji), a miejscem ich ewidencjonowania jest Rejestr Akcjonariuszy prowadzony przez podmiot uprawniony do prowadzenia rachunków papierów wartościowych. W 2023 roku Bank przeprowadził procedurę wyboru nowego podmiotu prowadzącego Rejestr. Uchwałą Nr 12/2023 z 22 czerwca 2023 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie dokonało wyboru Domu Maklerskiego Banku Ochrony Środowiska S.A. na podmiot prowadzący Rejestr Akcjonariuszy Banku. Do końca 2023 roku akcje Banku zarejestrowane były w Domu Maklerskim Banku BPS S.A., od stycznia 2024 roku Rejestr akcjonariuszy funkcjonuje w DM BOŚ.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku w Rejestrze zostało zarejestrowanych 410 akcjonariuszy, posiadających łącznie 455.521.825 akcji, co stanowi 99,98% kapitału zakładowego Banku. Akcje będące w posiadaniu pozostałych akcjonariuszy nie zostały zdematerializowane na dzień 31 grudnia 2023 roku, a termin ich dematerializacji zgodnie z przepisami Kodeksu spółek handlowych, upływa w dniu 1 marca 2026 roku.

Na podstawie Uchwały Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Nr 7/2022 z dnia 21 czerwca 2022 roku w sprawie udzielenia Zarządowi Banku warunkowego upoważnienia do nabywania przez Bank akcji własnych oraz utworzenia kapitału rezerwowego przeznaczonego w całości na nabycie akcji własnych, utworzony został w Banku kapitał rezerwowy w kwocie 90.500 tys. złotych, z którego w 2023 roku sfinansowane zostało nabycie 4.553.860 akcji własnych od podmiotów zależnych należących do Funduszu Inwestycyjnego. Odkup ten został zrealizowany po uzyskaniu zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowej na odkup akcji własnych, które zostało wydane decyzją z dnia 31 maja 2023 roku. Z akcji własnych Banku nie są realizowane prawa udziałowe. Nabyte

przez Bank akcje własne mogą zostać przeznaczone w szczególności do dalszej odsprzedaży, wymiany lub mogą zostać umorzone na podstawie odrębnej uchwały Walnego Zgromadzenia Banku.

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Kapitał zakładowy	455 625	455 625
Akcje własne	-23 498	-9 899
Kapitał zapasowy	298 230	320 062
- ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	236 334	238 133
- pozostały	61 896	81 929
Inne całkowite dochody	4 899	-27 157
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat	-1 411	-32 920
- wycena dłużnych papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-1 743	-40 642
- podatek odroczony	332	7 722
Pozycje, które nie mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat	6 310	5 763
- wycena papierów wartościowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	8 518	6 510
- podatek odroczony	-1 619	-1 237
- zyski lub straty aktuarialne	-727	605
- podatek odroczony	138	-115
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	24 500	24 500
Pozostałe kapitały rezerwowe	139 374	152 973
Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	-89 082	-87 539
Wynik roku bieżącego	79 993	-38 908
Razem kapitały	890 041	789 657

41. Wartość godziwa i kategorie wyceny do wartości godziwej instrumentów finansowych

Wartością godziwą jest cena, którą można otrzymać za zbycie składnika aktywów lub którą należy zapłacić za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny. Grupa Kapitałowa posiada instrumenty finansowe, które w bilansie nie są ujmowane w wartości godziwej.

Do głównych kategorii aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w bilansie Grupy Kapitałowej do wartości godziwej należą:

- 1) kredyty i pożyczki, w części obejmującej ekspozycje z dopłatami ARMiR oraz kredyty studenckie;
- 2) papiery wartościowe:
 - a) przeznaczone do obrotu,
 - b) obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy,
 - c) wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody,
 - d) wyznaczone do wyceny do wartości godziwej przez inne całkowite dochody;
- 3) należności z tytułu instrumentów pochodnych;
- 4) zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych.

Na potrzeby modelu wyceny aktywów według wartości godziwej przyjęto założenie, że rynkowa wartość kredytów stanowi sumę oczekiwanych przepływów pieniężnych wynikających z kontraktu do czasu zapadalności ekspozycji, zdyskontowanych stopą rynkową. Horyzont kalkulacji wartości godziwej jest określony przez termin umownej spłaty kredytów aktualnie znajdujących się w portfelu kredytowym na podstawie skorygowanych harmonogramów spłat kredytów. Stopa dyskontowa uwzględnia bieżącą i prognozowaną wysokość stopy wolnej od ryzyka, koszt finansowania portfela w danej walucie, koszt kapitału niezbędnego do utrzymania w związku z posiadaniem portfela.

W przypadku notowanych papierów wartościowych wartość godziwa wyznaczona jest w oparciu o wartości rynkowe (mark-to-market), natomiast dla instrumentów nienotowanych ustalana jest na podstawie modelu (mark-to-model), przy wykorzystaniu systemu Kondor+.

Grupa Kapitałowa klasyfikuje poszczególne składniki aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej do następujących kategorii:

- 1) Poziom I: aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane bezpośrednio w oparciu o ceny kwotowane na aktywnym rynku;
- 2) Poziom II: aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o techniki wyceny bazujące na założeniach wykorzystujących informacje pochodzące z aktywnego rynku lub obserwacje rynkowe;
- 3) Poziom III: aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o powszechnie stosowane przez uczestników rynku techniki wyceny, których założenia nie bazują na informacji pochodzącej z aktywnego rynku.

W zależności od kategorii klasyfikacji poszczególnych składników aktywów i zobowiązań finansowych Grupa Kapitałowa stosuje różnorodne metody ustalania ich wartości godziwej:

1) Poziom I:

W tej kategorii Grupa Kapitałowa ujmuje instrumenty dłużne i kapitałowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody, dla których istnieje aktywny rynek. Źródłem danych dotyczących cen rynkowych są:

- a) dla instrumentów notowanych na rynku giełdowym – podawana do publicznej wiadomości cena zamknięcia sesji,
- b) dla instrumentów będących przedmiotem obrotu na rynku międzybankowym – odpowiednia cena kupna / sprzedaży instrumentu z godziny 15:00, podawana na stronach serwisu Thomson Reuters,
- c) dla notowanych obligacji i bonów skarbowych – fixing z godziny 16:30 (tzw. „drugi fixing”) publikowany na stronach BondSpot;

2) Poziom II:

Do tej kategorii Grupa Kapitałowa klasyfikuje instrumenty pochodne, których wartość godziwa wyznaczona jest na zasadzie wyceny modelowej (mark-to-model), oraz kredyty z dopłatami ARMiR i kredyty studenckie. Wycena instrumentów pochodnych opiera się na metodzie dyskontowania przyszłych przepływów, wynikających z warunków transakcji, przy zastosowaniu czynników dyskontowych. Krzywe dochodowości dla poszczególnych walut zbudowane są w oparciu o stawki money market, IRS, OIS, FRA oraz stawki implikowane z FX Swap (krzywa EUR_OIS + punkty swapowe z FX swapów waluty danej krzywej z EUR). Wycena kredytów ujmowanych w ramach Poziomu II ustalana jest zgodnie z zasadami opisanymi powyżej.

3) Poziom III:

Grupa Kapitałowa do tej kategorii zalicza zakwalifikowane do portfela wycenianego w wartości godziwej przez inne całkowite dochody: obligacje komunalne, obligacje korporacyjne i obligacje emitowane przez banki, dla których nie istnieje aktywny rynek. Wycena papierów ujmowanych w ramach Poziomu III jest ustalana metodą mark-to-model, poprzez zsumowanie zdyskontowanych wartości wszystkich przyszłych przepływów środków pieniężnych z danego instrumentu do terminu jego zapadalności, skorygowanych o ryzyko kredytowe emitenta.

W związku z brakiem odpowiedniej aktywności i płynności na rynku obligacji komunalnych i komercyjnych, która pozwalałaby na budowę krzywej branżowej lub krzywych emitentów, do wyceny emisji obligacji w PLN metodą mark-to-model na koniec 2023 roku wykorzystana była krzywa zbudowana w systemie Kondor+ w oparciu o kwotowania obligacji skarbowych o stałym oprocentowaniu, skorygowana w szczególności o marżę na ryzyko emitenta. Wyceny obligacji w EUR gwarantowanych przez Skarb Państwo dokonywano z kolei z zastosowaniem krzywej skonstruowanej na bazie kwotowań stałokuponowych obligacji w EUR emitenta tych papierów.

Do budowy krzywej dochodowości w Kondor+ stosuje się:

- 1) metodę Newton Raphson – dla transakcji OIS i FOREX;
- 2) metodę Cluster Bootstrapping, dla której używana jest standardowa technika bootstrappingu – dla transakcji innych niż wskazane w pkt 1.

W związku z faktem, że nie są dostępne kwotowania rynkowe obligacji dla wszystkich standardowych tenorów, Kondor+ w metodzie Cluster Bootstrapping wykorzystuje technikę grupowania (clustering) dla uzyskania nominalnych stóp procentowych dla poszczególnych punktów węzłowych krzywej dochodowości.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Wartość godziwa instrumentów finansowych wycenianych w bilansie w zamortyzowanym koszcie na dzień 31 grudnia 2023 roku

	<u>Wartość bilansowa</u>	<u>Wartość godziwa</u>	<u>Poziom I</u>	<u>Poziom II</u>	<u>Poziom III</u>
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	18 600 316	18 343 572	7 885 973	0	10 457 599
Należności od innych banków	589 459	579 009	0	0	579 009
Należności leasingowe	684 162	718 241	0	0	718 241
Papiery wartościowe	11 653 432	11 299 314	7 885 973	0	3 413 341
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	5 673 263	5 747 008	0	0	5 747 008
- klienci korporacyjni	1 580 257	1 352 305	0	0	1 352 305
- rolnicy	89 912	97 639	0	0	97 639
- przedsiębiorcy indywidualni	124 222	127 725	0	0	127 725
- osoby fizyczne	1 734 611	1 955 453	0	0	1 955 453
- instytucje rządowe i samorządowe	2 144 261	2 213 886	0	0	2 213 886
Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	30 059 070	30 040 040	0	0	30 040 040
Zobowiązania wobec Banku Centralnego i innych banków	26 151 180	25 993 291	0	0	25 993 291
Zobowiązania wobec klientów	3 275 860	3 420 910	0	0	3 420 910
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	632 030	625 839	0	0	625 839

Wartość godziwa instrumentów finansowych wycenianych w bilansie w zamortyzowanym koszcie na dzień 31 grudnia 2022 roku

	<u>Wartość bilansowa</u>	<u>Wartość godziwa</u>	<u>Poziom I</u>	<u>Poziom II</u>	<u>Poziom III</u>
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	17 082 903	16 929 647	5 828 274	2 083	11 099 290
Należności od innych banków	625 655	627 674	0	2 083	625 591
Należności leasingowe	603 167	617 731	0	0	617 731
Papiery wartościowe	9 556 083	9 026 410	5 828 274	0	3 198 136
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	6 297 998	6 657 832	0	0	6 657 832
- klienci korporacyjni	1 771 879	1 541 226	0	0	1 541 226
- rolnicy	97 675	108 094	0	0	108 094
- przedsiębiorcy indywidualni	160 803	167 814	0	0	167 814
- osoby fizyczne	1 858 486	2 180 475	0	0	2 180 475
- instytucje rządowe i samorządowe	2 409 155	2 660 223	0	0	2 660 223
Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	25 663 199	25 585 684	0	0	25 585 684
Zobowiązania wobec Banku Centralnego i innych banków	22 416 591	22 316 475	0	0	22 316 475
Zobowiązania wobec klientów	2 854 971	2 875 106	0	0	2 875 106
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	391 637	394 103	0	0	394 103

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Kategorie wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2023 roku

	<u>Poziom I</u>	<u>Poziom II</u>	<u>Poziom III</u>	<u>Razem</u>
Aktywa finansowe	9 462 511	77 287	753 049	10 292 847
Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	0	4 370	0	4 370
Papiery wartościowe	9 462 511	0	750 023	10 212 534
- przeznaczone do obrotu	3 731	0	155	3 886
- obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy	2 234	0	270 320	272 554
- wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody	9 456 546	0	465 839	9 922 385
- wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	0	0	13 709	13 709
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	0	72 917	3 026	75 943
Zobowiązania finansowe	0	13 464	0	13 464
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	0	13 464	0	13 464

Kategorie wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2022 roku

	<u>Poziom I</u>	<u>Poziom II</u>	<u>Poziom III</u>	<u>Razem</u>
Aktywa finansowe	5 321 584	113 339	726 890	6 161 813
Aktywa z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	0	1 444	0	1 444
Papiery wartościowe	5 321 584	0	723 504	6 045 088
- przeznaczone do obrotu	131	0	155	286
- obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy	1 906	0	266 462	268 368
- wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody	5 319 547	0	445 176	5 764 723
- wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	0	0	11 711	11 711
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	0	111 895	3 386	115 281
Zobowiązania finansowe	0	1 324	0	1 324
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	0	1 324	0	1 324

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej – Poziom III

	2023			
	Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	Papiery wartościowe obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Papiery wartościowe wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody
Aktywa i zobowiązania na początek okresu	155	266 462	445 176	11 711
Zwiększenia	0	26 884	67 822	2 009
- nabycie	0	11 000	0	0
- wycena ujęta w wyniku finansowym	0	15 884	146	0
- wycena odnoszona do innych całkowitych dochodów	0	0	29 814	2 009
- pozostałe	0	0	37 862	0
Zmniejszenia	0	-23 026	-47 159	-11
- sprzedaż /wykup	0	-21 795	-46 144	0
- wycena ujęta w wyniku finansowym	0	-1 097	-979	0
- wycena odnoszona do innych całkowitych dochodów	0	0	-36	-11
- pozostałe	0	-134	0	0
Aktywa i zobowiązania na koniec okresu	155	270 320	465 839	13 709

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

	2022			
	Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	Papiery wartościowe obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Papiery wartościowe wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody
Aktywa i zobowiązania na początek okresu	155	249 512	606 651	15 219
Zwiększenia	0	72 005	581	2
- nabycie	0	537	0	0
- wycena ujęta w wyniku finansowym	0	19 461	170	0
- wycena odnośzona do innych całkowitych dochodów	0	0	411	2
- pozostałe	0	52 007	0	0
Zmniejszenia	0	-55 055	-162 056	-3 510
- sprzedaż /wykup	0	-38 286	-103 284	-2
- wycena ujęta w wyniku finansowym	0	-16 769	-4 457	0
- wycena odnośzona do innych całkowitych dochodów	0	0	-35 819	-3 508
- pozostałe	0	0	-18 496	0
Aktywa i zobowiązania na koniec okresu	155	266 462	445 176	11 711

42. Działalność powiernicza

W 2023 roku oraz 2022 roku Grupa Kapitałowa nie prowadziła działalności powierniczej.

43. Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych

Opis działalności Grupy Kapitałowej w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych

Działalność operacyjna dotyczy podstawowego obszaru działalności Grupy Kapitałowej, która nie ma charakteru działalności inwestycyjnej i finansowej.

Działalność inwestycyjna polega na nabywaniu i zbywaniu udziałów lub akcji w jednostkach zależnych i stowarzyszonych, wartości niematerialnych, rzeczowych aktywów trwałych, nieruchomości inwestycyjnych oraz dłużnych instrumentów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie. Wpływy z działalności inwestycyjnej obejmują ponadto dywidendy otrzymane z tytułu posiadania akcji i udziałów w innych podmiotach.

Działalność finansowa dotyczy długoterminowych (powyżej 12 miesięcy) operacji finansowych i obejmuje wpływy i wydatki związane zarówno z pozyskaniem, jak i spłatą własnych oraz obcych źródeł finansowania. Do działalności tej Grupa Kapitałowa zalicza także emisję dłużnych papierów wartościowych, wydatki na nabycie akcji własnych, dopłaty do kapitału oraz płatności dywidend na rzecz właścicieli i innych wydatków z tytułu podziału zysku.

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Dla celów rachunku przepływów pieniężnych, gotówka i jej ekwiwalenty obejmują środki pieniężne w kasie oraz środki w Banku Centralnym o nieograniczonych możliwościach dysponowania (środki na rachunkach bieżących) oraz należności od innych banków, w tym lokaty terminowe z pierwotnym terminem wymagalności do 3 miesięcy.

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 693 438	2 865 305
Należności od innych banków z pierwotnym terminem wymagalności do 3 miesięcy	514 873	579 474
Razem środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	<u>2 208 311</u>	<u>3 444 779</u>

Różnice pomiędzy zmianami stanu niektórych pozycji wykazanymi w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych

Przyczyny wystąpienia różnic pomiędzy zmianami stanu wykazanymi w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych:

- 1) ze zmiany stanu należności od innych banków wyłączono zmianę stanu części należności stanowiących ekwiwalent środków pieniężnych;
- 2) ze zmiany stanu papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody wyłączono wycenę papierów wartościowych, która została ujęta w innych całkowitych dochodach (kapitał własny);
- 3) ze zmiany stanu papierów wartościowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody wyłączono wycenę papierów wartościowych, która została ujęta w innych całkowitych dochodach (kapitał własny);
- 4) ze zmiany stanu pozostałych aktywów wyłączono przepływy pieniężne pomiędzy podmiotami Grupy Kapitałowej dotyczące objęcia emisji kapitału.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

	Zmiana stanu za rok zakończony 31.12.2023		
	W sprawozdaniu z sytuacji finansowej	W sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	Różnica
Zmiana stanu należności od innych banków wycenianych w zamortyzowanym koszcie	36 196	-28 405	64 601
Zmiana stanu papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-4 157 662	-4 118 943	-38 719
Zmiana stanu papierów wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-1 998	12	-2 010
Zmiana stanu pozostałych aktywów	-1 002	2 398	-3 400

	Zmiana stanu za rok zakończony 31.12.2022		
	W sprawozdaniu z sytuacji finansowej	W sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	Różnica
Zmiana stanu należności od innych banków wycenianych w zamortyzowanym koszcie	-224 408	-2 922	-221 486
Zmiana stanu papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	2 821 347	2 863 430	-42 083

Objaśnienie do pozycji „Inne korekty” w części „Przeplwy pieniężne netto z działalności operacyjnej”

Pozycja „Inne korekty” zawiera między innymi przyrost odpisów na majątku trwałym, które w 2023 roku wyniosły 1.035 tys. zł, a w 2022 roku 7.496 tys. zł.

44. Zobowiązania warunkowe i pozabilansowe

Zobowiązania pozabilansowe Grupy Kapitałowej obejmują:

- 1) zobowiązania do udzielania kredytów, na które składają się przyznane kwoty kredytów, limity na kartach kredytowych oraz limity zadłużenia w rachunku bieżącym. Kwoty oraz odpowiadające im terminy, w których Grupa Kapitałowa zobowiązana będzie do zrealizowania pozabilansowych zobowiązań finansowych poprzez udzielenie kredytów zostały zaprezentowane w nocie poniżej;
- 2) udzielone gwarancje stanowiące zabezpieczenie wywiązania się klientów Grupy Kapitałowej ze swoich zobowiązań wobec osób trzecich. Wartość gwarancji zaprezentowana w nocie poniżej odzwierciedla maksymalną możliwą do poniesienia stratę, jaka byłaby ujawniona na dzień bilansowy, gdyby klienci nie wywiązali się ze swoich zobowiązań.

Na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz 31 grudnia 2022 roku Grupa Kapitałowa nie zaciągała zobowiązań z tytułu gwarancji emisji.

Zobowiązania warunkowe udzielone według rodzaju

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Finansowe	1 546 752	1 375 751
- niewykorzystane linie kredytowe	440 327	431 991
- niewykorzystane kredyty w rachunku bieżącym	1 027 625	915 668
- limity na kartach kredytowych	16 084	6 186
- pozostałe	62 716	21 906
Gwarancyjne	31 563	35 465
- gwarancje udzielone	31 563	35 465
- pozostałe	0	0
Razem zobowiązania warunkowe	<u>1 578 315</u>	<u>1 411 216</u>

Zobowiązania warunkowe udzielone według terminów zapadalności

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Finansowe	1 546 752	1 375 751
do 1 miesiąca	404 714	401 255
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	905 395	775 074
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	161 523	191 541
powyżej 1 roku do 5 lat	75 120	7 881
powyżej 5 lat	0	0
Gwarancyjne	31 563	35 465
do 1 miesiąca	7 870	8 214
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	2 223	2 150
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	10 786	10 745
powyżej 1 roku do 5 lat	7 625	14 209
powyżej 5 lat	3 059	147
Razem zobowiązania warunkowe	<u>1 578 315</u>	<u>1 411 216</u>

Na powyższe zobowiązania warunkowe udzielone według stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz na dzień 31 grudnia 2022 roku utworzone zostały rezerwy na zobowiązania pozabilansowe w wysokości, odpowiednio: 1.067 tys. zł oraz 1.417 tys. zł.

Zobowiązania pozabilansowe związane z realizacją operacji kupna lub sprzedaży

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Bieżące operacje wymiany	63 101	100 107
Terminowe operacje wymiany	738 650	118 552
Razem zobowiązania pozabilansowe związane z realizacją operacji kupna lub sprzedaży	<u>801 751</u>	<u>218 659</u>

Zobowiązania pozabilansowe otrzymane

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Finansowe	5 135	1 761
Gwarancyjne	288 948	308 828
Razem zobowiązania pozabilansowe otrzymane	<u>294 083</u>	<u>310 589</u>

45. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań

Wartość nominalną zobowiązań podlegających zabezpieczeniu oraz wartość bilansową papierów wartościowych zabezpieczających zobowiązania Grupy Kapitałowej zaprezentowane zostały w poniższych tabelach.

Aktywa Grupy Kapitałowej stanowiące zabezpieczenie zobowiązań na dzień 31 grudnia 2023 roku

Rodzaj aktywów stanowiących zabezpieczenie	Rodzaj zobowiązania	Wartość nominalna zobowiązań podlegających zabezpieczeniu	Wartość bilansowa aktywów stanowiących zabezpieczenie
Obligacje Skarbu Państwa	FOŚG	243 957	245 765
Obligacje Skarbu Państwa	BFG-FG	17 652	20 156
Obligacje Skarbu Państwa	BFG-FPR	47 926	60 313
Obligacje Skarbu Państwa	Kredyt lombardowy	1 500 000	1 505 296
Obligacje Skarbu Państwa	Kredyt techniczny	93 200	116 911
Obligacje Skarbu Państwa	Zabezpieczenie pod umowy ramowe	99 000	97 693
Nieruchomości	Kredyty inwestycyjne	1 789	18 976
Nieruchomości	Pożyczka WFOŚiGW	21	272
Razem		2 003 545	2 065 382

Aktywa Grupy Kapitałowej stanowiące zabezpieczenie zobowiązań na dzień 31 grudnia 2022 roku

Rodzaj aktywów stanowiących zabezpieczenie	Rodzaj zobowiązania	Wartość nominalna zobowiązań podlegających zabezpieczeniu	Wartość bilansowa aktywów stanowiących zabezpieczenie
Obligacje Skarbu Państwa	FOŚG	286 778	289 277
Obligacje Skarbu Państwa	BFG-FG	16 012	20 121
Obligacje Skarbu Państwa	BFG-FPR	47 926	60 212
Obligacje Skarbu Państwa	Kredyt lombardowy	1 500 000	1 502 998
Obligacje Skarbu Państwa	Kredyt techniczny	116 500	116 733
Obligacje Skarbu Państwa	Zabezpieczenie pod umowy ramowe	99 000	97 516
Nieruchomości	Kredyty inwestycyjne	2 483	18 976
Nieruchomości	Pożyczka WFOŚiGW	48	272
Razem		2 068 747	2 106 105

46. Transakcje z podmiotami powiązanymi

W niniejszej notce Grupa Kapitałowa prezentuje transakcje z kluczowym personelem kierowniczym, które traktuje jako transakcje z podmiotami powiązanymi.

Wynagrodzenia członków Zarządu, Rady Nadzorczej Banku BPS S.A. oraz spółek Grupy Kapitałowej

	31.12.2023	31.12.2022
Zarząd	7 573	5 433
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	7 276	5 402
Świadczenia po okresie zatrudnienia	0	30
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	290	0
Pozostałe świadczenia	7	1
Rada Nadzorcza	2 557	1 979
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	2 557	1 979
Pozostałe świadczenia	0	0
Razem wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom Zarządu, Rady Nadzorczej	10 130	7 412

Wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej Banku BPS S.A. oraz spółek Grupy Kapitałowej

	31.12.2023	31.12.2022
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	20 547	15 464
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	145	33
Pozostałe świadczenia	42	18
Razem wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej	20 734	15 515

Na dzień 31 grudnia 2023 roku i 31 grudnia 2022 roku wynagrodzenia członków Zarządu, Rady Nadzorczej i pozostałych członków głównej kadry kierowniczej składały się głównie z wynagrodzeń zasadniczych i narzutów na te wynagrodzenia oraz świadczeń z tytułu rozwiązania stosunku pracy.

Wysokość kredytów i pożyczek udzielonych członkom Zarządu, Rady Nadzorczej oraz głównej kadry kierowniczej Banku BPS S.A. oraz spółek Grupy Kapitałowej

Na dzień 31 grudnia 2023 roku członkowie Zarządu Banku, Rady Nadzorczej Banku oraz głównej kadry kierowniczej Banku oraz spółek Grupy Kapitałowej korzystali z:

- 1) 12 kredytów udzielonych na łączną kwotę 4.513 tys. zł, dla których zadłużenie na dzień 31 grudnia 2023 roku wyniosło 3.013 tys. zł;
- 2) 23 kart kredytowych o łącznym limicie zadłużenia 248 tys. zł, których wykorzystanie na dzień 31 grudnia 2023 roku wyniosło 21 tys. zł.

Z powyższych transakcji: 5 Kredytów Mieszkaniowych Mój Dom, oraz 1 Uniwersalny Kredyt Hipoteczny miały indywidualnie negocjowane warunki. Pozostałe kredyty zostały zawarte na standardowych warunkach cenowych dla wymienionych produktów lub w ramach powszechnie dostępnych promocji.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku członkowie Zarządu Banku, Rady Nadzorczej Banku oraz głównej kadry kierowniczej Banku oraz spółek Grupy Kapitałowej korzystali z:

- 1) 17 kredytów udzielonych na łączną kwotę 5.629 tys. zł, dla których zadłużenie na dzień 31 grudnia 2022 roku wyniosło 3.787 tys. zł;

- 2) 25 kart kredytowych o łącznym limicie zadłużenia 280 tys. zł, których wykorzystanie na dzień 31 grudnia 2022 roku wyniosło 20 tys. zł.

Z powyższych transakcji: 7 Kredytów Mieszkaniowych Mój Dom, 1 Uniwersalny Kredyt Hipoteczny oraz 1 Kredyty Bezpieczna Gotówka miały indywidualnie negocjowane warunki. Pozostałe kredyty zostały zawarte na standardowych warunkach cenowych dla wymienionych produktów lub w ramach powszechnie dostępnych promocji.

Inne transakcje z udziałem członków Zarządu, Rady Nadzorczej oraz głównej kadry kierowniczej Banku BPS S.A. oraz spółek Grupy Kapitałowej

Na dzień 31 grudnia 2023 roku członkowie Zarządu Banku, Rady Nadzorczej Banku oraz głównej kadry kierowniczej Banku oraz spółek Grupy Kapitałowej posiadali łącznie 128 rachunków bieżących i terminowych w walucie polskiej oraz walutach obcych w łącznej kwocie 2.722 tys. zł. Wszystkie wymienione transakcje zawarte zostały na standardowych dla danego produktu warunkach cenowych.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku członkowie Zarządu Banku, Rady Nadzorczej Banku oraz głównej kadry kierowniczej Banku oraz spółek Grupy Kapitałowej posiadali łącznie 109 rachunków bieżących i terminowych w walucie polskiej oraz walutach obcych w łącznej kwocie 1.585 tys. zł. Wszystkie wymienione transakcje zawarte zostały na standardowych dla danego produktu warunkach cenowych.

47. Informacje dotyczące podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Podmiotem uprawnionym do badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku Polskiej Spółdzielczości S.A., jednostkowego sprawozdania finansowego Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. oraz jednostkowych sprawozdań finansowych istotnych spółek zależnych za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 oraz za rok zakończony 31 grudnia 2022 roku jest Grant Thornton Polska Prosta spółka akcyjna (wcześniej: Grant Thornton Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa).

Wynagrodzenie firmy audytorskiej i podmiotów z nią powiązanych z tytułu świadczonych usług na rzecz Banku BPS S.A wyniosło:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Wynagrodzenie z tytułu badania rocznego sprawozdania finansowego	360	308
Wynagrodzenie z tytułu innych usług poświadczających, w tym		
- przeglądu sprawozdania finansowego	0	0

Wynagrodzenie firmy audytorskiej i podmiotów z nią powiązanych z tytułu świadczonych usług na rzecz spółek Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A wyniosło:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Wynagrodzenie z tytułu badania rocznego sprawozdania finansowego	266	260
Wynagrodzenie z tytułu innych usług poświadczających, w tym		
- przeglądu sprawozdania finansowego	78	61

48. Struktura zatrudnienia

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Bank, z tego:	668	676
Centrala	495	492
Oddziały Banku	173	184
Jednostki zależne	830	836
Razem zatrudnienie w etatach	<u>1 498</u>	<u>1 512</u>

49. Sekurytyzacja

W 2023 roku Bank zawarł 4 umowy sprzedaży wierzytelności z rozpoznaną utratą wartości z funduszami sekurytyzacyjnymi niepowiązanymi z Bankiem, w ramach których sprzedane zostały pakiety wierzytelności o łącznej wartości 311.794 tys. zł, która obejmowała kwoty główne, odsetki i inne należności uboczne. Łączna cena uzyskana za sprzedaż tych wierzytelności wyniosła 14.227 tys. zł.

W 2022 roku Bank zawarł 1 umowę sprzedaży wierzytelności z rozpoznaną utratą wartości z funduszem sekurytyzacyjnymi niepowiązanymi z Bankiem, w ramach których sprzedane zostały pakiety wierzytelności o łącznej wartości 24.425 tys. zł. Cena uzyskana za sprzedaż tych wierzytelności wyniosła 1.150 tys. zł.

Ponadto w 2022 roku Bank zawarł z podmiotem niepowiązanym z Bankiem umowę sprzedaży wierzytelności kredytowej bez rozpoznanej utraty wartości, w ramach której sprzedano wierzytelność o wartości 2.007 tys. zł za kwotę 1.859 tys. zł.

Łączna kwota sprzedanych w roku 2022 wierzytelności (kwoty główne, odsetki i inne należności uboczne) wyniosła 26.436 tys. zł, a łączna cena uzyskana ze sprzedaży wierzytelności wyniosła 3.009 tys. zł.

50. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym

Po dniu bilansowym nie wystąpiły istotne zdarzenia mające wpływ na działalność Grupy Kapitałowej.

51. Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych („ZFŚS”)

Ustawa o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych z dnia 4 marca 1994 roku, z późniejszymi zmianami, wprowadziła wymóg tworzenia Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych przez pracodawców zatrudniających co najmniej 20 pracowników. Celem Funduszu jest finansowanie działalności socjalnej na rzecz pracowników.

Zobowiązania Funduszu stanowią skumulowane odpisy na rzecz ZFŚS, pomniejszone o bezzwrotne wydatki z ZFŚS.

W skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupa Kapitałowa nie ujawnia aktywów i zobowiązań Funduszu, ze względu na fakt, że aktywa ZFŚS nie stanowią aktywów Grupy Kapitałowej. W związku z tym saldo z tytułu ZFŚS w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz na dzień 31 grudnia 2022 roku wyniosło zero.

W poniższym zestawieniu przedstawiono rodzaje oraz wartość bilansową aktywów, stanu Funduszu i kosztów związanych z ZFŚS.

	31.12.2023	31.12.2022
Pożyczki udzielone pracownikom	284	207
Środki pieniężne na rachunku ZFŚS	436	384
Aktywa ZFŚS	720	591
Wartość ZFŚS	720	591
	2023	2022
Odpisy dokonane na rzecz ZFŚS w okresie	-2 707	-2 586

52. Cele i zasady zarządzania ryzykiem

52.1. Ryzyko kredytowe

Definicja ryzyka kredytowego

Grupa Kapitałowa definiuje ryzyko kredytowe jako niebezpieczeństwo niewypłacalności kredytobiorcy lub braku spłaty zaciągniętych zobowiązań w terminie określonym w umowie, spowodowanych brakiem możliwości uregulowania w całości lub części zobowiązań wobec podmiotów wchodzących w skład Grupy Kapitałowej. Ryzyko kredytowe jest związane zarówno z bilansowymi ekspozycjami kredytowymi (udzielone kredyty i pożyczki), jak również z pozabilansowymi zobowiązaniami, do których zalicza się gwarancje bankowe i niewykorzystane linie kredytowe. Identyfikacja ryzyka kredytowego i zarządzanie tym ryzykiem odbywa się zarówno na poziomie pojedynczej ekspozycji kredytowej, jak i w ujęciu portfelowym.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym i utrzymanie tego ryzyka na bezpiecznym, zdefiniowanym w apetycie na ryzyko poziomie ma zasadnicze znaczenie dla wyników prowadzonej działalności i stabilności funkcjonowania Grupy Kapitałowej.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w Grupie Kapitałowej realizowane jest m.in. poprzez:

- 1) właściwą ocenę ryzyka;
- 2) skuteczny proces monitorowania zaangażowania kredytowego zarówno wobec pojedynczego klienta, jak również całego portfela kredytowego;
- 3) ostrożnościowe podejście do ryzyka, polegające na:
 - a) identyfikacji oraz ocenie aktualnych i potencjalnych źródeł jego występowania,
 - b) preferowaniu płynnych zabezpieczeń o wysokiej wartości,
 - c) stosowaniu metod ograniczania ryzyka kredytowego generowanego przez ekspozycje kredytowe,
 - d) rekomendowaniu stosowania jednolitych zasad oceny ryzyka kredytowego w Grupie Kapitałowej.

Bank, w granicach i na zasadach wynikających z obowiązującego prawa, sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem, kierując się regułami odnoszącymi się do nadzorowanych spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej.

Ramy prawne procesu zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie Kapitałowej

System zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie Kapitałowej, który znajduje odzwierciedlenie w obowiązujących w Banku regulacjach, w szczególności w metodykach kredytowania i w modelach wyceny, ma charakter kompleksowy i jest zintegrowany z procesami operacyjnymi Banku. Zawiera elementy identyfikacji, pomiaru i oceny, prognozowania i monitorowania, raportowania i kontroli podejmowanego ryzyka kredytowego. Metody zarządzania ryzykiem oraz systemy pomiaru ryzyka dostosowane są do skali i złożoności ryzyka, aktualnie prowadzonej oraz planowanej działalności przy uwzględnieniu otoczenia, w którym działa

Grupa Kapitałowa. Proces ten odbywa się w ramach zdefiniowanych zakresów odpowiedzialności oraz z wykorzystaniem odpowiedniej infrastruktury informatycznej.

Funkcjonujące w Grupie Kapitałowej regulacje dotyczą wszystkich etapów procesu kredytowego, tj. analizy kredytowej i oceny ryzyka, podejmowania decyzji kredytowych, ustanawiania prawnych form zabezpieczeń kredytów oraz należności leasingowych, monitoringu ekspozycji oraz kredytobiorcy i zarządzania ryzykiem koncentracji.

Spółki zależne Grupy Kapitałowej zobowiązane są do posiadania tych, spośród regulacji z obszaru zarządzania ryzykiem kredytowym, których wprowadzenie do stosowania rekomendowane jest im przez Bank - w zależności od specyfiki profilu ryzyka danej spółki.

Ryzyko kredytowe Grupy Kapitałowej wynika głównie z działalności kredytowej w segmencie klientów korporacyjnych, małych i średnich przedsiębiorstw oraz klientów detalicznych.

Grupa Kapitałowa kontynuuje prace nad stałą racjonalizacją procesu zarządzania ryzykiem kredytowym w kierunku poprawy jego efektywności i bezpieczeństwa. Doskonalone są w szczególności procedury i narzędzia pomiaru i monitorowania ryzyka.

Organizacja procesu oceny ryzyka kredytowego Grupy Kapitałowej

Zasady oceny ryzyka w Grupie Kapitałowej określają wewnętrzne regulacje, których głównym celem jest zapewnienie jednolitej i obiektywnej oceny ryzyka w procesie kredytowania.

W procesie oceny ryzyka kredytowego pojedynczej ekspozycji kredytowej uczestniczą:

- 1) Zarząd Banku oraz Komitety Kredytowe (w zależności od łącznego zaangażowania Grupy Kapitałowej w ekspozycje kredytowe kontrahenta), poprzez podejmowanie decyzji dotyczącej zgody na realizowanie przez spółkę zależną transakcji, generującej ryzyko kredytowe;
- 2) Departament Ryzyka Kredytowego - poprzez:
 - a) weryfikację oceny ryzyka kredytowego transakcji realizowanych przez spółki zależne wchodzące w skład Grupy Kapitałowej,
 - b) uczestnictwo wyznaczonych pracowników Departamentu Ryzyka Kredytowego w posiedzeniach Komitetów Kredytowych spółek zależnych wchodzących w skład Grupy Kapitałowej.
- 3) Departament Polityki Kredytowej - poprzez:
 - a) zarządzanie systemem zapytań dotyczących wykorzystania limitów koncentracji zaangażowań funkcjonujących w Grupie Kapitałowej.

Stopień zaangażowania wyżej wymienionych organów, komitetów i komórek organizacyjnych Banku w ocenę ryzyka kredytowego pojedynczej ekspozycji jest dostosowywany do skali oraz specyfiki działalności poszczególnych spółek zależnych i jest określony w ich regulacjach wewnętrznych.

Ocena ryzyka kredytowego obejmuje wszystkie procesy kredytowe począwszy od analizy kredytowej, podejmowania decyzji kredytowych, do monitorowania spłaty wierzytelności oraz ustanowionych zabezpieczeń.

Celem monitorowania jest identyfikacja zagrożeń w celu podjęcia działań zapobiegawczych oraz eliminowanie następstw ryzyka kredytowego. Grupa Kapitałowa kładzie szczególny nacisk na skuteczne monitorowanie ryzyka kredytowego, na bieżąco udoskonala procedury w tym zakresie, dostosowując je do zmieniających się warunków i obowiązujących regulacji nadzorczych.

Struktura organizacyjna procesu oceny ryzyka kredytowego w Grupie Kapitałowej służy zapewnieniu równowagi pomiędzy celami komercyjnymi i akceptowanym poziomem ryzyka, przy uwzględnieniu aktualnych realiów ekonomicznych. Dla osiągnięcia tego celu podejmowane są następujące działania:

- 1) kształtowanie zasad polityki kredytowej oraz procesów i procedur dla celów akceptacji dopuszczalnego poziomu ryzyka kredytowego;
- 2) kompleksowy przegląd i aktualizacja polityk i procedur kredytowych w celu dostosowania do zmian zachodzących w otoczeniu regulacyjnym;
- 3) wspieranie procesu powstawania i rozwoju narzędzi służących do identyfikacji oraz pomiaru ryzyka;
- 4) aktualizacja metod zarządzania procesem kredytowym;

- 5) kontrola prawidłowej realizacji podjętych decyzji kredytowych;
- 6) tworzenie odpowiedniego poziomu odpisów w związku wystąpieniem przesłanek utraty wartości;
- 7) podnoszenie kwalifikacji z obszaru ryzyka kredytowego wśród pracowników Grupy Kapitałowej;
- 8) zarządzanie wierzytelnościami trudnymi ukierunkowane na minimalizację ryzyka i strat Grupy Kapitałowej.

W działalności kredytowej Grupa Kapitałowa kładzie duży nacisk na przestrzeganie regulacji i obowiązujących norm ostrożnościowych.

Polityka zarządzania ryzykiem kredytowym

Ostrożnościowe kierunki zarządzania ryzykiem kredytowym oparte są o Politykę Kredytową, która jest opracowywana w celu identyfikacji i pomiaru podejmowanego ryzyka, a także dla regularnego ustalania i weryfikowania odpowiednich parametrów minimalizujących skalę narażenia na ryzyko.

Polityka kredytowa odnosi się do poszczególnych segmentów biznesowych i portfeli kredytowych. Zawiera wytyczne w zakresie identyfikacji obszarów występowania ryzyka, ich pomiaru oraz metod ich minimalizacji do poziomu akceptowanego przez Grupę. Polityka kredytowa uwzględnia działania ograniczające potencjalne zagrożenie wynikające z otoczenia makroekonomicznego i ich oddziaływaniu na jakość portfela, a także wymogi regulacyjne i najlepsze praktyki rynkowe. Działalność kredytowa Grupy Kapitałowej koncentruje się na wzroście portfela kredytowego przy jednoczesnym zagwarantowaniu jego wysokiej jakości, dobrej rentowności i satysfakcji klienta.

W celu zwiększenia skuteczności procesu zarządzania ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczych transakcji kredytowych oraz oceny wiarygodności klientów, Grupa Kapitałowa kontynuuje i rozszerza współpracę z instytucjami zewnętrznymi, oferującymi systemy wspomagające zarządzanie ryzykiem kredytowym.

Zasady podejmowania decyzji kredytowych

Głównym czynnikiem uwzględnianym w procesie decyzyjnym jest zdolność kredytowa kredytobiorcy oraz prawdopodobieństwo braku wywiązania się przez niego z zobowiązań w określonym horyzoncie czasu.

Decyzje kredytowe w Grupie Kapitałowej podejmowane są na różnych poziomach decyzyjnych. Rodzaj i liczba poziomów decyzyjnych zaangażowanych w proces podejmowania decyzji kredytowej uzależniona jest od przedmiotu i podmiotu tej decyzji oraz od kwoty łącznego zaangażowania Grupy Kapitałowej w klienta lub grupę powiązanych klientów.

Dla niższych kwot zaangażowania w ekspozycje kredytowe kontrahentów decyzje kredytowe podejmowane są minimum dwuosobowo, dla wyższych kwot zaangażowania decyzje kredytowe podejmują Komitety Kredytowe oraz Zarząd Banku. Wyjątek stanowią decyzje w sprawie udzielania lub zmiany warunków transakcji kredytowej w oparciu o zautomatyzowany proces oceny zdolności kredytowej oraz w sprawie monitorowania ekspozycji kredytowej. W tych sprawach decyzje kredytowe podejmowane są przez pracowników posiadających stosowne kompetencje kredytowe.

Podjęcie decyzji kredytowej dotyczącej zawarcia lub zmiany warunków transakcji kredytowej standardowo poprzedzane jest analizą, przeprowadzaną przez komórkę organizacyjną Departamentu Ryzyka Kredytowego.

Koncentracja zaangażowań

Ryzyko koncentracji w Grupie Kapitałowej postrzegane jest jako najbardziej istotny pojedynczy czynnik ryzyka. Dla wzrostu bezpieczeństwa działalność kredytowa limitowana jest w oparciu o zewnętrzne normy ostrożnościowe jak i wewnętrzne limity koncentracji.

Zarządzanie ryzykiem koncentracji zaangażowań dotyczy jednostkowych ekspozycji, jak i aktywów portfelowych. W odniesieniu do portfela kredytowego Grupa Kapitałowa stosuje i monitoruje limity zaangażowania, w szczególności w odniesieniu do segmentacji: klientów, produktów, branż, terminów zapadalności, regionów, jak również łącznego zaangażowania wobec klientów. Obowiązujące limity zewnętrzne wynikają z przepisów prawa, w tym z ustawy Prawo bankowe i z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego

i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku wraz z późniejszymi zmianami, a limity wewnętrzne ustalone są zgodnie z rekomendacjami instytucji nadzorczych.

Wyznaczając wewnętrzne limity, Grupa Kapitałowa ma na celu stworzenie właściwej struktury portfela oraz wspieranie efektywnego zarządzania ryzykiem koncentracji. Wyznaczone poziomy limitów są na bieżąco monitorowane, a te charakteryzujące się podwyższonym ryzykiem, są dodatkowo obwarowane inną ścieżką decyzyjności dla szczebli decyzyjnych z wyższym limitem uprawnień.

Wybór instrumentów zarządzania ryzykiem koncentracji zaangażowań uzależniony jest od zidentyfikowanego poziomu tego ryzyka, przy zachowaniu zasady proporcjonalności względem profilu ryzyka Grupy Kapitałowej.

Raporty z zakresu przestrzegania norm ostrożnościowych określonych limitami zewnętrznymi i wewnętrznymi są sporządzane i przekazywane zgodnie z zasadami określonymi w ramach Systemu Informacji Kierownictwa.

Na dzień 31 grudnia 2023 roku Grupa Kapitałowa utrzymała limit dużych ekspozycji na poziomie poniżej progu nadzorczego.

Duże zaangażowania w portfelu kredytów i pożyczek udzielonych klientom

Dla dużych zaangażowań w portfelu kredytów i pożyczek udzielonych klientom pozycja „Całkowite zaangażowania” to suma zaangażowania bilansowego oraz zobowiązań pozabilansowych. Pozycja „Strata” liczona jest jako suma odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych oraz rezerw na zobowiązania pozabilansowe. Pozycja „Udział % w portfelu” liczona jest od wartości ekspozycji netto.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Największe zaangażowania wobec klientów na dzień 31 grudnia 2023 roku

Podmiot	Status default tak/nie	Całkowite zaangażowanie	Strata	Wartość ekspozycji netto	Udział % w portfelu
1	Nie	321 751	-599	321 152	4,4%
2	Nie	214 330	-382	213 948	2,9%
3	Nie	128 324	-242	128 082	1,7%
4	Nie	102 502	-287	102 215	1,4%
5	Tak	90 006	-34 499	55 507	0,8%
6	Nie	82 942	-161	82 781	1,1%
7	Nie	81 896	-60	81 836	1,1%
8	Nie	81 562	-158	81 404	1,1%
9	Nie	76 000	-143	75 857	1,0%
10	Nie	72 931	-133	72 798	1,0%
Razem		1 252 244	-36 664	1 215 580	16,5%

Największe zaangażowania wobec klientów na dzień 31 grudnia 2022 roku

Podmiot	Status default tak/nie	Całkowite zaangażowanie	Strata	Wartość ekspozycji netto	Udział % w portfelu
1	Nie	346 751	-643	346 108	4,4%
2	Nie	248 253	-446	247 807	3,2%
3	Nie	244 112	-1 045	243 067	3,1%
4	Nie	140 550	-269	140 281	1,8%
5	Nie	107 714	-302	107 412	1,4%
6	Nie	88 185	-35	88 150	1,1%
7	Nie	85 879	-165	85 714	1,1%
8	Nie	84 487	-163	84 324	1,1%
9	Nie	83 977	-59	83 918	1,1%
10	Nie	83 349	-153	83 196	1,1%
Razem		1 513 257	-3 280	1 509 977	19,4%

Największe zaangażowania wobec grup podmiotów powiązanych na dzień 31 grudnia 2023 roku

Grupa	Status default tak/nie	Całkowite zaangażowanie	Strata	Wartość ekspozycji netto	Udział % w portfelu
1	Nie	56 963	-106	56 857	0,8%
2	Tak	73 733	-28 184	45 549	0,6%
3	Nie	38 687	-22	38 665	0,5%
4	Tak	44 171	-5 944	38 227	0,5%
5	Nie	10 760	-6	10 754	0,1%
Razem		224 314	-34 262	190 052	2,5%

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Największe zaangażowania wobec grup podmiotów powiązanych na dzień 31 grudnia 2022 roku

Grupa	Status default tak/nie	Całkowite zaangażowanie	Strata	Wartość ekspozycji netto	Udział % w portfelu
1	Nie	61 057	-98	60 959	0,8%
2	Tak	78 477	-27 747	50 730	0,6%
3	Tak	55 051	-6 996	48 055	0,6%
4	Nie	45 741	-12	45 729	0,6%
5	Nie	43 354	-26	43 328	0,6%
Razem		283 680	-34 879	248 801	3,2%

Na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz na dzień 31 grudnia 2022 roku nie wystąpiło przekroczenie limitu koncentracji dla pojedynczego podmiotu oraz dla grupy podmiotów powiązanych.

Struktura geograficzna kredytów i pożyczek udzielonych klientom

Struktura geograficzna na dzień 31 grudnia 2023 roku

	Sektor finansowy	Sektor niefinansowy	Sektor budżetowy	Razem
dolnośląskie	0	360 303	357 231	717 534
kujawsko-pomorskie	0	53 879	177 611	231 490
lubelskie	0	355 980	44 588	400 568
lubuskie	0	40 467	101 948	142 415
łódzkie	0	177 898	73 883	251 781
małopolskie	0	365 771	410 705	776 476
mazowieckie	135 306	535 914	135 290	806 510
opolskie	0	140 528	53 657	194 185
podkarpackie	0	314 819	53 397	368 216
podlaskie	0	127 034	81 361	208 395
pomorskie	0	166 053	255 852	421 905
śląskie	2 357	156 577	152 272	311 206
świętokrzyskie	55	148 641	3 092	151 788
warmińsko-mazurskie	0	263 242	60 705	323 947
wielkopolskie	0	136 063	150 325	286 388
zachodnio-pomorskie	0	124 061	32 341	156 402
Razem	137 718	3 467 230	2 144 258	5 749 206

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Struktura geograficzna na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Sektor finansowy	Sektor niefinansowy	Sektor budżetowy	Razem
dolnośląskie	0	402 086	415 137	817 223
kujawsko-pomorskie	0	63 596	187 831	251 427
lubelskie	0	420 737	52 437	473 174
lubuskie	0	48 405	104 429	152 834
łódzkie	0	175 417	80 717	256 134
małopolskie	0	357 940	459 725	817 665
mazowieckie	139 604	643 055	153 278	935 937
opolskie	0	154 842	55 389	210 231
podkarpackie	0	340 289	62 631	402 920
podlaskie	0	140 881	84 439	225 320
pomorskie	0	191 655	293 995	485 650
śląskie	2 357	189 322	168 744	360 423
świętokrzyskie	44	142 891	3 091	146 026
warmińsko-mazurskie	0	332 933	70 218	403 151
wielkopolskie	0	136 824	179 456	316 280
zachodnio-pomorskie	0	121 245	37 639	158 884
Razem	142 005	3 862 118	2 409 156	6 413 279

Struktura branżowa kredytów i pożyczek udzielonych klientom

Struktura branżowa kredytów i pożyczek udzielonych klientom na dzień 31 grudnia 2023 roku

	Sektor finansowy	Sektor niefinansowy	Sektor budżetowy	Razem
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0	191 809	0	191 809
Górnictwo i wydobywanie	0	1 606	0	1 606
Przetwórstwo przemysłowe	0	227 510	0	227 510
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	5 273	0	5 273
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	8 287	0	8 287
Budownictwo	0	230 225	0	230 225
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	0	328 390	0	328 390
Transport i gospodarka magazynowa	0	31 552	0	31 552
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	0	249 971	0	249 971
Informacja i komunikacja	0	424	0	424
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	129 581	590	20	130 191
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	323 754	722	324 476
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	8 137	12 670	0	20 807
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	20 491	0	20 491
Administracja publiczna i ochrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0	2 143 439	2 143 439
Edukacja	0	7 433	0	7 433
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0	59 372	0	59 372
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	10 233	77	10 310
Pozostała działalność usługowa	0	4 481	0	4 481
Osoby fizyczne	0	1 753 159	0	1 753 159
Razem	137 718	3 467 230	2 144 258	5 749 206

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Struktura branżowa kredytów i pożyczek udzielonych klientom na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Sektor finansowy	Sektor niefinansowy	Sektor budżetowy	Razem
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0	230 745	0	230 745
Górnictwo i wydobywanie	0	9 376	0	9 376
Przetwórstwo przemysłowe	0	314 338	0	314 338
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	7 078	0	7 078
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	16 550	0	16 550
Budownictwo	0	261 850	0	261 850
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	0	363 615	0	363 615
Transport i gospodarka magazynowa	0	34 482	0	34 482
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	0	286 655	0	286 655
Informacja i komunikacja	0	4 417	0	4 417
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	137 584	7 156	26	144 766
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	301 014	937	301 951
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4 421	15 457	0	19 878
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	26 897	0	26 897
Administracja publiczna i ochrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0	2 407 840	2 407 840
Edukacja	0	7 721	0	7 721
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0	67 442	20	67 462
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	21 961	333	22 294
Pozostała działalność usługowa	0	7 768	0	7 768
Osoby fizyczne	0	1 877 596	0	1 877 596
Razem	142 005	3 862 118	2 409 156	6 413 279

Stosowane zabezpieczenia

Zabezpieczenie wierzycelności kredytowych Grupy Kapitałowej stanowi istotny element minimalizowania nieprzewidywalnych ryzyk mogących zmaterializować się w przyszłości w procesie kredytowania.

Polityka zabezpieczeń stosowana przez Bank oraz te spółki z Grupy Kapitałowej, których działalność związana jest z finansowaniem podmiotów gospodarczych i osób fizycznych, przy podejmowaniu decyzji o udzieleniu produktu niosącego ryzyko kredytowe, nakierowana jest na ochronę interesów Grupy Kapitałowej. Cel ten osiągnąć jest m.in. poprzez ustanawianie pełnego zabezpieczenia - adekwatnego do podejmowanego ryzyka – o jak najwyższej jakości oraz obowiązującego w całym okresie trwania zabezpieczanej wierzycelności.

Przyjmowane zabezpieczenia podlegają ocenie według jego płynności, aktualnej wartości rynkowej, wpływu na poziom tworzonych odpisów i ograniczenie utraty wartości portfela kredytowego jak również ze względu na możliwość zmniejszenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego.

W ocenie przedmiotu zabezpieczenia szacowana jest jego wartość możliwa do uzyskania podczas ewentualnego postępowania windykacyjnego, z uwzględnieniem ograniczeń prawnych, ekonomicznych oraz innych, mogących wpływać na rzeczywistą możliwość zaspokojenia się.

Grupa Kapitałowa prowadzi rozbudowaną politykę zabezpieczeń, wykorzystując zarówno zabezpieczenia rzeczowe, jak i zabezpieczenia osobiste.

Dokonując wyboru określonej formy zabezpieczenia wierzycelności uwzględnia się między innymi takie czynniki jak:

- 1) rodzaj oferowanego produktu kredytowego, długość okresu kredytowania i kwota zaangażowania;

- 2) sytuacja ekonomiczno-finansowa kredytobiorcy;
- 3) status prawny kredytobiorcy;
- 4) płynność oferowanego zabezpieczenia;
- 5) stan i wartość rynkowa przedmiotu zabezpieczenia oraz podatność na deprecjację w okresie utrzymywania zabezpieczenia.

Podmioty Grupy Kapitałowej cyklicznie monitorują ustanowione zabezpieczenia w celu wczesnej identyfikacji sygnałów ostrzegawczych oraz podjęcia stosownych działań ograniczających ryzyko kredytowe i gwarantujących uzyskanie planowanych przychodów z udzielonej ekspozycji kredytowej.

W przypadkach pogorszenia się sytuacji majątkowej kredytobiorcy, istotnego obniżenia wartości zabezpieczeń lub wystąpienia innego rodzaju zagrożenia terminowej spłaty zabezpieczonej wierzytelności, poprzez odpowiednie postanowienia w umowie o zawarcie transakcji kredytowej, Grupa Kapitałowa dąży do ustanowienia dodatkowego zabezpieczenia.

Ocena ryzyka kredytowego

Metodyki oceny zdolności i wiarygodności kredytowej opracowane zostały odrębnie dla poszczególnych segmentów klientów, z uwzględnieniem ich statusu. W Grupie Kapitałowej funkcjonują metodyki dla:

- 1) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą;
- 2) podmiotów prowadzących działalność rolniczą;
- 3) jednostek samorządu terytorialnego (JST);
- 4) wspólnot mieszkaniowych;
- 5) spółek komunalnych;
- 6) osób fizycznych (klienci detaliczni);
- 7) banków spółdzielczych.

Ocena ryzyka kredytowego podmiotów gospodarczych oparta jest na ocenie mierników ilościowych i jakościowych wykorzystywanych w procesie oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorców na podstawie statystycznego systemu ratingowego dla wybranych portfeli kredytowych. System ratingowy jest wykorzystywany w procesie udzielenia kredytu w ramach badania zdolności kredytowej klientów oraz w procesie monitorowania w celu sklasyfikowania klienta do właściwej klasy ryzyka.

Zdolność kredytowa klientów detalicznych uzależniona jest od dochodów uzyskiwanych przez klienta i ich źródeł. Przy badaniu zdolności i wiarygodności kredytowej uwzględniana jest również dotychczasowa historia współpracy z klientem detalicznym oraz jego historia kredytowa i ocena punktowa pozyskana z Biura Informacji Kredytowej, a także informacje pochodzące z innych systemów wymiany informacji. Ocena formalno-prawna oraz ocena zabezpieczeń transakcji udzielanych klientom detalicznym dokonywana jest na ogólnych zasadach obowiązujących w Grupie Kapitałowej.

W celu regularnej oceny podejmowanego ryzyka kredytowego oraz minimalizowania ewentualnych strat na ekspozycjach kredytowych w okresie kredytowania monitorowana jest sytuacja klienta w ramach okresowych i indywidualnych przeglądów kredytowych.

Celem monitoringu jest wczesna identyfikacja sygnałów ostrzegawczych i podejmowanie działań ograniczających ryzyko kredytowe oraz gwarantujących uzyskanie planowanych przychodów z tytułu udzielonej ekspozycji kredytowej, zaklasyfikowanie klientów do odpowiedniej kategorii ryzyka oraz oszacowanie wysokości utraty wartości ekspozycji kredytowej.

Stosowane praktyki w zakresie „forbearance”

Grupa Kapitałowa jako „forbearance” przyjmuje działania mające na celu dokonanie uzgodnionych z dłużnikiem zmian warunków umowy, wymuszonych jego trudną sytuacją finansową (działania restrukturyzacyjne wprowadzające udogodnienia, które w innych przypadkach nie byłyby przyznane). Celem działań forbearance jest przywrócenie dłużnikowi zdolności wywiązania się ze zobowiązań wobec Banku oraz maksymalizacja efektywności zarządzania wierzytelnościami trudnymi.

Zmiana warunków pierwotnej umowy w sposób umożliwiający kredytobiorcy całkowitą lub częściową obsługę zadłużenia lub jego refinansowanie obejmuje między innymi: obniżenie marży, obniżenie oprocentowania, konsolidację kilku wierzytelności wynikających z różnych umów na jedną wierzytelność, zmianę wysokości rat kapitałowych, naliczonych odsetek, zmianę formuły spłaty (raty annuitetowe, raty malejące) bądź zmianę harmonogramu spłat kapitału i/lub odsetek.

W ramach procesu „forbearance” zmiana warunków spłaty wierzytelności jest ustalana indywidualnie wobec każdego kontraktu klienta. Elementem tego procesu jest ocena sytuacji finansowej klienta, ocena możliwości wywiązania się kredytobiorcy z nowych warunków umowy oraz analiza posiadanych zabezpieczeń.

Ekspozycje przestają być klasyfikowane jako ekspozycje forborne w przypadku spełnienia wszystkich niżej wymienionych warunków:

- 1) umowa jest uznawana jako ekspozycja bez zidentyfikowanej przesłanki utraty wartości;
- 2) upłynął co najmniej 2 letni okres warunkowy (tzw: okres próby) liczony od daty uznania ekspozycji forborne jako ekspozycji bez zidentyfikowanej przesłanki utraty wartości;
- 3) kredytobiorca w ciągu co najmniej połowy okresu warunkowego dokonał istotnych spłat kapitału i/lub odsetek;
- 4) w okresie dwuletnim i na koniec tego okresu warunkowego żadna z ekspozycji klienta nie była przeterminowana powyżej 30 dni.

Grupa Kapitałowa nie stosuje praktyk „forbearance” w przypadku, gdy trudności finansowe kredytobiorcy nie są czynnikiem determinującym zmianę warunków umów lub refinansowanie.

Udzielenie „wakacji kredytowych” nie powoduje automatycznej identyfikacji ekspozycji jako „forbearance”. Grupa Kapitałowa stosuje w tym zakresie wytyczne regulacyjne EBA i KNF.

Struktura geograficzna kredytów i pożyczek udzielonych klientom z udzielonym udogodnieniem typu forbearance

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
dolnośląskie	1 682	9 590
lubelskie	3 404	4 046
lubuskie	3 319	3 606
łódzkie	874	1 858
małopolskie	71 165	90 047
mazowieckie	6 179	180 594
opolskie	0	749
podkarpackie	46 025	51 057
podlaskie	3 434	2 544
pomorskie	6 343	1 994
śląskie	7 820	9 971
świętokrzyskie	2 324	3 037
warmińsko-mazurskie	37 531	57 352
wielkopolskie	1 120	1 283
zachodnio-pomorskie	38 851	48 803
Razem	<u>230 071</u>	<u>466 531</u>

Struktura branżowa kredytów i pożyczek udzielonych klientom z udzielonym udogodnieniem typu forbearance

	31.12.2023	31.12.2022
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2 269	2 428
Przetwórstwo przemysłowe	54 287	97 655
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1 285	2 496
Budownictwo	13 784	16 520
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	3 657	5 558
Transport i gospodarka magazynowa	248	308
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	75 167	183 246
Informacja i komunikacja	153	288
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0	0
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	60 140	135 526
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	212	273
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	9 607	6 778
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3 746	4 074
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	77	0
Pozostała działalność usługowa	63	5 259
Osoby fizyczne	5 376	6 122
Razem	230 071	466 531

Zaangażowania z udzielonym udogodnieniem typu forbearance według typu klienta

Wartość bilansowa na dzień 31 grudnia 2023 roku

	Wartość brutto	Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	Wartość netto
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	338 675	-108 604	230 071
- klienci korporacyjni	321 349	-104 031	217 318
- rolnicy	5 189	-2 920	2 269
- przedsiębiorcy indywidualni	6 349	-1 316	5 033
- osoby fizyczne	5 711	-337	5 374
- instytucje rządowe i samorządowe	77	0	77
Razem	338 675	-108 604	230 071

Wartość bilansowa na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Wartość brutto	Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	Wartość netto
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	546 412	-79 881	466 531
- klienci korporacyjni	508 941	-75 137	433 804
- rolnicy	4 786	-2 358	2 428
- przedsiębiorcy indywidualni	26 500	-2 322	24 178
- osoby fizyczne	6 185	-64	6 121
- instytucje rządowe i samorządowe	0	0	0
Razem	546 412	-79 881	466 531

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zaangażowania z udzielonym udogodnieniem typu forbearance według przeterminowania

Zaangażowania z udzielonym udogodnieniem typu forbearance według przeterminowania na dzień 31 grudnia 2023 roku

	Bez przeterminowania	do 30 dni	31 - 60 dni	61 - 90 dni	powyżej 90 dni	Razem
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	163 462	804	28 865	11 195	25 745	230 071
- klienci korporacyjni	159 321	0	28 406	11 195	18 396	217 318
- rolnicy	0	0	0	0	2 269	2 269
- przedsiębiorcy indywidualni	732	0	252	0	4 049	5 033
- osoby fizyczne	3 332	804	207	0	1 031	5 374
- instytucje rządowe i samorządowe	77	0	0	0	0	77
Razem netto	163 462	804	28 865	11 195	25 745	230 071

Zaangażowania z udzielonym udogodnieniem typu forbearance według przeterminowania na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Bez przeterminowania	do 30 dni	31 - 60 dni	61 - 90 dni	powyżej 90 dni	Razem
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	337 944	3 810	36 402	6 045	82 330	466 531
- klienci korporacyjni	328 165	3 660	36 366	5 376	60 237	433 804
- rolnicy	6	0	0	0	2 422	2 428
- przedsiębiorcy indywidualni	5 328	0	0	669	18 181	24 178
- osoby fizyczne	4 445	150	36	0	1 490	6 121
- instytucje rządowe i samorządowe	0	0	0	0	0	0
Razem netto	337 944	3 810	36 402	6 045	82 330	466 531

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Struktura jakościowa portfela

Struktura jakościowa portfela na dzień 31 grudnia 2023 roku

	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Należności od innych banków					
-rating 1	583 685	4 012	0	0	587 697
-rating 2	0	0	0	0	0
-rating 3	0	0	0	0	0
-rating 4	0	0	0	0	0
-brak ratingu	1 762	0	0	0	1 762
Razem	585 447	4 012	0	0	589 459
Należności leasingowe					
-rating 1	45 129	32 845	0	0	77 974
-rating 2	1 894	542 775	0	0	544 669
-rating 3	0	20 951	0	0	20 951
-rating 4	0	0	40 568	0	40 568
-brak ratingu	0	0	0	0	0
Razem	47 023	596 571	40 568	0	684 162
Kredyty i pożyczki udzielone klientom					
-rating 1	4 422 462	513 450	0	0	4 935 912
-rating 2	36 410	127 609	0	0	164 019
-rating 3	3 806	74 571	0	0	78 377
-rating 4	0	0	346 787	55 680	402 467
-brak ratingu	76 662	15 502	324	0	92 488
Razem	4 539 340	731 132	347 111	55 680	5 673 263
Papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody					
-rating 1	9 921 727	0	0	0	9 921 727
-rating 2	0	0	0	0	0
-rating 3	0	0	0	0	0
-rating 4	0	0	658	0	658
-brak ratingu	0	0	0	0	0
Razem	9 921 727	0	658	0	9 922 385
Papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie					
-rating 1	11 629 550	0	0	0	11 629 550
-rating 2	0	0	0	0	0
-rating 3	0	0	0	0	0
-rating 4	0	0	0	0	0
-brak ratingu	17 118	6 764	0	0	23 882
Razem	11 646 668	6 764	0	0	11 653 432
Udzielone zobowiązania warunkowe finansowe i gwarancje					
-rating 1	1 363 099	184 949	0	0	1 548 048
-rating 2	5 288	15 887	0	0	21 175
-rating 3	62	6 332	0	0	6 394
-rating 4	0	0	1 631	0	1 631
-brak ratingu	0	0	0	0	0
Razem	1 368 449	207 168	1 631	0	1 577 248

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Struktura jakościowa portfela na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Należności od innych banków					
-rating 1	619 633	4 283	0	0	623 916
-rating 2	0	0	0	0	0
-rating 3	0	0	0	0	0
-rating 4	0	0	0	0	0
-brak ratingu	1 739	0	0	0	1 739
Razem	621 372	4 283	0	0	625 655
Należności leasingowe					
-rating 1	49 989	8 104	0	0	58 093
-rating 2	31 239	456 762	0	0	488 001
-rating 3	0	44	0	0	44
-rating 4	0	11 438	45 591	0	57 029
-brak ratingu	0	0	0	0	0
Razem	81 228	476 348	45 591	0	603 167
Kredyty i pożyczki udzielone klientom					
-rating 1	4 946 382	616 099	0	0	5 562 481
-rating 2	24 515	103 618	0	0	128 133
-rating 3	9 771	80 495	0	0	90 266
-rating 4	0	0	515 103	2 014	517 117
-brak ratingu	1	0	0	0	1
Razem	4 980 669	800 212	515 103	2 014	6 297 998
Papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody					
-rating 1	5 763 863	0	0	0	5 763 863
-rating 2	0	0	0	0	0
-rating 3	0	0	0	0	0
-rating 4	0	0	860	0	860
-brak ratingu	0	0	0	0	0
Razem	5 763 863	0	860	0	5 764 723
Papiery wartościowe wyceniane w amortyzowanym koszcie					
-rating 1	9 534 238	0	0	0	9 534 238
-rating 2	0	0	0	0	0
-rating 3	0	0	0	0	0
-rating 4	0	0	0	0	0
-brak ratingu	21 335	510	0	0	21 845
Razem	9 555 573	510	0	0	9 556 083
Udzielone zobowiązania warunkowe finansowe i gwarancje					
-rating 1	1 176 117	219 573	0	0	1 395 690
-rating 2	1 790	4 405	0	0	6 195
-rating 3	54	1 232	0	0	1 286
-rating 4	0	0	2 768	0	2 768
-brak ratingu	3 860	0	0	0	3 860
Razem	1 181 821	225 210	2 768	0	1 409 799

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Analiza wiekowa aktywów finansowych

Analiza wiekowa aktywów finansowych na dzień 31 grudnia 2023 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Należności od innych banków					
Bez przeterminowania	585 447	4 012	0	0	589 459
do 30 dni	0	0	0	0	0
31 - 60 dni	0	0	0	0	0
61 - 90 dni	0	0	0	0	0
powyżej 90 dni	0	0	0	0	0
Razem	585 447	4 012	0	0	589 459
Należności leasingowe					
Bez przeterminowania	47 023	429 109	1 157	0	477 289
do 30 dni	0	148 536	8 438	0	156 974
31 - 60 dni	0	18 926	3 808	0	22 734
61 - 90 dni	0	0	6 651	0	6 651
powyżej 90 dni	0	0	20 514	0	20 514
Razem	47 023	596 571	40 568	0	684 162
Kredyty i pożyczki udzielone klientom					
Bez przeterminowania	4 421 632	647 792	127 149	55 509	5 252 082
do 30 dni	110 224	34 270	7 479	0	151 973
31 - 60 dni	7 312	30 209	34 029	0	71 550
61 - 90 dni	172	8 732	13 255	0	22 159
powyżej 90 dni	0	10 129	165 199	171	175 499
Razem	4 539 340	731 132	347 111	55 680	5 673 263
Papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody					
Bez przeterminowania	9 921 727	0	0	0	9 921 727
do 30 dni	0	0	0	0	0
31 - 60 dni	0	0	0	0	0
61 - 90 dni	0	0	0	0	0
powyżej 90 dni	0	0	658	0	658
Razem	9 921 727	0	658	0	9 922 385
Papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie					
Bez przeterminowania	11 646 668	298	0	0	11 646 966
do 30 dni	0	4 031	0	0	4 031
31 - 60 dni	0	0	0	0	0
61 - 90 dni	0	0	0	0	0
powyżej 90 dni	0	2 435	0	0	2 435
Razem	11 646 668	6 764	0	0	11 653 432
Udzielone zobowiązania warunkowe finansowe i gwarancyjne					
Bez przeterminowania	1 291 460	196 236	1 484	0	1 489 180
do 30 dni	4 845	78	0	0	4 923
31 - 60 dni	6 200	1 343	96	0	7 639
61 - 90 dni	223	548	51	0	822
powyżej 90 dni	65 721	8 963	0	0	74 684
Razem	1 368 449	207 168	1 631	0	1 577 248

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Analiza wiekowa aktywów finansowych na dzień 31 grudnia 2022 roku

	<u>Koszyk 1</u>	<u>Koszyk 2</u>	<u>Koszyk 3</u>	<u>POCI</u>	<u>Razem</u>
Należności od innych banków					
Bez przeterminowania	621 347	4 283	0	0	625 630
do 30 dni	25	0	0	0	25
31 - 60 dni	0	0	0	0	0
61 - 90 dni	0	0	0	0	0
powyżej 90 dni	0	0	0	0	0
Razem	621 372	4 283	0	0	625 655
Należności leasingowe					
Bez przeterminowania	53 556	405 268	9 110	0	467 934
do 30 dni	0	61 412	2 322	0	63 734
31 - 60 dni	27 672	9 207	3 860	0	40 739
61 - 90 dni	0	417	3 578	0	3 995
powyżej 90 dni	0	44	26 721	0	26 765
Razem	81 228	476 348	45 591	0	603 167
Kredyty i pożyczki udzielone klientom					
Bez przeterminowania	4 897 804	750 890	155 148	1 853	5 805 695
do 30 dni	77 028	28 942	7 305	0	113 275
31 - 60 dni	4 865	7 813	41 379	0	54 057
61 - 90 dni	971	6 349	13 908	0	21 228
powyżej 90 dni	1	6 218	297 363	161	303 743
Razem	4 980 669	800 212	515 103	2 014	6 297 998
Papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody					
Bez przeterminowania	5 763 863	0	0	0	5 763 863
do 30 dni	0	0	0	0	0
31 - 60 dni	0	0	0	0	0
61 - 90 dni	0	0	0	0	0
powyżej 90 dni	0	0	860	0	860
Razem	5 763 863	0	860	0	5 764 723
Papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie					
Bez przeterminowania	9 555 573	299	0	0	9 555 872
do 30 dni	0	0	0	0	0
31 - 60 dni	0	0	0	0	0
61 - 90 dni	0	0	0	0	0
powyżej 90 dni	0	211	0	0	211
Razem	9 555 573	510	0	0	9 556 083
Udzielone zobowiązania warunkowe finansowe i gwarancyjne					
Bez przeterminowania	1 170 280	225 107	820	0	1 396 207
do 30 dni	11 541	77	2	0	11 620
31 - 60 dni	0	0	1 221	0	1 221
61 - 90 dni	0	0	698	0	698
powyżej 90 dni	0	26	27	0	53
Razem	1 181 821	225 210	2 768	0	1 409 799

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe bez uwzględnienia posiadanych zabezpieczeń

	Wartość bilansowa netto 31.12.2023	Wartość bilansowa netto 31.12.2022
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 654 014	2 832 112
Należności od innych banków	589 459	625 655
Należności leasingowe	684 162	603 167
Papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	9 922 385	5 764 723
Papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	11 653 432	9 556 083
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	75 943	115 281
- klienci korporacyjni	17 208	27 949
- rolnicy	51 813	77 646
- przedsiębiorcy indywidualni	9	0
- osoby fizyczne	6 913	9 686
- instytucje rządowe i samorządowe	0	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane w zamortyzowanym koszcie	5 673 263	6 297 998
- klienci korporacyjni	1 580 257	1 771 879
- rolnicy	89 912	97 675
- przedsiębiorcy indywidualni	124 222	160 803
- osoby fizyczne	1 734 611	1 858 486
- instytucje rządowe i samorządowe	2 144 261	2 409 155
Zapasy	223	10 593
Pozostałe aktywa	86 526	93 880
Razem ekspozycja bilansowa	30 339 407	25 899 492
Zobowiązania warunkowe udzielone	1 577 248	1 409 799
Razem ekspozycja pozabilansowa	1 577 248	1 409 799
Razem ekspozycja bilansowa i pozabilansowa	31 916 655	27 309 291

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Podział homogeniczny portfela ekspozycji na dzień 31 grudnia 2023 roku

Rozkład portfela dla kredytów detalicznych

31.12.2023									
	Skala PD	Ekspozycje bilansowe brutto	Ekspozycje pozabilansowe	EAD*	Średni PD wyrażone w %	Liczba ekspozycji	Średni LGD wyrażony w %	Średni termin zapadalności	ECL**
Koszyk 1	od 0,00 do <0,15 %	236	654	424	0,11%	167	62,22%	0,12	0
	od 0,15 do <0,25 %	459	1 268	823	0,19%	284	55,96%	0,18	1
	od 0,25 do <0,50 %	4 980	15 614	9 460	0,45%	3 804	60,63%	1,63	24
	od 0,50 do <0,75 %	1 363 881	29 048	1 391 655	0,64%	6 734	10,41%	19,71	872
	od 0,75 do <2,50 %	27 553	2 333	28 222	0,82%	1 302	36,66%	3,83	169
	od 2,50 do <10,00 %	2 567	0	2 567	8,10%	9	22,09%	22,17	44
	od 10,00 do <45,00 %	290	50	340	12,21%	4	58,54%	17,90	23
	od 45,00 do <100,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	Razem	1 399 964	48 966	1 433 490			12 304		65,55
Koszyk 2	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,25 do <0,50 %	14	7	16	0,47%	5	62,03%	4,34	0
	od 0,50 do <0,75 %	135 110	6 031	141 141	0,64%	852	9,29%	17,73	562
	od 0,75 do <2,50 %	1 303	98	1 331	0,82%	83	31,77%	7,46	12
	od 2,50 do <10,00 %	89 045	448	89 402	8,10%	469	7,76%	17,82	2 072
	od 10,00 do <45,00 %	45 176	649	45 540	15,64%	357	8,36%	17,35	1 512
	od 45,00 do <100,00 %	5 451	0	5 451	69,53%	24	16,81%	21,59	838
	Razem	276 099	7 232	282 881			1 790		86,29
31.12.2022									
	Skala PD	Ekspozycje bilansowe brutto	Ekspozycje pozabilansowe	EAD*	Średni PD wyrażone w %	Liczba ekspozycji	Średni LGD wyrażony w %	Średni termin zapadalności	ECL**
Koszyk 1	od 0,00 do <0,15 %	988	3 909	2 256	0,14%	489	69,29%	0,31	1
	od 0,15 do <0,25 %	995	2 451	1 790	0,20%	651	68,56%	0,47	2
	od 0,25 do <0,50 %	1 564 506	27 681	1 583 891	0,42%	10 819	11,02%	20,18	685
	od 0,50 do <0,75 %	1 283	2 190	1 993	0,63%	486	72,52%	0,51	7
	od 0,75 do <2,50 %	32 019	3 292	33 087	0,95%	1 637	39,94%	7,07	179
	od 2,50 do <10,00 %	1 980	0	1 980	8,88%	6	40,86%	24,52	68
	od 10,00 do <45,00 %	518	0	518	12,85%	2	2,55%	17,09	1
	od 45,00 do <100,00 %	4	0	4	91,24%	1	70,64%	1,00	3
	Razem	1 602 293	39 523	1 625 519			14 091		71,15
Koszyk 2	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	0	5	2	0,25%	1	70,64%	0,75	0
	od 0,25 do <0,50 %	102 633	2 659	105 292	0,42%	678	11,17%	17,69	418
	od 0,50 do <0,75 %	5	0	5	0,63%	2	73,71%	0,50	0
	od 0,75 do <2,50 %	2 794	280	2 884	0,93%	178	38,61%	6,65	33
	od 2,50 do <10,00 %	53 359	484	53 841	8,88%	305	9,87%	17,24	1 762
	od 10,00 do <45,00 %	34 879	459	35 118	13,07%	324	8,47%	17,33	1 061
	od 45,00 do <100,00 %	8 606	0	8 606	56,73%	47	13,45%	25,36	979
	Razem	202 276	3 887	205 748			1 535		85,51

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

		31.12.2023				
		Czas w defaulcie	EAD*	Liczba ekspozycji	Średni LGD w %	ECL**
Koszyk 3	do 12 miesięcy		31 714	172	33,20%	10 524
	od 13 do 24 miesięcy		20 397	117	24,71%	5 041
	od 25 do 36 miesięcy		13 122	74	18,70%	2 467
	od 37 do 48 miesięcy		7 658	57	19,57%	1 512
	od 49 do 60 miesięcy		10 367	62	41,12%	4 271
	od 61 do 84 miesięcy		6 876	56	39,30%	2 715
	powyżej 84 miesięcy		18 319	124	60,47%	11 099
	Razem		108 452	662		37 628
POCI	do 12 miesięcy		17	2	98,16%	17
	od 13 do 24 miesięcy		0	0	0,00%	0
	od 25 do 36 miesięcy		158	2	2,37%	4
	od 37 do 48 miesięcy		30	2	97,84%	30
	od 49 do 60 miesięcy		31	6	100,00%	31
	od 61 do 84 miesięcy		1	2	98,62%	1
	powyżej 84 miesięcy		61	7	98,58%	60
	Razem		299	21		143
		31.12.2022				
		Czas w defaulcie	EAD*	Liczba ekspozycji	Średni LGD w %	ECL**
Koszyk 3	do 12 miesięcy		23 021	156	11,03%	2 533
	od 13 do 24 miesięcy		14 438	93	8,06%	1 164
	od 25 do 36 miesięcy		7 657	67	16,39%	1 252
	od 37 do 48 miesięcy		10 687	78	21,58%	2 311
	od 49 do 60 miesięcy		7 554	26	32,39%	2 442
	od 61 do 84 miesięcy		9 314	79	56,53%	5 258
	powyżej 84 miesięcy		12 510	74	50,22%	6 280
	Razem		85 181	573		21 240
POCI	do 12 miesięcy		0	0	0,00%	0
	od 13 do 24 miesięcy		163	3	3,38%	6
	od 25 do 36 miesięcy		24	3	98,15%	24
	od 37 do 48 miesięcy		33	7	98,54%	33
	od 49 do 60 miesięcy		6	3	99,73%	6
	od 61 do 84 miesięcy		79	7	99,20%	79
	powyżej 84 miesięcy		11	2	99,69%	11
	Razem		316	25		159

*EAD po ograniczeniu ryzyka kredytowego i zastosowaniu współczynnika konwersji kredytowej

**ECL - Oczekiwana strata kredytowa

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Rozkład portfela dla przedsiębiorstw

31.12.2023									
	Skala PD	Ekspozycje bilansowe brutto	Ekspozycje pozabilansowe	EAD*	Średni PD wyrażone w %	Liczba ekspozycji	Średni LGD wyrażony w %	Średni termin zapadalności	ECL**
Koszyk 1	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,25 do <0,50 %	10 868	16 700	16 851	0,39%	21	2,07%	0,14	1
	od 0,50 do <0,75 %	48 969	9 304	52 302	0,62%	42	6,73%	0,29	18
	od 0,75 do <2,50 %	659 569	375 182	793 975	1,50%	464	20,45%	4,38	1 999
	od 2,50 do <10,00 %	9 678	5 167	11 529	8,95%	13	3,09%	2,73	24
	od 10,00 do <45,00 %	2 693	16	2 699	10,54%	3	1,46%	7,36	3
	od 45,00 do <100,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
Razem	731 777	406 369	877 355			543		14,90	2 044
Koszyk 2	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,25 do <0,50 %	8 725	2 864	9 751	0,36%	7	1,94%	0,13	0
	od 0,50 do <0,75 %	24 193	2 619	25 131	0,67%	6	2,08%	0,31	2
	od 0,75 do <2,50 %	354 248	50 245	372 248	1,59%	132	7,37%	5,96	802
	od 2,50 do <10,00 %	67 846	14 785	73 143	8,48%	31	3,28%	3,37	344
	od 10,00 do <45,00 %	9 421	5 215	11 289	10,54%	7	2,17%	2,61	16
	od 45,00 do <100,00 %	8 814	899	9 136	50,37%	3	7,60%	0,72	343
Razem	473 247	76 626	500 698			186		13,09	1 508
31.12.2022									
	Skala PD	Ekspozycje bilansowe brutto	Ekspozycje pozabilansowe	EAD*	Średni PD wyrażone w %	Liczba ekspozycji	Średni LGD wyrażony w %	Średni termin zapadalności	ECL**
Koszyk 1	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,25 do <0,50 %	12 750	11 807	17 162	0,28%	28	19,11%	0,09	4
	od 0,50 do <0,75 %	62 445	27 441	72 701	0,65%	59	7,34%	0,34	26
	od 0,75 do <2,50 %	689 102	398 777	838 131	1,12%	543	19,19%	3,55	1 538
	od 2,50 do <10,00 %	47 308	2	47 309	6,93%	22	1,90%	4,05	46
	od 10,00 do <45,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 45,00 do <100,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
Razem	811 605	438 027	975 303			652		8,03	1 614
Koszyk 2	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,25 do <0,50 %	3 985	0	3 985	0,27%	1	0,85%	0,08	0
	od 0,50 do <0,75 %	819	425	978	0,66%	6	0,95%	0,36	0
	od 0,75 do <2,50 %	385 033	16 631	391 249	1,18%	116	1,96%	6,26	192
	od 2,50 do <10,00 %	59 833	3 464	61 127	7,23%	49	9,40%	3,86	933
	od 10,00 do <45,00 %	266	0	266	18,56%	1	12,46%	0,33	1
	od 45,00 do <100,00 %	88	0	88	63,25%	1	1,34%	1,42	1
Razem	450 024	20 520	457 693			174		12,32	1 127

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

		31.12.2023				
		Czas w defaulcie	EAD*	Liczba ekspozycji	Średni LGD w %	ECL**
Koszulk 3		do 12 miesięcy	30 263	25	30,59%	9 278
		od 13 do 24 miesięcy	10 718	17	27,47%	2 974
		od 25 do 36 miesięcy	55 154	38	38,37%	21 050
		od 37 do 48 miesięcy	15 635	31	35,03%	5 494
		od 49 do 60 miesięcy	44 361	56	57,26%	25 426
		od 61 do 84 miesięcy	99 768	63	48,93%	48 799
		powyżej 84 miesięcy	229 970	143	59,30%	136 688
		Razem	485 870	373		249 709
POCI		do 12 miesięcy	0	0	0,00%	0
		od 13 do 24 miesięcy	0	0	0,00%	0
		od 25 do 36 miesięcy	15	1	100,00%	15
		od 37 do 48 miesięcy	2 645	4	98,94%	2 629
		od 49 do 60 miesięcy	4	1	95,02%	4
		od 61 do 84 miesięcy	399	1	100,00%	399
		powyżej 84 miesięcy	0	0	0,00%	0
		Razem	3 063	7		3 047
		31.12.2022				
		Czas w defaulcie	EAD*	Liczba ekspozycji	Średni LGD w %	ECL**
Koszulk 3		do 12 miesięcy	12 406	8	8,25%	3 989
		od 13 do 24 miesięcy	32 131	26	80,77%	25 936
		od 25 do 36 miesięcy	0	0	0,00%	0
		od 37 do 48 miesięcy	0	0	0,00%	0
		od 49 do 60 miesięcy	12	1	100,00%	12
		od 61 do 84 miesięcy	0	0	0,00%	0
		powyżej 84 miesięcy	0	0	0,00%	0
		Razem	44 549	35		29 937
POCI		do 12 miesięcy	0	0	0,00%	0
		od 13 do 24 miesięcy	15	1	100,00%	15
		od 25 do 36 miesięcy	2 200	4	15,33%	348
		od 37 do 48 miesięcy	4	1	96,85%	4
		od 49 do 60 miesięcy	371	1	100,00%	371
		od 61 do 84 miesięcy	0	0	0,00%	0
		powyżej 84 miesięcy	0	0	0,00%	0
		Razem	2 590	7		738

*EAD po ograniczeniu ryzyka kredytowego i zastosowaniu współczynnika konwersji kredytowej

**ECL - Oczekiwana strata kredytowa

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Rozkład portfela dla przedsiębiorców indywidualnych

31.12.2023									
	Skala PD	Ekspozycje bilansowe brutto	Ekspozycje pozabilansowe	EAD*	Średni PD wyrażone w %	Liczba ekspozycji	Średni LGD wyrażony w %	Średni termin zapadalności	ECL**
Koszyk 1	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,25 do <0,50 %	320	1 322	794	0,39%	14	11,39%	0,08	0
	od 0,50 do <0,75 %	1 401	694	1 650	0,58%	21	11,81%	0,17	1
	od 0,75 do <2,50 %	57 390	13 545	62 243	1,97%	205	4,32%	3,82	36
	od 2,50 do <10,00 %	135	0	135	5,48%	1	0,74%	0,33	0
	od 10,00 do <45,00 %	111	0	111	12,59%	1	0,93%	7,92	0
	od 45,00 do <100,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	Razem	59 357	15 561	64 932		242		12,32	37
Koszyk 2	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,25 do <0,50 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,50 do <0,75 %	24	58	45	0,58%	1	0,93%	0,17	0
	od 0,75 do <2,50 %	20 846	1 531	21 395	2,18%	54	4,90%	4,95	25
	od 2,50 do <10,00 %	475	129	521	5,81%	9	10,85%	0,36	2
	od 10,00 do <45,00 %	2 510	37	2 523	12,91%	24	5,39%	3,29	14
	od 45,00 do <100,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	Razem	23 854	1 755	24 483		88		8,77	41
31.12.2022									
	Skala PD	Ekspozycje bilansowe brutto	Ekspozycje pozabilansowe	EAD*	Średni PD wyrażone w %	Liczba ekspozycji	Średni LGD wyrażony w %	Średni termin zapadalności	ECL**
Koszyk 1	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,25 do <0,50 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,50 do <0,75 %	614	1 727	1 259	0,59%	12	5,61%	0,08	0
	od 0,75 do <2,50 %	6 540	5 294	8 519	1,35%	61	7,36%	0,31	7
	od 2,50 do <10,00 %	42 556	2 942	43 656	3,08%	200	4,47%	5,96	41
	od 10,00 do <45,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 45,00 do <100,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	Razem	49 710	9 963	53 434		273		6,35	48
Koszyk 2	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,25 do <0,50 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,50 do <0,75 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,75 do <2,50 %	929	1 014	1 308	2,00%	16	11,68%	0,54	3
	od 2,50 do <10,00 %	37 654	1 668	38 278	5,88%	96	4,96%	4,96	91
	od 10,00 do <45,00 %	4 757	0	4 757	18,10%	12	2,08%	4,84	16
	od 45,00 do <100,00 %	932	0	932	66,05%	4	9,99%	3,93	60
	Razem	44 272	2 682	45 275		128		14,27	170

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

		31.12.2023				
		Czas w defaulcie	EAD*	Liczba ekspozycji	Średni LGD w %	ECL**
Kosztyk 3	do 12 miesięcy		2 238	11	46,01%	1 030
	od 13 do 24 miesięcy		20 241	11	50,41%	10 247
	od 25 do 36 miesięcy		3 305	19	68,71%	2 267
	od 37 do 48 miesięcy		6 263	33	73,20%	4 581
	od 49 do 60 miesięcy		2 836	20	54,79%	1 549
	od 61 do 84 miesięcy		7 369	33	45,76%	3 375
	powyżej 84 miesięcy		29 870	56	92,39%	27 658
	Razem		72 121	183		50 706
POCI	do 12 miesięcy		0	0	0,00%	0
	od 13 do 24 miesięcy		0	0	0,00%	0
	od 25 do 36 miesięcy		0	0	0,00%	0
	od 37 do 48 miesięcy		0	0	0,00%	0
	od 49 do 60 miesięcy		0	1	95,78%	2
	od 61 do 84 miesięcy		0	0	0,00%	0
	powyżej 84 miesięcy		0	2	99,99%	105
	Razem		0	3		107
		31.12.2022				
		Czas w defaulcie	EAD*	Liczba ekspozycji	Średni LGD w %	ECL**
Kosztyk 3	do 12 miesięcy		18 049	16	11,29%	2 046
	od 13 do 24 miesięcy		4 127	23	52,62%	2 171
	od 25 do 36 miesięcy		6 146	35	66,95%	4 109
	od 37 do 48 miesięcy		4 567	26	39,26%	1 790
	od 49 do 60 miesięcy		7 711	38	41,27%	3 165
	od 61 do 84 miesięcy		8 199	27	45,40%	3 726
	powyżej 84 miesięcy		27 993	46	89,08%	24 930
	Razem		76 792	211		41 937
POCI	do 12 miesięcy		0	0	0,00%	0
	od 13 do 24 miesięcy		0	0	0,00%	0
	od 25 do 36 miesięcy		0	0	0,00%	0
	od 37 do 48 miesięcy		2	1	96,53%	2
	od 49 do 60 miesięcy		0	0	0,00%	0
	od 61 do 84 miesięcy		98	1	100,00%	98
	powyżej 84 miesięcy		0	1	1,04%	0
	Razem		100	3		100

*EAD po ograniczeniu ryzyka kredytowego i zastosowaniu współczynnika konwersji kredytowej

**ECL - Oczekiwana strata kredytowa

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Rozkład portfela dla rolników indywidualnych

31.12.2023									
	Skala PD	Ekspozycje bilansowe brutto	Ekspozycje pozabilansowe	EAD*	Średni PD wyrażone w %	Liczba ekspozycji	Średni LGD wyrażony w %	Średni termin zapadalności	ECL**
Koszyk 1	od 0,00 do <0,15 %	144	0	144	0,10%	2	20,31%	0,08	0
	od 0,15 do <0,25 %	137	6	139	0,19%	8	21,36%	0,19	0
	od 0,25 do <0,50 %	719	279	819	0,46%	17	13,24%	0,47	0
	od 0,50 do <0,75 %	397	82	426	0,61%	12	4,37%	0,63	0
	od 0,75 do <2,50 %	85 472	1 359	85 959	0,88%	339	9,40%	5,98	58
	od 2,50 do <10,00 %	11 150	0	11 150	2,69%	52	2,49%	3,99	6
	od 10,00 do <45,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 45,00 do <100,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
Razem	98 019	1 727	98 637			430		11,34	64
Koszyk 2	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,25 do <0,50 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,50 do <0,75 %	0	26	9	0,60%	1	1,18%	0,17	0
	od 0,75 do <2,50 %	9 024	0	9 024	0,89%	12	1,64%	9,65	3
	od 2,50 do <10,00 %	9 148	0	9 148	3,03%	37	8,84%	5,43	45
	od 10,00 do <45,00 %	25	0	25	25,04%	1	0,90%	2,83	0
	od 45,00 do <100,00 %	397	0	397	67,84%	1	0,90%	7,25	3
Razem	18 595	26	18 604			52		25,34	51
31.12.2022									
	Skala PD	Ekspozycje bilansowe brutto	Ekspozycje pozabilansowe	EAD*	Średni PD wyrażone w %	Liczba ekspozycji	Średni LGD wyrażony w %	Średni termin zapadalności	ECL**
Koszyk 1	od 0,00 do <0,15 %	625	20	633	0,13%	35	11,80%	0,28	0
	od 0,15 do <0,25 %	115 992	1 630	116 602	0,20%	426	6,04%	6,59	13
	od 0,25 do <0,50 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,50 do <0,75 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,75 do <2,50 %	32	0	32	1,68%	3	0,93%	0,26	0
	od 2,50 do <10,00 %	0	0	0	5,09%	24	3,85%	7,77	0
	od 10,00 do <45,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 45,00 do <100,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
Razem	116 649	1 650	117 267			488		14,90	13
Koszyk 2	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	2 923	0	2 923	0,21%	9	0,93%	4,18	0
	od 0,25 do <0,50 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,50 do <0,75 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,75 do <2,50 %	59	22	67	2,18%	4	15,11%	0,37	0
	od 2,50 do <10,00 %	17 274	0	17 274	5,38%	81	8,07%	4,79	122
	od 10,00 do <45,00 %	34	0	34	40,95%	1	0,93%	3,83	0
	od 45,00 do <100,00 %	1 335	0	1 335	54,54%	1	0,93%	5,50	10
Razem	21 625	22	21 633			96		18,67	132

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

		31.12.2023				
		Czas w defaulcie	EAD*	Liczba ekspozycji	Średni LGD w %	ECL**
Kosztyk 3	do 12 miesięcy		1 225	4	1,16%	14
	od 13 do 24 miesięcy		995	9	11,72%	118
	od 25 do 36 miesięcy		4 958	4	56,64%	2 823
	od 37 do 48 miesięcy		4 658	14	22,45%	1 049
	od 49 do 60 miesięcy		17 159	22	67,51%	11 628
	od 61 do 84 miesięcy		5 178	13	45,93%	2 381
	powyżej 84 miesięcy		29 182	67	73,41%	21 450
	Razem		63 356	133		39 462
POCI	do 12 miesięcy		0	0	0,00%	0
	od 13 do 24 miesięcy		0	0	0,00%	0
	od 25 do 36 miesięcy		0	0	0,00%	0
	od 37 do 48 miesięcy		12	1	100,00%	12
	od 49 do 60 miesięcy		0	0	0,00%	0
	od 61 do 84 miesięcy		0	0	0,00%	0
	powyżej 84 miesięcy		0	0	0,00%	0
	Razem		12	1		12
		31.12.2022				
		Czas w defaulcie	EAD*	Liczba ekspozycji	Średni LGD w %	ECL**
Kosztyk 3	do 12 miesięcy		1 016	10	4,81%	47
	od 13 do 24 miesięcy		5 662	9	42,02%	2 365
	od 25 do 36 miesięcy		5 045	16	26,73%	1 357
	od 37 do 48 miesięcy		17 914	24	66,41%	11 885
	od 49 do 60 miesięcy		4 973	13	33,49%	1 653
	od 61 do 84 miesięcy		12 406	8	8,25%	3 989
	powyżej 84 miesięcy		32 131	26	80,77%	25 936
	Razem		79 147	106		47 232
POCI	do 12 miesięcy		0	0	0,00%	0
	od 13 do 24 miesięcy		0	0	0,00%	0
	od 25 do 36 miesięcy		12	1	100,00%	12
	od 37 do 48 miesięcy		0	0	0,00%	0
	od 49 do 60 miesięcy		0	0	0,00%	0
	od 61 do 84 miesięcy		0	0	0,00%	0
	powyżej 84 miesięcy		0	0	0,00%	0
	Razem		12	1		12

*EAD po ograniczeniu ryzyka kredytowego i zastosowaniu współczynnika konwersji kredytowej

**ECL - Oczekiwana strata kredytowa

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Rozkład portfela dla należności leasingowych

31.12.2023									
	Skala PD	Ekspozycje bilansowe brutto	Ekspozycje pozabilansowe	EAD*	Średni PD wyrażone w %	Liczba ekspozycji	Średni LGD wyrażony w %	Średni termin zapadalności	ECL**
Koszyk 1	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,25 do <0,50 %	77	0	77	0,32%	1	8,15%	0,08	0
	od 0,50 do <0,75 %	155	0	155	0,63%	4	8,15%	0,25	0
	od 0,75 do <2,50 %	1 575	206	1 575	1,78%	29	8,33%	2,19	2
	od 2,50 do <10,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 10,00 do <45,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 45,00 do <100,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
Razem	1 808	206	1 808			34		2,53	2
Koszyk 2	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,25 do <0,50 %	935	102	935	0,41%	54	15,13%	0,14	0
	od 0,50 do <0,75 %	1 518	0	1 518	0,63%	33	10,98%	0,24	1
	od 0,75 do <2,50 %	376 631	34 814	376 631	1,84%	2 534	10,28%	3,76	2 535
	od 2,50 do <10,00 %	146 922	0	146 922	3,41%	840	9,64%	3,39	1 568
	od 10,00 do <45,00 %	27 099	0	27 099	13,21%	166	9,63%	3,10	935
	od 45,00 do <100,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
Razem	553 105	34 916	553 105			3 627		11	5 040
31.12.2022									
	Skala PD	Ekspozycje bilansowe brutto	Ekspozycje pozabilansowe	EAD*	Średni PD wyrażone w %	Liczba ekspozycji	Średni LGD wyrażony w %	Średni termin zapadalności	ECL**
Koszyk 1	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	1	0	1	0,22%	1	8,93%	0,08	0
	od 0,25 do <0,50 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,50 do <0,75 %	3	0	3	0,67%	1	48,90%	0,42	0
	od 0,75 do <2,50 %	1 648	0	1 648	1,31%	29	8,93%	1,85	2
	od 2,50 do <10,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 10,00 do <45,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 45,00 do <100,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
Razem	1 652	0	1 652			31		2,35	2
Koszyk 2	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	835	0	835	0,20%	30	8,05%	0,08	0
	od 0,25 do <0,50 %	1 909	0	1 909	0,41%	43	10,23%	0,22	1
	od 0,50 do <0,75 %	1 222	0	1 222	0,66%	36	11,59%	0,33	1
	od 0,75 do <2,50 %	407 657	30 384	407 657	1,33%	2 675	11,31%	4,08	2 354
	od 2,50 do <10,00 %	62 686	0	62 686	4,35%	407	10,39%	3,67	950
	od 10,00 do <45,00 %	10 933	0	10 933	15,17%	45	19,53%	4,92	1 207
	od 45,00 do <100,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
Razem	485 242	30 384	485 242			3 236		13,29	4 513

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

		31.12.2023				
		Czas w defaulcie	EAD*	Liczba ekspozycji	Średni LGD w %	ECL**
Koszulk 3	POCI	do 12 miesięcy	31 621	237	6,68%	2 108
		od 13 do 24 miesięcy	7 637	55	13,26%	1 013
		od 25 do 36 miesięcy	2 797	32	19,30%	540
		od 37 do 48 miesięcy	1 087	17	91,76%	997
		od 49 do 60 miesięcy	640	14	88,55%	567
		od 61 do 84 miesięcy	354	6	57,28%	202
		powyżej 84 miesięcy	0	0	0,00%	0
		Razem	44 137	361		5 426
POCI	Koszulk 3	do 12 miesięcy	0	0	0,00%	0
		od 13 do 24 miesięcy	0	0	0,00%	0
		od 25 do 36 miesięcy	0	0	0,00%	0
		od 37 do 48 miesięcy	0	0	0,00%	0
		od 49 do 60 miesięcy	0	0	0,00%	0
		od 61 do 84 miesięcy	0	0	0,00%	0
		powyżej 84 miesięcy	0	0	0,00%	0
		Razem	0	0		0
		31.12.2022				
		Czas w defaulcie	EAD*	Liczba ekspozycji	Średni LGD w %	ECL**
Koszulk 3	POCI	do 12 miesięcy	15 991	84	9,41%	1 506
		od 13 do 24 miesięcy	3 787	38	22,00%	833
		od 25 do 36 miesięcy	1 299	20	24,01%	312
		od 37 do 48 miesięcy	812	17	66,36%	539
		od 49 do 60 miesięcy	340	6	25,21%	86
		od 61 do 84 miesięcy	0	0	0,00%	0
		powyżej 84 miesięcy	0	0	0,00%	0
		Razem	22 229	165		3 276
POCI	Koszulk 3	do 12 miesięcy	0	0	0,00%	0
		od 13 do 24 miesięcy	0	0	0,00%	0
		od 25 do 36 miesięcy	0	0	0,00%	0
		od 37 do 48 miesięcy	0	0	0,00%	0
		od 49 do 60 miesięcy	0	0	0,00%	0
		od 61 do 84 miesięcy	0	0	0,00%	0
		powyżej 84 miesięcy	0	0	0,00%	0
		Razem	0	0		0

*EAD po ograniczeniu ryzyka kredytowego i zastosowaniu współczynnika konwersji kredytowej

**ECL - Oczekiwana strata kredytowa

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Rozkład portfela dla należności faktoringowych

31.12.2023									
	Skala PD	Ekspozycje bilansowe brutto	Ekspozycje pozabilansowe	EAD*	Średni PD wyrażone w %	Liczba ekspozycji	Średni LGD wyrażony w %	Średni termin zapadalności	ECL**
Koszyk 1	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,25 do <0,50 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,50 do <0,75 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,75 do <2,50 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 2,50 do <10,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 10,00 do <45,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 45,00 do <100,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
Razem	0	0	0	0		0		0,00	0
Koszyk 2	od 0,00 do <0,15 %	69 031	90 347	69 031	0,04%	62	42,02%	1,00	12
	od 0,15 do <0,25 %	6 075	4 563	6 075	0,21%	2	41,98%	1,00	6
	od 0,25 do <0,50 %	245	5	245	0,39%	1	47,35%	1,00	0
	od 0,50 do <0,75 %	217	746	217	0,54%	2	41,98%	1,00	1
	od 0,75 do <2,50 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 2,50 do <10,00 %	1 422	556	1 422	4,50%	4	10,00%	1,00	6
	od 10,00 do <45,00 %	4 652	10 580	4 652	12,82%	16	10,00%	1,00	63
	od 45,00 do <100,00 %	1 018	3 559	1 018	67,16%	7	10,15%	1,00	73
Razem	82 661	110 355	82 661		94		7,00	161	
31.12.2022									
	Skala PD	Ekspozycje bilansowe brutto	Ekspozycje pozabilansowe	EAD*	Średni PD wyrażone w %	Liczba ekspozycji	Średni LGD wyrażony w %	Średni termin zapadalności	ECL**
Koszyk 1	od 0,00 do <0,15 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,15 do <0,25 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,25 do <0,50 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,50 do <0,75 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,75 do <2,50 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 2,50 do <10,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 10,00 do <45,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 45,00 do <100,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
Razem	0	0	0	0		0		0,00	0
Koszyk 2	od 0,00 do <0,15 %	6 400	4 263	6 400	0,21%	2	41,98%	1,00	6
	od 0,15 do <0,25 %	458	343	458	0,39%	1	47,35%	1,00	1
	od 0,25 do <0,50 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,50 do <0,75 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
	od 0,75 do <2,50 %	2 944	13	2 944	4,40%	4	10,00%	1,00	13
	od 2,50 do <10,00 %	3 144	5 202	3 144	12,97%	14	10,00%	1,00	44
	od 10,00 do <45,00 %	1 419	743	1 419	53,52%	4	10,00%	1,00	80
	od 45,00 do <100,00 %	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0,00	0
Razem	14 365	10 564	14 365		25		5,00	144	

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

		31.12.2023				
		Czas w defaulcie	EAD*	Liczba ekspozycji	Średni LGD w %	ECL**
Koszyk 3		do 12 miesięcy	0	0	0,00%	0
		od 13 do 24 miesięcy	0	0	0,00%	0
		od 25 do 36 miesięcy	0	0	0,00%	0
		od 37 do 48 miesięcy	0	0	0,00%	0
		od 49 do 60 miesięcy	0	0	0,00%	0
		od 61 do 84 miesięcy	0	0	0,00%	0
		powyżej 84 miesięcy	0	0	0,00%	0
		Razem	0	0		0
POCI		do 12 miesięcy	31	1	10,00%	0
		od 13 do 24 miesięcy	1	0	0,00%	0
		od 25 do 36 miesięcy	61	0	0,00%	0
		od 37 do 48 miesięcy	0	0	0,00%	0
		od 49 do 60 miesięcy	0	1	100,00%	1 780
		od 61 do 84 miesięcy	0	1	100,00%	8
		powyżej 84 miesięcy	0	9	100,00%	935
		Razem	94	12		2 723
		31.12.2022				
		Czas w defaulcie	EAD*	Liczba ekspozycji	Średni LGD w %	ECL**
Koszyk 3		do 12 miesięcy	0	0	0,00%	0
		od 13 do 24 miesięcy	0	0	0,00%	0
		od 25 do 36 miesięcy	0	0	0,00%	0
		od 37 do 48 miesięcy	0	0	0,00%	0
		od 49 do 60 miesięcy	0	0	0,00%	0
		od 61 do 84 miesięcy	0	0	0,00%	0
		powyżej 84 miesięcy	0	0	0,00%	0
		Razem	0	0		0
POCI		do 12 miesięcy	11	2	47,33%	5
		od 13 do 24 miesięcy	0	0	0,00%	0
		od 25 do 36 miesięcy	0	0	0,00%	0
		od 37 do 48 miesięcy	1 920	1	100,00%	1 920
		od 49 do 60 miesięcy	8	1	100,00%	8
		od 61 do 84 miesięcy	356	6	100,00%	356
		powyżej 84 miesięcy	794	5	100,00%	794
		Razem	3 089	15		3 083

*EAD po ograniczeniu ryzyka kredytowego i zastosowaniu współczynnika konwersji kredytowej

**ECL - Oczekiwana strata kredytowa

Pomiar utraty wartości

Odpisy na oczekiwane straty kredytowe tworzone są zgodnie z MSSF 9 z wykorzystaniem modelu opartego na zmianach poziomu ryzyka kredytowego (alokacja do koszyków):

- 1) Koszyk 1 – ekspozycje, dla których na dzień bilansowy nie stwierdzono istotnego wzrostu ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia oraz aktywa z którymi wiąże się nisko ryzyko. Dla koszyka 1 Grupa Kapitałowa rozpoznaje odpis z tytułu oczekiwanej straty kredytowej powiązany z prawdopodobieństwem niewykonania zobowiązania w horyzoncie 12 miesięcy lub do terminu zapadalności, jeżeli jest krótszy niż 12 miesięcy;
- 2) Koszyk 2 – ekspozycje, dla których zidentyfikowano istotny wzrost ryzyka kredytowego (tj. wzrost prawdopodobieństwa wejścia w default) od momentu początkowego ujęcia, ale jeszcze nie rozpoznano zdarzenia niewykonania zobowiązania dla tego aktywa na dzień bilansowy. Do koszyka 2, zgodnie z wymaganiami standardu, klasyfikowane są także aktywa, co do których instytucja nie jest w stanie stwierdzić, czy doszło, czy nie doszło do istotnego wzrostu ryzyka kredytowego a pozyskanie lub odtworzenie tych informacji wiąże się ze zbyt dużym kosztem lub wymaga zbyt dużo starań. W przypadku koszyka 2 oczekiwana strata kredytowa szacowana jest w okresie do terminu zapadalności aktywa;
- 3) Koszyk 3 – aktywa finansowe, w odniesieniu do których rozpoznano zdarzenie niewykonania zobowiązania (stwierdzono istnienie przesłanki utraty wartości), a przesłanki utraty wartości są obiektywne na dzień bilansowy. W przypadku koszyka 3 oczekiwana strata kredytowa szacowana jest w okresie do terminu zapadalności aktywa;
- 4) Koszyk POCI – zakupione lub wytworzone aktywa finansowe w odniesieniu do których rozpoznano zdarzenie niewykonania zobowiązania w momencie początkowego ujęcia. Oczekiwana strata kredytowa szacowana jest w okresie do terminu zapadalności aktywa.

Dla poszczególnych poziomów ryzyka kredytowego weryfikowana jest zależność stopy default od czynników makroekonomicznych i dla segmentów, dla których identyfikowana jest istotność ww. parametrów dokonywane są korekt PD i LGD zgodnie z przyjętym modelem. Realizowana jest zasada FLI (Forward Looking Information) także w oparciu o sygnały ostrzegawcze, które mogą świadczyć o możliwości wystąpienia zagrożeń w przyszłości oraz stanowią kryteria identyfikacji znaczącego wzrostu ryzyka. Są to, w szczególności:

- 1) Identyfikacja jakościowego sygnału ostrzegania, do którego należą:
 - a) przeterminowanie z uwzględnieniem progu istotności przekraczające 30 dni lub bez uwzględnienia progu istotności przeterminowania przekraczające 90 dni,
 - b) klasyfikacja klienta na Watch Listę,
 - c) klasyfikacja ekspozycji do kategorii ekspozycji restrukturyzowanych obsługiwanych z udogodnieniem w spłacie (Performing Forborne),
 - d) pogorszenie się profilu branży,
 - e) spadek jakości posiadanych przez Bank zabezpieczeń, powodujący dla klientów detalicznych wzrost wskaźnika LTV ponad 100% przy LTV z momentu udzielenia poniżej 100%;
- 2) Identyfikacja ilościowego sygnału ostrzegania będącego istotnym pogorszeniem skumulowanego PD lifetime poprzez łączne przekroczenie progu względnego i bezwzględnego.

Za przesłanki utraty wartości uznaje się, w szczególności:

- 1) przeterminowanie spłaty kapitału, odsetek lub opłat powyżej 90 dni kalendarzowych z zachowaniem progu istotności;
- 2) śmierć jednego ze współkredytobiorców przy zaległościach w spłacie z uwzględnieniem progu istotności przekraczającego 60 dni;
- 3) wypowiedzenie umowy kredytu;
- 4) uzasadnione podejrzenie wyłudzenia kredytu;
- 5) klasyfikacja ekspozycji do kategorii ekspozycji restrukturyzowanych nieobsługiwanych z udogodnieniem w spłacie (Non-Performing Forborne);

- 6) uzyskanie informacji o złożeniu przez klienta propozycji układowych w postępowaniu o zatwierdzenie układu obejmujących zmianę warunków finansowania przez bank;
- 7) złożenie wniosku o postępowanie upadłościowe, ogłoszenie upadłości lub powzięcie informacji o złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości dłużnika, postawieniu dłużnika w stan likwidacji, rozwiązaniu lub unieważnieniu spółki, ustanowieniu kuratora;
- 8) pozyskanie pisemnej informacji o działaniach lub zaniechaniach klienta mogących skutkować istotnym ograniczeniem możliwości dochodzenia roszczeń przez Bank;
- 9) istotne pogorszenie sytuacji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstwa w stosunku do oceny w momencie udzielania kredytu;
- 10) zaprzestanie działalności gospodarczej/rolniczej;
- 11) niespłacenie zadłużenia w innych instytucjach finansowych skutkujące opóźnieniem powyżej 90 dni lub niespłacenie kwoty zrealizowanego poręczenia Skarbu Państwa;
- 12) uzyskanie informacji o utracie pracy skutkującej problemami finansowymi klienta detalicznego, jeżeli pozostałe dochody nie zapewniają zdolności kredytowej;
- 13) przesłanka utraty wartości w spółce zależnej Banku;
- 14) uzyskanie informacji o problemach finansowych klienta skutkujących wystąpieniem istotnych tytułów egzekucyjnych w ostatnich 12-stu miesiącach;
- 15) w przypadku, gdy przynajmniej jedna z ekspozycji posiada przeterminowanie z uwzględnieniem prognozy istotności powyżej 90 dni oraz stanowi ponad 20% wszystkich ekspozycji bilansowych wobec dłużnika detalicznego.

W stosunku do banków listę przesłanek utraty wartości to w szczególności:

- 1) przeterminowanie spłaty kapitału lub odsetek powyżej 7 dni kalendarzowych od umownej daty spłaty, powyżej kwoty 2000 PLN;
- 2) uzyskanie informacji o wszczęciu postępowania upadłościowego lub bankructwa klienta - banku (złożenie wniosku);
- 3) uzyskanie informacji o ustanowieniu zarządu komisarycznego;
- 4) uzyskanie informacji o likwidacji banku, zawieszeniu jego działalności lub ogłoszeniu upadłości;
- 5) istotne pogorszenie sytuacji ekonomiczno-finansowej banku w stosunku do ostatnio przeprowadzonej oceny;
- 6) wypowiedzenie umowy kredytu.

W przypadku ekspozycji kredytowych klasyfikowanych jako POCI, tj. takich, które w momencie początkowego ujęcia w bilansie mają rozpoznaną utratę wartości, oczekiwane straty kredytowe Bank szacuje w pozostałym okresie życia aktywa finansowego. Za zdarzenia prowadzące do powstania ekspozycji POCI uznaje się w szczególności:

- 1) zakup portfela kredytów dotkniętego utratą wartości;
- 2) zakup aktywów finansowych z głębokim dyskontem;
- 3) udzielenie nowego finansowania klientowi znajdującemu się w sytuacji default;
- 4) modyfikacja zapisów umownych prowadząca do zmiany wyniku testu SPPI.

Bank dokonuje klasyfikacji aktywów do grupy niskiego ryzyka dla podmiotów charakteryzujących się ratingiem inwestycyjnym oraz na podstawie wag ryzyka, struktury właścicielskiej, branży gospodarki oraz unormowań prawnych regulujących działalność analizowanej grupy podmiotów.

Aktywa finansowe o niskim poziomie ryzyka to aktywa o niskim ryzyku niewykonania zobowiązania przez kredytobiorców. Aktywo niskiego ryzyka jest nierozdzielnie związane z klientem, w przypadku którego występuje niskie ryzyko kredytowe. Do grupy podmiotów niskiego ryzyka Bank zalicza następujące instytucje, o ile nie ujawniono przesłanek utraty wartości lub sygnałów ostrzegawczych:

- 1) banki spółdzielcze;

- 2) banki komercyjne;
- 3) jednostki samorządu terytorialnego (JST);
- 4) Skarb Państwa, instytucje i agencje instytucji rządowych szczebla centralnego;
- 5) Bank Gospodarstwa Krajowego oraz Narodowy Bank Polski;
- 6) izby rozliczeniowe;
- 7) Spółdzielnia Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Do kalkulacji i oszacowania oczekiwanej straty z tytułu kredytów i pożyczek wycenianych w zamortyzowanym koszcie Bank wykorzystuje dwie metody:

- 1) indywidualną dla ekspozycji kredytowych indywidualnie istotnych spełniających zdefiniowane przez Bank kryteria odnoszące się do wysokości zaangażowania, dla których wystąpiły zdarzenia, które w ocenie Banku rozpoznawane były jako przesłanka indywidualnej utraty wartości;
- 2) portfelową dla ekspozycji kredytowych indywidualnie nieistotnych oraz ekspozycji kredytowych indywidualnie istotnych, które nie podlegały wycenie metodą indywidualną.

Metoda kalkulacji oczekiwanej straty kredytowej w metodzie portfelowej opiera się na prawdopodobieństwie dożycia w granulacji miesięcznej. Dla potrzeb oszacowania oczekiwanych przepływów pieniężnych z ekspozycji kredytowych Bank dokonuje kalkulacji współczynników portfelowych (PD, LGD, CCF) w cyklu miesięcznym. W 2023 roku Bank dokonywał cyklicznego przeglądu metodologii ustalania parametrów wykorzystywanych do pomiaru utraty wartości metodą portfelową. Kalkulacja wykonywana jest przy uwzględnieniu scenariusza centralnego, optymistycznego oraz pesymistycznego, które koryguje się o wpływ parametrów makroekonomicznych w przypadku, gdy są one istotne dla danego segmentu.

Pomiar utraty wartości ekspozycji kredytowych metodą indywidualną dokonywany jest co miesiąc.

Dla metody indywidualnej Bank wyodrębnił scenariusze szacowania oczekiwanych przepływów pieniężnych, w tym np. spłaty własne klienta, restrukturyzacja zadłużenia lub sprzedaż wierzytelności.

Wartość straty na ekspozycji kredytowej ustalona metodą indywidualną, stanowi różnicę pomiędzy wartością narażoną na ryzyko (EAD) ekspozycji kredytowej, a wartością bieżącą zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych, powiększona o ewentualne koszty egzekucji. Odwrócenie straty, czyli ponowna klasyfikacja kredytu jako ekspozycja bez utraty wartości możliwa jest po wystąpieniu kryterium ustąpienia przesłanki oraz upływie określonego okresu kwarantanny, w którym przesłanka nie była identyfikowana, a opóźnienia w spłacie nie były istotne.

Podejście do szacowania parametrów ryzyka

Model PD - prawdopodobieństwo ujawnienia się przesłanki utraty wartości jest estymowane w oparciu o dane historyczne z zastosowaniem metody opartej o macierz migracji łańcucha Markowa. Do wyliczeń wykorzystywana jest segmentacja związana z typem klienta, grupą produktową i koszykiem opóźnienia w spłacie.

Model LGD opiera się na oczekiwanych odzyskach z zabezpieczeń oraz spłatach własnych dla części niezabezpieczonej.

Model EAD/CCF obejmuje kalkulację parametru CCF, oczekiwanego czasu trwania produktu (w przypadku aktywów o charakterze rewolwingowym). Segmentacja modelu CCF bazuje na typie klienta, typie produktu a także informacji o statusie klienta. Szacowana strata jest wyliczona modelem dożycia w granulacji miesięcznej.

Portfel kredytów i pożyczek wycenianych do wartości godziwej

Portfel kredytów i pożyczek wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy zawiera ekspozycje kredytowe, w oprocentowaniu których występuje komponent dźwigni finansowej, tj. formuła oprocentowania oparta o mnożnik powyżej 1. W modelu wyceny kredytów według wartości godziwej przyjęto założenie, że rynkowa wartość ekspozycji pracujących stanowi sumę oczekiwanych przepływów pieniężnych wynikających z kontraktu do czasu zapadalności ekspozycji skorygowaną o przyszłe oczekiwane koszty ryzyka oraz koszty niezbędne do obsługi danego portfela instrumentów, zdyskontowanych rynkową stopą procentową.

W przypadku ekspozycji podlegających ocenie grupowej, wartość godziwa jest wyznaczana na podstawie miesięcznych oczekiwanych przepływów pieniężnych (parametry portfelowe zgodnie z definicjami wykorzystywanymi na potrzeby kalkulacji default).

W przypadku ekspozycji podlegających ocenie indywidualnej, wartość godziwa jest wyznaczana na podstawie miesięcznych oczekiwanych przepływów pieniężnych wynikających z indywidualnej oceny kontraktu.

Ryzyko kredytowe

W 2023 roku kontynuowano podstawowe zasady procesu zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym metody ograniczania ryzyka kredytowego ustalone w latach poprzednich. W związku z utrzymującą się niestabilną sytuacją gospodarczą, trwającą wojną w Ukrainie, Bank dokonał przeglądu i zmian w procesie kredytowym.

W ramach przeprowadzonego przeglądu procesu zarządzania ryzykiem kredytowym kontynuowano działania mitygujące ryzyko kredytowe polegające na:

- 1) utrzymaniu ograniczenia finansowania tych sektorów gospodarki, które Grupa Kapitałowa uznała za najbardziej dotknięte skutkami pandemii Covid-19, określając branże podwyższonego ryzyka;
- 2) utrzymaniu ostrożnościowego podejścia do finansowania klientów korporacyjnych, w tym w przypadku:
 - a) kredytów inwestycyjnych utrzymanie wymogu wyższej wartości wkładu własnego, wyższych wymagań dotyczących wyników finansowych, w tym wymaganego poziomu ratingu oraz wskaźników LtV,
 - b) kredytów obrotowych - utrzymanie niższej maksymalnej kwoty kredytowania, dodatkowych wymagań wyznaczania maksymalnej kwoty finansowania obrotowego z uwzględnieniem kryterium spadku przychodów oraz dodatkowych wymagań dotyczących zabezpieczeń, w tym wymogu zabezpieczenia rzeczowego lub gwarancją BGK,
 - c) finansowania działalności deweloperskiej - ograniczenie finansowania deweloperów bez doświadczenia, ograniczenie możliwości finansowania inwestycji w małych aglomeracjach, braku możliwości refinansowania gruntów oraz uzależnienie wypłaty transz od poziomu sprzedaży lokali/domów;
- 3) utrzymanie ostrożnościowego podejścia finansowania klientów detalicznych, poprzez:
 - a) utrzymanie niższej maksymalnej kwoty finansowania dla ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
 - b) korektę bufora na ryzyko zmiany stopy procentowej, stosowanego przy ocenie zdolności kredytowej,
 - c) utrzymanie niższej kwoty kredytu gotówkowego udzielanego klientowi detalicznemu za pośrednictwem przedsiębiorcy, z którym podpisana została umowa o współpracy.

Dodatkowo, Bank na bieżąco analizuje przyjęte kryteria oraz dokonuje niezbędnych korekt w celu, jak najlepszego dopasowania założeń do bieżącej sytuacji gospodarczej.

W celu uwzględnienia ryzyka utrzymywania się niestabilnej sytuacji gospodarczej utrzymano szczególne zasady monitoringu klientów oraz wyznaczania wartości odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych, tj.:

- 1) utrzymano zwiększoną częstotliwość monitoringu klientów instytucjonalnych, działających w branżach objętych ograniczeniem finansowania, co pozwoli na prawidłową ocenę sytuacji finansowej kredytobiorców. Powyższe działania mają na celu stwierdzenie czy pogorszenie sytuacji klientów ma charakter przejściowy, wywołany perturbacjami związanymi z sytuacją osłabienia rozwoju gospodarczego czy też charakter długookresowy, skutkujący istotnym wzrostem ryzyka;
- 2) utrzymano klasyfikację do Koszyka 2 klientów z branż najbardziej dotkniętych skutkami pandemii.

Działalność restrukturyzacyjna i windykacyjna

W ramach ograniczenia potencjalnych i rzeczywistych strat Banku podejmowane są wobec klientów ze stwierdzoną przesłanką utraty wartości, działania restrukturyzacyjne i windykacyjne. Działania restrukturyzacyjne mają na celu przywrócić klienta do regularnej obsługi po spełnieniu określony w regulacjach wewnętrznych kryteriów, a w konsekwencji doprowadzić do jego reklasyfikacji z Koszyka 3 do niższych Koszyków. Czynności windykacyjne zmierzają do maksymalnego ograniczenia strat poprzez podejmowanie działań, w szczególności służących realizacji przyjętych przez Bank zabezpieczeń. Skuteczne działania restrukturyzacyjne i windykacyjne służą zmniejszeniu współczynnika szkodowości Banku.

Efektywność działań restrukturyzacyjnych i windykacyjnych jest zależna od wielu czynników zewnętrznych niezależnych od Banku. W 2023 roku za najważniejsze z nich należy wymienić:

- 1) udzielone do końca 2023 roku wakacje kredytowe, które ograniczają możliwość skutecznego wypowiedzenia umowy kredytowej w okresie ich trwania, uniemożliwiając rozpoczęcie działań windykacyjnych;
- 2) przewlekłość prowadzonych postępowań sądowych oraz egzekucyjnych rozpatrujących roszczenia i wnioski Banków złożone w stosunku do klientów;
- 3) wciąż utrzymująca się na wysokim poziomie inflacja oraz wysokość stóp procentowych;
- 4) negatywne zmiany na rynkach w poszczególnych segmentach kredytowanych klientów.

W celu poprawy jakości oraz struktury portfela kredytowego, działania Banku ukierunkowane były w 2023 roku i będą w najbliższej przyszłości, w szczególności na:

- 1) zmniejszaniu akceptowalnego poziomu ryzyka dla nowych ekspozycji kredytowych, przy jednoczesnym zwiększaniu efektywności i kontroli nad procesem kredytowym;
- 2) zwiększeniu skuteczności monitoringu w celu wcześniejszej identyfikacji pogorszenia sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta i szybszego podejmowania działań o charakterze restrukturyzacyjnym, co pozwoli na ograniczenie potencjalnych i rzeczywistych strat;
- 3) bieżącej weryfikacji sektorów gospodarki pod kątem ewentualnych ograniczeń finansowania;
- 4) ostrożne podejście do badania wiarygodności kredytowej nowych klientów - rozszerzenie zakresu weryfikacji klienta poprzez pozyskiwanie dodatkowych informacji do oceny stabilności źródła dochodu i obniżenie akceptowalnego poziomu obciążeń finansowych w relacji do dochodu;
- 5) kontynuacji oraz zwiększeniu efektywności działań w obszarze restrukturyzacji i windykacji;
- 6) dalszym ograniczaniu ryzyka koncentracji, poprzez zmniejszenie wartości jednostkowych ekspozycji, zgodnie z wytycznymi określonymi w Polityce zarządzania ryzykiem kredytowym;
- 7) skutecznej weryfikacji wartości przyjmowanych zabezpieczeń oraz optymalizacji regulacji wewnętrznych w zakresie oceny ryzyka kredytowego.

52.2. Ryzyko płynności

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem finansowym, w szczególności ryzykiem płynności, ryzykiem stopy procentowej i ryzykiem walutowym, jest zapewnienie zdolności Grupy Kapitałowej do wywiązywania się z bieżących i przyszłych zobowiązań, w toku normalnej działalności lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia dodatkowych kosztów, jak również ograniczanie wpływu niekorzystnych zmian stóp procentowych, kursów walut i cen instrumentów finansowych na dochody lub kapitały Grupy Kapitałowej.

Zgodnie z rekomendacjami nadzorczymi, podział zadań w zakresie zarządzania ryzykiem finansowym uwzględnia rozdzielenie funkcji podejmowania ryzyka od funkcji niezależnej jego oceny i kontroli. Zasadę tę Bank realizuje poprzez oddzielenie pionu ryzyka od pionów biznesowych (bezpośrednio odpowiedzialnych za

prowadzenie danego rodzaju działalności rynkowej), przy czym podział ten nie oznacza zdjęcia z jednostek pionów biznesowych odpowiedzialności za podejmowane ryzyko.

Za monitorowanie i zarządzanie bieżącą płynnością złotową i walutową Banku odpowiedzialny jest Departament Skarbu. W ramach pionu ryzyka odpowiedzialność za ryzyko płynności przypisana jest do Departamentu Ryzyka Finansowego. Za zarządzanie ryzykiem płynności i ryzykiem rynkowym, w kategoriach zarządzania i kontroli limitów odpowiedzialni są Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Zarząd Banku. Istotną rolę w procesie zarządzania ryzykiem finansowym odgrywa audyt wewnętrzny, który w sposób niezależny ocenia efektywność i skuteczność rozwiązań w zakresie identyfikacji, pomiaru i zarządzania ryzykiem, stosowanych przez jednostki pionu ryzyka. W związku z faktem, że Bank jest członkiem Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia audyt ten realizowany jest przez odpowiednią komórkę audytu SSOZ BPS.

Strukturę zarządzania ryzykiem w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej tworzą:

- 1) Rady Nadzorcze odpowiedzialne za sprawowanie nadzoru nad systemem zarządzania ryzykiem, w tym w szczególności za zatwierdzanie strategii zarządzania ryzykiem;
- 2) Zarządy odpowiedzialne za wdrożenie i funkcjonowanie procesu zarządzania ryzykiem poprzez wprowadzanie odpowiednich regulacji, stosujących zasady zawarte w strategii zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą danej spółki;
- 3) komórki / stanowiska powołane do zarządzania ryzykiem, odpowiedzialne za bieżące monitorowanie i raportowanie Zarządom ekspozycji na poszczególne rodzaje ryzyka.

Cele i zasady zarządzania ryzykiem płynności

Ryzyko płynności oznacza zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowalnych strat. Celem Grupy Kapitałowej w zakresie monitorowania ryzyka płynności finansowej jest zabezpieczenie adekwatnego do potrzeb poziomu płynności, realizowane poprzez utrzymywanie zrównoważonej struktury aktywów i pasywów w poszczególnych przedziałach czasowych, w podziale na płynność w złotych polskich oraz w głównych walutach obcych. Zarządzanie ryzykiem płynności w Grupie Kapitałowej obejmuje w szczególności zarządzanie płynnością bieżącą, średnio- i długoterminową oraz plany działania w zakresie utrzymania płynności w sytuacjach awaryjnych.

Szczególnie istotnym zadaniem Banku w zakresie zarządzania ryzykiem płynności, wynikającym z pełnionej funkcji zrzeszeniowej, jest zabezpieczanie płynności zrzeszonych banków spółdzielczych. Podstawowymi narzędziami wspierającymi banki spółdzielcze w utrzymaniu płynności na poziomie wymaganym przez nadzór bankowy były:

- 1) zapewnienie bankom spółdzielczym możliwości zakupu bonów NBP i skarbowych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa papierów dłużnych, stanowiących podstawowe składniki ich aktywów płynnych, z zastrzeżeniem ograniczeń wynikających z limitów nadzorczych Banku lub sytuacji rynkowej;
- 2) udzielanie bankom spółdzielczym lokat na warunkach rynku międzybankowego w PLN i w walutach obcych.

Bank systematycznie przeprowadzał analizy płynności Zrzeszenia BPS, obejmujące raportowanie podstawowych pozycji bilansowych Banku i zrzeszonych banków spółdzielczych oraz szacunek poziomu nadzorczych miar płynności Zrzeszenia.

Płynność finansowa Banku, a w konsekwencji także Grupy Kapitałowej, jest kształtowana głównie przez środki lokowane przez banki spółdzielcze, przy czym równocześnie Bank podejmuje działania służące utrzymaniu salda i poziomu stabilności środków pozyskiwanych od klientów niebankowych, przede wszystkim od gospodarstw domowych i podmiotów gospodarczych. Od poziomu stabilnej bazy depozytowej jest bowiem ściśle uzależniony rozwój akcji kredytowej Banku, w tym kredytów udzielanych w konsorcjach ze zrzeszonymi bankami spółdzielczymi, w ramach przyznaných im limitów.

W ramach systemu zarządzania ryzykiem płynności, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, Bank prowadzi monitoring i pomiar płynności finansowej, obejmujący w szczególności:

- 1) codzienną analizę wpływów i wypływów środków z rachunku bieżącego Banku w NBP, umożliwiającą efektywne wykorzystanie dostępnych środków (z uwzględnieniem konieczności utrzymania na wymaganym poziomie rezerwy obowiązkowej za Bank i zrzeszone banki spółdzielcze);
- 2) dzienne monitorowanie poziomu aktywów płynnych i łatwo zbywalnych papierów wartościowych oraz stopnia wykorzystania obowiązujących w tym zakresie limitów;
- 3) analizę luki płynności, z uwzględnieniem wskaźników płynności w wybranych terminach wymagalności lub zapadalności (zobowiązania w luce płynności są ujmowane w przedziale odpowiadającym najwcześniejszemu terminowi, w którym Bank może być zobowiązany do zapłaty kwoty umownej);
- 4) kalkulowanie w trybie dziennym wskaźników LCR i wskaźników NSFR – w ujęciu jednostkowym za Bank i skonsolidowanym za uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS;
- 5) analizę wskaźników stabilności bazy depozytowej;
- 6) badanie płynności długoterminowej Banku.

Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) 2015/61 ustanawia limit w zakresie minimalnego poziomu wskaźnika pokrycia wypływów netto (wskaźnika LCR) na poziomie 100%. Bank jako uczestnik Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS jest zwolniony z dotrzymywania wskaźnika LCR w ujęciu indywidualnym zobowiązany do przestrzegania wymogu na zasadzie skonsolidowanej, tj. wskaźnika uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. W 2023 roku nadzorczy wymóg w zakresie skonsolidowanego wskaźnika LCR był dotrzymany, a minimalna i maksymalna wartość wskaźnika wyliczanego w trybie dziennym wynosiły odpowiednio: 295,77 % i 390,64 %.

Również w przypadku wskaźnika NSFR, na mocy decyzji KNF, Bank jako uczestnik Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS jest zwolniony ze spełniania limitu dla wskaźnika NSFR w ujęciu indywidualnym i zobligowany do przestrzegania wymogu na zasadzie skonsolidowanej, tj. wskaźnika uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS (Banku i zrzeszonych banków spółdzielczych posiadających stosowną zgodę KNF). W 2023 roku wymagana nadzorczo wartość wskaźnika NSFR była dotrzymana, a jej wysokości minimalna i maksymalna kształtowały się na poziomach kolejno 176,62 % i 193,55 %.

System limitów wewnętrznych Banku w zakresie ryzyka płynności obejmuje limity utrzymujące całościowe narażenie Banku na ryzyko płynności w ramach akceptowanego apetytu na ryzyko, w tym w szczególności:

- 1) minimalny poziom aktywów płynnych;
- 2) minimalny poziom łatwo zbywalnych papierów wartościowych;
- 3) graniczne wartości wskaźników płynności do 1 miesiąca, do 3 miesięcy oraz do 1 roku;
- 4) graniczne wartości wskaźników stabilności bazy depozytowej;
- 5) limit wskaźnika koncentracji depozytów podmiotów niebankowych.

W celu utrzymania wewnętrznych i zewnętrznych norm płynności Bank utrzymuje odpowiedni poziom aktywów płynnych. Według stanu na 31 grudnia 2023 roku wartość aktywów płynnych Banku wynosiła 18.776,49 mln zł i stanowiła 60% sumy bilansowej Banku.

W minionym roku na potrzeby oceny stabilności bazy depozytowej Bank monitorował kształtowanie się osadu na depozytach gospodarstw domowych, depozytach podmiotów gospodarczych i depozytach podmiotów sektora budżetowego, przy czym osad wyznaczany był w podziale na depozyty bieżące i terminowe.

Utrzymująca się w I połowie 2023 roku wysoka inflacja nie dawała podstaw do zmiany polityki monetarnej NBP. W okresie od września do października ubiegłego roku RPP zdecydowała się na dwie obniżki stóp procentowych, łącznie o 100 punktów bazowych, co spowodowało spadek stopy referencyjnej NBP do poziomu 5,75 %. Decyzje RPP nie wpłynęły na istotną zmianę struktury bilansu Banku i poziom bezpieczeństwa płynnościowego Banku. Sytuacja płynnościowa Banku pozostawała stabilna, a dotrzymanie wymogów w zakresie płynności, w szczególności określonych przepisami nadzorczymi, nie było zagrożone.

W ramach systemu raportowego spółki z Grupy Kapitałowej przekazują do Banku miesięczne raporty dotyczące ekspozycji na ryzyko płynności, ryzyko stopy procentowej i ryzyko walutowe. Informacja w zakresie ryzyka płynności obejmuje raport luki płynności oraz dane o wewnętrznych miarach wykorzystywanych do badania poziomu płynności finansowej w spółkach zależnych, takich jak:

- 1) wskaźnik bieżącej płynności, stanowiący relację majątku obrotowego do zobowiązań bieżących;
- 2) wskaźnik szybkiej płynności, określony jako relacja majątku obrotowego pomniejszonego o zapasy i krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe do zobowiązań bieżących;
- 3) analiza przepływu środków, zawierająca ocenę realnych przepływów gotówkowych z uwzględnieniem terminów pozostałych do realizacji płatności i możliwości upłynnienia aktywów.

W ramach comiesięcznej analizy dotyczącej ryzyka finansowego w działalności Banku przygotowywana jest ocena sytuacji płynnościowej Grupy Kapitałowej, z uwzględnieniem danych Banku i wybranych spółek, prezentująca w szczególności kształtowanie się dla Grupy Kapitałowej urealnionych wskaźników płynności do 1, do 3 i do 12 miesięcy.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Aktywa i zobowiązania finansowe Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2023 roku według urealnionych terminów wymagalności i zapadalności

	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesiący do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	O nieokreślonym terminie	Razem
Aktywa bilansowe	14 186 068	132 888	757 643	3 254 705	3 102 445	9 893 672	31 327 421
Pasywa bilansowe	6 218 999	588 711	646 324	7 036 817	5 052 975	11 783 595	31 327 421
Pozycje pozabilansowe (netto)	-388 848	-117 375	86 743	-255 109	11 010	-620 653	-1 284 232
Luka	7 578 221	-573 198	198 062	-4 037 221	-1 939 520	-2 510 576	-1 284 232
Luka skumulowana	7 578 221	7 005 023	7 203 085	3 165 864	1 226 344	-1 284 232	

Aktywa i zobowiązania finansowe Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2022 roku według urealnionych terminów wymagalności i zapadalności

	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesiący do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	O nieokreślonym terminie	Razem
Aktywa bilansowe	8 732 633	150 732	927 088	3 061 228	3 725 219	10 252 422	26 849 322
Pasywa bilansowe	4 336 403	478 261	292 719	6 127 052	4 595 603	11 019 284	26 849 322
Pozycje pozabilansowe (netto)	99 102	-107 397	-127 184	-18 017	-147	-946 984	-1 100 627
Luka	4 495 332	-434 926	507 185	-3 083 841	-870 531	-1 713 846	-1 100 627
Luka skumulowana	4 495 332	4 060 406	4 567 591	1 483 750	613 219	-1 100 627	

52.3. Ryzyko rynkowe

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem rynkowym jest ograniczanie negatywnego wpływu zmiany rynkowych stóp procentowych, kursów walutowych, cen instrumentów dłużnych, akcji lub towarów oraz wszelkich parametrów zmienności tych stóp, kursów i cen, na sytuację finansową Grupy Kapitałowej przy równoczesnym utrzymaniu atrakcyjności i konkurencyjności oferty dla klientów, w tym Zrzeszonych Banków Spółdzielczych.

W procesie monitorowania ryzyka rynkowego Grupa Kapitałowa wykorzystuje modele wartości zagrożonej VaR, analizę wrażliwości BPV, analizę scenariuszy, tzw. testy warunków skrajnych.

Ze względu na specyfikę poszczególnych pozycji bilansowych i pozabilansowych, siłę i rodzaj zależności pomiędzy zmianami ich cen, Bank dla potrzeb wyliczania VaR wyróżnia obecnie następujące portfele:

- 1) portfel handlowy zarządzany przez Departament Skarbu, składający się z dłużnych papierów wartościowych, instrumentów pochodnych na stopę procentową oraz instrumentów walutowych zakwalifikowanych do portfela handlowego;
- 2) portfel bankowy zarządzany przez Departament Skarbu, składający się z dłużnych papierów wartościowych, transakcji pochodnych na stopę procentową i instrumentów walutowych zakwalifikowanych do portfela bankowego.

Kalkulacja VaR prowadzona jest przy uwzględnieniu następujących parametrów:

- 1) poziom ufności wynosi 99%;
- 2) horyzont utrzymywania pozycji (holding period) wynosi 1 dzień roboczy;
- 3) macierz korelacji i wektory zmienności są generowane w oparciu o dane dla ostatnich 250 dni roboczych, metodą średniej ważonej wykładniczo o współczynniku lambda równym 0,97.

Wykorzystując model VaR Bank bierze pod uwagę ograniczenia wynikające z jego stosowania, tj.:

- 1) VaR jest miarą na dany moment w czasie, odzwierciedlającą pozycje na konkretny moment, które nie muszą obrazować ryzyka pozycji Banku w innym terminie;
- 2) VaR jest metodą szacunku statystycznego, w związku z czym nie jest wykluczone, że w pewnym okresie wystąpi większa, niż wskazywana przez poziom istotności, liczba dni, w których straty przewyższą obliczoną wartość VaR;
- 3) choć oczekuje się, że straty nie przekroczą skalkulowanej wartości VaR w np. 99% przypadków, w pozostałym 1% przypadków mogą być one znacznie większe niż wyliczona wartość VaR.

W celu ograniczenia w Banku ryzyka wynikającego z posiadanego portfela aktywów, dla każdego portfela Bank stosuje limity VaR (LVaR), stanowiące maksymalny akceptowany przez Bank poziom VaR danego portfela w okresie prognozy. W 2023 roku LVaR obejmowały:

- 1) LVaR stopy procentowej dla portfela handlowego DSK;
- 2) LVaR walutowy dla portfela handlowego DSK;
- 3) LVaR stopy procentowej dla portfela bankowego DSK;
- 4) LVaR walutowy dla portfela bankowego DSK.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Wykorzystanie limitów VaR (w tys. zł) na koniec 2023 roku mieściło się w ramach obowiązujących wartości granicznych i wynosiło, jak poniżej:

	<u>Wartość VaR</u>	<u>Limit</u>
LVaRRSPB – portfel bankowy stopy procentowej	6 351,5	30 305,8
LVaRRWB – portfel bankowy walutowy	8,0	1 623,5
LVaRRSPH – portfel handlowy stopy procentowej	17,1	1 082,3
LVaRRWH – portfel handlowy walutowy	0,3	541,2

Zarządzanie ryzykiem z wykorzystaniem metodyki VaR obejmuje także testy warunków skrajnych, polegające na wygenerowaniu VaR na dany dzień w oparciu o macierze korelacji i wektory zmienności wygenerowane dla okresów historycznych odpowiadających okresom występowania kryzysów rynkowych. Dla potrzeb stress testów VaR, Bank wyróżnia trzy okresy kryzysowe, tj.:

- 1) „Kryzys 2015”, związany z uwolnieniem kursu CHF;
- 2) „Kryzys 2020”, związany z obniżką stóp procentowych w Polsce;
- 3) „Kryzys 2021/2022”, związany z podwyżkami stóp procentowych w Polsce.

Wyniki stress testów VaR (w tys. zł) dla danych z grudnia 2023 roku kształtowały się następująco:

	<u>VaR_B</u>	<u>VaR_H</u>
Limit LVaR (na ostatni roboczy dzień miesiąca)	30 305,8	1 082,3
Minimalna wartość VaR w miesiącu	6 351,5	3,7
Maksymalna wartość VaR w miesiącu	8 148,2	18,1
Stress test dla max VaR w miesiącu – kryzys 2015	22 250,3	1 860,8
Stress test dla max VaR w miesiącu – kryzys 2021	91 523,5	305,5
Stress test dla max VaR w miesiącu – kryzys 2021/2022	31 666,6	100,8

Zgodnie z wytycznymi EBA w sprawie zarządzania ryzykiem stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela bankowego Bank przeprowadza testy zmiany wartości ekonomicznej kapitału (tzw. nadzorcze testy wartości odstających), wykorzystując do tego scenariusze zdefiniowane w tych wytycznych.

Na 31 grudnia 2023 roku wyniki testów zmiany wartości ekonomicznej kapitału przedstawiały się, jak poniżej*:

	<u>EVE (w tys. zł)</u>	<u>EVE / kapitał Tier 1 **</u>
Scenariusz I	-188 561,8	-24,24%
Scenariusz II	16 997,5	2,19%
Scenariusz III	13 642,8	1,75%
Scenariusz IV	-108 942,6	-14,01%
Scenariusz V	-165 388,2	-21,26%
Scenariusz VI	27 297,6	3,51%

* scenariusze: I – równoległy wzrost szoku, II – równoległy spadek szoku, III – spadek stóp krótkoterminowych i wzrost długoterminowych, IV – wzrost stóp krótkoterminowych i spadek długoterminowych, V – wzrost szoku dla stóp krótkoterminowych, VI – spadek szoku dla stóp krótkoterminowych,

** limit zmiany EVE do funduszy własnych wynosi max 20%, a do wartości kapitału Tier 1 max 15%

System limitów Banku w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmuje:

- 1) dla księgi bankowej:
 - a) limity dopuszczalnej zmiany wartości wyniku odsetkowego w okresie najbliższych 12 miesięcy z tytułu ryzyka terminów przeszacowania i ryzyka bazowego,
 - b) limit maksymalnej wartości względnej współczynnika luki,
 - c) limity z tytułu ryzyka opcji klienta, tj. przedterminowych spłat kredytów i zrywalności depozytów klientów niebankowych;
- 2) dla zarządzanych przez DSK portfeli handlowego i bankowego instrumentów finansowych:
 - a) limity wartości zagrożonej (VaR) dla poszczególnych portfeli,
 - b) limity BPV (wartość punktu bazowego, ang. basis point value – miara ryzyka wyrażająca zmianę wartości rynkowej instrumentu, powodująca zmianę rentowności do wykupu o 1 pb) dla poszczególnych portfeli i subportfeli,
 - c) limit duration (średni okres trwania) instrumentów finansowych w portfelach dostępnym do sprzedaży oraz handlowym.

Wysokość limitów BPV dla poszczególnych portfeli (w tys. zł) i ich wykorzystanie ujęto w poniższej tabeli:

	29.12.2023		30.12.2022	
	limit	wykorzystanie	limit	wykorzystanie
Portfel subinwestycyjny	650	20,09%	300	1,55%
Portfel handlowy	60	0,03%	60	0,17%

W ramach analiz wrażliwości Banku na ryzyko stopy procentowej prowadzone są badania profilu ryzyka dla 4 jego kategorii, tj. ryzyka terminów przeszacowania, ryzyka bazowego, ryzyka opcji klienta i ryzyka krzywej dochodowości. Pomiar narażenia Banku na ryzyko dokonywany jest w oparciu o analizy luki niedopasowania aktywnych i pasywnych pozycji bilansowych i pozabilansowych, z uwzględnieniem ich podziału według terminów przeszacowania, rodzaju stawek bazowych i waluty. Z punktu widzenia udziału w wyniku odsetkowym Banku i jego funduszach własnych za najistotniejsze w działalności Banku należy uznać ryzyko terminów przeszacowania i ryzyko bazowe.

Dla potrzeb kontroli ekspozycji na ryzyko walutowe Bank monitoruje poziom maksymalnej otwartej pozycji walutowej na koniec dnia oraz limit pozycji intraday.

Informację o wysokości limitów pozycji walutowej oraz ich wykorzystaniu prezentuje tabela poniżej:

	31.12.2023		31.12.2022	
	limit	wykorzystanie	limit	wykorzystanie
Całkowita pozycja walutowa na koniec dnia	24 398 tys. zł	7,41%	20 588 tys. zł	9,07%

Poziom narażenia Banku na ryzyko walutowe ograniczają także wynikające z obowiązujących w Banku procedur wewnętrznych wprowadzonych uchwałami Zarządu Banku:

- 1) limity zaangażowania Banku wobec banków komercyjnych (krajowych i zagranicznych);
- 2) limity dla krajów.

W 2023 roku skala działalności handlowej Banku, wyznaczona zgodnie z zasadami zdefiniowanymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, nie spełniała kryteriów działalności znaczącej. W związku z powyższym w 2023 roku Bank nie wyliczał wymogów z tytułu pozycji w instrumentach dłużnych i kapitałowych, a ekspozycje wykazywane w kalkulacji ww. wymogów odpowiednio uwzględnił w wymogu z tytułu ryzyka kredytowego.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Oprocentowane aktywa i zobowiązania oraz pozycje pozabilansowe sklasyfikowane na dzień 31 grudnia 2023 roku według umownych dat zmiany oprocentowania

	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesiący do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Aktywa						
Kasa, środki w Banku Centralnym	723 566	0	0	0	0	723 566
Należności od innych banków	393 869	690	39 915	2 178	0	436 652
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	4 499 265	1 992 450	4 908	42 378	47 849	6 586 850
Papiery wartościowe o stałym oprocentowaniu i dyskontowe	8 257 280	0	0	2 456 540	10 000	10 723 820
Papiery wartościowe o zmiennym oprocentowaniu	1 320 214	91 006	9 561 223	0	0	10 972 443
Razem aktywa	15 194 194	2 084 146	9 606 046	2 501 096	57 849	29 443 331
Zobowiązania						
Zobowiązania wobec Banku Centralnego i innych banków	22 206 871	1 955 675	1 815 875	0	0	25 978 421
Zobowiązania wobec klientów	1 142 933	1 284 829	178 831	613 027	1 203	3 220 823
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	97 200	221 375	300 416	0	0	618 991
Razem zobowiązania	23 447 004	3 461 879	2 295 122	613 027	1 203	29 818 235
Luka	-8 252 810	-1 377 733	7 310 924	1 888 069	56 646	-374 904
Pozycje pozabilansowe	191	217 400	239 140	-456 731	0	0
Należności pozabilansowe z tytułu instrumentów pochodnych	937	217 400	239 140	746	0	458 223
Zobowiązania pozabilansowe z tytułu instrumentów pochodnych	746	0	0	457 477	0	458 223
Luka razem	-8 252 619	-1 160 333	7 550 064	1 431 338	56 646	-374 904
Luka skumulowana	-374 904	7 877 715	9 038 048	1 487 984	56 646	

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Oprocentowane aktywa i zobowiązania oraz pozycje pozabilansowe sklasyfikowane na dzień 31 grudnia 2022 roku według umownych dat zmiany oprocentowania

	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesiący do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Aktywa						
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 461 008	0	0	0	0	1 461 008
Należności od innych banków	415 054	18 449	0	0	0	433 503
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	4 321 682	1 976 523	144 739	30 900	2 279	6 476 123
Papiery wartościowe o stałym oprocentowaniu i dyskontowe	4 797 500	0	0	2 049 223	10 000	6 856 723
Papiery wartościowe o zmiennym oprocentowaniu	1 404 880	97 905	7 082 128	0	0	8 584 913
Razem aktywa	12 400 124	2 092 877	7 226 867	2 080 123	12 279	23 812 270
Zobowiązania						
Zobowiązania wobec Banku Centralnego i innych banków	19 441 281	1 652 744	771 099	0	0	21 865 124
Zobowiązania wobec klientów	503 087	1 191 138	110 955	4 191	2 011	1 811 382
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	221 375	160 416	0	0	381 791
Razem zobowiązania	19 944 368	3 065 257	1 042 470	4 191	2 011	24 058 297
Luka	-7 544 244	-972 380	6 184 397	2 075 932	10 268	-246 027
Pozycje pozabilansowe	237	0	0	-237	0	0
Należności pozabilansowe z tytułu instrumentów pochodnych	1 563	0	15 000	16 326	0	32 889
Zobowiązania pozabilansowe z tytułu instrumentów pochodnych	1 326	0	15 000	16 563	0	32 889
Luka razem	-7 544 007	-972 380	6 184 397	2 075 695	10 268	-246 027
Luka skumulowana	-246 027	7 297 980	8 270 360	2 085 963	10 268	

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zaangażowanie walutowe w podziale na poszczególne rodzaje aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych na dzień 31 grudnia 2023 roku

	Waluta						Razem
	PLN	EUR		USD		Pozostałe waluty	
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	
Aktywa							
Kasa, środki w Banku Centralnym	872 331	817 124	187 931	3 186	810	797	1 693 438
Należności od innych banków	138 356	49 587	11 405	318 451	80 928	83 065	589 459
- obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	0	0	0	0	0	0	0
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie	138 356	49 587	11 405	318 451	80 928	83 065	589 459
Należności leasingowe	467 545	216 617	50 505	0	0	0	684 162
Papiery wartościowe:	21 365 373	472 026	108 561	28 567	7 260	0	21 865 966
- przeznaczone do obrotu	3 886	0	0	0	0	0	3 886
- obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	243 987	0	0	28 567	7 260	0	272 554
- wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	9 450 512	471 873	108 526	0	0	0	9 922 385
- wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	13 556	153	35	0	0	0	13 709
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie	11 653 432	0	0	0	0	0	11 653 432
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	5 292 144	447 287	81 601	9 775	2 484	0	5 749 206
- obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	75 943	0	0	0	0	0	75 943
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie	5 216 201	447 287	81 601	9 775	2 484	0	5 673 263
Pozostałe aktywa	745 181	0	0	9	2	0	745 190
Razem aktywa	28 880 930	2 002 641	440 003	359 988	91 484	83 862	31 327 421

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

cd. Zaangażowanie walutowe w podziale na poszczególne rodzaje aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych na dzień 31 grudnia 2023 roku

	Waluta						Razem
	PLN	EUR		USD		Pozostałe waluty	
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego i innych banków	23 982 839	1 735 618	399 176	337 009	85 644	95 714	26 151 180
Zobowiązania wobec klientów	3 115 753	122 970	28 282	25 948	6 595	11 189	3 275 860
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	632 030	0	0	0	0	0	632 030
Pozostałe zobowiązania	346 472	11 134	2 560	4	1	0	357 610
Razem zobowiązania	28 077 094	1 869 722	430 018	362 961	92 240	106 903	30 416 680
Kapitał własny	910 741	0	0	0	0	0	910 741
Razem zobowiązania i kapitał własny	28 987 835	1 869 722	430 018	362 961	92 240	106 903	31 327 421
Pozycje pozabilansowe							
Zobowiązania pozabilansowe udzielone	1 570 646	7 669	1 764	0	0	0	1 578 315
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane	288 948	4 348	1 000	787	200	0	294 083
Pozabilansowe instrumenty finansowe	137 813	606 662	139 527	27 233	6 921	30 043	801 751
Razem pozycje pozabilansowe	1 997 407	618 679	142 291	28 020	7 121	30 043	2 674 149

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Zaangażowanie walutowe w podziale na poszczególne rodzaje aktywów, zobowiązań i zobowiązań pozabilansowych na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Waluta						Razem
	PLN	EUR		USD		Pozostałe waluty	
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	
Aktywa							
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 520 399	1 340 691	285 868	3 107	706	1 108	2 865 305
Należności od innych banków	142 204	73 597	15 693	336 334	76 408	73 520	625 655
- obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	0	0	0	0	0	0	0
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie	142 204	73 597	15 693	336 334	76 408	73 520	625 655
Należności leasingowe	457 950	145 217	31 149	0	0	0	603 167
Papiery wartościowe:	15 575 442	165	35	25 564	5 808	0	15 601 171
- przeznaczone do obrotu	286	0	0	0	0	0	286
- obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	242 804	0	0	25 564	5 808	0	268 368
- wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	5 764 723	0	0	0	0	0	5 764 723
- wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	11 546	165	35	0	0	0	11 711
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie	9 556 083	0	0	0	0	0	9 556 083
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	6 034 019	366 973	78 248	12 287	2 791	0	6 413 279
- obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	115 281	0	0	0	0	0	115 281
- wyceniane w zamortyzowanym koszcie	5 918 738	366 973	78 248	12 287	2 791	0	6 297 998
Pozostałe aktywa	732 720	8 015	1 699	10	2	0	740 745
Razem aktywa	24 462 734	1 934 658	412 692	377 302	85 715	74 628	26 849 322

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

cd. Zaangażowanie walutowe w podziale na poszczególne rodzaje aktywów, zobowiązań i zobowiązań pozabilansowych na dzień 31 grudnia 2022 roku

	Waluta						Razem
	PLN	EUR		USD		Pozostałe waluty	
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego i innych banków	20 276 183	1 733 491	369 622	341 373	77 553	65 544	22 416 591
Zobowiązania wobec klientów	2 647 847	165 518	35 292	36 639	8 324	4 967	2 854 971
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	391 637	0	0	0	0	0	391 637
Pozostałe zobowiązania	367 522	2 375	507	6	1	0	369 903
Razem zobowiązania	23 683 189	1 901 384	405 421	378 018	85 878	70 511	26 033 102
Kapitał własny	808 517	0	0	0	0	7 703	816 220
Razem zobowiązania i kapitał własny	24 491 706	1 901 384	405 421	378 018	85 878	78 214	26 849 322
Pozycje pozabilansowe							
Zobowiązania pozabilansowe udzielone	1 401 835	9 373	1 999	8	2	0	1 411 216
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane	308 828	0	0	1 761	400	0	310 589
Pozabilansowe instrumenty finansowe	113 500	76 774	16 370	25 069	5 695	3 316	218 659
Razem pozycje pozabilansowe	1 824 163	86 147	18 369	26 838	6 097	3 316	1 940 464

Rachunkowość zabezpieczeń

Rachunkowość zabezpieczeń jest integralnym elementem procesu zarządzania ryzykiem finansowym w Banku. W 2023 roku Bank dokonywał zabezpieczenia zmienności wartości godziwej obligacji w EUR o stałym oprocentowaniu. Utworzonych zostało 11 powiązań zabezpieczających dla obligacji o łącznej wartości nominalnej 105 mln EUR. Bank nie stosował rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

Utworzone powiązania zabezpieczające obejmowały obligacje, które Bank, zgodnie z MSSF 9, klasyfikuje jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Realizując cele zarządzania ryzykiem określone w dokumencie „Polityka zarządzania ryzykiem rynkowym w Banku BPS S.A.”, Bank dokonał zabezpieczenia zmienności wartości godziwej nabytych obligacji z tytułu zmian benchmarkowych stóp procentowych za pomocą transakcji zamiany stóp procentowych (IRS), zamieniających oprocentowanie stałe na oprocentowanie zmienne.

W rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej instrumentem zabezpieczającym były transakcje IRS, w których Bank płaci odsetki wyznaczone w oparciu o oprocentowanie stałe, a otrzymuje odsetki wyznaczone w oparciu o oprocentowanie zmienne. Bank desygnował do rachunkowości zabezpieczeń tę część zmiany wartości godziwej obligacji, która wynika z komponentu ryzyka stopy procentowej w postaci stawki benchmarkowej. Wyodrębnienie zmian wartości godziwej wynikających z tak zdefiniowanego komponentu ryzyka stopy procentowej było realizowane poprzez wyznaczenie do rachunkowości zabezpieczeń jedynie części przepływów odsetkowych z obligacji w wysokości stawki równej nodze stałej IRS oraz zastosowanie zasady, że wszelkie zmiany w krzywej służącej do wyceny pozycji zabezpieczanej na kolejne daty sprawozdawcze powinny wynikać tylko i wyłącznie z aktualizacji zastosowanej do wyceny krzywej swapowej.

Bank może desygnować do rachunkowości zabezpieczeń ekonomiczne powiązanie pozycji zabezpieczanej i pozycji zabezpieczającej, gdy spełnione są wszystkie następujące warunki formalne:

- 1) powiązanie obejmuje wyłącznie kwalifikujące się instrumenty zabezpieczające i kwalifikujące się pozycje zabezpieczane;
- 2) w momencie ustanowienia powiązania zabezpieczającego formalnie wyznaczono i udokumentowano powiązanie zabezpieczające, cel zarządzania ryzykiem oraz strategię dokonywania zabezpieczenia, a opracowany dokument zabezpieczenia zawiera co najmniej:
 - a) określenie instrumentu zabezpieczającego,
 - b) określenie pozycji zabezpieczanej,
 - c) określenie charakteru zabezpieczanego ryzyka,
 - d) określenie sposobu oceny, czy powiązanie zabezpieczające spełnia wymogi efektywności zabezpieczenia,
 - e) wyniki analizy efektywności zabezpieczenia,
 - f) opis sposobu ustalenia wskaźnika zabezpieczenia;
- 3) powiązanie zabezpieczające spełnia wszystkie wymogi efektywności zabezpieczenia, tj.:
 - a) między pozycją zabezpieczaną a instrumentem zabezpieczającym istnieje powiązanie ekonomiczne,
 - b) ryzyko kredytowe nie ma przeważającego wpływu na zmiany wartości wynikające z powiązania ekonomicznego,
 - c) wskaźnik zabezpieczenia powiązania zabezpieczającego jest taki sam, jak wskaźnik wynikający z wielkości pozycji zabezpieczanej oraz wielkości instrumentu zabezpieczającego.

Efektywność zabezpieczenia oznacza stopień, w jakim zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego kompensują zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej. Bank ocenia efektywność zabezpieczenia:

- 1) w momencie ustanowienia powiązania;
- 2) według stanu na koniec każdego miesiąca;

- 3) w przypadku wystąpienia nieoczekiwanych zdarzeń mogących wpłynąć na wynik oceny efektywności zabezpieczenia (np. znaczący wzrost ryzyka kredytowego pozycji zabezpieczanej, wcześniejszy wykup zabezpieczanych obligacji, częściowa sprzedaż obligacji desygnowanych do rachunkowości zabezpieczeń).

Wymóg istnienia powiązania ekonomicznego jest spełniony, gdy wyceny instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej zmieniają się przeciwnie ze względu na wpływ zabezpieczanego ryzyka.

Przeprowadzając analizę jakościową Bank jest zobowiązany porównywać następujące warunki pozycji zabezpieczanej i pozycji zabezpieczającej:

- 1) wartości nominalne pozycji zabezpieczanej i instrumentu zabezpieczającego;
- 2) walutę;
- 3) horyzont zabezpieczenia / datę zapadalności instrumentu zabezpieczającego;
- 4) harmonogram amortyzacji kapitału (o ile dotyczy);
- 5) częstotliwość płatności odsetek;
- 6) wysokość oprocentowania pozycji zabezpieczanej (stawka benchmarkowa) i wysokość oprocentowania nogi stałej transakcji IRS;
- 7) charakter ryzyka pozycji zabezpieczanej desygnowanego do rachunkowości zabezpieczeń (np. komponent ryzyka odpowiadający benchmarkowej stawce z krzywej swapowej) w porównaniu do metody wyceny instrumentu zabezpieczającego
- 8) wbudowanie w pozycję zabezpieczaną opcji wcześniej spłaty przez kredytobiorcę / emitenta, uzależnionej od zabezpieczanego ryzyka.

W sytuacji, gdy najważniejsze warunki (takie jak kwota nominalna, termin wymagalności i instrument bazowy) instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej są zgodne lub bardzo zbliżone (dopuszczalne różnice to: jeden promil wartości nominalnej i 0,05 pp. wysokości oprocentowania pozycji zabezpieczanej i zabezpieczającej), Bank na podstawie oceny jakościowej stwierdza, że wartości instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej będą zmieniać się przeciwnie ze względu na takie samo ryzyko, a tym samym istnieje powiązanie ekonomiczne między pozycją zabezpieczaną a instrumentem zabezpieczającym. Jeśli najważniejsze warunki instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej nie są ściśle uzgodnione i istnieje niepewność co do zakresu kompensowania, Bank może stwierdzić, że istnieje powiązanie ekonomiczne między pozycją zabezpieczaną a instrumentem zabezpieczającym jedynie na podstawie oceny ilościowej.

Ilościowa ocena występowania powiązania ekonomicznego pomiędzy pozycją zabezpieczaną a instrumentem zabezpieczającym polega na scenariuszowej analizie zmiany wartości instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej w pięciu określonych przez Bank scenariuszach zachowania się krzywych stóp procentowych, które służą do wyceny instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej, gdzie zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej wyznaczone są wyłącznie z tytułu komponentu ryzyka desygnowanego do rachunkowości zabezpieczeń. W przypadku, gdy w więcej niż jednym scenariuszu, wyceny pozycji zabezpieczanej i instrumentu zabezpieczającego zmieniłyby się w tym samym kierunku (z tym samym znakiem), kryterium efektywności uznaje się za niespełnione.

Wskaźnik zabezpieczenia definiuje relację między nominałem instrumentu zabezpieczającego a nominałem pozycji zabezpieczanej, jako ich względna waga i zgodnie z wymogami MSSF dotyczącymi efektywności zabezpieczenia jego wartość musi wynosić 1:1. W ramach realizacji obowiązku okresowej oceny efektywności zabezpieczenia Bank wyznacza wskaźnik zabezpieczenia wynikający z aktualnych, na datę przeprowadzania oceny, nominalów instrumentu zabezpieczającego oraz pozycji zabezpieczanej. W przypadku, gdy wyznaczony wskaźnik zabezpieczenia jest inny niż 1:1, Bank przeprowadza mechanizm przywracania równowagi powiązania zabezpieczającego.

52.4. Ryzyko operacyjne

Definicja ryzyka operacyjnego

Ryzyko operacyjne w Grupie Kapitałowej definiuje się jako ryzyko wystąpienia strat wynikających z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów informatycznych lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmujące również ryzyko prawne.

Organizacja systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym

System zarządzania ryzykiem operacyjnym wdrożono według postanowień:

- 1) Rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 8 czerwca 2021 roku w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń w bankach;
- 2) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych;
- 3) Rekomendacji M dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach, stanowiącej załącznik do uchwały Nr 8/2013 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 8 stycznia 2013 roku;
- 4) Rekomendacji Z, dotyczącej zasad ładu wewnętrznego w bankach, stanowiącej załącznik do uchwały Nr 289/2020 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 29 października 2020 roku;
- 5) Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe;
- 6) Wytycznych EBA z dnia 19 lipca 2018 roku dotyczących testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucje.

Funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie Kapitałowej odbywa się na podstawie:

- 1) Strategii zarządzania ryzykiem bankowym w Banku BPS S.A.;
- 2) Polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.;
- 3) Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie Kapitałowej Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.;
- 4) Instrukcji Zasady nadzoru nad ryzykiem związanym z działalnością Spółek zależnych Grupy Kapitałowej Banku BPS S.A.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie Kapitałowej jest optymalizacja efektywności operacyjnej poprzez obniżenie strat operacyjnych, racjonalizację kosztów, zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji na zdarzenia wewnętrzne i zewnętrzne oraz zapewnienie bezpiecznego i ciągłego funkcjonowania Banku i spółek.

Do najistotniejszych zadań w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie Kapitałowej należą – w przypadku:

- 1) Rad Nadzorczych spółek – nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ocena adekwatności i skuteczności tego systemu;
- 2) Zarządów spółek –zapewnienie zgodności wdrożonych zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym w spółce z zasadami przyjętymi w Grupie Kapitałowej;
- 3) Komitetu Ryzyka Operacyjnego w Banku – wydawanie opinii w zakresie: systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym podmiotów Grupy Kapitałowej, projektów umów outsourcingu czynności powierzanych przez Bank spółkom, możliwości odstępstwa spółki od wprowadzenia zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym, wydawanie rekomendacji dla podmiotów Grupy Kapitałowej, mających na celu poprawę procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz mitygację ryzyka operacyjnego;
- 4) Departamentu Zgodności w Banku – koordynowanie działań Banku związanych z nadzorem nad ryzykiem dotyczącym działalności spółek, koordynowanie przepływu informacji w ramach Grupy Kapitałowej związanych z działalnością podmiotów;

- 5) Biura Ryzyka Operacyjnego w Banku – opiniowanie projektów wewnętrznych aktów prawnych regulujących zarządzanie ryzykiem operacyjnym w spółkach, określanie rodzaju narzędzi stosowanych do pomiaru ryzyka operacyjnego w Grupie Kapitałowej, obliczanie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego dla Grupy Kapitałowej, ocena istotności ryzyka operacyjnego i szacowanie kapitału wewnętrznego z tytułu tego ryzyka w II filarze dla Grupy Kapitałowej, merytoryczne administrowanie systemem wspierającym proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie Kapitałowej, szkolenia z zakresu ryzyka operacyjnego dla spółek, ocena wielkości i profilu ryzyka operacyjnego związanego z działalnością spółek oraz ocena wpływu ryzyka operacyjnego generowanego przez spółki na poziom i profil ryzyka Banku;
- 6) stanowisk dedykowanych do zarządzania ryzykiem, w tym Menadżera ryzyka w spółce zależnej – bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym poprzez m.in. ewidencję zdarzeń operacyjnych, monitorowanie i raportowanie Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej na temat poziomu ryzyka operacyjnego;
- 7) pozostałych pracowników spółek – identyfikacja i ewidencja zdarzeń operacyjnych, podejmowanie działań mających na celu mitygację ryzyka operacyjnego.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje identyfikację, pomiar, limitowanie, monitorowanie, raportowanie oraz redukowanie tego ryzyka. Ryzyko operacyjne w Grupie Kapitałowej jest identyfikowane ex post poprzez ewidencję zdarzeń operacyjnych oraz ex ante poprzez samoocenę ryzyka operacyjnego oraz analizy scenariuszowe. Identyfikacja ryzyka operacyjnego ex ante ma na celu zapobieganie powstawaniu nieakceptowanego poziomu ryzyka operacyjnego w procesach realizowanych przez Grupę Kapitałową.

Poziom ryzyka operacyjnego jest mierzony za pomocą wskaźników monitorujących wykorzystanie limitów tolerancji w ramach ustalonego apetytu na ryzyko oraz za pomocą wskaźników KRI, dla których określono dopuszczalne wartości. Limity tolerancji oraz limity wskaźników KRI są opracowywane w oparciu o obserwacje zmian profilu ryzyka operacyjnego w podmiotach Grupy Kapitałowej.

System raportowania przez spółki do Banku na temat ryzyka operacyjnego obejmuje:

- 1) bieżący raport o istotnych stratach;
- 2) kwartalne raporty o nowych zdarzeniach operacyjnych, korektach do zdarzeń przeszłych i zdarzeniach nierozliczonych;
- 3) kwartalne raporty o poziomie wskaźników KRI oraz o wykorzystaniu limitów tolerancji na ryzyko operacyjne;
- 4) roczny raport z wynikami procesu analiz scenariuszowych.

Grupa Kapitałowa stosuje następujące metody ograniczania ryzyka operacyjnego oraz łagodzenia skutków realizacji tego ryzyka:

- 1) odpowiednie zdefiniowanie procesów, produktów, systemów i procedur;
- 2) modyfikowanie procesów w aspekcie redukcji ryzyka operacyjnego do poziomu akceptowalnego;
- 3) wyeliminowanie procesów, produktów, systemów, które generują nieakceptowalne ryzyko;
- 4) mechanizmy kontrolne, m.in. procedury, podział obowiązków, autoryzacja, kontrola dostępu, kontrola fizyczna, szkolenia;
- 5) zabezpieczenia fizyczne i finansowe;
- 6) plany awaryjne.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie Kapitałowej jest wspierany przez dedykowany system, który służy m.in. do ewidencji zdarzeń operacyjnych, definiowania i wyliczania wartości KRI, przeprowadzania procesów: samooceny ryzyka operacyjnego oraz analiz scenariuszowych.

Bank oblicza skonsolidowany wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego metodą wskaźnika bazowego (BIA) zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych.

53. Zarządzanie kapitałem

W roku 2023 funkcjonowanie systemu zarządzania kapitałem w Grupie Kapitałowej opierało się na poniższych regulacjach zewnętrznych:

- 1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych oraz zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (dalej: Rozporządzenie CRR);
- 2) Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 roku o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (dalej: Ustawa Makro);
- 3) Ustawa Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 roku (dalej: Ustawa);
- 4) Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 8 czerwca 2021 roku w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń w bankach;
- 5) Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 27 lipca 2021 roku w sprawie szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego oraz dokonywania przez bank przeglądów strategii i procedur szacowania i stałego utrzymywania kapitału wewnętrznego;
- 6) Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 roku o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji.

Zarządzanie adekwatnością kapitałową obejmuje pomiar, monitorowanie, raportowanie, limitowanie i kontrolę adekwatności kapitałowej, efektywną alokację kapitału oraz procedury awaryjne, warunkujące spełnienie wymagań regulacyjnych w zakresie wymogów kapitałowych oraz kapitału wewnętrznego.

W Grupie Kapitałowej istnieje udokumentowany proces zarządzania kapitałem i monitorowania kapitału, funkcjonujący na podstawie Polityki zarządzania kapitałem w Banku BPS S.A. oraz Grupie Kapitałowej Banku BPS S.A. oraz Instrukcji funkcjonowania procesu oceny adekwatności poziomu kapitału wewnętrznego (ICAAP) w Banku BPS S.A. oraz Grupie Kapitałowej Banku BPS S.A.

Polityka określa przede wszystkim zasady zarządzania kapitałem w sytuacjach normalnych i awaryjnych, preferowaną strukturę funduszy własnych oraz długoterminowe cele kapitałowe, jak również ma na celu zapewnienie właściwego procesu zarządzania ryzykiem oraz wskazanie poziomu ryzyka wyrażonego w postaci limitów na poszczególne jego rodzaje. Wysokość tych limitów wyznacza akceptowalny apetyt na ryzyko zatwierdzany przez Radę Nadzorczą Banku.

Celem zarządzania kapitałem jest:

- 1) utrzymanie funduszy własnych na poziomie zgodnym z przepisami prawa, a także zabezpieczającym zidentyfikowane ryzyka istotne, występujące w działalności Grupy Kapitałowej;
- 2) sukcesywne zwiększanie poziomu funduszy własnych w celu umożliwienia dalszego rozwoju działalności i wzmocnienia pozycji na polskim rynku usług bankowych;
- 3) utrzymywanie kapitału na poziomie, który pozwoli na zapewnienie optymalnej obsługi zrzeszonych banków spółdzielczych;
- 4) efektywne wykorzystanie istniejącego kapitału między innymi poprzez optymalizowanie działalności w kierunku rozwoju produktów o oczekiwanym poziomie absorpcji kapitału.

Instrukcja ICAAP opisuje proces zarządzania kapitałem i monitorowania kapitału, zawiera wytyczne dotyczące zasad oceny istotności poszczególnych rodzajów ryzyka oraz metody wyznaczania kapitału wewnętrznego na ich pokrycie. Ocena adekwatności kapitału służy zapewnieniu utrzymywania jego poziomu w wysokości skorelowanej z profilem ryzyka Grupy Kapitałowej. Pozwala na dostosowanie wielkości funduszy własnych Grupy Kapitałowej do poziomu i rodzaju ryzyka na jaki jest narażony oraz do charakteru, skali i złożoności prowadzonej działalności. Odpowiedzialność za skuteczność systemu zarządzania kapitałem i ryzykiem ponosi Zarząd Banku, wspierany przez Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami, natomiast Rada Nadzorcza Banku ostatecznie zatwierdza procesy uregulowane w przedmiotowych dokumentach. Zarówno Polityka, jak i Instrukcja ICAAP podlegają corocznemu przeglądowi i weryfikacji w celu ich dostosowania do przepisów

zewnętrznych, zmian profilu ryzyka Grupy Kapitałowej, jak również otoczenia gospodarczego w którym funkcjonuje.

W procesie wyliczania adekwatności kapitałowej stosuje się konsolidację ostrożnościową, która zgodnie z Rozporządzeniem CRR obejmuje jedynie podmioty spełniające definicję instytucji, instytucji finansowej lub przedsiębiorstwa usług pomocniczych. Z konsolidacji ostrożnościowej (zgodnie z art. 19 ust. 1 Rozporządzenia CRR) wyłączone są podmioty, których łączna wartość aktywów i pozycji pozabilansowych jest niższa niż 10 mln EUR.

Fundusze własne dla potrzeb adekwatności kapitałowej

Fundusze własne dla potrzeb wyliczania adekwatności kapitałowej wyznaczone są w oparciu o postanowienia Rozporządzenia CRR. Fundusze własne Grupy Kapitałowej stanowią sumę kapitału Tier I i kapitału Tier II. W skład kapitału Tier I wchodzi kapitał podstawowy Tier I. Grupa Kapitałowa nie posiada kapitału dodatkowego Tier I.

W skład kapitału podstawowego Tier I wchodzi:

- 1) instrumenty kapitałowe;
- 2) agio emisyjne związane z instrumentami kapitałowymi;
- 3) zyski zatrzymane;
- 4) skumulowane inne całkowite dochody;
- 5) kapitał rezerwowy;
- 6) fundusze ogólnego ryzyka bankowego.

Kapitał podstawowy Tier I korygowany jest o:

- 1) korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych;
- 2) wartości niematerialne wycenione według wartości bilansowej;
- 3) aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i wynikające z różnic przejściowych;
- 4) niedobór pokrycia z tytułu ekspozycji nieobsługiwanych.

W skład kapitału Tier II wchodzi zobowiązania podporządkowane.

Struktura funduszy własnych Grupy Kapitałowej

	31.12.2023	31.12.2022
Kapitał Tier I	727 964	725 397
Kapitał podstawowy Tier I	727 964	725 397
Instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał podstawowy Tier I	706 025	715 928
Zyski zatrzymane	-76 069	-113 400
Inne całkowite dochody	6 315	-26 020
Kapitał rezerwowy	115 230	150 190
Fundusze ogólnego ryzyka bankowego	24 500	24 500
Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale podstawowym	-10 007	0
Korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych	0	-6 135
Wartości niematerialne	-35 892	-25 340
Niedobór pokrycia z tytułu ekspozycji nieobsługiwanych	-720	0
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i wynikające z różnic przejściowych	-1 418	0
Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I	0	5 674
Kapitał dodatkowy Tier I	0	0
Kapitał Tier II	442 126	255 963
Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier II	442 126	255 963
Fundusze własne	1 170 090	981 360

Ekspozycja na ryzyko oraz wskaźniki kapitałowe

Przy wyliczaniu kwoty ekspozycji z tytułu ryzyka kredytowego Grupa Kapitałowa stosuje metodę standardową (SA), obejmującą wykorzystanie parametrów regulacyjnych wskazanych w Rozporządzeniu CRR. W zakresie ryzyka operacyjnego Grupa Kapitałowa wykorzystuje metodę wskaźnika bazowego BIA (Basic Indicator Approach). W obszarze ryzyka rynkowego oraz ryzyka z tytułu korekty wyceny kredytowej Grupa Kapitałowa wykorzystuje metody standardowe, zgodnie z wymogami regulacyjnymi określonymi w wyżej wymienionym Rozporządzeniu.

W zakresie współczynników kapitałowych, minimalne poziomy wyznaczone dla Grupy Kapitałowej wynoszą odpowiednio:

- 1) 7,25 % dla współczynnika kapitału podstawowego Tier I (CET1);
- 2) 8,75 % dla współczynnika kapitału Tier I (T1);
- 3) 10,75 % dla łącznego współczynnika kapitałowego (TCR);
- 4) 3,0 % dla wskaźnika dźwigni (LR).

Powyższe wskaźniki uwzględniają wymogi wynikające z:

- 1) art. 92 ust. 1 Rozporządzenia CRR, który zobowiązuje Grupę Kapitałową do ich utrzymywania na poziomie co najmniej:
 - a) 4,50 % dla CET1,
 - b) 6,00 % dla T1,
 - c) 8,00 % dla TCR,
 - d) 3,00 % dla LR;
- 2) buforów kapitałowych, stanowiących zgodnie z Ustawą Makro, wartości procentowe łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko obliczonej zgodnie z art. 92 ust. 3 Rozporządzenia CRR, ustalone w wysokości:
 - a) 0,00 % dla bufora antycyklicznego – wartość utrzymywana na niezmiennym poziomie od dnia 1 stycznia 2016 roku,
 - b) 2,50 % dla bufora zabezpieczającego – miara zwiększona od dnia 1 stycznia 2019 roku z poziomu 1,875 % obowiązującego w roku 2018,
 - c) 0,00 % dla bufora ryzyka systemowego – wartość zmieniona Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 18 marca 2020 roku, uchylającym Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 1 września 2017 roku, ustanawiające jego poziom w wysokości 3,0 %,
 - d) 0,25 % dla bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym (O-SII) – poziom zwiększony decyzją Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 16 grudnia 2022 roku z wysokości 0,1 % (nałożony na Bank w 2019 roku w drodze indywidualnej decyzji bufor podlega corocznemu przeglądowi i weryfikacji).

Na 31 grudnia 2023 roku Grupa Kapitałowa utrzymywała fundusze własne na poziomie 1.170.090 tys. zł oraz łączną kwotę ekspozycji na ryzyko w wysokości 5.223.733 tys. zł, Współczynnik TCR wyniósł 22,40 %, natomiast współczynniki CET1 oraz T1 osiągnęły wartość 13,94 %. Powyższe wskaźniki ukształtowały się powyższej obowiązujących progów nadzorczych.

Jednocześnie Grupa Kapitałowa zobowiązana jest do spełniania wymogu utrzymywania wskaźnika dźwigni (LR *Leverage ratio*) na poziomie nie niższym niż 3 %. Wskaźnik ten stanowi relację kapitału Tier I do miary ekspozycji całkowitej uwzględniającej aktywa bilansowe oraz udzielone zobowiązania pozabilansowe. Na dzień 31 grudnia 2023 roku Grupa Kapitałowa utrzymywała kapitał Tier I na poziomie 727.964 tys. zł, natomiast miarę ekspozycji całkowitej w wysokości 31.262.608 tys. zł. Wskaźnik LR ukształtował się na poziomie 2,33 %, tj. niższym od wymogu określonego w art. 92 ust. 1 lit. d Rozporządzenia CRR o 0,67 pp.

Ekspozycja na ryzyko i wskaźniki kapitałowe

	31.12.2023	31.12.2022
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	5 223 733	5 481 988
Kwota ekspozycji na ryzyko w odniesieniu do ryzyka kredytowego	4 467 170	4 701 487
Kwota ekspozycji na ryzyko z tytułu ryzyka operacyjnego	747 468	777 913
Kwota ekspozycji na ryzyko z tytułu korekty wyceny kredytowej	9 095	2 588
Miara ekspozycji całkowitej	31 262 608	26 784 611
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	13,9%	13,2%
Współczynnik kapitału Tier I	13,9%	13,2%
Łączny współczynnik kapitałowy	22,4%	17,9%
Wskaźnik dźwigni	2,3%	2,7%

Minimalny poziom funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych - MREL

Pismem z dnia 29 listopada 2023 roku Bankowy Fundusz Gwarancyjny poinformował Bank o przeprowadzonym przeglądzie planu restrukturyzacji oraz o konieczności spełnienia przez Grupę Kapitałową docelowego wymogu MREL, wyznaczonego na dzień 31 grudnia 2023 roku.

Wyznaczone dla Grupy Kapitałowej wymogi MREL opierają się na strategii bail-in, tj. umorzeniu lub konwersji zobowiązań, wskazanej przez BFG jako preferowany instrument przymusowej restrukturyzacji. Zgodnie z art. 97 ust. 2b ustawy o BFG, MREL wyrażony został jako odsetek:

- 1) łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko, obliczonej zgodnie z art. 92 ust. 3 Rozporządzenia CRR ($MREL_{TREA}$),
- 2) miary ekspozycji całkowitej, obliczonej zgodnie z art. 429 i 429a Rozporządzenia CRR ($MREL_{TEM}$).

Grupa Kapitałowa zobowiązana jest do spełniania obu wymogów jednocześnie. Wymogi MREL zostały wyznaczone na podstawie danych skonsolidowanych.

Według stanu na 31 grudnia 2023 roku Grupa Kapitałowa osiągnęła wskaźniki $MREL_{TREA}$ wyznaczone w oparciu o łączną kwotę ekspozycji na ryzyko na poziomach wyższych od ustalonych limitów. Niespełniony został natomiast wymóg w zakresie wskaźników $MREL_{TEM}$ oraz $MREL_{TEM}$ podporządkowanego, do wyliczenia których stosuje się miarę ekspozycji całkowitej.

	31.12.2023	31.12.2022
MREL-TREA - Fundusze własne i zobowiązania kwalifikowalne jako odsetek TREA (%)	26,23%	21,61%
w tym: Fundusze własne i podporządkowane zobowiązania kwalifikowalne (%)	24,54%	18,95%
MREL-TEM - Fundusze własne i zobowiązania kwalifikowalne jako odsetek TEM (%)	4,38%	4,42%
w tym: Fundusze własne i podporządkowane zobowiązania kwalifikowalne (%)	4,10%	3,88%
CBR - wymóg połączonego bufora wyrażony jako % TREA	2,75%	2,75%
Nadwyżka MREL-TREA (uwzględnieniem CBR)	8,12 pp.	7,18 pp.
Nadwyżka MREL-TREA podporządkowanie (uwzględnieniem CBR)	8,22 pp.	5,27 pp.
Nadwyżka MREL-TEM	-1,53 pp.	-0,04 pp.
Nadwyżka MREL-TEM podporządkowanie	-1,68 pp.	-0,51 pp.

Kapitał wewnętrzny

Kapitał wewnętrzny Grupy Kapitałowej wyznaczany jest zgodnie z Rozporządzeniem MRiF, w oparciu o Instrukcję ICAAP. Kapitał wewnętrzny, zgodnie z definicją art. 128 ust. 1. pkt 2 Ustawy, stanowi szacowaną kwotę kapitału, niezbędną do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Grupy Kapitałowej oraz wpływu zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniającą przewidywany poziom ryzyka.

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

W procesie oceny istotności wpływu poszczególnych rodzajów ryzyka na działalność Grupy Kapitałowej oceniane są następujące rodzaje ryzyka: kredytowe, stopy procentowej w księdze bankowej, operacyjne, koncentracji, walutowe, płynności, cyklu gospodarczego, kapitałowe, strategiczne, reputacji, modeli, transferowe i kraju, braku zgodności, wyniku finansowego oraz nadmiernej dźwigni.

Dla rodzajów ryzyka ocenionych jako istotne wyznaczony zostaje kapitał wewnętrzny. Wielkość kapitału wewnętrznego Grupy Kapitałowej obliczana jest jako suma wszystkich skwantyfikowanych w jednostkach pieniężnych rodzajów ryzyka.

Według stanu na 31 grudnia 2023 roku kapitał wewnętrzny alokowany został na następujące rodzaje ryzyka: kredytowe, operacyjne, CVA, stopy procentowej w księdze bankowej, braku zgodności, nadmiernej dźwigni oraz cyklu gospodarczego. Nadwyżka funduszy własnych nad kapitałem alokowanym na ryzyka Filaru I oraz II pozwoliła na osiągnięcie omawianej relacji na poziomie korzystniejszym zarówno w porównaniu do limitu wynikającego z przepisów nadzorczych, jak i ustalonego w regulacjach wewnętrznych.

Kapitał wewnętrzny

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Kapitał wewnętrzny	650 381	605 441
Filar I	417 899	438 559
Filar II	232 482	166 882
Nadwyżka (+) / Niedobór (-) funduszy własnych	519 709	375 919
Kapitał wewnętrzny / fundusze własne (w %)	55,58%	61,69%

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2023 roku**

(w tys. zł)

Podpisy

	Artur Adamczyk	Podpisano
23 kwietnia 2024 roku	Prezes Zarządu	podpisem elektronicznym

	Robert Banach	Podpisano
23 kwietnia 2024 roku	Wiceprezes Zarządu	podpisem elektronicznym

	Krzysztof Kokot	Podpisano
23 kwietnia 2024 roku	Wiceprezes Zarządu	podpisem elektronicznym

	Anna Zawada	Podpisano
23 kwietnia 2024 roku	Główny Księgowy Banku	podpisem elektronicznym

Niniejsze sprawozdanie zawiera 178 kolejno ponumerowanych stron.